Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Schandorph, S.
Titel | Title:	Vilhelm Vangs Studenteraar : Fortælling.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1894
Fysiske størrelse | Physical extent:	346 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

M 77775.
8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021592715

VILHELM VANGS STUDENTERAAR.

VILHELM VANGS STUDENTERAAR.

FORTÆLLING

AF

S. SCHANDORPH.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1894.

BIBL. UNIV.
HAFNIENSIS

Til

Kunstner- og Broderparret

EMIL og OLAF POULSEN

fra deres Ven

Forfatteren

I.

Klokken nærmede sig Midnat. Det kunde Konferensraadinde Vang se paa det store gamle Taffeluhr i Louis XV's Stil, skjønt det stod i stærk Dæmring paa Konsolen. Og Konsolen var halvt dækket af to Vinduesfags sammenløbende mørkerøde Fløjlsgardiner.

Fruen havde tidt løftet sine Øjne fra Bogen, hun læste i, hen mod den store Skive.

Der var stille, dødsstille i den store Dagligstue med de mange polstrede Møbler, de tykke Gulvtæpper, der løb op ad Murene i Støttehøjde med tykke Portièrer for alle Døre. Mørkerødt var den herskende Farve. Ja, der var saa tyst, at Efterlyden af Uhrets Perpendikelslag durrede og dirrede for hendes Øren, og hver Gang en Vogn rullede forbi udenfor paa Gaden, klirrede Glasdupperne under den store Gaslysekrone i Loftet. Naar det skete, meddelte denne

Dirren sig til Fruens lange, spinkle og smidige Haand, saa Bogen, hun holdt, bævede sagte.

Hvert Øjeblik lagde hun Bogen fra sig paa Bordets leverfarvede Fløjelstæppe, saa paa Uhret, lyttede med Øret rettet mod Fløjdøren til Korridoren, tog saa Bogen igjen. Man kan tænke sig, at den Læsning ikke blev dreven med megen Andagt.

Tolv Slag rungede snart fra Uhret med lang Efterklang.

Fruen gjorde en Bevægelse, som vilde hun rejse sig, greb om Lampens høje, slanke Skaft, men slap det igjen med et lille Suk, sank atter hen i Lænestolen.

Det var, som om de tolv Slag havde gjort hende mat-resigneret som en Kreditor, der sikkert har ventet Penge til en bestemt Termin og nu maa vente til den næste.

Atter lyttede hun: Pst! . . . Lød der Skridt paa Trappen? . . . Nej, ingen, ingen!

Med Bogen i Haanden sad hun stirrende ud i den dæmrende, lyddæmpende Stue, søgende efter Noget, hun kunde se paa, og optages en lille Smule af under den pinefulde Venten.

Hun tog den kunstig udklippede Skærm fra Lampens Kuppel. Det hvide Lys strømmede ud i Stuen.

Hendes Øjne mødte Portrætet af hende selv,

ligeoverfor paa Væggen, hvorfra det store Flygel strakte sin sorte Ibentræs Hale langt ud i Dæmringen.

Der sad hun: Knæstykke i Legemsstørrelse, i en sort Atlaskes Kjole med enkelte røde Fløjelssløjfer, med det mægtige Koralsmykke over Brystet, med det sortebrune Haar højt opsat . . . Det var malet for over tyve Aar siden, efter at hun og hendes Mand var komne hjem fra deres Bryllupsrejse, fra Italien, Schweiz og Frankrig, med ung Begejstring for al Skjønhed i Natur og Kunst.

Hvor lo de brune Øjne glad ud i Verden med en underlig blid Livslyst! Hvor blinkede det mørkebrune, stramme opsatte Haar, med kraftig Metalglans! Huden var gullig som nu, men sund og blød som paa en Venus af Tizian. Haanden, lige saa spinkel, som nu, havde ikke som nu det lidt svulmende Aarenet, var ikke tør. Som i sund Fugtighed klæbede den sig til Kjolens Atlask. Den laa muntert hvilende over Knæet, halvaaben, med rødt Lys straalende ud fra Hulningen.

Busten var ej heller paa Billedet synderlig udviklet, men ungdommelige Former tegnede sig dog gjennem Stoffet . . .

Der ovre paa den modsvarende Væg mod Vinduet hang som Pendant et Portræt af hendes

Mand. Han havde aldrig været smuk, var egenlig, fandt hun nu, kjønnere som ældre end som yngre. Men rankt knejste den magre Skikkelse i Lænestolen; det meget lyse Haar krusede sig stift og udfordrende op. En rask formet blød Knebelsbart vajede ud til Siderne; man kunde føle Aandedrættets Pust igjennem den. Han sad med en Avis i Haanden i sort Bonjour og lysegraa Benklæder, og en kavstisk Satire blinkede ud af de store, lyse Øjne; de stærke Næseboer paa den uregelmæssige lille Næse spilede sig ud, som vejrede de efter Noget, der kunde give Anledning til at sige noget Hvast.

Fruen sukkede dybere og hurtigere end før, rejste sig, gik fra Portræt til Portræt og dvælede længe og tankefuld ved Beskuelsen.

Det dirrede igjen i Uhret. Hun blev vakt op af sine Drømmerier derved, sagde højt og bestemt, da det eneste Slag tonede og meldte halv ét.

— Ja nu gaar *jeg* i Seng.

. . . Hun hørte Trin paa Trappen. Det var stærkt knirkende Støvler.

— Nej, det kan ikke være Vilhelm — det maa være min Mand.

Hun skyndte sig hen i den Lænestol, hvori hun havde siddet hele Tiden, tog Bogen, lod

som ingen Ting. Hun hørte Nøglen skure i Laasen paa Døren ud til Trappen, hørte Døren aabnes, kjendte sin Mands, Konferensraadens Trin. Hun hørte ham tage Overfrakken af og hænge den op paa en Knage i den store Entrée, vidste ikke, om hun var glad eller ked over, at han kom.

Ind traadte den høje magre Mand i sin Galauniform, de danske Embedsmænds evindelige blaa Frakke, hos de højere staaende meget tæt broderet paa Krave og Opslag. Ved Gjenskin fra Lampelyset flammede Partier af Kravens Guldbroderi op, som om der var sat en Tændstik til.

Om Halsen sad Kommandørordenens Baand som et Futteral oven over det hvide Slips. Korset hang ned foran paa den mørke Frakke, som paa Brystet bar andre skinnende Dekorationer, udenlandske Monarkers Naadesbeviser.

Nu var Konferensraadens Haar hvidt, men struttede ret kraftigt op om Pande og Tinding. Overskægget var ikke længere blødt og bevægeligt som paa Portrættet; det var stift og kort klippet lige som det øvrige Skæg, der tæt bedækkede Kinder og Hage. Øjnene var mindre blanke paa Originalen end paa Billedet, men Skælmen i dem syntes ikke helt død; syntes at kæmpe for sin Tilværelse.

Han hilste venlig paa sin Frue, gik hen til hende og lod Haanden glide hen over hendes graasprængte, flammede Haar. Hans guldbroderede Opslag tindrede, som om det var tændt.

— Hvordan har Du havt det, Lille?

— Udmærket. Og har Du moret dig godt?

— Tror Du, man morer sig ved Tafler paa allerhøjeste Sted? Nej det bedste er, at man har Albuerum til begge Sider og formelig skal anstrænge sig, hvis man vil tale med sine Naboer. Jeg havde en Idiot af Rigsdagsmand paa hver Side. De aad, som de var betalte for det; jeg passede ogsaa min Mad og mine sex Vinglas . . . Vi fik en superb Château Margaux. Vil Du for Resten høre Menuen?

— Tak . . . aa nej.

Konferensraad Vang lo smaat?

— Aa nej, den ene Menu ligner den anden.

Han gik hen og klappede igjen sin Hustrus Haar.

— Av — av, sukkede hun.

Hans Ærmeopslags Guldblade havde faaet nogle af hendes Haar ud af deres Leje, saa det gjorde ondt.

— Om Forladelse, Liscia, sagde han i en

kælende Tone . . . Det var ogsaa dumt, at jeg ikke strax tog det Kram af . . . Nu skal jeg . . .

Han rettede sine Trin ind mod Døren, der gik ind til Husets andre Værelser.

— Aa . . . hvorfor? sagde Fruen . . . Vi skal jo dog i Seng . . .

— Som Du vil, min Ven! Gaa Du i Seng . . . jeg kan ikke . . . jeg maa af med det stramme Stads . . . Saa sætter jeg mig ind i min Stue . . . læser . . . tænker . . . Men vil **Du** i Seng, lille Liscia?

— Bliv saa hellere her. Du kan jo godt ryge, hvis Du vil.

Konferensraad Vang forsvandt et Øjeblik, kom saa ind, afført sin Stads, klædt i en brun Fløjels Jaquette, smed sig i en Lænestol, saa hen til sin Hustru med smilende Øjne og Mund — et lidt grimaceret, lidt satyragtigt, lidt haanende, lidt selvbehageligt Smil.

— Mon Vilhelm dog ikke snart kommer hjem, sagde Fruen.

— Søde Liscia, Du vil dog ikke til evig Tid være Goldamme for den lange Dreng. Han kommer s'gu nok, sagde Konferensraaden og virrede med Hovedet.

— Hans Helbred er ikke stærk nok til natlige Orgier, sagde Fruen.

— Aa, hvad . . . Ha, ha, ha!

— Hvad ler Du af?

— Du, Liscia, Livet er dog en uendelig Komedie — guddommelig vil jeg ikke kalde den — snarere bestialsk . . . Det skulde være et demokratisk Selskab, det i Aften. De mest folkelige Størrelser listede sig som Hunde nærmere og nærmere op mod de høje Herskaber. Jeg saa den demokratiske tillærte Stolthed kæmpe ihærdig med den medfødte Køternatur. Man nærmede sig tøvende, standsede med stolt Blik hævet mod Loftets Kassetter, sukkede, løftede den folkelige uafhængige, protesterende Brystkasse . . . bestandig i Gang hen mod Solene. Sideblik, misundelig skulende, gled ned paa os dekorerede og uniformerede Individers funklende Bryster . . . og naar saa en af Solene sænkede en Straale ned over en Bondeknold, saa vidste han ikke, hvor slavisk han skulde bukke. To af dem fik deres klodsede Krop lavet til en Vinkel paa firsindstyve Grader . . . Saa sagde saadan en Bonde, en lang smilende, glat barberet Staldkarl til sin Ven, en rød, fedtglinsende sortneglet Karl, — en Type paa en Herregaardskusk, minus Skægget: Hør Du Hans, naar man lærer de Folk at kjende paa en mere fortrolig Manér, saa er det s'gu rare Folk.

Jeg véd nu bestemt, at begge de to, baade Staldkarl og Kusketypen, er indstillede til at

blive Riddere af Dannebrog . . . Hvorfor ser Du saa dødningalvorlig ud, lille Liscia? Hvad tænker Du paa?

— Du er jo Kommandør af Dannebrog foruden meget andet udenlandsk Krimskrams.

— Ja Kommandør og praeter plura. Ha, ha, ha. Ser Du mit Barn! Naar man er Embedsmand, saa er man nødt til at være Abekat til en vis Grad og maa trøste sig og sine Nærmeste med en stadig satirisk Protest. Ser Du, Liscia. Der gives Premierlieutenanter, som er Riddere af Dannebrog. Da man bød Chr. Winther den Dekoration, svarede han: Jeg vil være Kommandør, jeg, en gammel berømt Digter, bærer ikke en Dekoration, som enhver Lieutenant kan faa . . . Det var nu dumt, for samme Digter var jo snart bleven Kommandør og siden maaske Storkors. — Men naar en Officer er Kaptejn og ikke er dekoreret, saa er der noget i Vejen med ham. Naar nu jeg har saa mange Dekorationer til Pryd for min svulmende Barm, saa er det bare et Supplement til Broderiet paa Krave og Opslag. Det ene er en logisk Konsekvens af det andet, det vil sige — her taler vi om den objektive Logik.

Det var længe siden, ikke siden de første Ægteskabsaar, at Fruen havde hørt sin Mand tale saa. Da havde de leet i en lystig Duet

over hans satirisk-frivole Syn paa Tilværelsen. Nu svigtede Fru Vangs Latter. Hun syntes ikke, at disse Ord laa ret passende i den nogle og halvtredsindstyveaarige Mands Mund. Hun virrede lidt med Hovedet og sagde:

— Men hvorledes kan Du holde den Gjerning ud og arbejde saa flittig i den? Tænkte jeg som Du, jeg tror, jeg maatte dø af Sorg.

— Man dør ikke saa let, Liscia. Desuden — en saadan Gjerning er som Vin, man beruser sig i. Man fordyber sig i en Sag, drager de logiske Konsekvenser af det en Gang givne, morer sig, naar Perturbationerne kommer, søger at overvinde dem, overvinder den . . . det er som at vinde en hasarderet Nolo i L'hombre. Man sætter igjennem, hvad man vil. Selv om det kun gjælder en Sag om skident Vands Afledning . . . saa glemmer man Realiteten og glæder sig over, at man har kunnet faa Façon paa Stoffet, over at man tilsyneladende har gavnet den Del af Menneskeheden, som har været forulæmpet af det skidne Vand . . . det er, som naar en Digter har overvundet et gjenstridigt, ækelt Stof . . . ja, som naar Zola har naaet et mægtigt Resultat efter at have fordybet sig i Kulgrubernes naturlige og menneskelige Smuds og faaet en storartet Tragedie ud deraf som i «Germinal» . . . Hvis det ellers er til-

ladeligt at sammenligne mit Sjoverarbejde med et stort Aandsværk, saa vil jeg sige: Det er morsomt at bruge sin formalistiske juridiske Dannelse og i Kraft af den erobre en stor Part af Livet . . . Naturligvis er Loven, der laves, noget Snavs, der om faa Aar trænger til at forbedres paa alle mulige Punkter . . . Men lad Syndfloden komme efter mig, som den franske Konge sagde . . . Hør Liscia, hvis jeg havde været en Drømmer, en Poet, en Idealist . . . tror Du saa, at vi kunde have rejst det meste af Evropa rundt, at vi kunde have havt Billeder, som vi har, at vi havde kunnet bo, som vi bor? De Dekorationer, der dingler paa min blaa Frakke, min broderede Krave, betyder ikke andet, end at jeg har villet have, at min skjønne Hustru og jeg til en vis Grad skuldę leve i Skjønhed.

— Husk, hvor Du i sin Tid spottede Magthaverne og lo ad Konger og Ministre?

— Tys, tys. Det gjør jeg s'gu endnu, Liscia. Har jeg tjent under nogen Minister, uden at jeg har hvisket Dig sagte i Øret: Han er en Attrape . . . han forstaar sig ikke mere paa Sagernes Realitet end vor Kokkepige. Siger Du, hvad jeg nu siger, saa sværger jeg paa, at din Beretning er Løgn. Hør, min søde gamle Liscia . . . Du ser jo formelig positiv-forarget

ud i denne glade Midnatsstund. Du er dog vel ikke bleven omvendt af en indre Missionær? Herre Gud, snakker jeg for frivolt paa vore gamle Dage? Ja, det maa være den Château Margaux, der gjør mig lyrisk . . . Gaa op paa Kontoret. Spørg hele Besætningen fra Kontorcheferne ned til Skriverne, om de nogensinde har set andet i mig end den paa hele Maskineriet orthodox Troende. Maa jeg da ikke have Lov til at være Kjætter en Stund efter Midnat, i mit eget Hjem, i en tête-à-tête med min gamle Kammerat, Liscia? Naar jeg ellers er saa korrekt og tilknappet . . . hvad?

Fru Vang saa op paa sin Mands Portræt, saa paa Originalen. Hun syntes, at den unge Cand. juris og den gamle Konferensraad Vang lignede hinanden saa paafaldende i dette Øjeblik. Hun saa paa sit eget Portræt . . . hun gjenkjendte sig selv som ung. Hun rejste sig brat, løb hen, omfavnede og kyssede sin Mand.

Han klappede hendes ranke Hals og sagde:

— Hvorfor er Du nu saa sød, Liscia?

— Fordi . . . fordi. — Du maa have lidt meget for min Skyld . . . for at gjøre det godt for mig.

— Aa . . . hvad! Lidt, mit Barn? Jeg har saadan en dejlig Evne til at lade være at lide. Skjønt jeg ikke tror paa meget, saa maa

jeg tro paa et Liv efter dette, som dog ikke kan være fordømt Løgn fra Ende til anden . . . Men lad os blot ikke blive pathetiske. Det er Eftervirkningen af den forbandede Likør til Kaffen, som nu faar mig til at være positiv. Gaa saa i Seng, min Ven!

— Jo strax, strax . . . Hør . . . kan Du ikke høre? . . . Hør?

— Jo, der kommer En op ad Trappen.

— Det er nogle underlige Trin.

— Ja. Den Opstigende synes at dingle fra den ene Side af Trappen til den anden og famle efter Rækværket.

— Min Ven! . . . Det skulde da ikke være Vilhelm?

— Naa — og hvad saa?

— Saa er han . . .

— En Smule anløben. Lad os bare ikke blande os i det. Gaa i Seng, Liscia?

Fruen lyttede efter de stolprende Trin.

Hun lagde Haanden paa sin Mands Arm.

— Hør, hør, hør . . . Han naar aldrig op paa fjerde Sal.

— *Il y a un dieu pour les ivrognes,* sagde Konferensraad Vang leende . . . God Nat . . .

Fruen gik til sit Sovekammer til den ene Side, Konferensraaden til sit paa den anden Side af Opholdsværelserne.

Fruen havde et smukt stort Sovekammer. En bred Seng, lavet efter den franske Type, stod paa en lille Forhøjning. Den havde efter fransk Skik et Omhæng, der fra en lille Himmel for oven i to svage Linjer bredte et storblomstret Draperi over Hovedgjærde og Fodende, og under dette Draperi smilede Sengetæppets rosenrøde Silke ud gjennem det dækkende, i Stjernemønster hæklede Overtræk, mens Kniplingsmellemværket paa Hovedpuden med den udkikkende karmoisin-røde Silke koket lokkede Fruens Hoved til Hvile.

Konferensraadinden glædede sig til sin indbydende Seng, begyndte at løse sit store graasprængte Haar og at tage sine Klæder af.

Hun gad ikke se sig selv i det store Psykespejl paa Pillen mellem de to Vinduer. Uvilkaarlig veg hun hen til Siden, til den store Mahogny-Servante. Over den var der lavet en Slags Baldakin hvor det kniplingsrandede hvide Tøj hang i lignende Former som Omhænget paa Sengen. Men inde i et lille Rum over Servanten, som var omsluttet af Draperiet hang et stort Fotografi i en rokokoslynget Nikkelramme.

Det forestillede Ægteparrets eneste Søn, Vilhelm. Der sad han paa en Stol, haarfager, rank i Sædet som en Page, fin med bløde Træk,

med Moderens kjønne Hovedform, en lille fint bøjet Næse, med Faderens stærkt opstruttende Haar, dog i det Hele saa kvindelig blid, saa ubestemt i Trækkene, med uskyldige Øjne, saadan som hun kjendte sin Dreng, naar han med Hovedet i sin Moders Skød lyttede til hendes Oplæsning af gamle Digte og ny Fortællinger.

Konferensraadinde Vang brast i Graad.

— Aa, min Dreng, min egen søde lille Dreng! sagde hun hulkende.

. . . Villy, mumlede hun . . . Jeg maa . . . Jeg maa . . . op til min egen Dreng.

Hun saa sig om, lyttede . . . Nej der kunde komme Nogen paa Trappen. Hun turde ikke. Hun lagde sig da til Ro, men sov ikke den Nat.

II.

Det Vangske Hus var en Ting for sig, meget forskjelligt fra de fleste samtidige kjøbenhavnske.

Den nuværende Konferensraad og Departementschef stammede fra en gammel Embedsmandsfamilie. Blandt hans Forfædre var der en Stiftamtmand, en Overpræsident, hans Fader

havde været Generalkonsul i Algier, og der var han selv født. Han var eneste Søn, Arving til en respektabel Formue, var som Student i første Halvdel af Halvtreserne en flot Dandy i Klæder, i Optræden, i de faa Ord, han mælede.

Skjønt spinkel og sart øvede han sit Legeme. Han tog Ridetimer i det kongelige Ridehus hos den Berider, der var mest *en vogue*, Lektion i Fægtning og Hugning hos en Overvagtmester ved Hestgarden. Men aldrig nærmede han sig de unge adelige Herrer; det blev ved høflige, kolde Hilsener.

Han viste sig kun faa Gange i Studenterforeningen. Han erklærede en Gang, da han efter et Lørdagssold havde slaaet Følge med et Par Kammerater, og de havde søgt ind i à Portas Kafé paa Kongens Nytorv, at værre Tobak havde han aldrig lugtet og værre Punsch kunde der ikke skænkes paa den sjofleste Knejpe paa Kristianshavn.

— Men Talerne da? bemærkede en af Kammeraterne . . . Den, som den ledende Senior holdt for det enige Norden.

Vang havde svaret:

— Hvis de tre Riger bliver forenede, skal det glæde mig. Men sætter man sig saadant et Maal, maa man gjøre sig Midlerne klare. Hvilke Midler har de Herrer disponible?

— Ved Tale og Sang vækkes Begejstringen hos Folkene.

— Tror De? Tror De en eneste norsk eller dansk Bonde eller Borger lytter til de Taler og Sange? Det høje Aristokrati baade her og i Sverig er imod Sagen. Hvad Aristokratiet mener her i Danmark, har vel for Tiden ikke stort paa sig, men i Sverig har det adskilligt at betyde.

— Men Folkets Vilje, Kjære?

— De mener Studenternes Aspirationer — men de har kun saare lidt at gøre med Folkets Vilje, hvis Folket overhovedet har nogen Vilje, hvad jeg tvivler stærkt paa.

— Ja saa! Var det ikke Folkets Vilje, som skaffede os Friheden i 1848?

— Saamænd var det ej. Det var et Stykke ret intelligent Kjøbenhavn, der lavede det Hele. Arbejdet er ogsaa derefter. Den Frihed vil gaa al Kjødets Gang. Resultaterne vil blive lagt i Saltlage i Ministeriernes Bureauer og miste al Saft og Kraft. Landet vil som før blive regeret derfra, og det er maaske godt.

— Vi skal altsaa regeres af dum Routine?

— Af Routine . . ja . . om den er dum, véd hverken De eller jeg. Men Routine, selv den aandløseste, er langt at foretrække for den barhalsede Ukyndighed.

— De er rædsom reaktionær, allenfals ikke Demokrat.

— Jeg vilde gerne være det, hvis jeg kunde bringe Kundskab og Brød til de Uvidende og Hungrende. Men det kan jeg ikke. Jeg er vant til god Mad og Vin; min Mave vilde hverken kunne taale Melgrød eller Sulevælling. For at være Demokrat, maa man være tarvelig, selvfornægtende, nøjsom. Men jeg kan ikke en Gang forsage franske Handsker, Klæder af bedste Sort . . . . Jeg lader altsaa Demokratiet fare.

— Kun gjennem et dansk Demokrati vinder vi Slesvig og gjør det dansk.

Vang trak paa Skuldrene og sagde:

— Jeg tvivler stærkt paa, at vi nogensinde naar det Maal . . . Skulde det ske ad demokratisk Vej, saa maatte vi slaa ind paa en halv revolutionær Bondepolitik, hidse Bønderne op mod Godsejerne, bestikke de skraalende Advokater, som nu præker Slesvigholsteinisme. Har vi Mod til det; tror De?

— Vor loyale og nationale Embedsstand vil udrette meget.

— Jeg tvivler stærkt derpaa. Blomsten af vor Embedsstand tager ikke mod de Uriasposter. Slesvigerne faar kun det andet eller tredje Bryg af Embedskaffekjedlen, og Embeds-

mændene er paa sine Steder lige forhadte af Loyale som af Insurgenter.

— De tror ikke paa ret meget — maaske ikke en Gang paa en retfærdig Guds Styrelse i Historien.

Vang tyssede og sagde:

— Den Art Problemers Løsning ligger aldeles uden for min Kompetence. Jeg har ikke Talent til Filosofi, og over for theologiske Spørgsmaal er jeg absolut renonce, og siger med Descartes: Jeg holder mig til min Ammes Religion.

Kristian Vang tog en glimrende juridisk Examen. Professorerne var enige om, at hans «Skriftlige» hørte til de bedste Præstationer, de mindedes. Men det var ikke Brug at give mere end Laudabilis i Hovedkarakter, saa Kristian Vang maatte nøjes dermed.

Der var dem, der mente, at nu laa den akademiske Vej glat banet for den unge Mand. En af Professorerne udtalte sig derom til hans Fader, som naaede at opleve sin Søns Triumf. Den forhenværende Generalkonsul, som nu har Titel af Kammerherre, tog høflig mod Beskeden og svarede, at hans Søn havde sin fri Vilje. Men hemmelig ønskede den Gamle, at hans Søn vilde modstaa den lokkende Sirenerøst, følge Familiens Skik og træde ind i Admini-

strationen, hvor samme Traditioner let og blødt vilde bære ham op til de højeste Spidser. Og Sønnen ytrede til en Kammerat, som spurgte ham, om han nu vilde tage den juridiske Doktorgrad og lægge an paa en Professorpost:

— Nej, nej. Skulde jeg være Videnskabsmand, saa maatte jeg ikke alene tænke konsekvent, hvad jeg haaber, jeg gjør nogenlunde; men jeg maatte hensynsløst udtale mine Tanker. Saa kunde jeg risikere at ende paa Ladegaarden, og Martyriet ligger aldeles ikke for mig.

Han kom altsaa ind i Ministeriet, avancerede mægtigt. Thi han passede sine Ting nøjagtigt. Hvad han leverede af skriftlige Betænkninger, erkjendtes af de Overordnede at være af første Rang. Han forøgede sin arvede Formue ved sit Giftermaal. Hans Hustru var Datter af en Kammerherre og Garderoberst.

Endnu, mens han var i Begyndelsen af Fyrrerne, var han Departementschef med Konferensraads Rang, og en Mængde Dekorationer spækkede Brystet paa hans guldbroderede blaa Uniform og hans sorte Kjole.

Og Ingen kunde sige, at Konferensraad Vang havde snobbet sig op ved Smiger og Kryberi. Nej, hans Overordnede havde i Regelen været mere bange for ham end han for dem. Dette stilfærdige, altid tjenstmæssig kor-

rekte Væsen, der ligesom højnedes af det klare, satiriske Øje; denne Sikkerhed overfor en ny Ministers Famlen; denne Interesse for Forretningernes rent formelle Side og Holden sig fjernt fra Realiteten, gav ham et eget Relief. Havde han gjort et Arbejde under et Ministerium og et Ministerskifte foraarsagede, at det blev lagt *ad acta*, og et helt nyt skulde gjøres efter et helt modsat Princip, saa smilede Vang med sit fine Smil og gjorde det sidste lige saa godt som det første uden at kny. Kun hjemme hos sin «Liscia», alene med hende gned han sig i Hænderne og lo ad Minister, Rigsdag, Administration og sagde:

— Ja, jeg er, skam, Skuespiller i en guddommelig Komedie. Jeg har dog som salig Kejser Augustus spillet min Rolle godt. Andre Frondører fra min Tid er gledne ud i Sandet som Timelærere eller forfaldne Subjekter. Men jeg har havt Guderne med mig.

Saa var han jo en ret rig Mand. Hvad risikerede Vang, om han fik sin Afsked? Han kunde maaske blive en farlig Modstander med lige skarp Tunge og Pen. Paa Pungen kunde han jo ikke rammes. Han sad urokket i Sædet.

Konferensraad Vang indlod sig ikke paa, hvad man kalder at føre Hus. Han holdt kun to store Middagsselskaber om Aaret: for Kol-

leger, Over- og Underordnede, for administrative Embedsmænd, kongelige og kommunale, som hans Stilling bragte ham i Forhandlingsforhold til. Alle Gjæsterne var henrykte over Middagens smagfulde Arrangement, de gode Vine, den elskværdige og fint dannede Husfrue, den ugenerte Konversation ved Kaffen i Rygeværelset. Rigtignok var Værten noget tilknappet, for saa vidt som man aldrig kunde faa et alvorligt Ord ud af ham.

En kjøbenhavnsk Borgmester sagde:

— Ellers kan man saa nemt klare en Sag saadan efter en Middag, men af Konferensraaden kan man ikke faa andet ud end en Slags Brandere. Det er kun paa sit Kontor, at han er den alvorlige Mand.

Fru Vang saa af og til nogle Veninder til Aften, men var de til Stede, mødte hendes Mand kun ved Maaltidet og trak sig saa strax tilbage.

Hans Hustru havde lært at tage ham, som han var, og han var altid fuld af de kjærligste Hensyn over for hende. Meget ofte bragte han hende en kostbar og fin Blomst, en Gang imellem en Ring med en sjælden smuk Sten, en Broche med en smuk Kamée; hun havde fuldstændig Carte blanche til Indkjøb af Bøger, Fotografier, illustrerede Pragtværker og sligt.

De fik kun den eneste Dreng.

Moderen elskede Vilhelm med nervøs Skinsyge, led f. Ex. ikke, at hendes Kousiner kælede for Barnet. Efterhaanden som Drengen blev større, var Moder og Søn næsten ikke fra hinanden. Da han kom i Skole, læste hun Lektier med ham, lærte sig selv de græske Bogstaver, forsøgte endog sine Kræfter paa Mathematiken, hvad hun dog maatte opgive. Hendes Mand gjorde hende mildt opmærksom paa, at Drengen jo baade var lærenem og tilbøjelig til Flid, at det ikke var gavnligt for hans aandelige Selvstændighed saaledes at blive hjulpet, men Fruen bad ham mindelig om at unde hende den Glæde at følge Drengens aandelige Udvikling; han vilde berøve hende den største Fryd i Livet, hvis han hindrede hende deri. Konferensraaden svarede kun med et Kys paa hendes Haar og lod hende have sin Vilje.

Vilhelm Vang var altfor meget «Skjørtedreng» til at kunne forsvare sig i alles Krig mod alle i en kjøbenhavnsk stor Skole. Hans Moder udvirkede, at han blev taget ud af Skolen i sit fjortende Aar; Faderen gav sin Indvilligelse med et Skuldertræk. Vilhelm kom da paa et Dimissionskursus med fire andre Knøse af fornem Familie. Men han plejede ingen Omgang med dem. Saa snart hans

Undervisningstid var forbi, ilede han hjem til sin Moder. Han betroede hende Alt, hvad der rørte sig i ham.

Allerede i sit 15. Aar, mens han gik til Konfirmation, sagde han en Dag til hende:

— Moder, jeg kan ikke tro paa, at Kristus har opvakt Lazarus eller Enkens Søn af Nain fra de Døde. Ellers vilde disse Opvakte jo have kunnet give Andre Efterretninger om Tilstanden efter Døden og givet Svar paa et af de største Spørgmaal.

Fru Vang havde famlet efter et Svar, ikke fundet noget og sagt:

— Vil Du være god mod din Moder, saa ydmyg dig og tro, hvad der bliver lært dig. Naar Du bliver ældre, saa kan Du granske over saadanne Ting, men nu maa Du ikke gjøre det, min Dreng.

Hun fortalte sin Mand denne Sag. Han sagde:

— Det er meget godt klaret, lille Liscia.

Men da Altergangsdagen kom, gjorde Drengen alvorlig Modstand, erklærede, at han ikke forstod Præstens Forklaring og Sakramentets Væsen og Virkning. Igjen bad Moderen ham om at gaa til Alters for hendes Skyld. Hun skulde gaa med og bede sammen med ham og

holde ham i Haanden, mens han knælede for Alteret. Vilhelm sagde:

— Jeg vil blive fortvivlet, hvis jeg gjør det, Moder. Thi er det sandt, hvad Præsten har lært, saa vil jeg blive en af dem, der æder og drikker sig til Fordømmelse. Jeg tør ikke, jeg kan ikke.

— Hvem har strøet Tvivl ind i din Sjæl, Barn?

— Jeg har selv tænkt over det.

— Men tror Du, lille Vilhelm, at din Tanke er stærkere end det, Millioner har hævdet igjennem Aarhundreder?

— Aa, Moder, lad mig være fri. Lad mig vente, til jeg kan forstaa, hvad jeg gjør.

Der var en saa usædvanlig Exaltation over Drengen, at Fru Vang ikke turde trænge videre ind paa ham. Hun henvendte sig til sin Mand. Han sagde:

— Det er Tidens Luft. Det nytter ikke, at man tætter sine Vinduer og Døre. Det er galt at tvinge Drengen. Lad det Hele foreløbig drive over. Det er godt, han kom gjennem Konfirmationen. Det havde været en kedelig Skandale, hvis han ikke var bleven konfirmeret. Denne Sag skal jeg ordne med Præsten.

Præsten var enig med Konferensraad Vang og mente, at naar det unge Menneske var

vaklende i Troen, saa var det bedst at stille Altergangen i Bero. Han ønskede ikke en Gang at tale med Vilhelm nu, da Tvivlen var stærkt oppe i ham. Man maatte overlade det Hele i Guds Haand. Dermed var Konferensraaden tilfreds, og der blev aldrig mere talt om den Ting.

Drengen begyndte imidlertid at skrante. Moderen fik udvirket, at han blev sendt paa Landet til en Herregaard, som en fjern Slægtning af hende ejede. Der voxede han sig rask, kom atter paa et Artiumskursus. Men han blev tyve Aar, før han blev Student.

Mens den ene af Vilhelms Studerefæller, en Greve, fik anden Karakter til Studenterexamen, den anden, en Baron, tredie, og den tredie, Søn af en Etatsraad og Grosserer, gik rejekt, fik Vilhelm Vang første Karakter med Udmærkelse til stor Glæde for hans Moder og hans Dimissor. Hans Fader smilede venligt ved Efterretningen og sagde:

— Det forbavser mig ikke, det ligger til Familien. Det var ret, min Dreng, at Du holder ved dens gode Traditioner. Naturligvis vil Du studere Jus.

— Ja, naturligvis, svarede Sønnen.

Han havde altid betragtet det som en Selv-

følge, at han maatte blive en højtstaaende Embedsmand.

En Aften, da Konferensraaden var ene med Fruen, flyttede han sin Stol tæt hen til hendes:

— Hør Du, min Ven! . . Sidder Du og Vilhelm altid sammen, naar jeg er borte?

— Ja, min Ven.

Konferensraaden tog hendes Haand, strakte den fladt langs Bordpladen, saa paa, hvor smukt den hvidgule Farve stod til de mange Ringe med de ægte Ædelstene, der spillede flammende i Lyset, i dejlige Farver og i Straaler, som gnistrede om de slebne Facetter; tog begge hendes Hænder med et energisk Tag, saa Fruen maatte undertrykke et nervøst Overraskelses-Skrig.

Konferensraaden lo venligt og sagde:

— Liscia, Du er lige saa sød, som da Du var tyve Aar.

Fruen rejste sig, favnede og kyssede sin Mand. Han blev ved at klappe hendes Kinder og trykke sagte Kys paa hendes Øjenlaage, satte sig saa og sagde:

— Hvad læser saa Du og Vilhelm?

— Du véd, min Ven, at jeg elsker vore egne gamle Digtere . . . at Vilhelm og jeg desuden har læst baade Goethe og Schiller, Lamartine og Victor Hugo . . . Men saa har

vi i de seneste Tider læst de Bøger, som her ligger.

Konferensraad Vang saa en høj Stabel paa Guéridonens Marmorplade af ikke indbundne Bøger; en Del af dem i gult Omslag, som betegnede deres franske Oprindelse.

Han lo kort og sagde:

— I Tyve! Dem har I stjaalet inde fra mit Værelse . . . Ja, ja Børn! Maaske havde jeg været for . . . for . . . hensynsfuld . . . eller fejg . . . til selv at give Jer dem. Nu, da I har taget dem, saa vasker jeg mine Hænder som den hellige Pilatus . . . Ja, ja! Jeg vil ikke være Torquemada og holde Inkvisition . . . Naa . . . og saa . . . Du og Vilhelm er blevne nogle forbandede Kjættere? . . . Hvad?

— Ja, Du maa nu ikke lé. Men disse Bøger . . .

— Naa . . . Død og Pine, har I læst alle Renans Bøger om det ny Testamente . . .?

— Ja, vi har.

— Det var Fa'en. Det er mere, end jeg har havt Taalmodighed til.

— Jeg elsker Renan. Han lærer En at tvivle først for siden at blive fastere og bygge paa en sikrere Grund. Jeg beholder mit Kristusbillede, som jeg ikke kan undvære, men

Billedet bliver mig mere menneskeligt, mere fortroligt. Guddomsskikkelsen stiger ned fra de store Konkaer, som vi saa i Italien, løsner sig fra Guldgrunden, Mosaiken faar Kjød og Blod. Maa jeg bede om Renans Jesus.

— Du er sød og kjær, Liscia. Nu skal jeg afsted . . . Men Vilhelm?

— Du, jeg er bange for, at han er kommen videre end jeg. Han taler om det Guddommelige, . . . ja hvad ved jeg . . . det, der gjennemtrænger Tilværelsen fra Krystal . . . gjennem Plante . . . Dyr . . . og til Menneskene . . . han siger, at det Guddommelige bliver til, efter Haanden som Verden udvikler sig . . . ja, at det Guddommelige ikke er forud for det Hele.

— Lad ham bare tænke, men sig ham, at han skal holde sine Tanker for sig selv . . . Men oprigtig talt . . . og det er mit Alvor . . . raad ham til at leve lidt . . . syng til ham: Se dig ud, Svend Vonved. Han er for meget af et Stuebarn. Farvel, Tak, fordi Du tager dig saa pænt af Drengen. Jeg har saa Gu' ikke Tid.

Konferensraaden kyssede paa Fingeren og gik.

— Har Du ingen Kammerater? spurgte Fru Vang næste Gang, hun saa sin Søn.

— Nej . . .

— Du maa jo se mange paa Forelæsningerne.

Jeg kan ikke lide dem.

— Hør, min Dreng! Husk paa, at Du er et Mandfolk.

— Jeg kan ikke lide Mandfolk. De er raa og plumpe.

Fruen studsede. Der gik et Angstens Drag igjennem hende. Hun frygtede, at hendes Søn holdt for meget af Kvinder paa Grund af den energiske Udtalelse. Hun vidste ikke, hvad hun skulde sige. Hvad de kalder Karakterstyrke, tænkte hun, er kun Underofficersstramhed og Bondehalsstarrighed. Hun havde anet, klog og fordomsfri, som hun var, at der vilde komme en Tid, da hendes Vilhelm vilde glide ud af sin Moders Arme for at søge Arme, som favnede ham paa en helt anden Maade.

Vilhelm forstod hendes spørgende Øjne. Han rystede paa Hovedet, tog hendes Kinder mellem sine Hænder, kyssede hende paa Munden, lo og sagde:

— Mo'r, Du har virkelig ingen Rivalinde.

Fru Vang var nu sikker paa, at hendes Frygt var uden Grund. Hun aandede højt, mens hun klappede Sønnens tætte Haar.

III.

Foran Vilhelm Vang i Rusavditoriet sad bestandig en svær Student med et lysebrunt krøllet Haar over en Hals kraftig og brutal som Caracallas, hvis Buste Vilhelm Vang kjendte fra sin Faders Studereværelse. Han vidste ikke, hvad denne Student hed; han kaldte ham for sig selv Caracalla.

Skægget fra Kinderne stod ud til Siderne i en Vext saa kraftig som unge Graner, plantede i gunstig Jord.

Stundom vendte samme Caracalla sig saa meget om paa halv, at Vilhelm Vang saa en uædel Profil med kjødrig Opstoppernæse, der daarlig kunde holde Styr paa Lorgnetten, som af og til faldt ned i hans svulmende Overskæg.

Vilhelm Vang tænkte: Hvor der *boede* en Masse Blod i den Fyr! Inden Professoren kom, fantaserede han om at stikke en Dolk i hans brede Ryg. Blodet maatte sprudle ud i høje Straaler som en mægtig Fontæne.

Vilhelm Vang saa ogsaa, at han havde store, plumpe Hænder som en Haandværkers. Han vaklede mellem Sympathi og Antipathi for denne Student. Somme Tider fandt han ham smuk — kaldte ham indvendig for en Herakles

Torso, andre Gange saa han sig saa arrig paa ham, at han ønskede, at han med en fin Stilet kunde gjennembore den store, røde Kjødnæve, som Ejermanden stundom kløede paa den smalle Bordplade. Der laa den som et Stykke raa Beefsteck paa en Bradepande.

En Dag, da Pladsen ved hans Side var ubesat, flyttede Vilhelm Vang sig saa meget til højre, at han saa ham helt *en face*, naar den svære Student under sin Nedskrivning efter Professorens Foredrag uvilkaarlig drejede sig efter Lyset. Da saa han ret forstandig lyttende ud et Øjeblik. Men strax efter gled Udtrykket ud i intetsigende Plumphed.

Professoren var yndet af næsten alle sine unge Tilhørere, thi han var *Docent* i Ordets bedste Betydning. Han lagde an paa at gjøre sit Foredrag belærende og forstaaeligt, uden at opgive dets videnskabelige Stringens. Hans smukke, meget store, vidt aabne Øje var for Tilhørerne som en understregende Tydeliggjørelse af hans Udvikling af Filosofiens Historie. Stemmen laa i et kjønt, fyldigt Barytonregister. Han tegnede med skarpe og tydelige Kontourer Profilen af de Tænkere, hvis Systemer han fortolkede.

Vilhelm Vang havde tidt talt med sin Moder om Indholdet af disse Forelæsninger, som

fyldte hans Sind. Som hun under hans Skolegang i Barndomsaarene havde været hans Manuduktør, saa populariserede han nu Filosofiens Historie for sin Moder, tillæmpede den efter hendes Behov. Naar han da tydelig mærkede, hvorledes hun i alt Væsentligt forstod ham, takkede han i sit stille Sind sin Professor for hans herlige Klarhed, og havde han havt Mod som Lyst, vilde han være ilet ind i Professorværelset bag Auditoriet og have omfavnet og kysset Professoren, saaledes som han havde gjort ved sin Moder i Drengetiden, naar hun havde gjennemgaaet en Lektie med ham i Fransk eller Historie, som var hendes Yndlingsfag.

En Dag var han aldeles opfyldt af Professorens Fortolkning af Aristoteles's Filosofi. Menneskelig Visdom kan ikke naa højere, mente Vilhelm Vang. «Hylozoismen», det levende Stof, hvorudfra Mulighederne forme sig til Virkeligheder, alt mens under Udviklingen de højere Stadier indoptager de foregaaende lavere, saa hvad der før var Stof, stadig kæmper sig op til Form, hvor det højere Stadium ser ned paa det forbigangne, op til det tilkommende, indtil i Menneskeaanden Guddommen og Naturen bliver Et . . . Det var jo dog henrivende!

Den Forelæsning maatte han prænte ind i sit Minde.

— Den skal Moder have helt og holdent. Jeg skal nok forklare hende Gud, den der bevæger Verden uden selv at blive bevæget, Gud, der som ren Intelligens baade er Subjekt og Objekt: Tanken, der tænker sig selv.

Han stod ude paa Universitetsgangen og var længe om at trække sin Overfrakke paa, betaget, som han var af sin beundrede Professor og af den store Tænker, han havde fortolket. Han gjorde et Slag ud i Rummet med den ene Arm, mærkede, at hans knyttede Haand mødte noget Levende.

— Naa, for Satan, se Dem for! lød det.

Det var den store, beskæggede Student, hvem Vilhelm Vangs lille, knyttede Haand havde ramt paa den muskelstruttende Overarm, der var haard — elastisk som en tæt stoppet Krølhaars Madrats.

— Om Forladelse! sagde han høflig og lettede paa sin Cylinderhat.

Konferensraad Vang havde sagt til sin Søn:

— Gjør mig én Tjeneste . . . ellers skal jeg ikke genere Din Frihed, men bær aldrig den sjofle Studenterhue. Ingen Gentleman gaar med Kasket, naar han ikke skal bære den som Tilbehør til en Uniform.

Men den store Student bar Studenterhue. Han lettede paa den og sagde:

— Naa, ja . . ingen Forseelse.

Vilhelm Vang syntes, at han maalte ham, som han vilde sige:

— Den Spirrevip kan jeg knække mellem to Negle. Men hans stolte Holdning brødes brat. Han raabte:

— Naa da, din Flab! . . .

Just som han gik forover og uvilkaarlig greb Vilhelm Vang om Skuldrene for at undgaa at falde, sagde han med ligefrem ynkelig Høflighed:

— De maa s'gu undskylde, det er den Lemmedasker, den Julius Dann, der kneb mig i Siden og hev sit Knæ i Enden paa mig . . og saa . .

En Fyr ogsaa med Studenterhue stod bag ved med et stort, svært Ansigt, et Par store, noget dvaske brune Øjne, høj, men med et Udseende, som han dog ikke var rigtig udvoxet. Hænderne hang løst i Haandleddene, Knæene stod langt ud og lavede Poser i Benklæderne. Tynde sorte Dun paa Overlæben lovede en Knevelsbart.

Et af sine store Knæ havde han med Kraft stemt mod sin Kammerats Bag, mens han samtidig havde brugt sine Hænder som Knibtange i «Tyndstegen» over Hofterne paa samme Kammerat.

Den Angrebne og Angriberen satte i en stor Latter, der rungede gjennem Forsalen. Saa løb de et Stykke Arm i Arm hen mod Trappen, saa ned ad den, flere Trin i ét Spring, kaade og tunge som et Par Tyrekalve.

Vilhelm Vang gik bag efter dem. Der var i ham en blandet Følelse af dyb Mishag over noget Raat, simpelt og af en Slags Misundelse eller Respekt, hvad man nu skal kalde det, over for denne animalske Livsglæde og Kraftfølelse.

Nede i Stueetagen, lige før de nederste Trappetrin, tog de hinanden om Livet og antydede en Brydekamp. Da sagde han med det store Skæg:

— Slip nu, Julius Dann . . slip for Satan. Jeg skylder den Herre en Undskyldning. Slip, giv los . . Er Du en Gentleman eller en Bølle? Hvad?

Lidt af begge, det, man nu om Stunder kalder en sammensat Natur.

— Ha, ha, ha, lo den beskæggede Student, og han med det tvivlsomme Overskæg stemte i med. Vilhelm Vang kunde ikke begribe, hvorfor de lo. Det Udtryk: en sammensat Natur, var ham fra Hjemmet lige saa bekjendt som en Mængde andre Udtryk, men da han sjælden læste Aviser, vidste han ikke, hvor et Ord eller

Begreb kunde blive latterligt ved daglig at blive traadt fladt ud.

Han var alt kommen forbi de to store Fyre og havde Tag i Laasen paa Udgangsdøren til Trappen ud mod Frue Plads.

Da kom den beskæggede Student ham paa Siden, tog sin Hue af og bukkede.

— Om Forladelse, sagde han . . . jeg véd, at det er Hr. Vang . . . jeg var ikke høflig mod Dem der oppe ved Knagerækken . . . Om Forladelse!

— Jeg be'r, sagde Vilhelm Vang og løftede paa Hatten.

— Bliver De vred, naar jeg præsenterer mig selv for Dem?

— Nej, tværtimod, sagde Vilhelm Vang og tog atter sin Cylinderhat af.

De stod paa den afrundede Afsats paa Universitetstrappen over for Frue Kirkes staldlignende Sidefaçade.

— Jeg hedder Povl Tode, er som De Studiosus juris, og han den anden Kanut der, han hedder Julius Dann, men han studerer mest de kjøbenhavnske Dansebeværtninger.

Et Stød i Siden fra Student Dann, og Ordet: Flab! lønnede Præsentationen.

Vilhelm Vang tænkte, at Student Dann vist maatte være Søn af Borgerrepræsentant,

Tømrermester og Ridder Dann, at Povl Tode maatte være Søn af Malermesternes Oldermand, Tode, som vistnok ikke endnu var Ridder af Dannebrog. Og ikke kunde han undlade i sit Indre at finde, at Sønnerne lignede i Væsen og i Adfærd et Par zünftige Svende. Han fik lige sagt:

— Det er mig kjært at gjøre de Herrers Bekjendtskab!

og vilde til at fjærne sig, mens Cylinderhatten tredje Gang beskrev en høflig Bue i Luften. Da gjorde Tode en Bevægelse, som bragte ham tæt Ansigt til Ansigt med Vilhelm Vang nede paa Fortovets Fliser.

— Hør, ved De hvad . . . Vi hører dog sammen, alle vi Studenter, som hører til den frisindede Opposition. For det gjør jo ogsaa De, Hr. Vang, om endogsaa Deres Hr. Fader er saadan en fornem Herre i Ministeriet . . . Nej, De maa s'gu ikke blive vred.

Det dirrede i Vilhelm Vangs Pandehud, saa han nødtes til at rynke den. Denne store, plumpe Fyrs Omtale af Noget, der hørte Vilhelm Vang til, frembragte en nervøs Sitring i ham. Hvor turde saadan en Fyr tage hans Faders Navn i sin Mund? . . . Havde han nævnet hans Moder . . . ja saa *maatte* Vilhelm

Vang have slaaet ham i Synet lige over for Frue Kirkes hellige Grimhed.

Frisindede Opposition! Ja vist hørte Vilhelm Vang til den ligesom hans elskede, personlig ubekjendte filosofiske Professor, men aldrig kunde det falde ham, Vilhelm Vang, ind at gaa med i Optog paa en Valgdag mellem svedlugtende og skraaspyttende Omgivelser. Hr. Todes tobaksduftende Aande bragte ham Længsel efter sin Moders diskrete Avrikelparfume. Det var nu Vilhelm Vangs Vane hidtil, naar noget Nyt mødte ham i Livet, altid i Tankerne at søge sin Moders Raad og gjennem en Slags Analogislutning at faa hendes Svar udformet.

Og ligesom Længselen efter Avrikelparfumen kom op i ham, meldte sig samtidig hendes Raad om at søge Livet og gjøre Bekjendtskaber.

Dette gik naturligvis hurtigere for sig i Vilhelm Vangs Sind, end det her kan fortælles. Og i en Hast, i Vinterlyset derude paa Frue Plads, stærkt gulskinnende, mens svagtfrossen Sne knasede under hans Fødder, besluttede han at følge Raadet. Hans naturlige Uvilje mod de to «Tyrekalve» slog om i en velvillig Stemning. De to store Tampe saa' saa godmodige ud, som om de vilde Alverden og specielt Vilhelm Vang saa inderlig vel. Der stod ingen lumsk Bag-

tanke i disse skikkelige Øjne, der lyste godtroende over mod Frue Kirkes skidenbrune Mur.

Uden at han tænkte derover, drev han ned ad Kannikestræde med den føre Povl Tode og den lange, ranglede Julius Dann.

Povl Tode sagde:

— Ja, hør nu . . . Et Grin, et andet Alvor! Men tænk, hvor det løfter En i Sædet at høre saadant Noget, som vi hørte i Dag af Professoren! Det er s'gu lige fedt, enten man forstaar det eller ikke, men tænk, naar man kommer fra Skolen og er bleven gjennempisket i *ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἦλθον* osv. osv. . . . og saa synes, at Græsk er det værste Skidt . . . og saa har hørt, at Aristoteles var Huslærer hos Alexander den store . . . og saa hører, hvilke Tanker der har ligget i den Karl . . . nej, hør, véd I hvad Børn? Professor Halling skal leve! og den gamle Væggesmører, min Fader, skal, Fa'en ta' mig, i Dag give et Glas Portvin af den bedste, han ejer, og det skal vi drikke paa Professor Hallings Sundhed og paa den gamle Idiot Tobisens Undergang, han, som lærte os to Græsk . . . Du Julius Dann, som gaar der og dvasker . . . Hvad siger De, Hr. Vang?

Vilhelm Vang svarede ikke, nikkede blot adspredt til de Ord, han kun halvt havde hørt. Han havde ikke nogen ond Tanke mod latinsk

eller græsk Grammatik. De var gledne i ham, mens han læste paa dem under sin Moders vogtende Øjne og nikkende skjønne Hoved. Var der Noget, der kneb for ham, kunde hans Fader jo forklare det med et Par Ord og ægge ham til videre Granskning ved et venligt Dask paa Kinden og et spøgefuldt udtalt Ord som f. Ex.: Vilhelm, Du er jo ikke Idiot, tænk selv min Dreng.

Under en Samtale, som Vilhelm Vang kun deltog i gjennem halvt adspredte, korte Svar, naaede de tre Studenter den ny Frederiksborggade.

Povl Tode standsede foran et Hus af røde Mursten med hvide riflede Pilastre, som gik fra Stue-Etagens Afslutning helt op over fjerde Sal. De laa der og drev, uden Sammenhæng, med Bygningens Organisme, raat klistrede paa Murstensmassen.

— Det skal nok være Renaissance . . . Venetiansk . . . hvad?

Han saa paa Vilhelm Vang, afventende enten en Anerkjendelse eller en haanende Kritik.

— Jeg har ikke været i Venedig, sagde Vilhelm, men det ligner ikke de Tegninger, jeg har sét.

Nu slog den unge Tode en trøstig Latter op.

— Sagde jeg det ikke til den gamle Væggefordærver og Vognlakerer, at hans ny Hus var noget rigtig Kram . . . Og Du, Dann. Du skulde sige til din gamle Tommestok, at hans Hus paa Boulevarden er en lige saa forbandet Smadrekasse. Han siger jo, den er florentinsk. Aa, Du søde Gud og Fader!

Den store Student hvinede af Latter.

Vilhelm Vang maatte først orientere sig. Det var deres Fædre, de to unge Mennesker omtalte paa den Maade. Han begyndte at forstaa, at de gamle Herrer ikke havde saa fuldt ud Uret, naar de ved Kaffen efter et Middagsselskab hos Konferensraad Vang klagede over, at der ikke var nogen Pietet mere hos Ungdommen. Hidtil havde han betragtet det som Gammelmandspræk, og hans Moder havde sagt:

— Aa . . . hvad Pietet skal man have over for gamle, fejge Folk? Nej, Folk som din Fader, der staar paa Dannelsens Højdepunkt . . . det er en anden Sag.

Ja, vel anede han, at hverken Tømrermester Dann eller Malermester Tode havde synderlig med Dannelse at gjøre, men det var dog grimt af Sønnerne at tale saaledes om dem.

Han mindedes atter sin Moders Raad: at se sig om i Livet. Han fulgte tavs sine to

Kommilitoner i den Hensigt at observere dem à la Søren Kierkegaard.

Husejeren, Malermester Tode, boede paa anden Sal. Trappen var flot og bred. Væggene skinnede i den oliemalede Marmorering, blanke, som om de var belagte med Glasplader; ligesaa blanke var de i grøn Broncetone holdte Rækværksopstandere under det blanke Mahognihaandgreb. Aller blankest var Dørfyldinger og Dørkarme, de første i Egetræsmaling med forgyldte Rande, de sidste efterlignende gult Marmor med rødbrune Aarer.

Den unge Tode sagde, da han opdagede, at Vilhelm Vang lod sine Blikke glide langs denne Blankhed:

— Det er den Gamles Stolthed. Dørkarmene har han egenhændig «aadret».

Tode og Dann lo begge to. Dann sagde:

— Hr. Vang véd vist ikke, hvad det er at aadre, Vel?

— Nej, sagde Vilhelm Vang.

— Ja, ja. Træffer vi den Gamle, saa vil han ikke kunne tale med Dem i fem Minutter uden at De vil faa en Forklaring over den Kunstbranche, sagde Tode. Hvad siger Du, Dann?

— Jeg siger, der vil gaa ti Minutter. Tør Du holde en Flaske Portvin paa det?

— Den er holdt! sagde Tode. Slaa af, Hr. Vang!

Vilhelm stod uforstaaende foran de to unge Menneskers Haanddask og Haandtryk.

— Forstaar De ikke, sagde Dann forbavset over Vilhelms Mangel paa Verdenserfaring . . . eller maaske var det affekteret Fornemhed.

Tode sagde:

Det er en Paré, forstaar De. De skal slaa vore Hænder fra hinanden . . . Saadan . . .

Han greb Vilhelms Haand og tvang dens Side ned for at kløve sit og Danns Tag.

— Saadan! — Men den Gamle skal s'gu give Portvin i Dag, enten jeg eller Du vinder, sagde Tode.

Han trykkede paa Klokken. En ung Tjenestepige med lyseblondt Pandehaar, store udvældende lysegraa Øjne, i graa Bomuldskjole, lukkede op.

— Det er Gine, min dejlige Mø, sang Dann og gjorde en Antydning til at tage hende om Livet; men hun snoede sig tilbage og sagde:

— De ta'r vist fejl, Hr. Dannert.

— Er den Gamle hjemme? Hva' Gine? spurgte Tode.

— Herren er paa Kontoret.

— Vil De melde Hr. Stud. jur. Vang og Hr. Tode?

— Jeg kan 'te huske det Latin, som de stoderendes Herrer sætter forant deres Navne.

Aa, De kan s'gu det Latin, som De behøver, o, Gine, min dejlige Mø, sagde Dann, lagde Hovedet paa Siden og smaskede med Læberne.

Med hastige Skridt og en lille Vrissen med Bagen, som bragte Nederdelen af Kjolen, og hvad der under fandtes, i Svingninger som en ringende Klokke, bankede hin Skjønjomfru paa en Dør i Korridoren.

Inden fra lød med Tordenrøst:

— For hede Helvede! Hvad er der nu? . . . Naa det er Drengen . . . Kom kuns, Polle!

— Ja, men han kommer ikke alene, Hr. Tode . . . her er to Mand og en Gefrejter, sagde Julius Dann.

— Naa, det er dig, Jolle, lød Stemmen inde fra.

Og de tre unge Mennesker traadte ind i et højt Værelse med mørkebrune Vægge, en bred Gesims med Tandsnit under Loftet og en stor Malmlysekrone. Paa Væggene hang en Del Billeder . . . mest Landskabsmalerier, kjøbte paa Auktioner. En stor Sofa og højryggede Stole med drejet Træværk, grønt Fløjels Betræk, beslaaet med forgyldte Søm, gav sig aabenbart

ud for at være i Kristian IV. Stil. Alt skinnede moderne, propert, pudset.

I en Stol sad en godt og vel halvhundredaarig Mand med vældige røde, graasprængte Bakkenbarter, smaa, graa, venlig lystige Øjne. En stor, rød Haand med en Signetring paa Ringfingeren hang ned over Stolens Arm.

— Jeg vilde præsentere for Fa'er Stud. juris. Vang, sagde Sønnen.

Det gav et uvilkaarligt Ryk i Malermester Tode. Han var ved at rejse sig fra Stolen, men muligvis mindede et Blik fra Sønnen ham om, at han skulde holde lidt paa sin Værdighed som ældre og rig Mand. Den ældre Herre lod sig falde tilbage i Sædet, rakte sin Haand ud mod Vilhelm Vang og sagde:

— Ah! en Søn af Konferensraaden. Glæder mig meget. Jeg har den Ære at kjende Deres Hr. Fader som en af de mere højtstaaende og mere humane Embedsmænd . . ., som har vist megen Sans for Haandværkets Betydning for hele . . . for hele Samfundsudviklingen . . . Værs' artig, Hr. Vang . . . Aa, ring, min Dreng, hva'.

Hans Søn trykkede paa Knappen. Gine «den dejlige Mø» kom ret letbenet ind paa sine ikke sylfideagtige Fødder i de Gedeskinds Sko.

— Portvin, Georgine, sagde Hr. Tode . . .

Bag Malermesterens Ryg rakte hans Søn Tunge ad sin Ven Julius Dann, som betalte ham i samme Mønt. Det var Tegn paa gjensidig Forstaaelse.

— *Vici . . . et tu . . . perdidisti*, sagde Povl Tode.

— Hvad for noget Sludder? sagde Malermesteren og vendte sig om.

— Det er Latin, Fa'r . . .

— Aa, det er Fa'en er det. Du fik jo kun g ÷ i Latinsk ved din Studenterexamen.

— Ja, men vi kommer lige fra en filosofisk Forelæsning, saa det er filosofik Latin.

— Aa, det er snarere Knejpelatin . . . Naa, det glæder mig ellers, at Du har bragt saadan en ung Mand som Hr. Vang her op . . . det beviser, at Du begynder at vælge din Omgang med mere . . . mere Smagfuldhed end som før.

— Tak, den var god, Hr. Tode, sagde Dann.

— Ja Gu' var den god . . . for dig, Jolle. For Du kan være den, Du er, men Du har, Fa'en pine mig, været en Bølle lige fra den Tid, Du har kunnet kræve dig.

Pigen bragte Karaffen med Vin og Glassene.

Malermester Tode skjænkede og stødte

strax sit Glas klinkende mod Vilhelm Vangs og sagde:

— Skaal og velkommen! De vil altid være velkommen her. De ser da endelig ud som et tænkendes og stoderendes Menneske og ligner ikke de to Ædedolke der . . . Ja, ja Povl, jeg misunder dig s'gu ikke Føden . . . Skaal, min Dreng . . . Skaal Julius Dann . . . men jeg har ingen Ting lært andet end som mit Haandværk, men jeg vilde nok ønske, at I to havde faaet nogle bedre Manerer paa Jer . . . se nu paa den unge Hr. Vang . . . Jeg gi'r dig gode Klæder, og Tømrermester Dann, han har Raad til at give sin Søn dobbelt saa gode Klæder, men Hr. Konferensraad Vang sidder ikke i den grønne Bog for saa stor Skatteindtægt som jeg, jeg vil ikke tale om Tømrer Dann, som sidder for 23,000 . . ., men Konferensraadens Søn ser, Fa'en pine mig, meget finere ud end som I to Balbersvende . . . Skaal, Hr. Vang!

Vilhelm kunde ganske godt lide Malermesteren. Han tænkte:

— Jeg har gjort Hostrup Uret, da jeg troede, at han havde lavet sine Spidsborgere «aus innerem Bewusztsein». Denne Mand er jo lige saa elskværdig og dum som Kobbersmeden i «Gjenboerne».

Mens Vilhelm Vang tænkte saaledes, havde

den unge Tode skænket mindst fire Glas, som han og den unge Dann havde slaaet i sig. Malermester Tode opdagede det og sagde:

— Nej . . . halloj. I to Tampe! Tror I, at det er Mælkevand, I drikker. Vinen koster 3 Kroner Flasken . . . Hør . . . Polle . . . kunde det ikke være rart, om Du og Jolle gik lidt ud i Luften, for jeg har Lyst til at tale med Hr. Vang.

— Vil Du bekæfre ham, Gamle? spurgte Sønnen.

— Gaa, min Dreng!

— Ja, men det koster ti Kroner, Gamle.

— Du vil bruge dem til Utuskestreger, Povl.

— Nej til Videnskabens Fremskridt.

— Aa, dit Bæst! Ha, ha, ha, ha.

Malermesteren lo højt. Saa sagde han:

— Ja, Du fik jo første Karakter til din Examen, om det end gik dig halvskidt i Latinsk og Græsk.

— Ja, men det er ogsaa noget helt skidt, Hr. Tode, sagde Julius Dann.

— Det er nok dig, som er hel skidt, sagde Malermester Tode, for Du fik kuns det, som hedder haudabilis . . . Ja, grin I kuns, men det var s'gu skidt med Lavs . . . det sagde da

din Fader . . . Skrup nu af . . . jeg vil tale med Hr. Vang . . .

Den unge Dann hviskede til den unge Tode:

— Lad de to tale sammen. De bliver snart ked af hinanden. Saa gaar vi ind paa Svendsens Kafé, og naar Vang kommer forbi, saa vinker vi ad ham.

— Hvad siger Du, din Hvalp? sagde Malermesteren til sin Søn.

Jeg sagde, at Hr. Vang kan manuducere dig i den Filosofi, vi har hørt i Dag.

Malermester Tode lo:

— Ja, vittig er Du, Dreng, om Du end ellers er et Bæst. Kan I To saa komme avæk?

Julius Dann og Povl Tode gik. Vilhelm Vang vilde helst være gaaet med, men Malermester Tode holdt ham fast ved et Knaphul i hans Frakke.

Leende fôr Julius Dann og Povl Tode ned ad Trappen og tog en tre fire Trin ad Gangen under behørigt Akkompagnement af Raab og Grin.

Malermester Tode fortrød næsten, at han saa at sige havde presset den unge Vang til at blive. Nu, da han var ene med ham og skottede op mod ham med sine smaa graa Øjne, syntes han ikke, at han var saadan til at faa Noget ud af. Dette fine, lidt gullige Ansigt

med Øjenbryn og Overskæg som trukne med Tusch var ham alt andet end opfordrende til Meddelelse. Han havde længst faaet Fingeren ud af Studentens Knaphul. Han havde, syntes ham, mærket en tilbagevigende Tendens hos den unge Mand, som om han vilde betakke sig for al Familiaritet fra de røde Hænders og de sorte Negles Side.

Endelig fik Malermester Tode følgende Spørgsmaal frem, mens han pegede hen mod Døren, som hans Søn med Kammerat havde passeret:

— Ja, hvad Fa'en skal man nu sige til saadanne to Tampe? . . . Tror De, at de bestiller Noget, Hr. Vang?

— Det kan jeg virkelig ikke vide, Hr. Tode. Jeg taler med Deres Søn og Hr. Dann for første Gang i Dag.

— De har aldrig set dem i Studenterforeningen?

— Jeg er ikke Medlem.

— Saa — aa — aa?

— Nej, jeg er Medlem af Samfundet.

— Hvad Fa'en . . . den Snask . . . om Forladelse . . . jeg mener den socialistiske Klub nere i Badstustræde.

— Den er ikke socialistisk.

— Inte? . . . Saa har Tømrermester Dann

igjen stukket mig en Løgn ud . . . Naa, saa Deres Fa'r, Hr. Konferensraaden, har ikke Noget imod det. Se, se . . . Dann har forbudt sin Søn at gaa ind i den . . . Men ka' skesens er han i den alligevel, for Jolle, som jeg kalder ham, for jeg har kjendt ham, fra han laa og gjorde i Vuggen, han bryder sig hverken om, hvad hanses Fa'r eller hanses Mo'r siger. Men hvad? de har jo hver sin R . . . om Forladelse . . . hver sin Ende fuld af Penge. Nu staar Dann for 32,000 Kroner om Aaret. Naa, og Konen kan Tysk og Fransk, saa Dann fik jo nogen Dannelse med i Tilgift . . . det er sagtens, fordi han hedder Dann . . . Ha, ha, ha! Er De med paa den? . . . Jeg synes ikke, den var saa gal? . . . Skal vi ta' et Glas Portvin paa den?

Malermester Tode fik Mod ved denne Vits, over hvilken Beundringen malede sig i hans Øjne og om hans Læber. Latteren suste gjennem hans store, rødskimlede Bakkenbarter som Vinden gjennem en Sædemark. De klinkede igjen. Malermester Tode sagde:

— Se, hvorfor jeg holdt paa Dem, Hr. Vang, det var for at bede Dem om at tænke lidt paa min Søn, om De ikke . . . jeg mener, De er kommen fra et saadant fornemt Hjem . . . om De ikke kunde faa ham til at være lidt

Kaveler. Jeg kan s'gu'nte lære mer, end som jeg har lært. Men Fyren har dog nu klassisk Dannelse, og jeg har gjort Selskab for ham. Herre Gud, han er jo en Enkemands eneste Barn (Malermester Todes Øjne fugtedes) . . . men jeg synes altid, han bær sig ad, som han var paa en Beværtning, ikke stort bedre, end vi Svende bar os ad paa Lavets Kro i Fyrrerne . . . og sé jeg kan jo dog efterlade ham nogle Skillinger, som er samlede sammen i de gode Tider . . . og jeg har s'gu kostet baade Skolepenge paa ham, foruden at jeg har betalt et Par Stodenter til at gaa de Videnskaber igjennem med ham, som inte vilde bide paa ham. Naa, blæse være med Pengene, naar man bare faar nogen Fornøjelse af ham. Ja se det var det, jeg vilde sige Dem, at hvis De kunde faa ham til at faa Smag for finere Cirkler og ind i dem . . . for vel tør jeg sige, at jeg i sin Tid var den bedste Aadrer i hele Malerlavet, men Manerer som en Konferensraad eller hans Børn, det faar jeg aldrig. Men tror De ikke, min Søn kunde lægge sig dem til med en god Vilje?

— Jo det kan han vel nok, svarede Vilhelm Vang.

— Ja for det her inde, (Malermester Tode bankede paa Panden med Knoen) det har han

nok af, og det der (han klappede paa sin Buxelomme) det kommer vi nok ud af det med. Men De maa ikke tro, at jeg tror, at jeg kan takke mig selv for det, nej derfor (hans Tone blev andægtig) takker jeg den gamle Aadrersvend der oppe i Himlen . . . Naa, ha, ha . . . De forstaar 'et 'inte . . . Jeg mener Vorherre. Naa ved De heller ikke hvad det er at aadre? Naa De vil afsted . . . Hvis De vil ulejlige Dem herop, saa har jeg altid Portvin. Farvel . . . farvel.

Da Vilhelm Vang var gaaet, sagde Malermester Tode til sig selv:

— Fin Fyr . . .! Brillante Manerer . . . Lidt fornem paa det. Ja skulde han komme i Fedtefadet med Penge, skal jeg huske den Dag i Dag. Hans Fader er jo rigtignok Konferensraad . . . Men Embedsmænd! Det er helt tyndt med Portemonixen selv hos Generaler. Hvad er 8000 Kroner i voreses nyere Tider?

IV.

Snappede han efter Vejret, den unge Student, da han stod nede i Frederiksborggade? Var han led ved, hvad han havde set og hørt af en

Simpelhed, hvis Tilværelse han kun kjendte gjennem Fortællinger og Komedier?

Han vidste det ikke selv. Tanken fløj til hans Hjem med dets solide gammeldags Elegance og med de faa men gode Malerier, hvor der var lidt mørkt, hvor han ikke som her ramtes af det gjennemskærende raa Lys, der leende blottede alt det Nymalede og Nykjøbte — denne Avktions-Kunst paa de oliemalede, blanke Vægge, denne Marchandiserelegance . . . Længtes han hjem? Nej. Nu fandt han Hjemmet for tæt, for tilpakket, for lunt, for selvbehageligt. Han bad sin søde, kjære Moder om Forladelse for sine vanhellige Tanker.

Dog kunde han i Grunden lide Malermester Tode og hans Søn og Vennen Julius Dann. Saadanne to Fyre, som gik løs paa hele Tilværelsen med krum Hals, lige fra Aristoteles's Filosofi under Professor Hallings Behandling ned til «Gine, den dejlige Mø» — aa disse to tungbenede, sjæleglade Fyre, der væltede sig i Livets Sol og dets Smuds som to store Hundehvalpe — han kunde misunde dem.

Jo yderligere han mindedes dem, desto bedre syntes han om dem. Og det, skjønt han tydelig følte, at hans Moder vilde væmmes ved dem, og at hans Fader vilde le ad dem.

Hans Fader? Ja, hvor saa han op til

denne høje, magre Mand med den uforstyrrede Ro . . . han anvendte paa ham, hvad han nys havde lært af Filosofiens Historie og karakteriserede ham som en Blanding af en Stoiker og en Skeptiker. Jo mere han tænkte paa ham, desto mere løftede hans Fader sig op til monumental Størrelse i hans Fantasi.

Men han beherskedes af denne Fader og af denne søde Moder, der slog sine Arme om ham og gjemte ham i sin Favn som Hønen Kyllingen under Vingen. Han irriteredes næsten ved Udsigten til, at han evig vilde blive Barnet, aldrig kunde blive voxen i det Hjem, hvor hvert Møbel, hvert Billede, hvert Draperi havde Del i hans Liv og en Art Magt over det.

Tænk, hvor kunde han spille op, hvor kunde han baske med Vingerne, hvis han havde en Fader som Malermester Tode! Han vilde saa rigtignok behandle ham anderledes, end Sønnen gjorde. Det var jo dog en rar Mand, en god, troskyldig Haandværker, og Vilhelm Vang syntes, at det var et stolt Hværv for en Søn at kunne blive sin Faders Lærer.

Det flimrede saa sært for Vilhelm Vangs Øjne. Husenes Mure antog varmere Farver, mens Omridsene af Træerne i Ørstedsparken hinsides Torvet flød helt ud i gul Dis og Dunst. Det bankede i hans Tindinger. Han havde en

Fornemmelse af stadig at gaa op ad Bakke. Han vidste dog, at Frederiksborggade var meget jævn og ikke i fjærneste Maade lignede en stigende Bjergvej.

Var det Virkning af Malermesterens Portvin? Vilhelm Vang var dog ellers vant til at drikke Vin hjemme. Men det forstaar sig: Han, hans Fader og hans Moder, hver et eneste Glas Portvin til Frokost, hans Fader en halv Flaske Bordeaux til Middag, medens Moder og Søn delte den resterende Halvflaske.

Var det saadan at være drukken? Men, naar Alt kom til Alt, fandt Vilhelm Vang Tilstanden ganske rar.

Thi han sejlede paa smult Vand. Det hoppede, det gyngede, netop saa højt, saa det var behageligt, netop saadant, at det pirrede rart i Mellemgulvet . . .!

— Halloj . . . De Vang! Halloj!

Gjennem Kaféens store Hjørnevindue saa han sine to Fæller, rødglødende om Kinderne, med tindrende Øjne.

— Halloj . . . De . . . Vang!

Og to store Hænder vinkede, og hver stor Haand holdt et Glas.

Der stod han underlig dum med sin høje Cylinderhat og sine knappede sorte Handsker, med Malermester Todes Portvin i sig, med

Foragt i sit Sind mod de to Studenter der oppe, med Lyst til at se ind i det Liv, som de nu lavede om sig . . . Hans Fader og hans Moder havde jo sagt, han skulde *leve*. Han gik altsaa op til de to rødglødende store Studenter, ærgrede sig over deres raa Raab paa Opvarteren og fjollede Ironi over for den værgeløse Fyr, fandt, at deres »Pjolter« smagte forfærdelig, lo ad deres Tale, uden at ane, hvad den indeholdt . . . drak . . . ja, hvad var det? Kaffe . . . Kognak . . . følte, at hans *Jeg* gled fra ham, syntes, at Tapeternes Mønstre filtrede sig sammen for hans Øjne.

— Vi skal op til din Dejlighed, sagde Student Tode til Student Dann.

— Gu' skal vi det . . . Til min Suzon!

Han udtalte Navnet saa snøvlende, at han mente, at det maatte være god fransk Udtale af et fransk Navn.

Tode kneb Vang i Siden og sagde:

— Han tror, hun er ham tro . . . den Idiot! Jeg vil blæse den Mær et Stykke . . . Hun tror, hun er fornem . . . Naa . . . God Morgen! Nu gaar vi til Sankt Pederstræde.

Lydløst kaldte Vilhelm Vang paa sin Moder, men fandt ingen Hjælp.

Som om han var berøvet al Art af Vilje, lod han sig lede.

Det gik op ad en lille smal Stentrappe med et diminutivt Jernrækværk, ind i en mørk Gang. Et lille Visitkort paa Døren skinnede beskedent ud i Gangens Mørke.

Julius Dann satte Bagdelen saa haardt mod Døren, at Døren gik op mod et tykt grønt Multums Tæppe. Et lille Skrig hvinede om Kap med Dørens Hængsel.

Lys strømmede dem i Møde. Vilhelm Vang saa en ret rummelig Stue med oljemalede røde, skæve Vægge og et Møblement af smaa Dimensioner, betrukket med grønt Peluche.

En egen fattig Sirlighed, en egen soigneret Uorden. Tilskaarne Stykker Tøj laa paa et Par Flugtstole og skjulte halvt det grønne Betræk. Den falmede Ryg bebudede, at Sædet var endnu mere falmet og slidt, og at dets Synders Mangfoldighed dækkedes af Sytøjets Kjærlighedskaabe. Lapperne laa endog ordnede lidt draperimæssigt.

Der stod et Par Roser i en lille Vase paa det ovale gamle Mahognibord foran Sofaen; ved Siden af den aandede en Flacon en sødlig Duft ud af en utæt Glasprop.

De to smalle Vinduesfag havde grønne Fløjlsgardiner, hvis rigelige Garniture af hvidt Tyl med hæklede Kniplinger rimeligvis ogsaa skulde dække over adskillige Synder.

Med Lys samlet over det kortklippede brune Krølhoved sad en lille, fint bygget kvindelig Skikkelse med Sytøj i Skjødet, et Guldfingerbøl paa den lille bitte Langfinger.

Hun slog et Par af lange sorte Vipper beslørede Øjne op mod de Indtrædende, saa ud, som hun havde Lyst til at krybe helt op i Krogen af det Vindue, hvorved hun sad.

Fræk? . . . Nej det saa hun sidst af alt ud til. Snarere lignede hun et skræmmet Kid, der dirrede nervøst ved denne larmende Indtræden, disse store Bevægelser af svære Lemmer, disse højlydte Hilsener.

— Goddag, Suzon . . . Vil Du have Portvin, min Unge? — Her har Du en tredje Ven . . . *Tres faciunt collegium* . . . hvad? Naa skab dig ikke, Therese . . . Smid det Sytøj! Det bliver dog aldrig mere end en Bifortjeneste for dig.

Den lille Pige rejste sig som mod sin Vilje, løftede sine store sortegraa Øjne med et hindeagtigt nysgjerrigt Blik op mod den hende ubekjendte Vilhelm Vang.

Han fandt en tydelig Tale i dette Blik, og i den Fortolkning, som frembød sig for ham, smigrede ham. Han læste et vist Velbehag ved den Sammenligning, Sypigen gjorde mellem de to tidligere Bekjendte og den ny Mand;

fandt, at hendes Blik dvælede venligere paa ham end paa dem.

— Naa ja, god Dag, sagde Julius Dann og rakte sin Haand ud mod Pigen. Hun tog den ligesom adspredt, og saa gjorde hun ogsaa med Povl Todes Haand. Da Vilhelm Vang ikke gjorde Mine til at række sin Haand frem, saa hun først frygtsomt op paa ham, dernæst ligesom bedende ned paa hans Haand.

— Skal De ikke bede Deres Gjæster om at tage Plads, min Frøken? sagde Povl Tode. Hans Ansigt blussede som en Bonderose.

— Maa jeg bede de Herrer, mumlede Damen og gjorde en Stol fri for Lagene af tilklippede Tøjstykker.

Dann smed sig halvt hen ad Sofaen, som om han var helt hjemme, Tode slængte Benene fra sig, som om han var halvt hjemme, Vilhelm Vang blev staaende.

— Vil De ikke præsentere mig for den Herre? spurgte hun med sin fuglefløjtende Røst.

— Er det mig Du siger De til, Susse? lo Dann. Naa ja, ja. Skal det være Gilde, saa lad det være Gilde. Hr. Studiosus juris Anonymus . . . Frøken Susanne Jensen, men hendes Moder er fransk og hedder Célestine til Fornavn, er fra det fortrykte Elsass, hvor en dansk Haandværkssvend, født Jensen, vandt hendes

Hjerte og tog hende med til sit kjære Fædreland, hvis Kornbrændevin han aldrig glemte for Sydens Druesaft.

— Aa, saa ti dog stille, Dann, raabte Susanne med en Stemme, som slog over i et vredt Hvin.

Dann famlede med Haanden for at klappe hendes Haar, men hun trak vrissende Hovedet tilbage. Han rejste sig op, gik med næsten skamfuld Godmodighed hen til hende og tvang hendes Haand ind i sin.

— Naa bliv ikke vred. Det var jo kun Grin, min lille . . . Saa, saa . . . saa! Nu, her skal Du se, hvad Povl og jeg har til dig, naar Du vil være rar og vil synge en lille Vise fra din Kunstnerindetid over Stalden . . . ptøj for Fanden! udbrød han og bed sig i Pegefingeren, der kom jeg nok til at bide Skeer itu, og videre drukken er jeg dog ikke.

— Ikke synderlig mere end sædvanlig, hvislede Susanne ud mellem Tænderne.

Flov som en halvdruknet Hund gik Dann hen til sin Overfrakke, halede et Kræmmerhus ud af Indrelommen og en Flaske ud af Sidelommen, sagde derpaa halv ynkelig:

— Gi'r Du ikke nogle Glas og nogle smaa Tallerkener.

Susanne lod ikke til at høre det, men blev

ved, afvexlende stift stirrende og sky skottende, at holde Øje med Vilhelm Vang, der hele Tiden saa ned for sig.

Efter en anden lidt modigere og utaalmodigere Opfordring af Julius Dann, rejste hun sig og tog Glas og Tallerkener frem af et lille Konsolskab.

Povl brummede med en Humlebi-Bas:

Kom, sköna källarflickor
I hurtigt språng, i tripp og traf!
Slå upp båd sprund og svickor,
Och låt mig supa braf!

standsede brat, saa sig om . . . hans Forsøg paa at anslaa en bakkantisk Stemning vandt ingen Gjenklang i Stuen. Han begyndte at ærgre sig over, at han havde taget den Stivstikker Vang med. Han var jo ikke til at trække op. Det var hans Nærværelse, der gjorde «Sussi» saa ugemytlig.

— Det er Tokajer, min Frøken, sagde han, idet han gjorde et nyt Forsøg paa at faa Stemningen rejst ved at støde sit Glas mod hendes. Da saa han et Smil fortrække Vangs Mund.

— Hvad Fa'en er det ikke Tokajer? spurgte han fornærmet. Da har s'gu baade Julius's og min gamle kjøbt dem for Tokajer; og kan de ikke Andet mellem Himmel og Jord, saa kan

de s'gu lukke Portemonixen op. Har Du ikke hugget den fra din Fa'r, Jolle . . .? Hva'.

— Det er Oedenburger-Muskat, sagde Vilhelm Vang tørt.

Konferensraad Vang forstod sig paa Vin. Som Konferensraadinden kælede for sine Blomster, hægede han om sit Vinskab. Baade Vilhelm og hans Moder havde, naar de vare upasselige, faaet ægte Tokajer af Konferensraaden. Vilhelm havde altid været lidt imponeret ved Synet af den lille klare Halvflaske; han havde faaet at vide af Husjomfruen, at den kostede fem Kroner. Julius Dann fik en sur Mine, men Tode slog en høj Latter op og sagde:

— Den skal s'gu min Gamle faa stukket ud. Han har været røget . . . . Ja, ja, lad os smage paa det Bryg . . . Naar skal vi saa til Bal hos Frøkenen? De har lovet os det i et letsindigt Øjeblik.

Brat rejste Vilhelm Vang sig og bød Farvel. Opfordringer til at blive lød meget svage og formelle.

Resolut rakte han Haanden ud mod Damen til Afsked, trykkede den med en vis Varme. Hun rødmede lige ned til Halsen.

De to Venner saa forstenede paa hinanden. Da Vang var gaaet, spurgte Julius Dann:

— Har Du kjendt den Herre før?

Susanne rystede paa Hovedet. Med en forceret Overgang imod Lystigheden, skænkede hun i; svang sit Glas og sang. Den lille pæne Pige blev pludselig vild, næsten raa. Det var en bekjendt Knejpevise, der begyndte:

Gaa glad paa Livet, Mortensen,
om Pigen end faar Nykker.
Gaa ej til Peblingssøen hen,
naar Hjertesorg dig trykker.
Gaa hen og kjøb en god Muskat
og skjænk den for din Pige,
drik bare hende godt plakat,
saa vil hun ej dig svige.

Hun gik hen til Konsollen, hvor der stod en gammel, flad med Guldpapir betrukken Kasse.

I sine Velmagtsdage havde den staaet under et Taffeluhr. Hun trak den op. Med spinkle Toner begyndte en Dansemelodi at klinge. Hun sprang hen, væver som en Kat, greb Julius Dann om Livet, tvang ham i Dans, tumlede ham, saa han stønnede og pustede. Hun syntes ikke at kunne blive træt. Mens Dann sad og gispede, maatte Tode holde for, og alt imens aflagde de to Herrer flittige Besøg hos Vinglassene.

Pludselig gav Susanne et Skrig fra sig og styrtede om paa Sofaen.

— Hvad gaar der af dig? sagde Dann.

Hun sagde med lallende Stemme:

— Gaa, lad mig komme i Seng.

— Nødig skulde Du være fuld? sagde Dann med ikke synderlig sikker Røst.

— Nej føj, sekonderede Tode.

Omhyggelig dækkede Dann Susanne til med en Kaabe, og Vennerne forlod Stuen.

Mens de i svag Zigzaggang tridsede hjem, vedblev Dann at sige:

Føj . . . begynder hun at drikke, saa er vi snart færdig. Det er grimt.

— Hm — hun var drivende fuld, sagde Tode.

Men aldrig saa snart var de ude, før Susanne sprang op, lindede paa Vinduet, spejdede og lyttede, satte sig ned et Minut, knugede Hænderne mod Brystet, brast i en Hulken, som hun snart betvang. Saa tog hun Kaabe og Hat paa og ilede ud ad Vesterbro til, hurtig, aandeløs. De smaa spidse Hæle hakkede ivrig mod Stenbroen.

V.

Herre Gud . . .! Det var den lille Susanne!

Saa klang det i Vilhelm Vang, hvem Vinen

nu havde gjort trist, mens han vandrede langs de grimme Gader i Rusk og Regn og smattet Føre.

Hans lette Rus gjorde ham nervøs, gjorde ham ligesom aandelig hudløs. Hvert Indtryk gjorde ondt i ham, og dets Virkning blev en Vaklen mellem Indignation og Sorg.

Det var den lille Susanne Jensen, der var endt saadan.

Ja han, Vilhelm Vang, var en lille Dreng, da den morsomme lille Kone, der talte det løjerligste Kragemaal, tidt kom og gjorde rent hjemme. Vilhelm var jo altid hos sin Moder, fulgte hende i Kjøkken og Kjælder, sansede vel ikke bevidst synderlig af, hvad der foregik; men de gjemte og foreløbig glemte Indtryk, som har aflejret sig i Ens Minde, vækkes stundom til Live brat og uforudset. Man aner ikke, at de er til, før de stiger op som ret klare Billeder.

Vilhelm huskede nu, at hans sprogkyndige Moder havde lét saa hjerteligt af den lille Kone, som aldrig havde naaet at lære Dansk, havde glemt Fransk og talte et forfærdeligt Tysk, saa Fru Vang havde sagt:

— Madam Jensens Sprog er Sildesalat.

Samme Kone kom stundom med en lille krøltoppet Pige. For Vilhelms Minde stod hun

som noget af det Sødeste, det Skæreste, det Fineste. Hvor havde hans Moder været god og kjærlig mod dette Barn, kysset dets store Øjenlaag med de lange, sorte Vipper! Og hun havde sagt, naar Barnet slog sine distræt, vidt aabne stille Pupiller op mod Fruen: Det er, som man saa ned i et uendeligt Dyb!

Saa kom Vilhelm ogsaa til at holde af den lille Pige. Han syntes endog, at hendes smaa bitte røde Hænder med de firkantede, afbidte Negle var søde. Han satte sig med den lille Susanne paa Soklen af en Gibsafstøbning af Thorvaldsens Venus, som stod i en Niche ud for Trappeafsatsen mellem første og anden Sal og kælede for de smaa Hænder, morede sig over, at de var saa røde og hans egne saa gule.

Imens stod Madam Jensen, hendes Moder, og bearbejdede Dørkarmene og Trappegangene med Kost, Gulvskruppe og Skurevisk, saa Sveden sprak ud under hendes vildt-krøllede Haar, og Brysterne dinglede under det slapt siddende Kjoleliv. En Gang sagde hun . . . Vilhelm mindedes de tossede Ord:

— *Sacré nom!* Mechte das nu blife til etwas und at *ma fille* kunde blife Kanferenzrathin . . . oh *Dieu de mon Dieu*! Ja Grin' det ka' man, Dæ'le gale, gere, De dér De Madeleine (hun talte til Stuepigen Lene), men De sku' ta' fatte

me' mer *énergie*, for det er skitte, hvad De gjer.

Saa havde Vilhelm let, og Susanne havde let. Saa havde Vilhelm trykket Susanne til sig. Saa havde Susanne set paa ham med sine alvorlige, mørkegraa Øjne og kysset ham, og han havde besvaret Kysset, var flov over, at han havde kysset hende, men havde fundet sin Trøst i, at det var hende, der begyndte med at kysse.

Hun havde da strøget sin lille bløde, buttede Kind mod Vilhelms magre med den fremstaaende Knokkel. Da hun fornam, at han var bleven flov, blev hun ogsaa flov. Men hun var vist ikke saa flov som han. Thi hun greb en Gren af den Vedbend, som slyngede sig om Statuens Sokkel, holdt den for sit Ansigt, lo bag den, stak Tungen ud mellem to af Bladene og lo saa underlig, at Vilhelm maatte le med, skjønt han følte sig arrig over, at han lo.

Nu var hun endt saadan. Hvad vilde hans Moder sige? Skulde han strax gaa op og fortælle sin Moder, hvor inderlig bedrøvet han var?

Han saa sig omkring. Var det saadan at være fuld? Ingen Linje stod lige. Gaslygternes Opstandere krummede sig som Birkestammer under Stormens Tag. Blussenes Flammer sviftede og viftede, som om de var gale . . . hvordan var det med de regelmæssig anbragte Vin-

duer i de ellers saa fordømt kedelige Husfaçader? De blev jo formelig morsomme, saadan som de slog Zigzag-Linier . . . de Fjanter!

Han fortrød, at han ikke var gaaet med Dann og Tode . . . de Bøller! Det var to Tankedøvere, der forstod sig paa et Liv, som han, Vilhelm Vang, ikke forstod sig paa og var ked ved ikke at forstaa sig paa.

Han syntes, han hørte Dann og Tode vrænge i Duet ad ham.

— Jeg gaar hjem og siger det til min Mo'r.

Og han haanlo ad sig selv.

Sansen for Uret, den blodige Uret, som Livet øver, var smertelig vakt i ham.

Hvad var han dog for et underligt, uregelmæssigt Menneske? Det, at han havde drukket, det, som gjorde Andre sorgløse og ligeglade over for Alt mellem Himmel og Jord, det gjorde ham saa saarbar. Det, at det var gaaet hans lille Legekammerat ilde, satte ham paa Kant med Tilværelsen!

Taagen slog ham om Ansigtet som et fugtigt Klæde.

Gaa hjem? Nej. Saadan vilde han ikke vise sig for sin Moder . . .

Han havde Lyst til at hidses mere op til Harme, til Forargelse, Han fik et Indfald. Han huskede, at han samme Morgen havde læst i en

Avis et Foredrag averteret, som en af Oppositionens Politikere vilde holde i Studentersamfundet. Hidtil havde han brudt sig lidet om Politik. Han havde hørt sin Faders kolde Satire rettet baade mod Højre og Venstre, havde følt sig truffet af en Anekdote, han havde fortalt om en Amerikaner, der paa Spørgsmaalet, om han var Demokrat eller Republikaner, havde svaret: *I am a gentleman, Sir, not a politician.*

Vilhelm Vang naaede den lange, lave Sal i Badstuestræde netop i det Øjeblik, Taleren besteg Kathedret.

Det var en midaldrende, kjøn Mand med Fuldskjæg over et soldateragtigt Halsbind. Han talte med stærk jysk Dialekt, saa stærkt, at det kunde synes, som om han koketterede med den.

Han talte klart, uden Bombast, uden rhetoriske Sirater om, hvorledes Grundloven, som var født i Begejstring, stadig var bleven klippet som et Faar, og det saa tæt, at Saxen havde naaet det blodige Kjød, citerede gamle Ytringer af bekjendte Blade, som havde truet selve Grundlovens Giver fra Throne og Liv, hvis han beholdt det Ørstedske Ministerium, Ytringer som den, at en ny Opløsning af Rigsdagen paa Grundlag af dens Holdning i Told- og Arvesagen vilde være en Voldshandling, skildrede, hvorledes de daværende Frihedsmænd nu laa paa Maven for

dem, de havde kaldt «Knaldepiskriddere og Smørtjerdingsfyrster». Taleren anførte, hvad de nuværende Konservative i deres liberale Periode havde udtalt om provisoriske Finansloves Forkastelighed, paapegede, hvorledes Grundlovens Løfteparagrafer om en Forfatning for Folkekirken, om Mundtlighed og Offentlighed i Retsplejen, om Stamgodsers Overgang til fri Ejendom altid var blevne skudte til Side, hvorledes efterhaanden Grunden var bleven gravet bort under hele det konstitutionelle Princip, saa vi nu stod paa samme Punkt som før 1848. Taleren blev varmere og varmere under Foredraget. Hans Slutningsreplik:

— Ja er der Liv i vor stakkels forpinte Grundlov, bare en lille Rest af Liv, saa er det Jeres Sag, unge Mennesker, at tage fat med os grundlovstro Bønder, værne om det Liv, at det en Dag kan blusse op i Sundhed og Kraft —

tog stormende Applaus.

Og Vilhelm Vang applauderede som han var besat. En begejstret Tro paa hvad som helst, om det saa havde været paa det vanvittigste Dogme, vilde i hans daværende Stemning have været ham en Himlens Velsignelse. Han kunde have omfavnet Taleren, og havde han kaldt ham ud til Kamp paa Barrikaden, han var gaaet med, havde ladet sig skyde.

Men saadan gaar det jo ikke til i Danmark, hvor der aldrig er blevet bygget Barrikader.

Klokken var bleven elleve. Vilhelm Vang gik hjem. Et Ekko af Talen omsusede hans Sind. Nu randt hans Faders Anekdote om den fine Amerikaners Ytring ham i Hu. Han fandt den væmmelig blaseret . . . og han tænkte sig vred paa sin Fader . . . Var han ikke ogsaa blaseret?

Noget Ungdommeligt rørte sig i ham til Modstand mod Gammelmandsvisdommen. De to store Studenter, Tyrekalvene, Hundehvalpene, hvad han nu vilde kalde dem, kunde have mange Fejl, være raa, være dumme — men blaserede var de ikke.

Vilhelm Vang følte Portens kolde Haandgreb gjennemisne sig. Samtidig hørte han en let Rullen af en Vogn.

Det glimtede gyldent under Gaslygtens Skær. Det var det broderede Ærmeopslag paa en Uniform, som han kjendte saa godt. Herren derinde slog Ruden ned.

— Det er her . . . Holdt! lød hans Faders, Konferensraadens Stemme.

Og den slanke Skikkelse steg ud med trekantet Hat, med en Havelock over Uniformen. Uniformskravens guldbroderede Løvværk ragede

over Havelockens nedfaldende Krave og glitrede som en Fontæne, der spiller i Maaneglans.

Vilhelm stødte lige paa sin Fader.

— Naa her er Du min Dreng, sagde Konferensraaden og lod sin Søn aabne Portfløjen. De steg sammen op ad den gasbelyste Trappe.

— Hvordan er det, Du ser ud? Lad mig se paa Dig, Barn.

— Ha, ha, ha! Naa saadan? Er det en Hemmelighed, hvor Du kommer fra, Villy? Jeg kommer, som Du maaske véd, fra Kongens Taffel; hvor har Du slukket din Tørst?

— Jeg kommer fra Studentersamfundet.

— Se, se! — Ja er Punchen ikke bedre der, end den var i Studenterforeningen for nogle og tredive Aar siden, saa kan jeg godt forstaa den Kulør, Du har . . .

De var naaede til første Sal. Konferensraaden, som følte sig ret ungdommelig humoristisk, en ganske lille Kjende paavirket som han var, af Château-Margaux og Veuve Cliquot Ponsardin, sagde:

— Det er ikke værdt, Du gaar ned til Moder. Lad mig følge dig op og tænde Lys for dig.

Konferensraad Vang gottede sig med satirisk Selvnydelse over Situationen: Departementschefen i Gala, kommer fra Hs. Majestæts Taffel,

hjælper sin lidt anløbne Søn i Seng! Filister var Konferensraad Vang ikke bleven — det sagde han med lønlig Selvtilfredshed.

— Men hvad er der i Vejen, Villy? udbrød han pludselig. Er Du syg?

Han saa sin Søn standse paa en Afsats og hørte ham sukke saa dybt, at det gjorde lidt ondt i ham selv.

— Ja, svarede Vilhelm . . . men ikke som Du mener . . . Lad mig komme ned til min Moder. Jeg maa tale med hende.

Det er netop det, Du slet ikke maa, Villy. For din Moder vil ikke synes om dig i Aften. Du véd selv, hvor sart din Moder er. Nu skal jeg . . . kom nu Barn. Blot ingen Skandale her paa Trappen. Hold dig tapper, til Du kommer op . . . Saadan! Vær en tapper Student, der kan bære en lille Rus hjem med Anstand.

Konferensraaden tog sin Søn under sin guldbroderede Arm, og trods alle Vilhelms Protester, tog hans Fader hans Dørnøgle, lukkede op og tændte Lampen i det store Mansardeværelse med de skraa Vægge, beklædte med mørkerødt oliemalet Tapet, med mange Draperier, smukke store Fotografier af berømte Malerier og Skulpturer, med en ret betydelig Bogsamling i tre Reoler. Den gamle Sovesofa, den, Konferens-

raaden havde brugt i sine Studenter- og Ungkarledage, stod korrekt opredt.

Som sagt . . . Vilhelm Vang var saaledes til Mode, at alle hans Følelser ligesom var tvungne op til hans Yderhud. Denne underlige Adfærd af hans galaklædte, ellers saa tilbageholdende Fader, der nu teede sig som en god ældre Kammerat, tvang Taarerne frem i hans Øjne. Men skrifte fuldt ud for ham . . . umuligt!

Konferensraaden saa fast paa sin Søn.

— Naa . . . Barn! Men Du fejler jo ingen Ting . . . Gaa hen ad Gulvet . . . Jeg tror virkelig, jeg har gjort dig Uret . . . Men normal er Du ikke . . . Nu kunde Du jo til en Afvexling bruge en Skriftefader, i Stedet for en Skriftemoder . . . hun kan ikke taale mange Byrder, Villy . . . Men jeg skal virkelig ikke paanøde mig din Fortrolighed.

Vilhelm blev mere og mere forbavset over sin Fader.

Jo . . . det var jo Konferensraad Vangs Stemme med den fine, lidt skarpe og spinkle Timbre, der sædvanligvis udtrykte en lidt stikkende Satire, en lidt magelig Ironi, en lidt tør, mat Humanitet, men i Aften var der noget Blødt, noget Imødekommende i den . . . en «Aufforderung zum Tanze».

Sønnen tænkte ikke paa, at den gode Vin ved et Kongetaffel lige saa vel som Drikkevarer af tvivlsom Kvalitet — dem han selv havde nydt — kan gjøre Folk aabenhjertige.

— God Nat, Villy . . . hvis Du ellers ikke har Noget, Du skal have sagt . . . skal jeg hilse Moder fra Dig? sagde Konferensraaden.

Med et Spring ilede Vilhelm hen mod sin Fader og tog ham om Halsen.

Dette var nu ikke efter Konferensraad Vangs Smag, saadan en sentimental Udgydelse.

— Død og Pine Dreng, sagde han, Du derangerer mine surt fortjente inden- og udenlandske Ordener. Sæt Dig da og lad os passiare.

— Lever vi ikke paa en stor, en skammelig Løgn, Fader?

— Ja og nej . . . Vi lever vel saadan paa et mixtum compositum, min Dreng. Men Du maa virkelig fra saadanne Almindeligheder føre Talen ind paa overskuelige Gebeter. Hvad mener Du?

Vilhelm gjengav Tankegangen i Politikerens Foredrag i Studentersamfundet og endte:

— Altsaa vi lever paa Lovbrud og Edsbrud, paa Svig og Tilsnigelse under dette provisoriske Regimente.

Konferensraaden lo smaat og sagde:

— Hvad vil Du bryde dig om, hvad saadan en politisk Professionist siger? Gaa en anden Gang op og hør paa en af den modsatte Side. Den, Du har hørt, beviser, at Per Degn er en Hane, den næste vil bevise af «den sunde *logica*», at Jesper Ridefoged er en Tyr. Per og Jesper bliver dog de Væsner, de tilforn var.

— Men var det Grundlovens Mening, at vi skal kunne regeres uden en vedtagen Finanslov?

— Hvad véd jeg? Jeg har ikke været med til at redigere det Dokument. Charter, Konstitutioner, Grundlove, hvad man nu kalder dem, maa i Følge Sagens Natur have noget Svævende ved sig.

— Er de da meningsløse?

— Saamænd. Eller rettere: Tiden og de Kræfter, som arbejder med dem, giver dem Mening. Havde Karl X og det klerikale Parti i Frankrig slaaet Julirevolutionen ned i 1830, saa havde Chartet faaet den Mening, det sejrende Parti vilde lægge i det.

— Altsaa, hvis her var sket et Bondeoprør efter det første Provisorium, saa havde vor Grundlov havt en anden Mening end nu?

— Ja vel. Men, at nogen fornuftig Mand — jeg taler ikke om saadan unge Brus — og Krushoveder (Konferensraaden lod sin Haand

glide hen gjennem Sønnens Haar) for det er naturligt for Jer at tænke paa Barrikader og svungne Revolutionsfaner . . . men, at gamle, drevne politiske Rotter kunde tænke sig danske Gaardmænd gjøre Revolution, det er grundkomisk. De maatte jo dog kjende deres Pappenhejmere, vide, hvad de kunde vente af Rigsretten, skjønne over Magtmidler og Magtforhold. Hvad nyttede det at spænde Buen, naar den maatte briste i deres kluntede Bondenæver?

— Jeg vilde blot vide Fader: Mener Du, at der er handlet efter Lov og Ret i dette Land?

— Politik er ikke mit Fag. Det maa Statsretsspecialister om. Naar det, som er sket, ikke er paatalt eller dømt endnu, er det i det mindste foreløbig Ret. Spørg Rigsretten! Lad den om det!

— Kan ikke den . . . kan ikke endog Højesteret dømme galt?

— Det kan den sikkert, men, da den og Rigsretten hver paa sin Vis er højeste Instans, saa bliver deres Domsresultat faktisk Ret.

— Men den store, evige Ret, Ideens Ret?

— Hør, Villy . . . jeg lider ikke de gevaltige Ord. Den, der kan bringe den Ret ud i Livet, maa have Geniet i Hjernen og Martyrmodet i Hjertet. Og dog . . . selv om en

saadan Menneskestorhed knuser sin Pande, hænges, brændes, korsfæstes, og det ser ud, som han sejrer, saa forvanskes hans Tanke, saa beklippes hans Ideer, saa reduceres hans Fantasier efter det borgerlige Jævnmaals praktiske Dagligdagsbehov, efter Verdensflertallets, Spidsborgernes Fatteevne. Lad dig for alting ikke bide af et galt Geni, min Dreng eller hvad der er lige saa galt, af en politisk Dogmatiker. Sygdommen efter det Bid er lige saa slem som Hydrofobi.

— Men Fader . . . skal man sætte sig et Filisterformaal — sige Ja og Amen til Alt, hvad der har Magten?

— Nej, nej, min egen dumme Dreng. Men man skal rette sit Maal efter sine Evner, tage sin begrænsede Gjerning op, hæve den til en Art Skjønhed ved at faa den logiske Pointe ud af den og se med harmløs Ironi paa de uundgaaelige Snurrepiberier . . . Sig mig: Vilde en Verden af Genier ikke være langt værre at leve i end en Verden af Middelmaadigheder? Der er dog vist nogen Mening i Fordelingen af Genier, Talenter, gode Hoveder, Gjennemsnitshoveder, Fæhoveder, saadan som den nu en Gang er. En Kunstanstalt som et Theater, en videnskabelig Institution som et Universitet . . . naa, der er jo vistnok Theatre der ikke har synderlig med Kunst og Universiteter, som, mil-

dest talt, ikke udelukkende har med Videnskab at gjøre, men selv de bedste de maa altid holdes sammen af et Slags bureaukratisk Stillads . . . Ja, ja, Villy. Intet skal gjøre mig gladere, end hvis Du kunde skrive et Digt, der «lægger Torpedos under Arken», komponere en Marseillaisemelodi, som tvang Masserne i Takt som ved Troldskab osv. osv., jeg skulde, hvis Du kom i Spektakel derfor, hjælpe dig paa alle mulige Maader . . . ja om Du var en Revolutionær med Dantons Kraft, jeg gamle bureaukratiske Kamel skulde gnide mine Hænder i Løndom . . . men tror Du, at *Du* magter noget Saadant? Nej, min lille Ven! Jeg vil derfor sige til dig som Hamlet til Ofelia: *Get thee to a nunnery*, frit oversat paa Dansk: Tag juridisk Examen med et mange Points' Laud og gaa ind i Ministerialkontorerne . . . Har Du havt en lille Rus, Villy? Nu ser Du helt nøgtern ud. Den kolde Douche, jeg har serveret dig, har virket? Men det kan vel være, at det vil vare nogen Tid, inden jeg er oplagt til at administrere dig en lignende. God Nat, min Dreng. Jeg skal kysse Moder fra dig.

Vilhelm Vang sad længe med Hænderne spændte over det ene Knæ, bestandig dykkende sig dybere og dybere ned i sine Tanker.

I hvirvlende Malstrøm tumlede alle Dagens Indtryk sig i hans Sind, og meget deraf frembragte en Smerte, saa han stønnede derved. Hans kjære Professors klare, stille Røst, Tolk for Tanker, hvis Hjem vel var Jorden, men som drog den ædleste Essens ud af Tilværelsen; med en Duft, der baade livede op og mildnede, den Røst overdøvedes af uartikulerede Lyde og skraldende Latter, saa han maatte holde sig for Ørene. Han blev revet ned i det buldrende Kommers, følte, at han sank dybere og dybere. Og, mens stærke Arme sled ham ned ad med brutal-gemytlig Tvang, saa han paa Strømmens Rand en lille Pige, der sang og dansede med Taarer i Øjnene. Længere borte saa han en rank besløret Skikkelse, der vinkede ad ham med bortvendt Ansigt . . . han syntes, han kunde høre sin Moders Hulken; tæt ved Vandbrynet sad en uniformeret Herre og trak klogt forstaaende paa Skuldrene. Han havde aldrig før fundet Livet saa vanskeligt at komme igjennem, aldrig fundet dets Værdier saa tvivlsomme.

Han vidste ikke ret, hvad der smertede ham mest: hans lille Legekammerat, der sang og dansede, mens Taarerne udviskede Tusch-Sminken under Øjenhaarene; hans Moder, der svandt hen i Taagen; hans Faders Ord, der formedes til en halv trist, halv galgen-humori-

stisk Vise med Omkvæd af Prædikerens Bog: Der er intet Nyt under Solen. — Alt er Forfængelighed, idel Forfængelighed! Han syntes da, han maatte give sit Hyl med til de to store Fyres Hyleduet . . . Strømmen tvang dem i Dans, mens det drillende sang: O Susanne, Du er mit Liv min Lyst.

Da han vaagnede, skinnede Dagen ind bag Rullegardinerne.

Han gik i Seng, sov langt op paa Dagen, mødte ikke ved Frokosten, heller ikke ved Middagen.

Hans Moder saa spørgende paa hans Fader. Først lod Konferensraaden, som han ikke mærkede det. Da tvang Fruens bønfaldende Øjne ham til at tale.

Han slog let ud med Haanden og sagde:

— Naa Vilhelm! Ja jeg har raadet ham til at se sig lidt om i Livet.

— Men Vang, da?

— Søde Liscia, vær vis paa, han har bedst af det. Han var ved at visne af Reflexion og Stueluft.

Nogle Dage efter kom Vilhelm igjen regelmæssig til Maaltiderne, blev hjemme om Aftenen, sad og læste for sin Moder nys udkomne Digte og Fortællinger. Men han betroede hende Intet

og undveg hendes Blik, naar han gav hende Godnatkysset.

Saa blev han atter og atter borte, og hun sad og ventede. Da hændtes den Scene, som er fortalt allerførst, da Konferensraaden kom hjem fra et nyt Galataffel. Og mellem disse to Exkursioner var det foregaaet, som nu skal berettes.

Den lille Susanne var altsaa grædende flyet fra sin Bolig i det gamle Hus i Sankt Pederstræde. Hun kunde ikke holde den Tanke ud, at de skulde faa at vide hos Konferensraad Vangs, at hun var gode Venner med Herrer. Ikke fordi hun var en af *den* Slags, som tog mod Alle og Enhver, for hun vidste, at der var mange fine Damer, som slet ikke var pæne i deres Liv, men den unge Vang kunde jo rigtignok tænke alle Slags, om hun endogsaa kunde kalde Kvarterets Assistent til Vidne paa, at hun endnu ikke havde Noget at skaffe med Politiet og aldrig kom paa de værste Dansebeværtninger.

Tænk, om Fru Vang, der havde været saa sød mod hende, da hun var Tøs, og foræret hende en Konfirmationskjole af dejligt sort

Kachemir, som hun endnu kunde bruge Nederdelen af, efter at have syet den tre Gange om — tænk om Fru Vang fik det at høre! Bare hun ikke havde danset, sunget og drukket Vin! Aa, hvor Vilhelm Vang var bleven et nydeligt Menneske! Noget mager og ranglet, ja vel. Men det kom af, at han var flittig og spekulerede paa højere Ting og ikke gik og bumlede som de to andre. Hvis deres Forældre ikke var saa rige, og de selv ikke var studerede Personer, kunde de gaa og gjælde for Bøller, hvor det skulde være.

Under alle disse Overvejelser hulkede Graaden i hende, Taarer hang i hendes Øjenhaar og blændede hendes Syn med Understøttelse af Sløret. Hun græd baade af Anger, Skam og Arrigskab, tog trodsige Tag i sine Klæder og løftede den højt op. De fine Smalben og Læggenes begyndende Svajning fik mere end én erotisk anlagt yngre og ældre Herre til at vende sig om og ofre de anede Yndigheder en tavs Hyldest.

Susanne skjød Skylden for sin Sorg og Vrede paa Alt, hvad hun passerede: paa Gaslygterne, paa Gadesnavset, paa Sporvognene og deres Konduktører, paa fede Damer i Silkepelse, paa Droschkerne og deres rødnæsede Kuske, paa Herrer, der saa paa hende «paa en lige-

frem simpel Maade» — ad dem fnøs hun under Sløret — Støvlehælene hakkede skarpere og hastigere . . . Hvor vilde hun hen?

Nu faldt det hende først ind, at Benene uvilkaarligt havde styret hen mod hendes Hjem.

— Men hvad i al Verden skal jeg dog der? spurgte hun sig selv og sagtnede sin Gang, til hun blev staaende paa et Gadehjørne paa Vesterbrogades Fortov og saa ned ad en temmelig smal Gade, som løb ned mod Kallebod Strand og efterhaanden flød hen i Mørke. Ud fra den strømmede Skrig af Børn. De vrimlede langs de klamme Brosten paa Fortov og Kørebane som Skruptudseunger imod Regnvejr, legede, sloges, lo, hvinede, vrælede. Og højest steg Vrælet, naar en Vogn eller en Trillebør brød Klyngerne.

Om Hjørnet kom just en Dreng løbende med et Tøndebaand foran sig. Det skidne Tøndebaand tørnede mod Susannes Kjolenederdel og stænkede Pletter op paa hendes Figurkaabe. I sin Forbitrelse og Forargelse langede hun Drengen en Ørefigen, saa en Knap sprang af hendes sorte Handske. Drengen, som nok kunde begribe, at hun vilde anse det for under sin Værdighed at løbe efter ham, gjorde et langt Spring paa den anden Side Rendestenen, stillede sig ret trodsig i Positur, holdende sit

Tøndebaand som Værn mod et muligt Angreb foran sig, mens han raabte.

— Hurræ for Jomfru Jensen! Jeg kan hilse Dem fra begge Deresses Forelre. Deresses Mo'r snakker Sotysk, og Deresses Fa'r er saa drivendes fuld, at han hverken kan gø eller gabe.

Susanne kjendte sine Forældres Husfæller: Havnesjoverens yngste Barn, som hed Ludolf og paa Grund af sine Fortjenester havde frekventeret et Skoleinternat. Hun kjendte saa vel af Erfaring, hvilket Ordforraad, han beherskede, og hans liden Frygt for Skandale, at hun tog Flugten ned ad den mørke, smudsige Gyde. Trods den ringe Opmuntring, Gadeungens Ord indeholdt til et Besøg i Hjemmet, stilede hun hen derimod. Ja vist følte hun stadig Modstand mod at gaa denne Gang — og hvad vilde hun der egenlig? Skjældsord — maaske Prygl ventede hende. Men under forvirret, vild Susen og Summen i Hjernen dreves hun stadig hen der imod.

Altsaa . . . i en Fart over Gaarden, et Par raske springende Skridt op ad Jerntrappens riflede Trin i Baghuset, et Løb gjennem en mørk Gang og op ad den med mange Støvlers Smudsaffald tæt og tykt bedækkede, smalle og stejle Hustrappe uden at støtte sig ved det af

Fedt glinsende Rækværk med den afslidte brune Maling. Instinktmæssig skaanede hun sine pæne Handsker mod de uundgaaelige Pletter, som den mindste Berøring med dette Rækværk vilde have frembragt.

Pustende, med Hjertet bankende helt op i Struben stod den lille Susanne paa Afsatsen i den bekjendte Etage. Hun rystede over hele sit Legeme. Hun var dreven vild i Livets Tagfat, søgte et Fristed —. Men *var* det et Fristed? Hvem respekterede det?

Hun maatte hen i Trappevinduet og græde et Øjeblik for ikke at komme tudbrølende ind til Forældrene, «for saa blev det først rigtig galt.» Men bestandig huskede hun paa sine pæne Handsker. Hun trak den højre af, før hun støttede Haanden mod Vindueskarmen. Saa gav hun los for Graadens Pres. Taarerne faldt store og tunge som Tordenregndraaber. Det blev værre og værre. De vilde ikke standse. Hun mindedes, at hendes Fader, da hun var Barn, havde kaldt hende en «rigtig Tudebælle», og at hendes Moder i sit gebrokne Sprog havde sagt: «Suzanne, la' vér met sodan immer at nasse dig til.» Saa lo hun, samtidig med at hun græd, samlede sig til et fortvivlet Mod, sagde til sig selv:

— Men jeg véd jo ikke en Gang, hvorfor jeg tuder.

var i et Sæt over Afsatsen, trak stærkt i Klokkens Haandtag og kvalte et «Uh», da hun hørte den tynde, skarpt dirrende Lyd.

Det varede længe, inden der lukkedes op. Endelig viste en lille, fed, sortsmudset Kone sig i stribet Nattrøje, sort opkiltet Underskjørt over de tykke Smalben, Fødderne i et Par lasede Listesko. Det purrede Haar væltede sig ned over Skuldrene. Det var Madam Jensen, Susannes Moder, som hendes Mand, den danske Tømrersvend for en Snes Aar eller længere siden havde ført med hjem fra Strasbourg, mens hun kvidrede som en Lærke og hoppede som en Vipstjært, og mens han selv ved hver Lejlighed brugte sin smørrede, stærke Tenor af fuld Kraft til danske Fædrelandssange.

Da Madam Jensen saa, hvem hun havde for sig, formørkedes hendes i Forvejen sortladne Ansigt end mere. Hun knyttede sin store, ru og røde Haand med de af Vask afslidte flade Negle og gjorde en Bevægelse med den, paa én Gang tyssende og truende.

— *Sapristi* . . . *pots tausend* . . . er Du sprejtende gal, *mioche?* Hvat vil Du hier? Vil Du schkruppe væk. Fi . . . fi! Pappa

ligger und sofer och er so gal, so han sparker i sin Schlummer.

— Aa, Mamma, Mamma, hviskede Susanne, jeg er saa bundulykkelig.

— Ja nor man er Schwin, so kan man inte po samme Gang være en edel Menneske, och nor man inte vil være Tjenestepike, men trækker for at være Si-Tøs for Magasins, so har man sin Ambition i den verkehrte Ende, und ender i den bare Schnavs und Skidt. Afstet . . . afstet! Du ger mig bare *furieuse* und fôr mich til at skrike hejt, und vogne Pappa, so han blifer so stejlende gal, at han slar bote Porcelaine und Glasser i Schmatter.

— Mamma, Mamma, hviskede Susanne bønligt.

— Non, nein, nej!

Nu blev Susanne vred, og Vreden farvede hendes Kinders blege Hud teglstensrød. Hendes Mund blev bidsk som paa en ellers blid, men nu til Arrighed tirret lille Kat. Med stor Tungeraphed afleverede hun følgende:

— Ja, ja, Mamma. Nu kan Mamma se, naar hun ser mig igjen. Det er som et Lig, der er fisket op enten af Kallebodstrand eller Sortedamssøen, men Mamma kan tro, at jeg skal klistre en Plakat paa et af mine Understykker, og derpaa vil jeg skrive med store, tydelige

Bogstaver: Dræbt paa Grund af sin Moders Haardhjertethed.

— Oh din Tosk . . . oh hold doch din Mule og ti dig, for hvis Du roper op, so kommer Pappa og slar dich ihjel, længe før Du droner dich, hvat nitter so det hele? Pst . . . pst . . . *mioche*. Kam so . . . so . . . o . . *là* . . . *là*, *là Suzon* . . . Du blef so rar, naar jeg sa sodan til dich, mens Du var lille Barn . . . ver nu en got Pike . . . *Allons!*

Madam Jensen vilde gribe Susannes ene endnu behandskede Haand, men lod til at nære lige saa megen Respekt for en pæn Handske, som hendes Datter. Hun flyttede hurtig sin filru Haandflade op paa Datterens Haandled og trak hende med sig ned ad Trappen, standsede ved Etagen neden under, tog et Nøgleknippe op af Lommen og lukkede Indgangsdøren op.

— Nu skal Suzon barsens se . . . ja, ja . . . ver nu fornunftig och *consciencieuse*, gewissenhetsfuld . . . so skal Suzon barsens se . . . Oh *là, là la, Suzon*. Lifet er inte værre, end som vi self ger det til, ellers vilde det være noch mere værre.

En vild Blæst fejede dem i Møde og medbragte en afskyelig Lugt af vaskede Gulve, og da de kom ind i Værelserne, hvirvlede Trækvinden i fjollet Dans gjennem de aldeles tomme

Stuer. Det løsnede Tapetpapir klaprede paa Væggene.

— T-ja, sagde Madam Jensen, de Snedkerfolk Beddersens . . . var noget Saugesindel, och Manden drak meget værre end som Pappa, og Kone drak galere, und so blef de jaget væk af Patron . . . af Wirthen, da de skildte for to Aars Miethleje . . . ach, vi skilder for én Aar, men nu, mens den Appartement her er tom, so ger jeg den rent for at drække af paa de Penger, jeg skilder . . . Men vi mo ut i Kikkenet, for hier er væmmelig . . . ptoj . . . *Merde* over den verdammte Wind!

Hun satte sig paa Komfouret, lagde først en Gulvklud derpaa, saa en Avis oven paa den . . . for at Susanne kunde sidde uden at tilsmudske sig. Madam Jensen sagde:

— Dreck Kleterne tæt sammen om dich og sit so och schnak und ver en klok Pike . . . Na . . . der var ham, Urtekrämersvenden, som forehrte dig den forbandede gro Hat met den røte Plumage . . . Ach den Gang kunde jeg endnu prygle dig eigenhändig . . . Na, Du . . . Du . . . *hoches la tête* . . . schütler po Ho'det Na . . . men . . . jeg siger: *Le diable emporte ces épiciers*, for det véd jeg af Erfahrung, at de stôr den hele Dagen i deresses Verschleiss und rührer sig ikke til *promenade*, und, at de

inte *remuerer* deresses store Krop, det ger dem *amoureux,* und da deresses Tunge er saa . . . *déliée* . . . sodan . . . ballevallevalleval . . . (Madam Jensen smækkede med Tungen som med en Piskesnært og lavede en Række uartikulerede Lyde) und det ger Pikerne tossegale . . . Na, men den Urtekrämersvend . . . na . . . ferstaar . . . weg . . . *flambé* . . . *Tant mieux* . . . so meget desto meget mere bedre.

Susanne havde sagte ladet sig glide ned fra sit Sæde, laa nu paa Knæ, og hendes Hoved var sunket ned i Moderens Skjød. Hun sagde Intet, men lod sig bedøve af sin Moders kaudervelske Pludren, hvad hun saa tidt havde gjort, mens hun var en lille Pige, og der laa hun nu som den Gang og græd ganske stille. Madam Jensen lod sin store, mishandlede Haand glide gjennem sin Datters rebelske Krøltop, som lignede hendes egen, glattede, hvor hun syntes, det behøvedes, snoede med Pegefingeren en Haarlok, som hun fandt trængte til en stærkere Krølning, alt mens Tungen tog sin livlige Motion.

— . . . ach ja . . . Jeg werfer mich immer vor, at jeg gav dich den Hat med den hvide Feder i til din Geburtsdag, da Du var Barnpike i et Aar, for en Hat met en Feder i . . . och, den ger Piker saa schrecklich gale . . . For so

vilde Du have flere Hatter . . . und den ene Hat tok den anden, und hver Hat det var en ny Mandfolk . . . ja . . . ach ja . . . *ma Suzon* jeg har været for dich en skidt Maman, for det, at jeg gaf dich den store Hat.

Susanne blev ved at græde.

— Hvin inte so, sagde Madam Jensen, men hendes Datters Graad smittede hende, og hun brast ud i en Graad, saa høj og saa stærk, at Datteren rejste sig og igjen satte sig ved hendes Side. Instinktmæssig bødede Madam Jensen paa Graadens Følger ved at viske sit Ansigt af med sine nøgne røde Arme. Derved masede hun Sod og Støv helt om i Ansigtet. Hendes Datter tog sit pæne Lommetørklæde op og søgte at gjøre sin Moder saa pæn som muligt. Saa lagde Madam Jensen sit Hoved paa sin Datters Skulder, som om det nu var hende, der søgte Støtte, og nu søgte Susanne at stive sin Moder af under hendes stakkate Hulken og gebrokne Ordstrøm:

— Ja . . . ach ja . . . det var godt, at Du kom . . . for ellers schnakker man kuns om bar Skidt . . . og ikke om Dinge, som . . . sodann . . . kommer fra det bare Hjerte . . . Hvorom har Du det so schnavs, Suzon? hvorom er Du kommen herut? Det er nideligt, at Du kom for din stakkels Mamma at trøste.

— Nej, Mamma, det var dig, der skulde trøste mig.

— Nej . . . Gu'beva's, hva' sku' jeg trøste dig for? Du har fine Strumper . . . und Handsker . . . und har den Timmerstudent . . .

. . . Madam Jensen rejste sig op og huskede paa den Forargelse over Datterens Liv, som hun længe havde gjemt paa . . .

Und . . . och . . . so lever Du som en Schwin . . . So . . . so . . . *Oh . . . là . . . là* . . . Nej . . . inte tude och skraale . . . Na . . . na . . . Ja, *pour tous les diables*, hvordan skal jeg arme Mennsk have kunnet opdrage dig . . . Jeg véd ikke Danske og jeg har aldrig videt Franske . . . og jeg har videt skidt Disk . . . und Religion . . . ja den var reformert . . . und min Mo'r var katholik . . . und Jensen han er en fordrukken *Luthérien* . . . und jeg vét hverken det Ene noch det Andet . . . hvordan Deflen' i Helvede skulde jeg kunne have lært dig Morale und alt, som skal fere Menneskenes Genre ind po Didens und Glücksalighetens Vej? Och derfor er Du bleven en Elskepige . . . og . . . og Jensen Saubeller . . . Uh . . . uh . . . Men Du er min Flæsk og min Blot . . . stakkels . . . *pauvre* . . . arme Suzon!

Atter en Storgraad og en fra Moderens Side lidenskabelig Omfavnelse.

Moder og Datter blev længe staaende, holdende hinanden tæt i Favnen. De havde begge en Fornemmelse af gjensidig Afstivning. Deres Graad standsede . . . Madam Jensen spurgte endelig:

— Hvoromfor er Du eigenlig kommen, Susanne?

Nu løstes først Susannes Tunge. Hun hviskede sin Historie ind i sin Moders Øre — baade hvad Madam Jensen vidste, og hvad hun ikke vidste:

Om Urtekræmmersvenden, der havde foræret hende den første Hat med Fjer, som for Resten var noget rigtig Snavs, for fra den første Gang, hun var ude med den, bare i taaget Vejr, var Fjeren en sjasket Klud, men det var yndigt at tage i Skoven sammen, naar Alt var saa pænt og grønt, og Fuglene sang saa sødt. Susanne kunde huske alle de Vers, hun havde læst i Skolen, naar hun var i Skoven, og Urtekræmmersvenden havde forklaret hende, at saadant Noget, som dette herre, det var hvad man kalder baade Romantik og Poesi, for Urtekræmmersvenden havde gaaet i Efterslægten paa Østergade. Og saa havde han sagt, at al

Romantik og Poesi, det endte i Kjærlighed — og det var ogsaa sandt.

Susanne fortalte videre om, at hvis man troede, at fine Folk var moralske, saa tog man fejl; for det, der havde gjort det saa let for Urtekræmmeren at faa sin Vilje, det var det, at den Fuldmægtig i Banken, som hun havde sin første Kondition hos, og som havde taget en Kone paa et halvhundrede Aar for Pengenes Skyld, han kunde ikke lade hende, Susanne gaa i Fred, men skulde immer «fumle» ved hende, og saa skjældte Fruen hende ud for det aller mest væmmeligste, der tænkes kunde, og saa blev Susanne saa gal, at hun gik ned og fortalte det Hele i Urteboden, og paa den Manér blev Svenden hendes fortrolige Ven. Men hun opdagede snart, af hvad Beskaffenhed han var; han var forfærdelig til at gaa i Byen. Tilsidst opdagede Urtekræmmeren, at han «numsede» af Skuffen, og saa kom hun, Susanne, og mange andre Piger af meget simpel Beskaffenhed i Forhør. Og saa maatte det jo gaa, som det var gaaet, for har en Pige først været i Retten, saa kan hun være saa stræbsom, hun være vil, og holde sig til ét eneste Mandfolk, . . . hun har faaet bundet en Halmvisk ved Ørene ligesom de Heste, der bider, om ogsaa hun ikke

er kommen saa vidt, at hun har faaet «Kort» fra Politikammeret.

. . . Naa, saa havde Susanne jo været hjemme, som hendes Mamma nok kunde huske, og Pappa havde jo pryglet dem begge skiftevis, naar han kom hjem og var fuld.

— Ja det skal jeg kalde den gute Gut til *temoin* af! raabte Madam Jensen og rakte de foldede Hænder mod Loftet.

. . . Naa og saa havde Susanne bragt sin Fader Mad, da han arbejdede hos Tømrermester Dann ude paa den store Bygning i Alleen, ja nu skulde Mamma bare høre . . . Der havde hun en Gang set den store Hr. Dann selv. Og han havde rendt efter hende og sagt baade det Ene og det Andet. Men gamle Herrer . . . ptøj . . . saa vidt var det rigtignok ikke kommet med hende . . . det kunde man jo dog vente med, til man selv blev gammel og kunde gjøre Alt for Pengenes Skyld. Og tænke sig: En Mand, der havde en voxen Datter og Søn, og som var bleven Ridder af Dannebrogen for nylig! «Kongen skulde rigtignok vide, hvad jeg véd!» — for han er jo saadan en mageløs Familiefader, saa havde han aldrig gjort den store Tømrer til Ridder. Men man maatte jo bjerge Føden. Derfor tog hun mod Hr. Danns Tilbud om at skaffe hende Syning fra et Magasin,

der hvor hun endnu havde Arbejde fra, og saa var hun for Høfligheds Skyld gaaet op og takket Hr. Dann paa hans Kontor. Men da stod hans store Søn der, og den Gamle skjældte ham ud, fordi han havde slaaet ham nogle Plader, og det var i det Hele ingen fin Familie. For hvem skjældte dog sin Søn ud, naar Fremmede var tilstede? Det gjorde kun meget simple Folk . . . Men saa havde Sønnen ventet paa hende, Susanne, nede paa Gaden. Og han var saa umaadelig morsom og kunde saa mange Viser fra Revuerne, og han havde taget Susanne med paa Revuetheatrene og baade givet varm Aftensmad og Champagne . . . «Og saa kan Mamma nok forstaa» . . .

Madam Jensen nikkede med en erfaren Kones Viden om, hvorledes det gaar til i Livet.

Susanne fortalte saa, hvad der var skét i Dag, at Dann havde havt den unge Vilhelm Vang med sig.

Da slap Moderen hende med et Skrig.

Susanne vaagnede som af en Hypnose, hvori hendes egen Pludren havde bragt hende.

Var det hende, som havde fortalt Alt dette? Hun var aldeles forbavset, fortrød grueligt, at hun havde lettet den Byrde, der knugede hende, saa hendes Bryst var ved at sprænges, og allermest, at hun havde gjort det over for Moderen.

Hellere en Vildfremmed! Gud hvor dette herre var frygterligt!

Madam Jensen løb op og ned ad Gulvet, med Skjørterne sluskende om Strømperne, løftede Hænderne mod Loftet og vred dem.

— Ach, mein Gott . . . *oh mon Dieu* . . . Konferenzrath Vangs, mit bedste og fineste Sted. Fruen schmitter mich ner ad Trepperne, naar hun herer, hvad for en, jeg har til Datter. De gifer to Kroner om Dagen och femf og tive Ere til . . . Ach ich Arme! Du ruinerer mig paa alle Manièrer. Ach, mit bedste Sted!

Men paa én Gang blev Madam Jensen rolig, hendes Øjnes Flammer sagtnedes, hendes Rynker lagde sig i de sædvanlige Folder, hun snød sin Næse i Forklædet og sagde:

— Och ja . . . Han ter segu' inte sige hjemme til hanses Mo'r, at hendes Unge har væt paa sodan en Sted.

Susanne blev mere krænket ved denne Ytring end ved Moderens Hidsighed. Pigebarnet var saa træt og mat, saa tom, saa sløv. Mørke og Taage overalt! Langt ude i den havde Billedet af Vilhelm Vang, ham, den fine Dreng, der havde leget med hende i de dejlige lune og bløde Stuer og paa den smukke Trappe, dirret som en fjern Flamme. Nu saa hun ham ikke. En ny Graadduet! Moderen tog hende

om Livet, satte hende paa sit Skjød, pirrede atter i hendes Krøller, kyssede hendes Nakke og lullede og vissede igjen, mens hun mumlede:

— Ja *déshonneur* den kommer af Fattigdom; det mo være den gote Guts Gesetz. For vil fattige Mennesker ha' en Smule Pynt und Glete, so maatte Gut wircklich gi dem Force til at staa Forsøgelsen imod, . . . for naar man hverken har Penger noch Force, so mo det jo blive det bare Dreck met en ulykkelich En.

Men (hun fôr pludselig op med Forfærdelse malet i alle Miner) Din Pappa er opvakt af sin Brændevin, jeg kan høre hans Schritt po Treppen. Nu fôr vi begge Priegel. Pst . . . pst *Chut* . . . still . . . Suzon. Nej han gôr Dør her forbi, pst . . . pst! *Chut!*

De tunge Trin paa Trappen døde hen. Skjønt Madam Jensen fornuftigvis maatte begribe, at hendes Mand ikke kunde høre hende, skjønt Susanne ikke mælede et Ord, blev Madamen ved at tysse med Haanden, listede sig paa Hosesokker ind gjennem den tilstødende Stue til Gaden, kiggede ud af Vinduet, fulgte en Skikkelse, som skred hen ad Gaden, nikkede lidt beroliget og gik ind til sin Datter igjen. Hun sad igjen paa Komfouret, sammenkrøben og stille. Madam Jensen sagde:

— Ja, se nu gaar Pappa over i den Keller,

den han kalder Schnasken, och so ger han det, som han kalder stænke Keferten up. Ach, du usélige Drukkenskab! Det er ikke saa underbart, at den bode po Franske und po Danske kalder sig *Griserie* . . . Ach, Suzon! Du skulde go, inden Pappa kommer, for han er so gal po dich, och siger, at Du har deshonorirt en respektabel *famille*.

— Hvor skal jeg gaa hen, Mamma? Jeg vil hellere blive her og tage mine Prygl end gaa hjem, saa den unge Vang igjen kan faa mig at se som Logerende. Jeg skal tage Sytøjet med . . . jeg kan jo sidde her paa Komfouret og sy, til Lejligheden bliver lejet ud . . . jeg kan sove ovenpaa hos Nikolajsens.

Det ringede vældigt paa Døren.

— Han er der! . . . Han tror, jeg gør rent hier! *Chien d'un chien.*

Madam Jensen stod tøvende et Øjeblik. Da raabte hun:

— Suzon . . . ind met dich i Stuen. Hold dich still . . . Vi mo se, ob han er got eller gal.

Susanne gik ind i den anden Stue. Det ringede stærkere end forrige Gang. Madam Jensen lukkede op.

Ind tren hendes Mand, garderhøj, kjøn endnu med en vældig krum Knevelsbart under

den vel formede, men desværre meget røde Næse. Under den gamle Bulehat stod hans herkulesagtig krøllede Haar rebelsk om Øren og Tindinger og væltede ned ad den røde Tyrenakke. Hans gevaltige store mørkebrune Hænder sad som et Par Bjørnelabber paa de svære Haandled. Han maatte have kunnet knuse den fede, bløde Kone til Dejg, om han havde villet . . . Men, selv om han var nok saa fuld og arrig, holdt han altid tilbage paa sine Kræfter, indskrænkede sig til en Ørefigen, eller ogsaa behandlede han hende med Tugt at melde — som en lille Unge, lagde hende over Knæet . . . og saa videre.

Men Madam Jensen sagde til sine Nabomadamer, at hun meget hellere tog de flade paa Kassen end de andre flade, «for det var so ugehyrlig krænkendes for en ældre Kone.»

Nu lyste vel den kæmpemæssige Tømrersvends Øjne stærkt flammende, men Flammen var lystig og varslede intet ondt. Med en stærk men hæs Røst sagde han, mens han slængte sin fedtede Bulehat hen ad Gulvet:

— Naa, din gamle Strassburger-Gaaselever-Postej! Har Du forvundet de Klø, Du fik. Vær nu en skikkelig gammel Franskmand, Celestine. Værs'artig! sla' igjen, men stød dig ikke paa Knoklerne.

Han tog hende om Livet, svirrede hende rundt som en Top, saa Skjørterne susede. Hendes tykke korte Ben svømmede om i Luften, og Slæberne dansede langt hen ad Gulvet.

Hun gjorde den Modstand, hun formaaede, men kunde ikke bare sig for at le. Da han satte hende ned, var hun saa svimmel, at hun faldt om paa Gulvet.

Tømmersvend Jensen lo ogsaa, saa han fik Hoste derved.

— Sla' inte din Glas-Popo i Stykker, min dejlige Mø, sagde han . . . Hør, Stine, Du og alle Fruentømmer, I er egenlig talt nogle forskrækkelige Køer. Har jeg inte præket for dig, at naar en Mand kommer hjem med en rigtig Overkæfert, saa ska' I snakke Bæstet efter Munden og sige, at han inte fejler det allerbitterste, men er saa knusende ædru som en bornholmsk Sild. Ser Du, saa karesjerer han Jer, og saa lægger han sig. For det er en klog Mand, som har sagt, at Fuldskab det er barsens et Tidsspørgsmaal . . . Det er, Fa'en sprøjte mig, saa klogt sagt, som om Apostelen Paulus havde sagt det . . . Det er ellers et Ladegaardslem, som er paa Kontoret ude paa Gaarden — En, som har vaaren Stodent, han har lært mig det, og jeg gav to Sorte for det Ord . . . Men ser Du, nu er jeg s'gu bare

Mælk og Honning . . . men ser Du, det bliver vammelt i Længden . . . og nu skal vi to s'gu ha'et godt, min tykke Franskmand!

Han trak op af sin Lomme to Halvflasker bajersk Øl og en Sodavandsflaske, som gjennemskinnedes af et rødbrunt Indhold. Han tog nogle Dansetrin og sang:

Spiritus er en dejlig Ting,
den gir Sjælen et ædelt Sving,

satte den ene Flaske for Munden, mens han rakte Konen den anden. Da hun tøvede med at tage imod den, satte han sin egen fra sig, gik hen, tog hende om Halsen, tvang hendes Hoved tilbage og skruede Flaskehalsen ind i hendes Mund. Da hun saa sugede til sig, lo han og sagde:

— Saadan hælder man amerikansk Olle i Heste og Kvæg . . . Saa, Stine, levn kuns lidt til mig . . . Lav os saa en Taar Kaffe, saa kommer vi desse hersens (han løftede Sodavandsflasken) i den i Stedet for det Melklister, som Bagerne snyder os med og kalder for Fløde med Skind . . . Hvad Saten er det, som snøfter derinde? Er her en Kat? Saa kværker jeg ham.

Med Ængstelse saa Madam Jensen sin Mand nærme sig Døren til den Stue, Susanne var

flygtet ind i. Hun tog ham blidt ved Armen, saa bønligt op mod ham.

— Din Datter er derinde, sagde hun.

Jensen trak Brynene sammen, pustede sine Knevelsbarter ud, og hans Øje blev barsk. Men han tog sig sammen og sagde til sin Kone:

— Godt! Lad hende bare komme. Nu er jeg i Humør til at balbere hende paa en mere højtidsfuld Maade.

Han gik hen, aabnede Døren og med en Mine og en Holdning, som slet ikke var saa daarligt afluret af en Père nobles Manér i Folkekomedier, sagde han med smørret Salvelse i den hæse Stemme:

— Kom! Frygt ingen Overlast . . . men, paa min Ære — Sandheden skal Du høre . . . den fulde Sandhed . . . uden Possemøntmagerarbe'de!

Susanne kom ydmyg krummet og bævende ind at stædes for Faderen med de vældige Hænder, hvis Evne til at lange Ørenfigen ud hun kjendte af Erfaring.

— Du har vanæret mig, sagde han i samme tilstræbte Theaterpathos, og ikke alene mig, men din agtværdige Moder der . . . Du griner da vel inte, mit franske Fedtelam? naa inte? . . . det skulde jeg heller inte haabe . . . Naar man har sat Børn ind i Verden . . . og din Moder

har gjort det med Smerte . . . ser Du, saa har man Ansvar for dem, og naar en Pige skejer saadan ud som Du, saa knuser Du dine Forældres Hjerter og føjer Skam over deres graanende Lokker, som Du endogsaa kan bringe med Sorg i Graven . . . Franskmand, jeg synes Kaffen koger over . . . Susanne, vend om og forlad Lastens Vej! De siger, at den er blomsterbestrøet, men saa er det med giftige og raadne Blomster. Lad os være fattige, men dydige (Tømrersvend Jensen tog sig en Slurk Kognak af Sodavandsflasken). For om ogsaa den anden Vej . . . Dydens og Moralens Vej inte er blomsterbestrøet, saa . . . saa . . .

Jensen kunde ikke finde paa Eftersætninger, saa sig om, for muligvis at finde et Motiv af Omgivelserne, og hans Blik faldt paa hans Datters Hat.

Hans Ansigt, der hidtil kun havde udtrykt den Fantasiens Forbittrelse, som han havde strammet sig op til i sin Rolles Medfør, blev nu ondt for Alvor. Han fo'r hen mod sin Datter, rev Hatten af hendes Hoved, holdt den ud for sig og sagde:

— Ja Dydens Vej, er inte bestrøt med Fjer, som man tjener paa den Maner, Du har tjent til den Hat paa, din Rakkerpukkel!

Han slog Hatten mod Gulvet, satte sin store Fod paa den, skruede Pulden med Hælen, saa den laa som en uformelig Masse paa Gulvet.

Susanne gav et Skrig fra sig, hjerteskærende som et Dyr, ramt af et Knivstik i Hjertet.

— Aa, min Hat — min kjønne, yndige sidste Hat!

Hendes Fader blev ved i vildt Raseri at sønderslide Hatten med sin Hæl, mens han raabte:

— Du er en Skruebrækkertøs. Tror Du, jeg sidder paa Kroer og Knejper som en Fjollefredrik? Tror Du 'nte jeg véd, at den Hat og alt det andet Dingeldangel kommer fra den Blodsuger Danns langslaaede Dreng?

— En lille Kafé, *min Coco*! vovede Madam Jensen ynkelig pippende at fremklynke.

— Ja jeg skal, Fa'en vælte mig, gi' Jer Kaffe begge to, brølede Tømrersvenden, og hans store Næver greb — den ene i Konens, den anden i Datterens Nakke — og rystede de to smaa Kvinder, saa Alt dansede inden i dem. Men da han saa dem gispe som Duer, der skal kvæles, slap han dem med de Ord:

— I Fruentimmermøg! I gaar itu, naar man rører ved Jer. Madam! La' vos saa ta' de Sorte.

Madam Jensen skyndte sig med at servere Kaffen med den skrækkelige saakaldte Kognak i to Spølkummer.

Susanne var bleven liggende paa Gulvet. Hændervridende betragtede hun Ruinerne af sin Hat.

— Op med Dig, din Bavianunge! sagde Jensen. Du skal faa en anden Hat, som inte er saadan en Herrevinker . . . Laan mig et Par Kroner, Franskmand. — Vil Du op med Portemonixen, Du gamle Kanin! . . . Saa gir jeg de to Kroner i Forskud, saa kan jeg magelig faa en Tøsehat paa Afbetaling . . . Og saa . . . Din Tøs, saa bliver Du her uden Sludder. Vi la'r dit Tøj hente . . . din Mo'r lægger ud, hvad Transporten koster, for saa længe Striken varer, er jeg insulvent . . . Og saa lever vi som fattige, men ærlige Folk med Haab om Arbejdernes Fremtid. Susanne skal op af Skidtet, saa sandt der er Ære i Livet paa Karl Peter Jensen . . . Og saa . . . hvad Sat'en var 'et, de sagde i Strassbourg? . . . Leve Glæden! Hva' sa' de, Celestine?

— *Vive la joie!* sagde Madam Jensen med Taarer i Øjnene.

VII.

Der havde ikke været Ro i Vilhelm Vang siden den Dag, han havde gjenset Susanne som voxen.

Hvad kom den Pige ham ved?

Han knipsede hen i Luften og sagde «Pytsch!»

Det var dog for galt. Fordi de havde siddet sammen mellem de Baljer, hvor de to store Planter groede paa Trappeafsatsen der hjemme . . . saa blev han nu formelig generet af denne Susanne Jensen og følte Noget, der lignede et Samvittighedsnag . . . Vrøvl! Han kunde jo være akkurat lige glad. Hvad kom det Hele ham ved? Ikke det mindste.

Han luskede gjennem Sankt Pederstræde flere Aftener i Træk. Ikke Spor af Lys eller Liv bag de to Vinduer i det smalle Hus's Stue-Etage.

Det var Vilhelm Vang en Slags Trøst — og dog . . . han vilde gjerne tale med Susanne — vilde . . . vilde ikke . . . For hvad skulde han sige til hende?

Han blev saa rasende paa sig selv, paa Susanne, paa Julius Dann, paa Povl Tode, at han bed sig selv i Tungen.

Han var faldet ned i noget Uædelt, noget Bestialsk. Han sagde til sig selv:

— Du begjærer hende som en Hingst en Hoppe. *Voilà tout* . . . Den franske Frase hjalp ham til noget Kavalleragtigt, Lapset, som han attraaede i dette Øjeblik.

Der var Noget oppe i ham, som han ikke for Alverdens Guld turde eller vilde tale med sin Moder om. Han gav sig til at drikke. Det var underligt, men naar han drak, syntes han, at han tænkte bedre — eller dog, at hans Sind lagde sig til Ro, saa den ene Tanke ikke jog den anden.

Han drev da ned i en Vinkjælder. Der sad en gammel afskediget Kaptejn og slurfede Kognak og Vand i sig. Der sad adstadige Borgere og blev fulde i jævn Progression. De tog den ene «lille» Portvin og Sherry efter den anden. Tobaksrøgen laa tæt som en Brandtaage.

— Du skal lidt ud i Livet, havde hans Fader sagt.

Var det Livet, saadan en Vinkjælder. Var denne afskedigede Kaptejn et Menneske? Han som oven i Kjøbet var hans Moders Halvfætter, han som sad der og sugede Toddylevninger op fra sin mægtige Knevelsbart og med snøvlende Stemme sagde saadan Noget som:

— Og saa var vi midt mellem to Pilehegn . . Plaf . . . Puf . . . naa saa . . . ja . . .

saa kommanderede jeg i Løb . . . Omkring? Og saa, Fanden skal evig eje mig, om ikke Tyskerne blev bange . . . og Folkene de raabte: Leve Lieutenant Raabjerg . . . det var mig . . . forstaar De . . .

— Det var brillant, raabte to Haandværkere, som trakterede Kaptejnen for at lyve og prale.

Uh — fy! det var jo den samme Verden, Vilhelm havde følt som en fjendtlig Magt fra den Tid, hans Bevidsthed ret vaktes. Denne Ophobning af Aandløshed, Løgn, Humbug, Snyderi . . . denne Verden, han vilde redde sig . . . ja ogsaa Susanne . . . op af.

Han fandt den sagte fremskridende Rus behagelig, drak det ene Glas af den bedste Portvin efter det andet. Han gjemte sig i sin Krog, samlede Overfrakken om sig og lod Minderne passere frem for sig i Billeder, Minderne fra sit Hjem, sit skjønne Hjem, behersket af sin Moder.

Livet? —

Han havde talt med sin Moder i det næstsidste Skoleaar, da en dygtig Lærer i Græsk, frisindet og alsidig dannet, havde gjennemgaaet Sofokles's Antigone og Platons Symposion med sine voxne Disciple. Samme Filolog havde

ogsaa opfordret dem til at læse Shakespeares «Kong Lear» med dem i Oversættelse.

Her er Livet — her er Verden! Den faste paa mægtige Marmorsøjler hvilende helleniske Verden — og saa en anden Verden, hvor Samson greb om Søjlerne, saa Templet ramlede, og alle vilde Vinde under Lynglimt og Tordenskrald suste over Tomterne, mens Skrig hørtes fra den vilde Hede, og Skyerne, den ene med mere revne Rande end den anden, taarnede sig op paa Himlen.

Hans Moder lyttede med Andagt til Platon i Heises Oversættelse, til «Kong Lear» i gamle Foersoms geniale, ubehjælpsomme Fordanskning. Under Læsningen af den sidste lynede Fru Vangs store brune Øjne og beduggedes i mild Afvexling. Hun kjendte hver Replik fra gamle Dage, da hendes daværende Forlovede havde læst Tragedien med hende paa Engelsk.

Da den forklædte Jarl af Kent havde overdænget Gonerils Hushovmester med den Salve af Skjældsord, lo Konferensraadinden, og med en Skolepiges Stolthed reciterede hun, mens hun lagde sin Haand oven paa Sønnens, og sagde:

— Villy . . jeg kan det uden ad: *A knave, a rascal, an eater of broken meats, a base, proud*

shallow og saa hele den Ramse af de fantastisk opdyngede Skjældsord.

Hun fortsatte: Skulde jeg ikke have Ug med Kryds og Slange . . . Villy? . . . Jeg elsker den Ramse forfærdelige Skjældsord. Jeg skal sige dig hvorfor. Da jeg var i London med din Fader, saa mærkede vi, at vi daarlig kunde klare os praktisk. Vi lo ad hverandres kluddervorne Engelsk. En Dag, da vi kom hjem fra Hotel Bristol og mærkede, at Kusken havde trukket os vældig op, saa sagde din Fader: Hør Liscia, trøst mig med Jarlen af Kents Ramse Skjældsord og lad os lade, som vi havde overdænget den «*rascal*» af en Kusk med dem. Aa — saa lo vi, Villy!

Platons Symposion havde Fruen hørt med nogen Anstrengelse, havde tidt havt svært ved ikke at blive adspredt, havde ikke ret fulgt med de indledende Taler til Eros's Pris, havde smilt flygtig af Aristofanes's Spaltning af det oprindelige Menneskevæsen i de to Halvkugler, var vel bleven en Del betagen af Alkibiades's og Sokrates's Ord, havde ladet Haandarbejdet falde under den lange Slutningstale. Nej, men Apologien! den var henrivende. Hun raabte Bravo til Sokrates's Paastand om i Stedet for at blive dømt til Straf at hædres med offenlig Bespisning paa Prytaneion.

De bladede lidt i de store Mapper, med Kobberstik og Fotografier efter Oldtidens plastiske og arkitektoniske og Renæssancens maleriske Mesterværker: de Mapper, som fyldte en hel stor Etagère i Dagligstuen.

I Aften fik Vilhelm Taarer i Øjnene ved Erindringen om, at han en Gang opdagede sin Fader henne i Stuens mørke Baggrund. Han var kommen ind gjennem Døren til sit Værelse, uden at blive bemærket, og hans Moder opdagede ham slet ikke. Vilhelm havde, mens han langsomt og med lidt Besvær oversatte et Stykke af Apologien for sin Moder, faaet Øje paa Faderens hvidhaarede og hvidskæggede Hoved i den dybe Dæmring mod den mørke Portière. Han saa sin Faders Øjne dvæle ved ham og hans Moder. Drengen havde Selvbeherskelse nok til at lade, som om han Intet mærkede, hans Læber bevægede sig i samme langsomme Rhytmer, mens han monotont og stille sagde de Ord, som Platon havde lagt sin ideale Filosof i Munden.

Han kunde føle, hvor Konferensraad Vang holdt sit Aandedræt tilbage, hvor han nød Gruppen, skimtede hans venlige Smil og Bifaldsnik hen imod dem, saa ham liste sig ud som han var kommen, morende sig over, at at hans Moder Intet havde mærket. Han blev

sig fra den Stund bevidst, hvor meget han holdt af sin Fader. Han blev stolt af ham.

Naar hans Klassekammerater i Frikvarterene livlig bekæmpede de gamle Sprogs Berettigelse som Hovedfag i den lærde Skoleundervisning, tav han med en indvendig fornem Ironi. Han og hans Familie stod i et andet Plan end disse Sønner af ringe Embedsmænd, Officerer, Grosserer, Industrielle. Deres plebejiske Instinkter hverken forargede eller interesserede ham, Konferensraad Vangs og Frues Søn.

Et perikleisk Demokrati, kranset af kæk Kunst og Videnskab, thronende som den stadbeskyttende Athenes Statue, højt over den fint smykkede Gavl, de figurrige Metoper, den blinkende Arkitrav, de bærende Søjler — Alt i polykrom Pragt — det maatte være Idealet, der skulde tilstræbes.

Og han tænkte paa, hvor det havde tindret i ham den Dag, han havde hørt sin Professor tale om Aristoteles: om Mulighedernes Udforming af det livssvangre Stof, om Stoffets Forædling i Form, om det evig mod Guddommen opad stigende Liv, en Panathenæer-Procession skridende frem til den store Fest, hvor Guddom og Natur favnes.

Vilhelm Vang bestilte det ene Glas Vin efter det andet — fornyede Bestillingen hver

Gang, han blev reven ud af sine Drømmerier, naar den halvfulde Kaptejns snøvlende Stemme løftede sig til en Ed, hvormed han vilde garantere Sandheden af sine Krigsbedrifter. Da fortrak hans Mund sig, mens han saa ud i Røgskyen paa de raa blussende Ansigter, da lød Spotten i ham:

— Se saadan ser Livet ud. Hvor er de Idealer, jeg drømte om? I Maanen!

Det var ham en Lettelse, da han følte, at han selv blev dummere og sløvere, at han mere og mere kom i Jævnmaal med Gjæsterne, som sad og slog Tærninger mod det grønne Klæde i den firkantede Tingest og gjorde Regnskab ved Hjælp af Svovlstikker.

Endelig fik han sig rejst efter mange Gange at have besluttet at gaa. Atter ned i Sankt Pederstræde! Der var Lys i Stueetagens to Vinduer.

Vilhelm Vang lyttede og lyttede. Der gik ingen Lyd ud fra Stuen derinde, Alt var dødsstille.

Med bankende Hjerte og listende Trin gik Vilhelm Vang op ad de to Stentrappetrin, tog prøvende i Dørlaasen. Der var bælgmørkt paa Trappegangen. Famlende nærmede han sig Døren til Stuen, strøg en Tændstik af. Et Visitkort sad hæftet med fire Messingsøm til

Døren. Forgæves stræbte hans nærsynede Øjne at læse, hvad det var for et Navn, der stod. Under Anstrængelsen tabte han Balancen og tørnede med Ansigtet mod Døren.

En raa Stemme — det var ikke Susannes — lød skrattende:

— For Saten! her er en Herre herinde.

Der faldt som en Regnbyge af Skam over den unge Students Hoved.

Da han kom ud i den sludfulde vaade Martsaften, søgte han at samle sig.

Jo, der stod Gaslygterne døsig gloende som før, og Gaden var utvivlsomt St. Pederstræde. Han citerede med Galgenhumor Carl Baggers Vers:

> Der, hvor de Stene med Jernlænker staa,
> der er Theatret; stol kun derpaa.
> Hvorfor mon skulde jeg lyve?
> Løgn er ingen Mands Tarv;
> Mordere, Skælmer og Tyve
> faa ej den himmelske Arv.

Om han raabte Susannes Navn ud i Taagen? Alene Tanken forfærdede ham. Han vilde hjem . . . hjem! Liste sig ene op paa sit Værelse og sove. Helst mange Dage i Træk.

Der var Lys i Etagen, hvor hans Forældre boede. Det var i Dagligstuen . . . Naa Klokken var ogsaa kun elleve.

Ingen maatte høre, at han kom hjem . . . Nej fy, hvor hans Hæle hang fast i Trappetrinene! Det gjorde Larm. Blot forbi første Sal . . .!

Hu . . . ha . . . Nogen tog i Smæklaasen i Døren fra første Sal . . Nej . . . nej . . . det var vist en Fejltagelse.

Vilhelm Vang paaskyndede sine Skridt op ad Trapperne. Klimprende og klamprende gik det.

Han naaede sit Værelse, overbeviste sig selv om, at han Intet fejlede, ved korrekt at ænde Lys . . . Han vilde skrive, udforme, hvad han havde tænkt og drømt i denne sidste kvalfulde Maaned, skildre Scenerne mellem Tode, Dann og ham selv, Malermesterens Interiør . . . Scenerne i Vinstuen.

Der var dejlig varmt. Han fik Skriveapparater frem, og Pennen dansede over Papiret som en Raa over en Skovaabning.

Han begyndte:

— Den højeste Idealitet . . . Liv i Tankens ætheriske Sfære . . . den sjofleste Realitet: Liv med Skjøger og Drik . . . Blot ikke den mæglende Spidsborgerlighed! . . . Templets lysfunklende Tinde . . . eller Rendestenen.

— *Vive l'aristocratie! . . . Vive la révolution sociale! . . . A bas la bourgeoisie! Vive*

la canaille! Man naaer som Shakespeare op til den højeste Piedestal som Fodstykke, eller man dør som Greene, der siger: «Hvis jeg dør og kommer i Helvede, vil jeg komme i Selskab med bedre Folk end mig selv» . . . Ja dø, som han, luset, forædt af røgede Sild, fordrukken af Rhinskvin . . . efter at have prøvet den fineste, sarteste Elskov — den gemeneste Liderlighed . . . saa dø i Rendestenen . . . Borgerlig har han aldrig været . . . *A bas la bourgeoisie!* . . . Leve Greene! Ned med Estrup!

Vilhelm Vang vaagnede ved Morgendæmringen, fandt sig selv med Overfrakke paa, fuldt paaklædt oven paa Sengetæppet.

Men hvad var det? Kakkelovnen buldrede, og det flammede glorødt fra dens gitrede Aabning. Hvem kunde have lagt i saa tidlig i den mørke Morgen?

Vilhelm Vangs Morgendvaskhed blev overvunden af Forundring. Den Kakkelovn med sin Flamme og sin Varme var ham et Symbol paa hans gode Hjem, hvor der vaagedes . . . vaagedes *for* ømt over ham. Hvor blev han led ved sig selv, da han opdagede, hvor raat han havde smidt sig paa det røde Silketæppe med Støvlerne, smudsige fra hans Gadestrøjfen. Uvilkaarlig sukkede han:

— Hvad vil Moder sige, naar hun ser dette?

Da Vilhelms Blik atter søgte det røde Hul, der livnede saa hyggeligt i hans Sind, saa han i Krogen Noget røre sig. En høj mørk Skikkelse rejste sig.

Han trak sit Vejr dybt. Da mærkede han en Duft, som han helt vel gjenkjendte.

— Moder! sagde han halv højt.

— Ja, min Dreng, her er jeg.

— Men Moder dog! Nu ved Nattetid . . . og . . .

— Klokken er syv, min Dreng. Jeg hørte, at Du kom hjem . . . jeg véd, at Pigerne forsømmer din Kakkelovn . . . Du skal ikke være bange . . . jeg har taget min gamle Pelskaabe paa for ikke at forkøle mig paa Trappen. — Men jeg er rigtig vred paa Dig, Villy, det vil jeg sige Dig . . . Vil Du gjælde for Kavallér, Barn, og saa kaste dig saadan oven paa Sengen med Støvler. Det er jo malpropert, mildest talt. Er det min pæne, gentile Dreng? Fy, Villy! Jeg er virkelig vred. Nu vil jeg gaa ud et Øjeblik, og hvis Du holder en Smule af mig endnu, (Vilhelm kunde høre Graaden bæve i hendes Røst) saa rejser Du dig, klæder dig pænt og ordenligt af . . . der ligger rent Nattøj her paa Stolen . . . saa gaar jeg ud, men

kommer tilbage for at skjænde paa dig. For Du har været styg i den senere Tid . . . Men saa sætter jeg mig ved din Seng, for jeg véd, at hvis det skal vare for længe, saa faar jeg ikke sagt dig, hvad jeg skal og bør sige dig. Naar nogle Timer er gaaede, saa er jeg ikke vred mere, og jeg vil netop tale med dig, mens jeg er vred.

— Men Moder . . . vil Du gaa ud paa Trappegangen — og . . .?

— Jeg siger dig jo, at jeg har Pels paa. Vilhelm, vil Du nu strax staa op og tænde et Stearinlys, klæde dig ordenlig af og gaa i Seng . . . ellers bliver jeg endnu mere vred paa dig, end jeg er . . . og saa siger jeg det Hele til din Fader.

Vilhelm adlød. Fem Minutter efter var hans Moder inde igjen, rullede Persiennen ned for Vinduet, satte sig og begyndte:

— Hvis jeg græder, Vilhelm, saa er det af Forbitrelse, slet ikke af Sorg. For Du er ingen Dreng mere, og Du skal ikke hænge i mine Skjørter. Det siger din Fader. Men jeg er meget forbitret, fordi Du bærer dig saadan ad, Du, som har havt saa mange ædle Interesser, som har rejst sammen med mig gjennem saa-mange Tankens og Aandens Riger . . . ja (her brast Stemmen, og Taarer brød frem) hvor Du,

uden at vide det, fra min Elev blev min Lærer og Vejleder . . . Jeg mener, at jeg kunde have Lyst til at haane dig med saadanne Ord, som jeg kunde tænke mig kunde udgaa fra en af de Sibyllers Mund . . . jeg mener Michel Angelos i det sixtinske Kapels . . . der højt oppe. Jeg kan føle, hvad en vred Moder vilde sige, men jeg kan ikke sige det selv, fordi . . . fordi jeg kun har det eneste Barn.

Et Øjeblik sad Konferensraadinden med venstre Profil vendt mod Sønnen. Vilhelm havde jo kun set Michel Angelos Sibyller i saa formindsket Skikkelse som i Kobberstikkene paa Væggene i hans Faders Værelse, saa han i et Øjeblik kunde tage det lange skarpe Ansigt med den krumme Næse og de stort skaarne mørke Øjne for noget Sibylleagtigt, uden at nogen parodisk Tanke meldte sig. Den meldte sig først, blandet med mild Rørelse, da hans Moders tilstræbte Pathos brast ved det pludselige Spørgsmaal.

— Hvad er det for et Fruentimmer, som har forlokket dig? . . . Nej, Du behøver ikke at sige mig, hvem det er, Villy. Men de er afskyelige, disse Vampyrer, de er ikke bedre end Aagerkarle . . . Tror Du, saadan En er i Stand til Kjærlighed? Kan Du dog ikke tale med din Fader derom? Han har en Gang sagt:

Det er Individer, som spekulerer i unge Menneskers Lidenskab som Børsjobbere i Pengegriskhedens Lettroenhed hos uvidende Personer.

At Aspiration mod højstemt tragisk Pathos hos en dansk Embedsfrue maatte slaa over i borgerlig Dramastil, var formodenlig for Sønnen saa umiddelbart indlysende, at han ikke mærkede eller ænsede det.

Vist er det, at da hans Moder vendte sit fine smalle Ansigt mod ham *en face*, og Øjnenes store troskyldige Bekymring tindrede ham i Møde, saa var alt Sibyllinsk borte.

Det var samme Slags Øjne Moder og Søn havde. De mødtes paa gammel Vis.

Vilhelm rejste sig paa Hug i Sengen. Fru Vang slyngede sine Arme om ham, men da han vilde kysse hende paa Munden, vendte hun ganske mod Sædvane Kinden til, gjorde Modstand, som hun vilde rive sig ud af hans Favn, og sagde med svagt opblussende Vrede:

— Tør Du kysse din Moders Mund efter saadan en Nat? udbrød hun.

— Ja, svarede Vilhelm Vang.

— Ja, hvis *Du* tør det . . . saa tør jeg det ogsaa. Gud ske Lov for *det* Ord, min Dreng!

— Nu skal jeg fortælle dig det Hele, Moder.

Og han fortalte hende Historien om den lille Susanne, hvor den havde oprevet ham, hvor hele Livet havde trængt sig mod ham som et overvældende fjendtligt Angreb. Fru Vang lyttede aandeløs til de halvt hviskede Ord, mens Dagslyset gjennembrød Persiennerne og gjorde Lysflammen hvid.

Konferensraadinden fik Taarer i Øjnene over, at det var gaaet den rare, pæne, lille Susanne saadan, men hun hviskede til Sønnen:

— Villy . . . Du er vel ikke forelsket i den fransk-tyske Vaskerkones Datter? Jeg mener alvorlig.

— Hvad véd jeg? Men . . . uh hvor Livet derude er væmmeligt — og jeg er tvungen til at tage mig af Susanne. Der er Noget i mig som befaler det.

— Jeg anede, Tiden vilde komme, sagde Fruen stille. Men nu skal Du være en god Dreng og blive hjemme hos mig i Dag. Er Du træt, saa fortæller jeg dig de gamle Rejsehistorier, og saa tager vi Billederne frem . . . Endnu en Gang . . . endnu en eneste Gang, min egen Dreng . . . Gaa saa i Guds Navn dine Veje! Og jeg lover dig, jeg skal gjøre Alt for at hjælpe dig med at redde Susanne. Penge skal Du faa. Du maa ikke gjøre Gjæld. . . . Men Du maa ikke mere fortælle mig

Noget om hende . . . heller ikke om Andre . . . saadan nogle fæle nogle . . . Sov nu Barn . . . saa skal jeg have en udmærket Frokost til dig Klokken elleve. Saa taler vi ikke mere om de Ting, Du har fortalt mig nu. Men saa er Du sød og bliver hos mig til i Aften . . . Saa slipper jeg dig løs, min Dreng, siden din egen Fader har raadet til det . . . og saa lover jeg dig, at jeg skal gaa i Seng, om ogsaa Du bliver borte til den lyse Morgen! Jeg har resigneret.

Det blev en yndig Dag, trods Fru Vangs stadig frempiblende Taarer. De saa paa Billeder, hun og hendes Søn, og han læste for hende Digte af Musset og Shelley, et Kapitel af Marie Grubbe, Partiet af Brandes' «Romantiken i Frankrig», som behandler Musset og George Sand, Niels Møllers nys udkomne Oversættelse af «Agamemnon». Vilhelm skjulte sin Træthed; hans Moder lyttede flere Gange mere til Klangen af sin Søns Stemme, end til de Ord, han læste.

Der stod god Vin og Smaakager foran dem paa Bordet. De spiste alene til Middag Kl. 7. Konferensraaden var ude. Ved Middagsbordet var de begge meget matte, men Ingen af dem vilde være ved det. De nikkede til

hinanden og bestræbte sig for at se livlige ud. Men de talte ikke om det Læste som i gamle Dage.

Mørket faldt paa. Fru Vang sagde:

— Gaa nu, min Dreng . . . ud i Livet! Hun forsøgte at le.

Hun tog ham om Hovedet og kyssede ham:

— Jeg er ingen gammel Snærpe . . . Du maa ikke . . . nej . . . jo . . . Du maa nok. Du kan jo søge Susanne . . . men, Du maa ikke drikke . . . Aa, Villy, jeg véd ikke, hvad jeg siger.

— Saa bliver jeg hos *dig*, Moder.

— Nej, nej, nej, nej! Du *skal* gaa. Farvel, min egen Dreng.

Hun løb ud af Dagligstuen ind i Kabinettet og laasede Døren efter sig.

Vilhelm gik ud.

Da Konferensraaden kom hjem om Aftenen, saa han paa sin Kone.

— Naa . . . Vilhelm? spurgte han.

Fruen pegede ud ad Vinduet.

— Hm, tror Du, det har Fare?

— Aa nej.

— Han er kommen fuld hjem. Det maa ikke gaa for tidt paa. Og min Liscia skal virkelig ikke staa op ved Nattetid for at servere Hvalpen Sild og Sodavand. Lad ham om det.

VIII.

Tømrermester, Borgerrepræsentant og Ridder Emilius Dann var ikke som Malermester Tode en selvgjort — hvad Tode kaldte «selvmættet» — Mand. Han var ganske vist af Haandværkerslægt, men hans Bedstefader var alt en velstaaende Tømrer, som ejede flere gode Ejendomme i Byen i Frederik VI's Tid. Han døde som Premierlieutenant i Brandkorpset. Hans Søn løftede Forretningen endnu højere, levede saa længe, at der var stor Fordel ved at spekulere i «Grunde» paa Broerne. Han beboede en Aarrække en af de gamle Villaer med en mægtig Have ud til «Kjærlighedsstien» og Peblingesøen, var velhavende nok til at kunne tilbringe en stor Del af Sommerdagene med Piben i Munden og broderede Morgensko paa Fødderne i Haven og sysle med Blomsterne; til at sejle paa Søen om Aftenen med et indbudt Selskab. Hvidklædte Damer sang i unisont Kor Sange af de Vaudeviller, som var *en vogue* fra Kasinos ny Theater. Tømrermesteren havde kold Punsch og Smørrebrød med i Baaden. Han lo, som han var betalt for det, naar han fik listet saa meget ned i sin Kone og de unge Damer, at de blev lystige og oversprøjtede hinanden med Vand i rigelig Masse af de hule, røde, lidet

plejede Hænder. Da sang Tømreren med Bestræbelse efter dramatisk Foredrag:

Hver Morgen henter jeg mig en Spand,
Rullen gaar, Rullen gaar,
af Brændevinsbrænder Brøndums det varme Vand,
Rullen gaar, Rullen gaar.
Spanden blev fuld, men blev jeg det Samme,
saa fik jeg nok Klø af min Madamme,
Rullen gaar, Rullen gaar;
Kom skal I se, hvor Rullen gaar.

Saa slog han selv en Haandfuld Vand paa sin Kone, som først vrissede, saa lo, naar han sagde:

— Søde Klementine; jeg véd godt, at Du er Frue, saasom Du er gift med en Brandlieutenant . . . Skaal for Lieutenantinden!

Saa klinkedes der med Glassene med den kolde Rompunsch i; og lystig Latter, lystig naiv Sang hvirvlede hen over den stille, grønt omkransede Sø.

Naturligvis var Tømrermester Dann ikke en saa forhærdet Lyriker, at han modstod Fristelsen til at sælge sin store Grund i Parceller, da Tidens Fylde kom. Han flyttede da ind i en af sine Ejendomme i Byen, højnede sit sociale Niveau ved at indbyde nogle underordnede Skuespillere og et Par afskedigede Infanterikaptejner, alle Stamgjæster paa en Vin-

kjælder paa Hjørnet af Gammeltorv og Raadhusstræde, hvor Tømrermester Niels Dann tog sig et Glas Portvin, naar han kom fra sin «Plads» paa Farimagsvejen. Han avancerede fra Lieutenant til Kaptejn i Brandkorpset, var nu i Rang med sine to afskedigede Omgangsfæller af Armeen. Han havde endog tænkt paa at foreslaa dem at drikke Dus, men saa randt det ham i Hu, at saa vilde de ikke sige Hr. Kaptejn til ham, som han sagde til dem. Han foretrak da, at de alle sagde «Hr. Kaptejn» til hverandre. Niels Dann var en modig og flink Brandofficér ved Ildebrandene, bandte som en Matros, naar han kommanderede i trekantet Hat med gul Fjerbusk, mens Ilden gav Gjenskin paa hans Kaptejnsepauletters dirrende Kannetiller.

Ellers en bundskikkelig Mand — hjælpsom, godgjørende; lidt for svag over for Vin og Kvinder. Selv i pæne Selskaber gjorde Drikkevarernes Følger ham lidt for «presserende» over for Damerne. Han vilde gjerne spendere en Droschke, naar han havde paataget sig at bringe en Dame hjem fra et længe varende Aftenselskab og svarede paa hendes Indvendinger:

— Jeg forsikrer Dem for, at jeg er s'gu saadan socialt stillet, at jeg *kan* tage en Droschke.

Men Damerne var lidt bange for den svære,

blussende Mand, hvis Ry for erotiske Bedrifter var sivet ud til dem, saa det var sjældnere, at han opnaaede den Lykke at «kjøre med Postelin», som han kaldte den Slags Kjøretoure.

Det var hans Ønske, at hans eneste Søn Emilius enten skulde være Student eller Officér. Han fik ham ind i Metropolitanskolen. Men uagtet sit latiniserede Fornavn, som hans Moder havde komponeret, kunde han og Latinen ikke komme ud af det med hinanden. Den gjensidige Frastødning var saa stærk, at den vakte baade hans Læreres og Meddisciples Lystighed. De kaldte ham Æmilius Paulus. En Sommerdag kom den store, rankvoxne Dreng grædende hjem og beklagede sig over, at hans Lærer i Latin offenlig havde krænket ham ved Examen i mange Menneskers Paahør. Emilius havde ikke kunnet oversætte en Del danske Gloser paa Latin. Saa havde Læreren sagt:

— Men Du véd da, hvad Pølse hedder paa Latin.

Nej, det vidste Emilius ikke.

— Naa, det hedder jo *vurstus*.

Læreren gjorde et Tegn, som standsede Auditoriets frembrydende Latter.

— Dekliner!

Emilius tog fat.

Nominativ *vurstus*, Akkusativ *vurstum*, Genitiv *vursti*, Dativ og Ablativ *vursto*.

— Du glemte Vokativ, min Dreng. Hvad hedder «O Pølse?»

— *Vurste*, svarede Emilius troskyldigt.

Et forfærdeligt Latterkor omtordnede den uheldige Latiner. Adjunkten tegnede paa den foran liggende Liste et uhyre Nul med en Prik i som Smørklatten i et Grødfad.

Siden den Tid mødte Latinen og Emilius Dann aldrig hinanden paa deres Veje. Han ærgrede sig neppe saa meget, som hans Fader gjorde det. Gamle Dann saa i det Hændede en Chikane af Embedsmandsskolen mod Haandværkerens Søn.

Gamle Dann havde siddet i flere Komitéer sammen med betydelige nationalliberale Politikere. Det var i Begyndelsen en Tilfredsstillelse af hans Ærgjerrighed. Men hans Mistænksomhed kæmpede med hans Ærgjerrighed.

En Gang, da han talte, snublede han over et fremmed Ord. Han sagde kvalificaseret i Stedet for kvalificeret. Han lugtede Latteren i Luften og ærgrede sig. Da en højt ansét Politiker nedladende venlig klappede ham paa Skuldrene og sagde: Det, De sagde, var jo slet ikke saa galt, saa blev han end arrigere og

havde inderlig Lyst til at plante Etatsraaden sin Haandværkernæve lige i Synet.

Nu blev han næsten glad over sin Søns fjendtlige Forhold til Latinen. Og han kom ikke til at fortryde, at hans Søn ikke blev Student. Emilius blev en dygtig Tømrer, hang i ved Arbejdet, støt, alvorlig-værdig, blev Svend, gjorde Mesterstykke, blev Lieutenant i Brandkorpset, viste stort Forretningstalent, saa paa Grunde, som den Gamle kjøbte, og tjente store Penge paa ved Salget. Kort at melde: den gamle Niels var stolt af den unge Emilius's Forstand paa Kjøb og Salg — det havde Drengen s'gu.

Niels Dann overlevede det gamle Brandkorps, hvis dødelige Afgang gik ham nær til Hjerte, thi han stod paa Springet til at blive Vice-Brandmajor, og hans Emilius kunde jo saa aldrig blive Kaptejn.

Sønnen havde allerede giftet sig, mens Faderen levede, med en grim, men vel oplært Dame, ældre end han selv. Han havde gjort hendes Bekjendtskab hos Godsforvalteren paa et Grevskab, hvor Firmaet N. Dann & Søn havde Arbejde. Hun var Lærerinde i den grevelige Familie. Denne Stilling er i Regelen pinlig og ydmygende. Vedkommende hører til den uhyggelige Mellemstab, hverken til Herskabets eller

til Tyendets Kreds, til dem, der spiser ved Herskabets Bord til daglig Brug, men «bliver serverede» i Enrum, naar der er adeligt Selskab, til dem, som ved Baller kun kommer til at danse med Skriveren paa Godskontoret eller «Assistenten» hos Skovrideren.

Emilius Dann fik strax Ja med Tak til. Frøken Hansen blev en rig Kone, taalte og anerkjendte sin Mands Overlegenhed, skænkede ham først to Tvillinger, som døde strax efter Fødselen. Derefter kom Sønnen Julius og Datteren Asta. Moderen saa rolig og resigneret paa Livet gjennem sine blaa Gouvernantebriller, blev sygelig og samtidig religiøs. Hun blev inderlig glad over, at hendes Mand var enig med hende i, at Børnene skulde lære Noget, at Asta blev sat i Byens berømteste Pigeinstitut, hvor hun fik Undervisning i Deklamation af en kongelig Skuespiller, at Julius blev sat til at studere — ikke i Metropolitanskolen, som hans Fader hadede og foragtede — men i en Privatskole, til hvis Bygning han selv havde besørget Tømmerarbejdet med lang Kredit til Bestyreren. Tømrermester Dann kunde der optræde med en vis Myndighed, mente lumskelig, at, hvad Skolen skyldte ham, kunde den betale et lille Afdrag paa, i Form af en mild Behand-

ling af hans Søn ved Afgangsexamen. Vi er jo Alle Mennesker og ikke Dydshelte.

Skolebestyreren var Politiker. Han talte altid som Stiller i sin Kreds for den mangeaarige Rigsdagsmand. Det var i de gode Tider, da Opposition ikke kjendtes i Hovedstaden, da de samme regeringsvenlige Kandidater stadig valgtes *en bloc* ved Kaaring. Skolebestyreren foreslog «som Ven» Tømrermester Dann en Plads som Borgerrepræsentant, fik Malermester Tode, der havde leveret Malerarbejdet ved Skolens Opførelse, til at interessere sig for Danns Valg. Alt gik glat.

Emilius Dann var ogsaa særdeles repræsentabel. Han var en høj, rank, ret kjøn Mand, med tætte Bakkenbarter, der blev behandlede med Omhu og i to Spidser løb op i hver sin Mundvig. Hans Mine var alvorlig til stadig Brug, der var endogsaa noget Ærgerligt eller Smerteligt ved Munden. Han bar altid Figurfrakke . . . aldrig Jaquette, selv hans Overfrakker havde tætsluttende Liv og lange Skjøder — høj Hat, der dog havde en Tendens mod en svendeagtig Heldning til den ene Side. I den kommunale Forhandling mælede han aldrig et Ord, men stemte trofast med dens yderste Højre. Da Socialistbevægelsen kom op, var han en af dens sejgeste Modstandere. Han sad

saa fast i det, at han brød sig Pokker om Striker, han veg ikke en Tomme, var ellers ingen haard Principal, havde Intet mod at understøtte sine Arbejderes Efterladte, men de skulde føle det som en Naade. Havde de givet ham mindste Mistanke om, at de betragtede Understøttelsen som en moralsk Ret, saa havde de ikke faaet en rød Øre.

Hans Hustru sank stadig mere sammen under Vægten af sin Mands voxende Betydning. Bag de blaa Briller blev Øjnene mattere og mattere. De glimtede dog stærkt op, da hun oplevede at se sin Mand hædret med Dannebrogsordenens Ridderkors.

Et Par Aar efter var det, at Sønnen Julius fik sin Studenterexamen sammen med Povl Tode.

Malermesteren havde i den Anledning aflagt Tømrermesteren en Visit, været rørt, mens Dann forholdt sig stram og alvorlig.

— Ja, sagde Tode . . . At Du er bleven den Mand, Du er, det er dog fordi Du egenlig havde en «klasisk» Dannelse fra din Ungdom; derfor naaer jeg aldrig dig. Men gid din og min Søn maa tage Exempel af deres Fædre og erhværve Borgerværd!

Som man har sét, begyndte de to unge

Studenter strax at baske ret ivrig med Vingerne. Malermester Tode havde endog sagt til Dann:

— Hør, min Ven! Barsens inte Povl bliver en Bølle! De sad og drak Kaffe med Kognak paa Hôtel d'Angleterres Café.

Tømrermester Dann, der med overlegen Ironi af og til kunde nedlade sig til sin Vens «zünftige» Stil, svarede:

— Er Du inte selv et Stykke af en Bølle, Tode?

— Lad gaa! Men naar man har givet saadan en Lømmel den «klasiske» Dannelse.

Dann trak paa Skuldrene. Tode vedblev:

— Ja véd Du hvad? Rigtignok er Du ikke Student, men Du har jo dog gaaet i en lærd Skole, og jeg er vis paa, at Du ikke har havt andet end Gavn af din Latin.

Dann brummede Noget og mindedes Pølsehistorien. Tode tog hans Brummen for Udtryk af Beskedenhed og sagde:

— Ja, Du kan rolig sige Ja, min Ven. For jeg er stolt af være Dus med en af de intelligenteste Haandværkere i vor kjære Hovedstad . . . Men sig mig . . . Julius . . . er han saadan rigtig moralsk? . . . Gaar han 'te i Byen? Hva'?

— Det skulde jeg meget nødig haabe, sagde Tømreren med Værdighed.

— Ja, men jeg tror nu, at baade Julius og Povl er blevne nogle rigtige Bysvende.

— Har Du Beviser?

— Nej inte andet end de Kæferter, Povl har givet Kvittering for paa mine Trapper, som Du véd, at jeg holder saa pæne, at jeg hverken vil have Katte eller Hunde i min Ejendom, og saa er det Ens Søn, som bliver et Svin . . . Det er s'gu hver Aften omtrent, at Trapperne ser ud som en Svinesti.

— Det maa være daarlig Punsch, Tode. Gal skal den være i Studenterforeningen, men værre naturligvis i Studentersamfundet.

— Tillader Du din Søn at komme der?

— Jeg hverken forbyder eller tillader, Du, for det er dumt. Naar Børnene bliver ældre og opdager, at de har noget i Ryggen, som de skal holde paa, saa kommer de paa ret Kjøl. Etatsraad Blem der oppe i Borgerrepræsentationen har givet mig dette Raad. Han sagde endda: Hør, lad Børnene blive knusende radikale, jo mere, jo bedre . . . des snarere render de Hornene af sig. Og der er Noget i det.

— Ja Du har nu saadan en Satans god Omgang, Dann. Men ser Du, véd Du hvem der har været oppe hos mig sammen med din Søn og min Søn? . . . S'gu ingen ringere end en Søn af Konferensraad Vang?

— Det var Fa'en, Tode. Er Du forskrækkelig hoven af det?

Dann klappede Tode paa Skulderen, nedladende, ironisk.

Tode antydede en lille Forstaaelse af, at Dann oversaa ham, og sagde lidt muggent:

— Ja jeg véd da, at Konferensraad Vang er mere højtstaaende end Etatsraad Blem.

— Det er en storsnudet Karl, den Konferensraad. Jeg kjender ham.

— Naa, fra den Gang Du havde Arbejdet ved den Jernbane ovre i Jylland.

Dann nikkede og sagde:

— Han griner altid i Skægget og ser ud, som om han altid gjorde Nar ad Folk. Ellers naturligvis human som alle vore overordnede Embedsmænd, bevares! . . . Men Ulykken er, at han har privat Formue. Derfor kommer man ham aldrig nærmere.

— Ja, han fik s'gu Penge med Konen. Han kan sagtens. Derfor bryder han sig inte om dette hersens.

Malermester Tode rakte den venstre Haand ud og pirrede i den med den højre Haands Pegefinger.

Dann virrede afvisende med Hovedet og sagde:

— Danske Embedsmænd er hæderlige og ubestikkelige.

— Bevares, sagde Tode, mærkede, at han var bleven for ugenert, og, for at svinge brat fra, sagde han:

— Men vore Børn, kjære Dann! Synes Du ikke, at vi skulde vise dem, at Hjemmet er . . . deres . . . bedste Hjem . . . det fædrene Hus . . . og Barndomsminderne . . .?

— Hvad mener Du, Tode?

— Ja *jeg* vil s'gu gjerne. Men Du har mere Dannelse . . . Hør . . . jeg mente . . . et ungt Selskab med lidt Balfaldera . . . Kunde Du inte begynde med det?

— Jeg har gjort saa mange Baller, og Asta er jo paa det ene Bal efter det andet.

— Ja, hun er vel nær ved at danse sig Ligtorne til paa alle sine ti Tæer.

— Du skulde hellere vælge nogle andre Udtryk, Tode, naar Du taler om unge Piger.

— Ja vel . . . men det er fordi jeg har givet den Hennesier . . . Nu kan Du give en . . . Men ser Du, saadan et nobelt Selskab, hvor de fleste af Herrerne er Officerer eller Studenter . . . hvad . . .? Det er for at Børnene kan se, at det, de søger uden for Hjemmet, er skidt Selskab . . . Tror Du, at det er af Gjerrighed, at jeg mener, at det er dig, der

skal gjøre det? . . . Fa'en skal ta' mig, om jeg ikke vil være med. Men jeg vil først se det hos dig, for saa vil jeg gjøre det akkurat lige saadan bagefter.

— Du er en brav Mand, Tode, sagde Dann, men Du har . . .

— Mange Fejler . . . ja, men naar Vorherre har skabt mig saadan, saa er han jo nødt til at tilgive mig . . . Hej, Opvarter, lav de to smaa Glas lidt til . . .

— Nej Du har den Fejl, at Du har altfor megen Respekt for dem, som er uden for . . . jeg siger aldeles ikke over din Stand. Jeg vil ikke gjøre Stads af . . . (Dann tømte sit Glas, blev modig og hviskede) nogle broderede Luseangler.

Tode blev lidt satirisk, da han havde tømt det tredje Glas og sagde ligeledes hviskende:

— Du gjør det s'gu alligevel, Emilius Dann.

Danns Mundvige sænkede sig og hans Ansigtsudtryk blev bittert. Han kunde ikke lide, at Malermesteren kaldte ham ved Fornavn. Dertil stod han ikke højt nok i Skattebogen. Og saa skammede han sig og var ærgerlig, fordi den dumme Maler og disse to Glas Hennesy-Kognak havde gjort ham mere meddelsom, end han plejede. Og da han saa storsnudet

og overlegen ud i dette Øjeblik, saa hans Ven sig en Smule gal paa ham. Malermesteren posede sin Mund ud i en Trut og sagde:

— Du ender alligevel som Etatsraad, Dann.

Dann blev lidt hidsig.

— Jeg er en Borgermand og en Borgermands Søn, og hædrer Kongen mig, saa hædrer han min Stand . . . Hvad saa dit Vrævl angaar med det Selskab, saa gjør jeg det . . . Men det skal være en Middag. Det Balpjank er jeg kjed af. Du vil med? Godt! Du er velkommen. Mine Børn skal virkelig faa et Indtryk af, at jeg ikke alene har en kjøn Lejlighed, men at jeg kan lave, hvad disse og Du . . . kalder et fornemt Selskab . . . som jeg for Resten blæser et langt Stykke.

IX.

Vilhelm Vang var efter Samtalen med sin Moder bleven end mere ophidset paa at træffe Susanne. Hun blev yndigere og yndigere for hans Fantasi, jo mere han tænkte paa hende, og tilsidst følte han en flammende Længsel efter

at se hende, efter at tale med hende, efter at gjøre hende godt, efter at kjærtegne den smidige lille Skikkelse. Ja han arbejdede sig ind i allehaande Fantasier om Fremtiden, om et skjønt Forhold, hvori han opdrog hende. Ægteskab . . .? Ja hvorfor ikke, hvis han kunde løfte hende aandelig op til sig? Derpaa maatte det Hele komme an. Hvis ikke . . . saa, den Dag den Sorg!

Han hørte i Luften en Fanfare, der blæste ham ud til vovede Livseventyr. Nu rugede han ikke smerteligt over sine Følelser, nu trængte han ikke til at dulme det dumpe Nag ved Drik. — Nej store Aandedrag af den klare, kolde Luft! . . . det var Livets sunde Vin, og den styrkede uden at beruse.

Han fandt, at han havde taget et afgjørende Parti, følte, at det nu var hans Pligt med Mod og Klarhed at gaa løs paa Livet. Han var stolt af, at han havde havt Mod til gjennem Forældrenes Stuepige at faa Madam Jensens Adresse at vide, idet han løst henkastede, at han havde lovet paa sin Spaseretour at bringe Konen en Besked fra Konferensraadinden.

Han komponerede den Samtale, han vilde føre med den elsassiske Vaskerkone. Han vilde virkelig fremstille sig som sendt fra sin Moder, i hendes Navn spørge, hvor Susanne var, til-

byde sin Hjælp med at «redde» hende; han lovede sig selv at gjøre det uden egenkjærlig Bagtanke, bekæmpe sine Følelser . . . blot han af og til beundrende kunde nyde Synet af hende. Saa med Tiden . . . hvem véd? At hans Moder vilde sympathisere med hans filantropiske Plan og forsyne ham med Penge dertil, mente han at kunne gjøre sikker Regning paa.

Han lovede sig selv at optræde med den nøgterne, mandige Ro, hvormed han kunde tænke sig hans Fader optræde. Kunde han endda erhverve sig lidt af hans Ironi, vilde det være udmærket.

Vilhelm drejede ned ad den grimme Gade, der laa i den sene Vintereftermiddags Taage i Luften og med Smuds paa Jorden.

Tæt foran ham gik en høj Mand med mægtig Ryg og Skulderbredde, daarlig klædt i en enkelt tynd, luvslidt Frakke og en graa Bulehat, der saa ud, som om den havde været i Berøring med al Slags Smuds. Fødderne slubrede i Skoene med de halv nedtraadte Kapper og blottede store Huller paa Strømperne. Pludselig slog han en vældig Slingring fra Husrandene paa Fortovet til midt ud paa Kjørebanen, hvor en Klump Børn sprængtes fra hinanden, skrigende af Rædsel over den Kolos, der syntes at maatte knuse i sit truende Fald

den hele Mylr af tæt pakket Smaakravl. Først da Ungerne var komne et langt Stykke ned i Gaden, istemmede de et hvinende:

— Hurræh for den store Jensen og for hans gebommerlige Kæfert!

En af de store Drenge brølte:

— Og Hurræ for Madamens Jødetysk og for Frøken Susannes Vrikkegump!

Vilhelm Vang var nu foreløbig orienteret, ikke til Glæde for sig. Og han fik fuld Bekræftelse, da han saa den store fulde Mand efter en vældig Krydsning klare sig ind paa Fortovet, snuble op ad Trappen og gaa ind ad Døren under det Husnummer, hans Moders Pige havde opgivet ham.

Han gik sagte bag efter den fulde Mand, som sagde:

— Det er et Svin af en Tømrer, der har lavet den Trappe og det Gelænder. Gid den Onde maatte flette alle Tarmene sammen som Ærtehalm i Maven paa det Bagbæst! Ingen kan faa fat i det Gelænder . . . Vil Du se, Du kan fange min Haand — dit Fæ af et Gelænder . . . Se, hvor det er smattet . . . som der ikke var nok at glide paa i Forvejen . . . baade foroven og forneden . . . Nej, se *jeg* er en Haandværker (Han slog mod Rækværket) Kan Du se, jeg kunde ramme dig, Du Rad!

Han tog mod dets Hjælp og kom op, ringede paa Klokken. Den ringede, saa Kalkstøv og Smuds lydelig dryssede ned.

Der blev aabnet for ham, og da Døren var lukket efter ham, gik Vilhelm Vang op, stillede sig uden for og lyttede. Og der var lydt nok i det slet byggede Hus med de tynde Vægge og de utætte Døre.

Vilhelm hørte, at den store Mand faldt forover ind i Gangen — tungt og bragende, hørte svage Skrig og saa en Udgydelse:

— Skal man holde to Fruentimmer, og saa kan de ikke vare En, naar man snubler over et saadant forbandet Dørtrin . . . Mad paa Bordet . . . varmt . . . forstaar I, I to Mære? Jeg vil ha' Sild, Brændevin og Bajer og varm Kjødmad . . . *Allons enfants de la patrie* . . . Hold Kjæft! Jeg mente: Til Arbejde, Liv eller Død!

Larm, Skjænderi, Skrig. Intet kunde den Lyttende skjælne undtagen Noget, der lød som en Ørefigen. Saa en klinger, lille Røst, som sagde:

— Fy Fa'er! Slaar Du Mo'r? Er det dig, som prækede saa pænt for os, da jeg var lille, at Arbejderne skulde se at blive dannede, for at de kunde, det sagde Du, tage Kampen op

med de andre Samfundsklasser, og at det var bare Dannelse, Du manglede.

— Hold Kjæft, Tøs! Jeg skal s'gu gi' dig Dannelse paa det Sted, der trænger mest til det.

Et forfærdeligt Hvin! Vilhelm Vang ringede stærkt. Og i Lynfart gik den aristoteliske Theori om Udviklingen, hvor de højere Stadier mættedes med de lavere o. s. v. o. s. v. gjennem hans Erindring og frembragte en bitter, indvendig Latter . . . Alt i et Øjeblik, mens han stod ventende uden for det ulykkelige Arbejderhjem.

— *Tous les diables!* Dævlen og Engle! lød Madam Jensens Røst . . . Der gommer Fremde.

— Ja, jeg skal gi' jer Fremmede, lød det højt fra Mandens spiritusbelagte Tunge. Det er kanske En af Tøsens Kavallerer. — Kom med, din Dansebeværtningsmær, saa skal Du se, hvordan jeg skal besørge dine Joner. Han skal komme til at slaa tre Kolbøtter ned ad Trappen efter det Spark, jeg kan levere.

Da Tømrersvend Jensen med ravende Skridt var naaet til Døren og havde faaet den revet op, stod det høje, blege, unge Menneske Ansigt til Ansigt med ham.

Tømrersvenden glemte sine morderiske Pla-

ner. Han syntes endogsaa at blive lidt flov over sin Fuldskab, dinglede et Par Skridt tilbage og mere faldt end satte sig paa en Stol.

En lille daarlig Lampe brændte paa Bordet og sendte et saare tarveligt Lys ud i Rummet. Der lugtede af Mad og Tørverøg. Vang kunde lige netop se to Kvinder bag Bordet, om hvilket de nys havde løbet for at komme uden for Husfaderens vældige Nævers Slagvidde. De havde knap forladt deres Forsvarsstilling med Armene løftede til Værn for Ansigt og Hoved. Paa Bordet laa en Hob krøllede Tøjstykker, som om de var krammede i Arrigskab.

De to Kvinder var kun halv paaklædte med Trøje over Underskjørtet. Deres Haar, begges kruset og tjørnestrittende, saa ud, som det ikke var redt.

Vilhelm Vang gjenkjendte strax Susanne. Skjønt hendes Omgivelser og Paaklædning var alt Andet end forskjønnende, fangede hans Øjne hendes.

Hun gjenkjendte ogsaa ham, blev blussende rød, ønskede, at hun kunde synke i Jorden. At han skulde se hende, saadan som hun saa ud, i saadanne Omgivelser!

Hun dukkede Hovedet ned, gjorde en underlig dølgende Armbevægelse op foran sig og gled hen i Stuens mørkeste Krog, hvor hun

blev staaende, bestandig dækkende sit Hoved, som hun før gjorde mod de ventede Slag af Faderens Haand. Dog skottede hun hen mod den unge Mand, som stod der i det dæmrende Lys, fin og høj i sin elegante Vinterfrakke med Cylinderhatten i Haanden, med de sorte, stramt siddende Handsker — ak en Aabenbaring fra en anden Verden, hun altid havde længtes efter, og nu var bange for.

Vilhelm Vang tog strax resolut Ordet, og hans Talestemme lød for Susannes Øre som Sang. Hun syntes, den forædlede Rummet og Omgivelserne ved sin Klang.

— Jeg er Student Vang. Min Moder, Konferensraadinde Vang, har bedet mig bringe Madam Jensen et Bud.

Men paa den fulde Tømrersvend gjorde Stemmen en irriterende Virkning. Han vilde rejse sig med en ubestemt Plan om at være grov, men han faldt tungt tilbage i Sædet, som det syntes, mere overmandet af Rusen end før, han fik blot fremstammet halvt uforstaaeligt:

— Jeg . . . . . paa baade Konferens-rødder og E . . tats . . . rødder . . . og paa Kammer . . . herrer . . . og paa Min . . . i . . . stre; men saa hendøde al Artikulation i en Knurren som en vred Hunds.

Madamen havde strax svaret:

— Och, mein Gott . . . den dejlige Konferenzrathin, var saa bristet i Graad og hulkede: — Ach . . . hun erinnrer mig endnoch . . . Har Herren Brief?

— Jeg vilde gjerne tale alene med Dem, sagde Vilhelm.

— Hva' for en Smed? brummede Jensen. Vil den Herre snakke alene med den gamle hullede Skosaal? Værs' artig Herre, for mig u . . hy . . re gjerne, hvis . . . he . . . he De kan have nogen . . . Mo' . . . r . . . skab, af gammelt . . . Brusk . . . fedt . . . Hi—hi!

Som sædvanlig blev Jensen glad, naar han i Fuldskab havde pryglet og skjældt ud til en Indledning.

Han vedblev:

— Men det . . . det si'er jeg Dem . . . De skal la' Tø—ø—sen gaa . . . for hun har en Ære at miste . . . det . . . det . . . er for Resten Løgn . . . men den Gamle . . . for . . . for mig gjerne. Og saa si . . . iger jeg til mig se . . . lv . . . God Nat, sø . . . øde Jensen . . . sov vel!

Han stolprede ind gjennem Døren til Sovekammeret.

Vilhelm Vang kunde knap aande i dette hede, tunge, ildelugtende Rum.

Susanne var bleven henne i Krogen og

kiggede ud gjennem Armene, som hun endnu holdt foran sit Ansigt.

— Turde jeg bede Hr. Vang at dake Plads, sagde Madam Jensen med Forsøg paa at give den dannede Værtinde . . . Men ganské, Suzanne skal . . . verschwinde?

— Det var nærmest for Deres Datters Skyld, at jeg kom, sagde Vang.

Et halvkvalt Hvin undslap den unge Pige. Var det af Glæde? . . . Hun var jo dog, som hun skulde synke i Jorden af Flovhed, paa Grund af det Kostume, hun var i.

Hun saa sig om i Stuen som et skræmmet Dyr, ledte med Øjnene efter et Shawl eller Sligt, som hun kunde kaste over sin ikke propre hvide Frisertrøje og sit falmede uldne Skjørt . . . men der var intet. Saa dukkede hun sig sammen, krøb næsten ud af Stuen og ind gjennem samme Dør, som Faderen var gaaet ud af.

— Suzon . . . Pappa er der jo . . . han slaar dig dødt, jamrede Madam Jensen, nærmede sig Døren, men da hun hørte en Snorketone derinde fra, blev hun beroliget, gik hen til et Skab, trak et gammelt halvskallet Lamaschawl ud, draperede sin svære Overkrop med det, rettede paa sit Haar foran et lille Spejl, satte sig saa smilende over for Vilhelm Vang og sagde:

— *Parlez Monsieur, s'il vous plaît.*

— Ønsker De, at vi skal tale Fransk, Madam?

— Gu' bevares, inte paa no'en Façon. Jaj kan inte franske mere. Dannemark er mit kjæreste Fedreland, och dets Sproch er bleven mit eneste Muttersproch.

Vilhelm Vang holdt sin Rolle som værdig faderlig Beskytter. Havde han havt et blot en lille Smule mere kritisk Individ over for sig end Madam Jensen, vilde den komiske Virkning paa Vedkommende neppe være udebleven. Thi han tvang sin Talestemme over i et langt dybere Register end dens naturlige, da han fortalte Susannes Moder, hvad han vidste om Datteren, og hvorledes han havde erfaret det. Madam Jensen vidste jo det Hele fra sin Datter, sagde ingen Ting under hans Beretning om deres Møde i Sankt Pederstræde, blev blot ved at nikke, og da han pavserede, sagde hun:

— Gott, hvor Mennesker af Deres Etat har lehrt at tale klokt. Man skulde denke, at De var over halvdreds Aar, so dibt som De kan go ner i Deres Stemme: Ach det var, som jeg var paa richtich alvorlig Komedie. Havde man doch, mens man var ung og *gentille* kjendt en studerendes Mann i Strasbourg i Stedet for en af Pøblen och *la canaille*.

Madam Jensen greb Vilhelms Haand mellem

sine røde og ru Hænder. Han lod hende gjøre, som hun vilde. Hun tog varsomt paa hans Haand som paa en fin og sart Gjenstand, vovede forsøgsvis paa at klappe den, og da Vilhelm Vang ikke trak Haanden til sig, blev hun ved med sin sagte Karesseren. Vilhelm fortsatte:

— Og De véd jo, Madam Jensen, at min Moder er en god Kone.

— Hun er en Engel, som er svevet ner fra Gotts egen Himmel, svarede Vaskerkonen og slap hans Hænder for at hæve sine egne foldede op foran sig.

— Om hun nu tog sig af Deres Datter og skaffede hende en ordentlig Stilling?

— Gott im Himmel! Ja . . . Ja. Men for so at sige, so er vi so fattige, at vi har maattet sætte Suzons indvendige og udvendige Klæder ut . . . och malproper skulde hun dog inte go fra sin fattige Mamma.

Døren til Sideværelset gik op. Ind traadte den unge Pige, bestøvlet og paaklædt i en tarvelig, men pæn Figurkaabe, en Filthat med en lille Fjer paa Hovedet.

Hun saa helt fix ud og syntes med Klæderne at have faaet Mod. Hun sagde frejdig:

— Jeg siger Dem Tak, Hr. Vang. Jeg har hørt Alting. Jeg har klædt mig paa, mens min Fader laa og sov . . . Hr. Vang har sét,

hvordan vi har det. Maa jeg strax følge med Dem? De kan nu selv se, at her kan jeg ikke udholde at blive. Jeg maatte tage Livet af mig, hvis jeg blev.

Det var for Vang, som om En tog et Tag i ham og rystede ham. Nu var det ham, der var forlegen, og Pigen, der var sikker.

Vilhelm Vang havde kun lagt sin Plan til det Punkt, at han vilde erhværve Moderens og Pigens Samtykke til, at han tog sig af hende, saa vilde han have talt med sin Moder, naar han havde arbejdet Modet op i sig . . . men nu strax! — Det gik slet ikke an.

Han kunde jo dog ikke komme busende ind i sit Hjem sammen med Pigen.

Madam Jensen sagde:

— Ach, ja, min Pike, i al Din Ungdoms Unerfarenhed och *impatience* burde Du doch tage de Priegel, som din Pappa uddeler dig og mig, og vente, til han ikke mere er galen.

— Men jeg har heller ikke Taalmodighed til at sulte, Mamma, og heller ikke har jeg Lyst til, at Papa sætter alt mit Tøj ud, fordi han ikke gider bestille Noget og drikker baade det og min Syløn op. Jeg kan ikke blive her.

— Men Suzon, hvor har Du Hjerte til at bringe Pappa i saadan slet Reputation? Den

kan være gal nok *malgré* Alt desse hersens, som Du siker af Wahrheit und Lüge.

— Den fremmede Herre er klog og dannet. Han har jo med et halvt Øje maattet kunne se, at her er ikke til at være.

Moderen trak paa Skuldrene. Datterens tiltagende Nervøsitet og Urimelighed, der brød frem, naar de to var ene, havde forberedt hende paa hendes Flugt og et Tilbagefald til det forrige Levnet. Nu var hun ret glad over, at det skete paa den Maade. Vaskerkonens Energi var falden sammen. Ærlig havde hun stridt for at holde baade sig og Susanne oven Vande. Nu fik det gaa, som det kunde. Om hun end ikke var rigtig sikker paa, at Vilhelm Vangs Tilbud var aldeles serafisk ment, og at det neppe var korrekt, at den fine Dame, hans Moder, personlig vilde tage sig af Susanne, saa var den unge Vang dog en langt «bedre Herre» end de, Susanne hidtil havde kjendt. Og da Datteren havde pakket sit Sytøj ned i den Taske, hun holdt i Haanden, og uden Opfordring fra Vilhelm Vangs Side, knixede for ham og nærmede sig Døren, sagde Madam Jensen:

— Ja var Herren kuns en Urtekræmmersvend, so vilde jeg *absolument* forbyte dir at go ene med en sodan Herre, men met en stu-

dirt Mand og sodanne Foreltres Barn, so mo Du holde det for en Ehre for fattige Mennesker. Na — git Gut vil holde sin Hand over dich . . . og de laveste *compliments* til den naadige Konferenzrathin fra min Part!

Der stod Vilhelm Vang med Susanne paa den nu bælgmørke Trappe . . . Ja der stod han!

Foreløbig var der intet Andet at gjøre end at gaa ned ad den . . . og saa . . . Ja saa gaa ud paa Gaden . . . og saa . . . ? Ja op til Vesterbrogade, det var sikkert nok, men saa?

Susanne havde gaaet tavs, tæt besløret ved hans Side det Stykke af den smalle Gade, som førte op til Hovedpassagen. Men da Lys fra Gaslygter og Boutiksruder, den forbigaaende Mængde, Sporvognenes Klirren og Ringen, Droschkernes Rullen, Summen og Brummen af Menneskestemmer og dumpe Lyd af mange Skridt strømmede hende i Møde, gav det et Sæt i hende som et elektrisk Stød. Hun blev som Fisken, der leger med Finner og Hale, naar den fra Hyttefadets Mulm og dets sorte Vand kastes ud i de rindende Strømme med Lys og Liv i, selv om det er noget grumset.

Resolut tog hun den tøvende unge Mands Arm, og i let glidende Fart som Gondolen gjennem en Kanal med lystindrende Bredder styrede de begge ind i den gamle By. Susanne

havde slaaet Sløret bagud, saa det vajede udfordrende under de korte, rappe Skridt; hendes Øjne ligesom tændtes af det meget omgivende Lys. Hun trykkede sig ind mod Vilhelm Vang, han følte hendes elastiske Legeme. Dets Varme meddelte sig til hans. Det var en Strøm af Sundhed, Livsmod og Kraft.

Farten gik helt ad Strøget. Vilhelm Vang gik fangen, hypnotiseret af dette væselspillende lille Pigebarn, af hvis uafladelige, kvidrende Passiar han ikke opfattede mere, end der lige behøvedes til at svare, naar hun spurgte. Heller ikke tænkte han paa, at de kunde møde Nogen, som kjendte ham, og han lagde ikke Mærke til de lønlige Nik og deres gjenkjendende Besvarelser, som vexledes mellem Susanne og let forbistrøjfende Kvindeskikkelser.

Inden han vidste af det, stod han uden for Porten til sine Forældres Hus i Store Kongensgade.

Ja, hvad nu? . . . Nej det var jo dog umuligt for ham at føre Susanne op til sin Moder saadan *mir nichts dir nichts*. Hun vilde blive syg af Forfærdelse . . . og paa denne Tid var hans Fader jo hjemme.

— Ja der skal vi naturligvis ikke op, sagde Susanne og lo højt . . . Det vilde blive en net Komedie . . . Men jeg kan rigtignok se,

Hr. Vang — og hendes Stemme fik den bløde, barnlig-kælne Klang, som han mindedes saa vel . . . at De holder lidt af mig. Ellers var saadan en nydelig og fin Herre, som De i alle Maader er, ikke kommen ud til det forskrækkelige Hjem og hentet mig. Men jeg holder ogsaa saa meget af Dem. Egentlig tror jeg, at jeg elsker Dem.

Han trykkede hende ind til sig. Hendes Røst blev atter leende. Det klædte hende ikke saa godt. Hun sagde: Kom saa, og med en blid Bevægelse drejede hun ham rundt. Hans Hjerte bankede. Han lod sig viljeløs føre ad lange Veje, uden at give Agt paa Retningen.

Pludselig ser han hende springe op ad en Trappe og gribe i en Klokke.

Han gjenkjendte Huset i Sankt Pederstræde.

Et Vindue aabnedes paa første Sal. Noget Hvidt kom frem.

— Hvem er det?

— Susanne.

— Naa — tænkte jeg ikke nok, De kom igjen, mit Barn. Deres gamle Værelser er ledige. Nu skal jeg lukke op. Der skal snart være varmt og godt. Og vi kan nemt varme et Stykke «Kyd» op.

Det var en blid, gammel Kvindestemme.

Vilhelm Vang og Susanne Jensen gik ind, da Døren aabnedes. Det var hans Skridt over Rubicon.

X.

Foraaret havde dette Aar holdt et glimrende Indtog. I en Fart, sjælden her til Lands, havde Vaarsolen fejet Sne, Is og Gadesmuds bort, og straalende blank laa Kjøbenhavn midt i Marts, i svømmende Glans, badende sig i en behagelig og sund Lunhed med rene Gader og et kraftigt Lys, som især flatterede Byen, hvor den bredte sig ud til Torve. Navnlig fik Kongens Nytorv et helt storstadsagtigt Udseende. Aabne Droschker krydsede den store Plads. De i dem siddende Herrers sorte Cylinderhatte blev blanke som Metal. Farverne i Damernes Kaaber, Hatte og Handsker tændtes til Liv. Alles Ansigter, Gaaendes og Kjørendes, syntes med glad Hylding at glattes ud til et Smil mod den guddommelige Sol. Folk saa ud til at være bedre Mennesker, eller i det mindste ikke saa dumme Filistre som sædvanlig.

Forgyldningen paa Hvælvingerne i det kongelige Theaters Loggia funklede, som det,

efter dens Bestemmelse var dens Pligt at gjøre, men som Taage og Slud tidt hindrer den i at opfylde. De smaa Porfyrsøjler glinsede helt koket med smukt Lys og Skyggespil lig brunviolet changerende Atlask. Charlottenborgs simple, ret noble Former i Façaden leddelte sig for Øjet, som det sig hør og bør, og Vinduerne lo muntert ud fra den mørkebrune Murstensmasse.

De to Hovedkaféer: Hôtel d'Angleterres og Stefan à Portas havde begyndt at prise Sommer, hængt Markiserne ud og anbragt de smaa Jernborde og Stole paa Fortovet. Deres Publikum lod til at dele Værternes sangvinske Haab og havde i ikke ringe Antal benyttet sig af de haabefulde Pladser. Rigtignok var der kun Herrer, og de sad i tykke Vinteroverfrakker, men adskillige havde knappet dem op. Blandt dem var Malermester Tode. Han sad glad og bred foran Hôtel d'Angleterre og nød sin «Saft» — alias Kognak og Vand — med Flasken foran sig til Benyttelse *à discrétion*, nød Himlens Solskin, sin kjære Fødebys Festskrud og sin egen lykkelige Tilværelse. Hans Whiskers udfoldede sig med en solsvælgende rødgul Hankats Glæde; hans Cylinder spillede i al sin Glans; hans sorte Handsker sad stramt om Hænderne som Trikot over en Danserindes

Lægge; sin ulastelige blaa Overfrakke fra et af de første Skræderetablissementer havde han knappet op og slaaet til Side, og hans Pegefinger legede med den tykke Gulduhrkjæde.

Malermester Tode var opfyldt af glad Andagt. Der sad nu han paa en af Kjøbenhavns fineste Beværtninger; han, der var født i en Kjælder, hvor hans Fader drev Lappeskræderi; han, der som Svend havde spist til Middag i «Høvlen». Nu havde han Raad til at tage Billetter til den anden fine «Beværtning» derovre, Theatret, om det saa skulde være til forhøjet Pris i første Parket, og, naar hans Ven, Tømrermester Dann, som havde sat ham Stævne her, og paa hvem han ventede, kom, saa skulde han, Malermester Tode, ikke stikke op for at give en halv Flaske hvid Portvin til 3 Kroner Halvflasken.

Malermester Todes Haand slap Uhrkjæden og søgte uvilkaarlig sin Fælle, thi Hændernes Ejermand blev paa sin Vis religiøs og følte Trang til at folde dem. Han sagde ved sig selv:

— I mange af de kjønneste Huse her har jeg arbe'det som Svend, har baade strøget og aadret; nu kunde jeg s'gu godt kjøbe et Par af de Kasser, hvis jeg gad være over det. Og saa vil saadan to Grønskollinger som min lange

Povl og Danns Jolle sige, at det ikke er sikkert, at der er en Gud til, og deres Forældres Liv beviser s'gu dog, at der er en magesløs god Gud til.

Nu tonede Tømrermester Dann frem paa Fortovet om Hjørnet af Lille Kongensgade, høj, rank, elegant i sin Figuroverfrakke med Cylinderen en ganske lille bitte Smule paa Sned, med Solblink i Bakkenbarternes hvide yderste Haar. Tode beundrede ham og sagde indvendig:

— Hvem skulde tro, at det var en Haandværksmand? . . . Ja en Smule kalveknæet er han som Alle, der har staaet og høvlet.

Dann gik med en endnu stoltere Holdning og Mine med langsomme Skridt end sædvanlig; hans Mundvige sænkede sig stærkt som til en Slags mild Ringeagt for Tilværelsen. Solen stod ham ind i Ansigtet.

Tode blev næsten uvis om, paa hvilken Maade han skulde modtage eller betale Tømrermester Dann. Havde han været Theolog, vilde han have sagt, at Tømrerens Ansigt lyste som Moses's, da han havde havt en fortrolig Samtale med Jahve paa Sinaï Bjerg; det var et Lys af Alvor, af Selvsikkerhed, af Selvtilfredshed, af Overlegenhed, som straalede ud fra Borgerrepræsentant, Ridder, Tømrermester Danns Aasyn.

Dann naaede det lille Bord, hvorved Tode sad og drak «Saft». Han rakte Tode tre behandskede Fingre og sagde med fornem Adspredthed:

— God Dag, Gamle . . . Jeg kommer fra Konferensraaden oppe i Ministeriet.

— Naa . . . og den ny Station? Gik han ind paa voresses Licitationsbud?

— Paa hvis? Paa mit? Hør nu, lille Tode! Naar jeg og Konferensraaden bliver enige, saa er Du vel enig med os?

— Ja vel . . . Skal vi ikke have en halv Flaske af den hvide Portvin?

— Nej Tak . . . Jeg vil kun have en tør Sodavand.

Nu var Tode overbevist om, at Dann var meget, meget fornem. Han spurgte sagte:

— Hvordan var Konferensraad Vang?

Dann gjorde en Bevægelse med Tungen mod Tænderne som en Urtekræmmersvend, der spytter Rosinkjærner og Mandelstumper fra sig. Han sagde:

— Konferensraaden var en Diplomatiker. Saadan skal de Folk være. De skal ikke være gemytlige Svedere som Du. Men én Ting vil jeg sige dig: Det er en overordenlig behagelig Mand, den Konferensraad Vang. Han sagde: Sæt Dem nér, Hr. Dann, og han gav mig et

rigtig hjerteligt Haandtryk, baade da jeg gik, og da jeg kom.

— Sa'e han inte No'et om Licitationen?

— Det bliver en Sag mellem mig og Konferensraaden. Indtil videre er Du saa venlig at holde Mund, Tode . . . Men sikken en Dannelse, sikket et . . . Overtag den Konferensraad har! Bare man kunde lægge sig saadanne Manerer til . . . Du . . . Tode . . . der stod han, akkurat ligesom jeg staar her lige over for dig . . . Lad os saa faa den Portvin! . . . Du . . . han lod, som om jeg ikke var til, og snakkede ud i Luften om Stationsbygningen. Hvis jeg havde været ham, havde jeg gjort akkurat ligesaadanne. Men jeg siger: Danmark er et lykkeligt lille Land, fordi det har en saadan Embedsstand . . . ærlig og ubestikkelig . . . Tror Du, at en Mand som Konferensraad Vang vilde tage mod Penge? . . . Langt ifra. Og . . . ser Du . . . saadan som han taler med en anden En! . . . Der er Portvinen . . . naa vil Du betale . . . saa betaler jeg næste Gang . . . Du, jeg kan ikke glemme den Konferensraad . . . Da jeg kom, sagde han: Sæt Dem nér, — akkurat som jeg vilde have sagt til dig, naar Du kommer paa mit Kontor . . . og da jeg gik . . . kom med din Haand, Tode, . . . saa trykkede han min Haand, akkurat som

jeg nu trykker din. Men jeg holder med Konferensraaden. Man skal ikke gi' sig strax. Det vil vare længe, inden jeg kommer i et fortroligere Forhold til den Mand.

Tode var egenlig arrig. Han forstod, at Dann mente, at han stod lige saa højt over ham, som Konferensraad Vang stod over Tømrermester Dann. Tode var nær ved at sige, at han ringeagtede Danns Ridderkors og Borgerrepræsentantskab, men i Tide kom Tanken om Forretningen paa den ny Station op i ham, og han tav og sukkede. Det satte Dann Pris paa. Han følte, at Tode underkastede sig over for ham som sædvanlig. Han faldt ned fra den Højde, som de faa Ord, han havde vexlet med Departementchefen, havde skruet ham op til og sagde:

— Paa Torsdag i næste Uge er det min Bryllupsdag. Vi spiser Klokken 5. Jeg vil invitere Konferensraad Vangs Søn.

XII.

Det var et nyt, stort og flot Hus, som Familien Dann beboede. Det var Familiechefens

Ejendom. Han havde havt en Arkitekt med, og Arkitekten havde tænkt paa Noget som florentinsk Renaissancestil. Formerne var ikke ilde, men røde Mursten kan nu en Gang ikke gjøre samme Indtryk som de store Rustikakvadre, og de bitte smaa Sandstenssøjler i Vinduesfagenes Midte, Baand og Rammer af Sandsten, som Bygmesteren havde faaet ret pænt lavede og ret fint anbragte, saa lidt dukkeagtige ud for hvem der kjendte Mønstrene. Naturligvis var Arkitektens forstandige Plan bleven forstyrret af Bygherren. Han vilde have en Slags Taarnkarnap anbragt paa Hjørnet med et rundt Rum i hver Etage, der skulde bruges til en Slags Vinterhave, og den Tingest stod raat klasket paa Bygningen, til hvis Stil den passede som en knyttet Næve til et blaat Øje. Der er, som bekjendt, ingen Bygherrer, der gjør Arkitekterne saa mange Knuder, som de, der anser sig for bygningskyndige.

Kom en jævn, uberejst Indfødt i Porten, maatte han imponeres ved den Tøndehvælving med Stukkassetterne, ved de fire Marmortrin til hver Side, ved den brede Stentrappe til venstre, som førte op til Etagerne, ved dens broncerede Støbejernsrækværk, som imiterede Smedejern, ved de høje og brede Døre, flankerede af to Mahogni-Søjler, riflede og med ioniske Kapitæler

bærende en buet Arkitrav. Ejeren, Tømrermester Dann, havde faaet at vide af sin Arkitekt, hvorfra Motivet stammede, men han kom altid forkert afsted, naar han skulde aflevere sin Andenhaandskundskab, thi i Stedet for Lateranets Baptisterium, sagde han Latiranets Bakteristerium, havde for Resten selv en Fornemmelse af, at han sagde noget forkert, hvorfor han snildt tog Hensyn til sit Publikum. Han angav altsaa kun Motivet til sine Døres Dekoration til Folk, der vidste mindre end han selv, som f. Ex. Malermester Tode, der regelmæssig udbrød:

— Hvor Fa'en kan Du huske alt saadant Noget? Du har dog en mageløs Hukommelse, hvortil Dann nikkede overlegent og sagde:

— Aa, hvad. Det er jo ingen Ting at tale om.

Selv boede Husejeren med Familie paa anden Sal. Lejligheden var paa 9 Værelser, hvoraf navnlig de to Dagligstuer og Spisestuen var flot monterede med store og mindre polstrede Møbler, betrukne med forskjelligt farvet Fløjl foruden med en hel Del Stole og Skabe i forskjellige «antike» Stilarter, med store Messinglysekroner af kirkelig Façon à la Kristian IV. Der var mange Oliebilleder, og intet af dem var helt daarligt. Thi Tømrermester Dann gik ikke

som sin Ven Malermester Tode paa Maleriauktioner og kjøbte, hvad der var forhaanden til billig Pris; han holdt sig til Billeder fra Foraarsudstillingen, og han raadførte sig da dels med Kritiken i «Berlingske Tidende», dels med sin Arkitekt. Han var langt fra den værst pruttende af de kjøbenhavnske Mæcener. Han sagde selv: Leverer jeg ordentligt Arbejde, saa vil jeg ogsaa have det ordentlig betalt; og Folk, der fører Luxusvarer, skal jo leve af dem, der har Noget. Behandler man ikke Kunstnere og saadan Nogle pænt, saa bliver de Socialister og kan blive en farlig Støtte for Proletariatet. I Paris var det jo en ellers dygtig Maler, som rev den store Søjle ned, som jeg saa godt kunde lide, da jeg var i Paris.

I Dag i det stærke Solskin stod Farverne paa alt det ny Betræk i Værelserne saa skarpt, at de næsten skar i Øjnene. Det gnistrede i Lysekronernes Messing og i Rosetterne paa de blanke Majolikaovne, i Maleriernes Fernis, paa deres forgyldte Rammer.

De høje Rum syntes ellers noget døde, mindede noget om et Magasin, hvor lutter ny Ting er udstillede til Salg, til Beskuelse af Lysthavende.

Der var et eneste lille menneskeligt Væsen mellem al denne blanke Stads, mellem disse

store Gjenstande, der bredte sig til alle Sider, men man skulde lede, inden man fik Øje paa det.

Tæt ind mod det store blaa Fløjels Gardin i Kabinettet, begravet i en mægtig Lænestol à la Voltaire, sad en lille Kvindeskikkelse i en sort Klædes Slaabrok. Hun var mager og indfalden. Ansigtet havde fine Linjer, men dybe Rynker furede det paa alle Ledde og Kanter. De gik fra Øjne og Mundvige langt ud paa Kinderne over Næsen op paa Panden, mødtes med Tværfurerne der. Det tynde graa Haar laa glat redt over Tindingerne, naaede ikke at dække de tykke Aarers Zigzaglinjer. Hun bar store runde, mørkt farvede Briller, som ganske skjulte hendes Øjne.

Foran den store Lænestol stod et lille rundt Bord med Marmorplade, paa den lænede hun den ene Albue, mens hun læste i den Bog, hun holdt i Haanden. Det var en gammel fransk Læsebog: *Études littéraires* udgivne af Borring. Stykket, Damen læste for tohundrede Gang i det mindste, var Prosper Mérimées: *Les voleurs en Espagne*. Paa Bordet laa Borrings og Gregersens Lexikon, som Damen af og til tog med paa Raad, dog det var forholdsvis sjældent.

Hvor saa hun mat, gnaven, udaset, skikkelig ud!

Det var Fru Dann, Husets Frue, der havde siddet her fra Frokosten til nu, da det nærmede sig Middagstid.

Lille havde hun altid været, men i sin Ungdom var hun buttet. Hun havde faaet sex Børn, to Gange Tvillinger, som var døde kort efter Fødselen. Des større og stærkere blev den senere levende Søn, Julius, og Datter, Asta, og Fru Dann var i Aarenes Løb forpint først af haarde Fødsler og af Arbejde i sit store Hus, som hun, den upraktiske Gouvernante, aldrig havde havt Magt over, saa af en stærk og fordringsfuld Mands Aag, saa ærgret og drillet af de opvoxende Børn, hvis Opdragelse hun magtede lige saa lidt som Husførelsen. I de senere Aar, siden de var flyttede ind i denne store Lejlighed, havde hun faaet Husjomfru, havde egenlig ikke stort Andet at bestille end at græmme sig i Stilhed. Nu havde hun faaet den Idé at forny sin Ungdoms Kundskaber og Færdigheder, nu læste og lærte hun atter de Læsebøger i Tysk, Engelsk og Fransk, som hun for over tredive Aar siden havde gjennempløjet som Elev i øverste Klasse i det den Gang første Pigeinstitut i Kjøbenhavn og derpaa gjennemtyret med sine Elever som Gouvernante hos en Herregaardsforpagter paa Landet. Hun havde ogsaa villet spille de Klaverstykker, hun

foredrog i sin Ungdom, hvoraf et: «*La pluie des perles*» havde begejstret Tømrersvend Dann til efter et kjøbenhavnsk ungt Juleferieselskab at gjøre hende en Erklæring af sin Kjærlighed, hvilken hun, Datter af en fattig Enke efter en Toldassistent, ikke mente at turde afvise.

Men det gik ikke med hendes Musik. Hun blev bange for de larmende Toner, som det store Flygel gav fra sig under hendes smaa, tørre, kraftløse Fingre. De knugede hende lige saa stærkt som Lejlighedens store og svære Møbler, hendes store Mand, hendes store Børn.

Saa krøb hun hen i Lænestolen og dulgte sig der med sine gamle Skolebøger.

Disse Par Formiddagstimer mellem Frokost og Middag var Fru Danns kjæreste. Da var alt roligt og stille; det var en Hvile for hendes altid trætte Hoved og Krop, en Slags Gjentagelse af Nattesøvnen. For hende existerede da kun Lænestolen, det lille Bord og Bogen; alle de store Rum og hvad deri befandtes, laa uden for hendes Bevidsthed.

Klokken slog fire Slag inde fra Spisestuen. Fru Dann fo'r sammen, som om en Kuldegysning gjennemrandt hende.

Hun hørte samtidig Lyd af Nøglen i Laasen paa Døren til Trappen, hørte sin Mands kjendte Skridt i Korridoren, hørte ham rømme

sig højt, tørre sig paa Maatten, derefter lukke Døren op til Dagligstuen, saa endelig hans høje Skikkelse og alvorlige, værdige Ansigt imellem Portièregardinerne i Døren.

I en Fart havde hun lagt sine Bøger hen i Vindueskarmen, hvor Gardinet skjulte dem.

Dann traadte fast og frejdigt paa Brüsseler-tæppet, skubbede til en Stol, som stod ham i Vejen. Han følte sig, kunde man se, som den myndige Husherre, der ikke vilde lade sig imponere af sin fine Lejlighed og dens Bohave. Han kunde jo have fremlagt Kvitteringer for, at Rub og Stub var betalt lige til den sidste Øre. Da han havde set sig om i Stuen og faaet Øje paa sin Frue, sagde han, uden at ænse hendes ængstelige Blik, ja uden at se paa hende:

— Skal vi saa spise?

Fruen kunde høre, at hendes Mand var, hvad man kalder «madgnaven» og svarede:

— Naar Du vil, og løftede sig op i Stolearmene.

— Hvor er Julius? Er han ikke kommen?

— Nej, det er vel Forelæsningerne, som trækker ud.

— Det er snarere Drengen, som trækker ud. Ham venter jeg ikke paa. Hvem der

kommer for sent i mit Hus til Maaltiderne, kan se, hvor han bjerger Føden . . .

Dann gjorde den for ham ejendommelige hvislende Bevægelse med Tungen mod Tænderne og fortsatte:

— Og Asta?

— Ja . . . ja . . . jeg véd ikke . . . Jeg har ikke set hende siden Frokost. Hun var jo paa Bal i Aftes.

— Naa—aa, sagde Dann, ja, ja, saa sover Pigebarnet. Lad Stuepigen «vaagne» hende, saa venter vi saa længe.

Dann satte sig ved et Vindue, tændte Ild paa Stumpen i et Cigarrør, gabede et Par Gange, sagde saa:

— Kan ikke En skaffe mig en Avis?

— Strax, sagde Fruen, løftede sig op med anderledes Kraft og Energi end før og ilede hurtig ind i sin Mands Værelse, hvorfra hun kom tilbage med «Nationaltidende» og «Berlingske» Morgenavis, saa paa ham, men da hun ikke læste nogen Ordre i hans Miner, satte hun sig paa sin forrige Plads og tog sine Bøger bag Gardinet. Da hendes Mands Øjne sad stift fæstede i «Nationaltidendes» Spalter, listede hun Borrings Lexikons dansk-franske Del frem og fyldte Ventetiden med at slaa nogle Gloser op, som hun ved en tavs Examination af sig selv

mærkede, at hun havde glemt. Men hun anvendte den største Forsigtighed, naar hun vendte Blad, thi hendes Mand led ikke, at hun læste saadan midt paa Dagen.

Der var atter dødstille i de store Værelser. Man hørte kun Knitren af Ilden i Kakkelovnen og af og til Danns ejendommelige Smasken.

Endelig skjelnedes en fejende Lyd og raske Trin inde fra Spisestuen, hvor Linoleumstæppet ikke døvede Alt som de bløde Tæpper i Dagligstue og Kabinet.

Rask blev Døren revet op. Det var, som der kom Varme og Liv ind med det Samme. Det indlededes med en Sangtrille, som dog ingenlunde udførtes efter Kunstens Regler.

Ind tren Husets Datter, klædt i en grøn storblomstret ulden Dragt, en høj ung Dame, sværere, end en Pige paa ikke tyve Aar egenlig burde være. Men hun var rank og svaj som Faderen, hvem hun lignede i Ansigtets Konturer og Hovedets Form. Skjønt hun ingenlunde var midiesmal, gjorde de stærke Hofter og den kraftige Barm, at hendes hele Figur fik harmoniske Forhold. Efter Moderen havde hun faaet i Arv de smaa Fødder og Hænder, hvilke sidste sad henrivende smukt paa de kraftige Haandled og var langt mere plejede end Moderens, saa Frøken Asta kunde med virkelig

Udbytte bære sine funklende kostbare Ringe. De Hænder og Fødder gjorde en fortræffelig Virkning i alt det stort Skaarne i Skikkelsen. Hun havde et stærkt brunt glat Haar med en simpel, svær Nakkefletning. Ellers var Frisuren ganske elementær; kun det allernødvendigste var ofret til Moden i Form af to Pandekrøller til hver Side. Læberne var smalle som Faderens. Af den gnavne Sænken med Mundvigerne, som var karakteristisk for ham, indeholdt hendes Mund ikke Spor af Antydning. Øjnene var store og brune, funklede ud i Stuen, livfulde, lystige, modige, trodsige. De talte, før hun havde aabnet Munden.

— God Dag, Fa'r! Hu, hvor Du ser ud! Har Du faaet en Forretning med en Edikebrygger. — Nej Du er nok blot madgnaven. Hvad?

Stemmen var ikke smuk . . . kræsne Kritikere vilde maaske have fundet en lidt «simpel» Biklang i den, noget af dette ubeskrivelig kjøbenhavnske Tonefald, hvis yderlige Form findes hos Gadedrengene, men som klinger svagere og svagere, jo højere man stiger op i det velhavende, men mindre intelligente, Bourgeoisi, men dog stadig kjendes.

I en Fart fik Dann rejst sig, kastede Avisen langt fra sig, og mens hver gnaven Fold glattedes ud i hans Ansigt, og Læberne hævede sig

til Smil, ilede han hende i Møde og antydede et Favntag, men sænkede Armene, da Frøken Asta sagde:

— Tag den med Ro, Petersen! Men et Kys skal Du faa . . . og maa jeg saa have den Ære at tage dig til Bords som sædvanlig.

Dann saa aldrig saa kjøn ud, som naar Glæden og Stoltheden over hans Datter flammede op i hans Sind.

I Dag glemte han endog i den Grad sin værdige Alvor, at han lod sig tvinge med af hende i Dansetrit. Saaledes dansede de halvt ind i Spisestuen.

Fru Dann fulgte krum og rokkende efter.

Spisestuens Vægge og Loft havde en i Maling efterlignet Egetræsdekoration, højryggede Stole med rødt Saffiansbetræk og forgyldte Nagler. Under Loftet løb helt omkring et bredt Baand i gul Tone, prydet med ret kjønt malede Frugter og Blomster i lysebrunt. Dens Størrelse og Udstyrelse bragte En til at tro, at den var bestemt til store Selskaber med pragtfulde Retter og Vine, Frugter i store Sølvopsatser. Paa en stor udskaaren Buffets Hylder stod der mange Skaale og Fade af Porcelæn, Glas og Metal, Alt ved første Øjekast meget herskabeligt at skue.

Nu stod blot den ene Fjerdedel af den

lange svære Egetræs Bordplade dækket. En Vandkaraffe indeholdt alt, hvad der bødes af Drikkevarer til Moder, Datter og Søn; til Husherren var der en halv Bajer. Og saa serveredes der Grynsuppe med Svesker og Bankekjød med Kartofler. Opdækningen og Serveringen tog sig lige saa fortrykt og forknyt ud i den elegante Spisestue som Husfruen. Det saa næsten endnu værre ud, da Fruen, efter at Bankekjødet var fortæret, satte en stegt Rype for Husherren.

I Reglen gik Maaltiderne hen under Tavshed og med stor Hurtighed i det Dannske Hus.

Sædvanlig sagde Husherren under Sønnens hyppige Udeblivelse, mens han pegede hen til hans Kouvert, kun disse Ord:

— Gud véd, hvor den Flab er henne?

Men han havde længst opgivet at faa Magt med Julius, der aldrig sagde et Ord, naar hans Fader hidsigt skjændte paa ham, men stod og lod, som om han sov.

I Dag, da Husherren havde præsteret sin staaende Replik midt under Fortæringen af Rypen, lagde han sig tilbage i Stolen, skænkede en lille Levning af sit Øl i sin Datters Glas, nikkede til hende, klinkede med hende og sagde:

— Om fjorten Dage er det, vi skal have det store Middagsselskab. Hvor mange er det, vi plejer at have?

Fruen gav sig til at tælle paa Fingrene, men det tog for lang Tid for hendes Mand at vente paa hendes Opgjørelse. Han afbrød brydsk hendes Beregning og sagde:

— Asta! hvor mange plejer vi at være paa min Bryllupsdag?

— Tyve.

— Vi har jo Plads til mange flere?

— Skal vi have nogle ny? Det var da uhyre morsomt. Hvem vil Du bede, Fa'r?

Dann kroede sig lidt kalkunagtig, men sagde henkastende med en overlegen Ligegyldighed:

— Jeg har tænkt paa . . . lad mig se . . . for Exempel Konferensraad Vang.

Frøken Asta fo'r sammen og rejste sig. Hendes svære mørke Bryn krummede sig ind mod Næseroden som et Par Moustacher:

— Men Fa'r dog! Er Du fra Forstanden? Hvad i al Verden skal *vi* med saadan En?

Fruen rankede sig ogsaa i Sædet, men det var af Angst. Hun forudsaa en Scene, thi hendes Mand plejede ikke at taale Modsigelse. Hun saa hans Øjenbryn, der lignede Datterens, gjøre en tilsvarende Bevægelse, saa begges Øjne tindre mod hinanden.

— Hvad vi skal med ham? . . . Fordi jeg, forstaar Du, min Pige . . . fordi jeg vilde sætte

Pris paa at se en saa højt staaende, en saa fremragende Embedsmand i mit Hus.

— Hvad tror Du den Konferens — Etatsraad, eller hvad han er, vil sige til Maler Todes Vise ved Desserten?

— Lad ham sige, hvad han vil. Vil han komme i mit Hus, maa han finde sig i Husets Skik.

— Ja, men jeg tror nu ikke, at han vil komme.

— Hvad? Tror Du ikke, at han er klog nok til at vide, at én Tømrermester Dann kan kjøbe fem Konferensraader Vang? Han er s'gu lige saa klog som et Menneske.

— Ja og maaske lidt til. Hvad vil Du vædde, Fa'r? Tør Du holde en Flaske Champagne paa, at den Mand hverken lader sig kjøbe alene eller selv femte, ikke heller tager mod den Indbydelse til Middag sammen med din Omgangskreds.

— Min Omgangskreds? . . . Saa forandrer jeg den. Saa beder jeg et helt andet Selskab. Jeg kan faa baade en Kammerherre og et Par Kaptejner . . . og en Justitsraad . . . kanske en Oberstlieutenant.

Jeg ved godt, hvem Du mener. Den ene Kammerherre er en forsulten Adelsmand og af-

skediget Postmester, som har laant Penge af dig; de to Kaptejner er to gamle Vinkjælderstamgjæster, som vil drikke sig fulde og gjøre Skandale; og den ene Justitsraad er den gamle forhenværende Kunstdrejer og Aagerkarl, som først fik Samvittighed, da han var over de halvfjerds, og betalte store Afdrag paa sin Gjæld til Vorherre ved at give en Masse Penge til Kirkebygninger og Missionærer og Altertavler. Og Oberstlieutenanten er den gamle Postmester med Kassemangel.

Danns Haand krummede sig om Servietten.

Han truede med at kyle den i Hovedet paa sin Datter, men da han mødte hendes rolige Smil og stort tindrende muntre Blik, kastede han den svagt hen i Retning af sin Kone og sagde:

— Og Du . . . Du sidder som et Mæhæ. Det er da egentlig ogsaa din Bryllupsdag.

— Jeg vil, som Du vil, klynkede Konen. Du maa vel have dine Grunde til at indbyde de fornemme Herrer.

— Naturlig. Det var da godt, at Du kunde begribe det . . . Men det er noget Sludder, Du siger, Asta. Man skulde tro, at Du slet ikke havde fulgt med Tiden. Nu om Stunder hædrer vor kjære Konge gjerne Mænd som mig med Dannebrogsordenens Ridderkors

. . . og mine Medborgere har givet mig det fineste Tillidshværv.

— Bare Du vilde forstaa mig, Fa'r, og ikke blive hidsig. Du er en udmærket dygtig Mand, og Du burde være stolt af, hvad Du har kæmpet dig op til. Men der er noget, som kun erhverves ved at nedstamme i mange Led fra meget dannede Folk. Jeg tænker ikke engang paa den lærde Dannelse, skjønt saadan en Mand som Konferensraad Vang vist vilde falde i Søvn over eller smile ad de Samtaler, som Du og dine Venner fører. Saadanne Folk vilde le over et forkert brugt eller galt udtalt fremmed Ord. Saadant Noget giver dem Stof til Grin i lang Tid, naar de er mellem deres egne. Men jeg tænker især paa, at de Folk har anderledes Manerer, som de har faaet fra Barndommen af; de har deres egen Maade at gaa, staa, sidde, spise og drikke paa. Du kan have Ret i, at saadan egenlig Standsforskjel svinder bort, men endnu i lang Tid vil der existere Lærdom og fin Dannelse . . . ja hvad skal jeg sige . . . saadan Evne til at forstaa, hvad der siges som en Hentydning med to Ord, som vi andre ikke forstaar uden en lang, lang Forklaring . . . Du skulde være for stolt, Fa'r, til at krumme din Ryg for den Slags Folk og gjøre dig til Latter for dem.

— Det er noget Sludder Alt, hvad Du siger, raabte Dann, rød i Hovedet som en Tyr, rejste sig, gav et Spark til sin Stol, saa den væltede bag over, slugte et Glas Vand, sagde til sin Kone:

— Jeg vil have min Kaffe over i min Stue, og det strax . . .

og ilede ud, smældende Døren i efter sig.

— Gud, Asta! . . . Hvis jeg havde sagt det til din Fader . . . jeg tror, han havde myrdet mig, sagde Fru Dann.

Asta rejste sig, gik hen til sin Moder, tog hende med Hænderne om Hovedet, kyssede hende og sagde:

— Stakkels lille Mutter, søde gamle Kone! . . . sæt Du dig nu rolig ind i din Stol. Jeg skal tragte Kaffen og egenhændig bringe den over i Løvens Hule.

Da Asta bragte Kaffen over til sin Fader, lod han, som han ikke saa hende. Det, han havde sagt om at indbyde Konferensraaden, var jo blot en Prøveballon, og nu var han fast bestemt paa ikke at vove Forsøget, som han i Forvejen heller ikke havde havt Mod til . . . ja endda paa at reducere de betitlede Gjæsters Antal.

XIII.

Et koldt Morgenlys faldt ned i Susanne Jensens Stue. Paa Gaderne laa endnu halvt smeltet Rim efter Nattefrosten. Himlen var klar hvidblaa. Det var en Dag sidst i April, i hvilken Maaned Vinteren havde gjort sine sidste stadig mattere Kampforsøg for at holde sig som Herre paa Pladsen.

Den unge Pige stod helt hvid i Skjørt og Frisértrøje foran Pillespejlet over Konsollen og bearbejdede sine rebelske naturlige Haarkrøller med Kam og Fingre. Hun saa mat og fortrædelig ud.

Tæt ved Susanne sad hendes Værtinde Madam Svalmstrup og fulgte opmærksomt hendes Toilettes Fremskridt. Hun sad ved Siden af Konsollen, lille, pæn, med glat, langt nedredet, kridhvidt Haar, et venligt, lille, smalt Ansigt med et saa resigneret Udtryk, at man ikke kunde forestille sig, at Noget, hvad Livet kunde bringe, vilde forbavse, glæde, bedrøve eller forarge Madam Svalmstrup. Efter at have været gift med to fordrukne og uduelige Haandværkssvende, efter at have frosset, sultet, faaet Prygl, havde hun faaet sig en Smule Baadehavn paa sine gamle Dage ved at leje en lille Stue og første Sal i St. Pederstræde og atter leje enkelte eller

to Værelser ud til Syersker og Damer af et tvivlsomt Renommé. Havde hun kunnet finde en honnettere Levevej, vilde hun have foretrukket den, men, forpint af Rhevmatisme og Asthma, kunde hun ikke erhværve Føden ved legemligt Arbejde, saa hun kun havde Valget mellem «Almindeligheden» og denne Levevej som «Værtinde». Hun trak ikke sine «Logerende» op mere end højst nødvendigt; hun var dem endog en praktisk og forholdsvis uinteresseret Raadgiverske i kritiske Situationer. Politiet havde hidtil lukket Øjnene for hendes Bedrift. Hun plejede at sige:

— Der er saa mænd de af dem, som er meget bedre end de Damer, som kjører i Kareth med Tegn til «Lange Linje». De andres «Kort» er hverken bedre eller værre.

Navnlig overfor Susanne havde hun en vis Moderlighedsfølelse.

— Hendes Fader er jo ligesaadanne en Didrik som baade Smalberg og Svalmstrup, og hendes Moder er jo en Tysker, som lige saa lidt kan lide de Danske, som de Danske kan lide hende grundet paa Krigsbegivenhederne. Og hvis et af mine syv smaa Pigebørn, som allesammen er døde spæde, fordi jeg havde for lidt Mælk, havde været levende, saa var de vel blevne saadanne no'ne.

Naar Madam Svalmstrup i sin lille Avis læste om Tyverier og Bedragerier, holdt hun med Forbryderne, naar de var fattige, ligesom hun var overbærende mod fattige unge Piger, der skejede ud. Men var det Embedsmænd, der havde Kassemangel, eller rige Svindlere eller Bedragere, saa sagde hun uden Forargelse, men med en indre Overbevisning:

— Hvis jeg var Konge, vilde jeg uden mindste Samvittighed sige til Dommerne, at de værs'agtig skulde dømme dem til at miste deresses Hals og til bagefter at lægges paa Hjul og Stejle.

— De maa da være rigtig glad i Dag, Susanne, sagde hun. De skal jo i Skoven.

Susanne sukkede dybt. Madam Svalmstrup vedblev med sin blide, fløjtende Røst:

— Saadan en lærd og fin Herre han kunde da vel vise dem Alt, hvad der saadan siges om Naturens Dejlighed og Skaberens Alvisdom og Algodhed og det meget bedre, end som Præsterne gjør det, og mere fornøjeligt.

Atter et dybt Suk af Susanne.

— Men Herre Gud, Barn, sagde Madamen, De behøver jo inte at være saa morgengnaven, for nu drikker De jo'nte om Aftningen som i Hr. Danns Tid . . . Siger Hr. Vank ikke saa-

dan nogle trøsterige Ord, naar De spaserer med ham i Skoven?

— Jeg forstaar bare ikke Noget af Alt, hvad han fortæller om Stemninger, og om Lys, og om Kulører . . . somme Tider kalder han Kulørerne for Toner, og det synes jeg er noget Sludder, for jeg kan ikke høre den mindste Lyd.

— Ja men han kommer og læser med Dem, for at De kan blive dannet. Kundskaber har saa meget at sige for et ungt Menneskes Fremtid.

Susanne blev utaalmodig, kastede Frisértrøjen saa vredt fra sig, at de to Guldknapper, som holdt hendes Chemise sammen, sprang langt hen i Værelset. Hendes fine Barm med de to blegrøde Knopper sprang trodsigt frem i sin fulde Ungdomspragt, skjøn og sund i det friske, stille Lys.

Madam Svalmstrup sagde:

— Bed Vorherre bevare Dem for at faa Børn. Det er rædsomt, saa det ødelægger saadant noget nydeligt Dukketøj, som De kan vise frem.

Den gamle Kone rejste sig, fandt under Stønnen og Siven i Luftrøret de to Knapper og hæftede dem ind, hvor de havde siddet.

Susanne fortsatte sit Toilette i Tavshed. Madam Svalmstrup hjalp hende med at snøre

Korsettet om Midien. Da hun var færdig, tog hun Susannes Haand og besaa den som et kostbart Smykke.

— Nej, hvor den er pæn, ligesom en af de rigeste Grossererfrøkeners. Se saadan har da ogsaa deres ny Herre lært Dem at holde Deres Hænder. Tænk alligevel, hvor De maa være ham taknemmelig for Alt det, han lærer Dem. Og se nu de Bøger med fremmed Stil i, som ligger der paa Bordet.

Susanne blev pludselig rød i Hovedet. Nu kom Hidsigheden saa stærkt op i hende, at den tog Magten fra hende. I et Spring var hun henne ved Bordet foran Sofaen, ragede Bøgerne fra Pladen ned paa Gulvet og besørgede dem ved Spark af den ene fjerrandede Morgensko ud mod alle Stuens fire Hjørner. Hun raabte:

— Aa — hvor det Snavs har pint mig. Jeg kan ikke lære Tysk og Fransk med alle de forbandede Navne . . . bøh . . . Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv . . . hvad rager det Vrøvl mig? Og saa skal jeg vride Munden, saa Kjæverne er ved at gaa af Led . . . *enchantement* . . . *vorausgesetzt* . . . Naa, og saa skal man i det «Kongelige» og i «Dagmar», hvor de snakker paa Vers . . . og saa kan man kun komme paa de sjofle Pladser, fordi han dog ikke rigtig tør kjendes ved mig. Og saa skal man

høre paa Vers og somme Tider paa Noget, som han oversætter fra Tysk og Fransk, og som han ikke kan faa til at rime paa Dansk . . . Jeg er vis paa, at til Sommer kommer jeg aldrig i Tivoli, og kommer jeg i Skoven, faar jeg ikke en eneste Sangerinde at høre. Og idag skal vi til Sorø eller Slagelse, eller Gud véd hvorhen . . . saadan nogle Rottehuller af Byer og saa rende i nogle Skove, hvor der enten ingen Veje er, eller ogsaa er Vejene saa væmmelige, at man alker i Skidt over Anklerne og rent lægger sit pæne Fodtøj øde. Nej . . . nej . . . jeg er bundulykkelig, Madam. Han, Julius Dann og han, Povl Tode . . . det er nok muligt, at det var to Rødder og to Soldebisser, men der var dog noget Kommers ved dem . . . Naa, de er komne af noget Pak ligesom En selv . . . derfor passede de vel for En . . . Aa Gud, aa Gud, hvad siger jeg! . . . Jeg hang jo ved Vilhelm, jeg hængte mig paa ham . . . Jeg vilde opad . . . jeg troede, jeg elskede ham for evig . . . aa det er rædsomt, at man er bleven saadan et Fæ. Jeg har villet opad, nu længes jeg efter det Snavs, jeg er kommen fra. Jeg vil ned i det igjen. Der hører jeg hjemme.

Susanne kastede sig plat ned paa Gulvet, vred sine Hænder, saa Leddene knagede, hulkede og græd.

— De skulde ikke ødelægge Deres Haar. De havde faaet det saa pænt sat op, sagde Madam Svalmstrup blidt. Hun var ikke uforfaren i den Slags Scener og tog denne sidste med stor Ro.

Hun lod Susanne ligge og græde og sparke til alle Sider, til hun blev træt og strakte Lemmerne fra sig som en Hund, der vil sove. Madam Svalmstrup halede et Nøgle Uldgarn op fra den ene, en graa Uldstrømpe fra den anden af sine Kjolelommer og gav sig i Lag med at strikke.

Susanne hørte den prikkende Lyd, rejste sig, gik hen foran Konsolspejlet og fortsatte sit Toilette, men var fornærmet paa Madam Svalmstrup. Denne rørte sig ikke af Stedet, sagde ikke et Ord, strikkede fort.

— De behøver ikke at blive her, jeg trænger aldeles ikke til Dem, sagde Susanne med Graad i Halsen.

— Jo De gjør, lille Barn, sagde Madam Svalmstrup, for siden de igjen har begyndt at lave Kjoler, som skal hægtes bagtil, saa maa man være i en forfærdelig rolig Sindsbeskaffenhed for at gjøre det selv . . . Jeg ser, De har lagt den lysegrønne henne paa Sofaen; den er saa snæver i Livet, at man maa tage til Kræfterne for at faa Hægterne «ner» i Mallerne.

Dertil var Intet at sige. Susanne sukkede, opgav sin Fornærmethed og lod Madam Svalmstrup anstrænge sig for at faa det nævnte Arbejde gjort. Thi skjønt Vang tidt havde ivret mod Hvepseliv og talt om, hvor Overkroppens Linje blødt svang over i Hoften paa de nøgne Kvindestatuer, som han havde vist Susanne paa Thorvaldsens Museum, havde hun indvendig protesteret og vilde have sagt, dersom hun havde turdet: at hun jo inte gik nøgen ved højlys Dag, og at de hvide Tingester ikke ragede hende i mindste Maade; de kunde skabe sig, som de vilde, men hun vilde ikke være tyk om Livet som hendes Moder eller andre gamle Kjællinger.

Da hendes Paaklædning var færdig, og hun foretog Mønstringen i Spejlet, var hun fornøjet med sit Værk, som Elohim, da han var færdig med sit. Hendes Tværhed forsvandt, da hun drejede sig til alle Sider foran Spejlet, saa op og ned ad sig, fæstede sin Kjole koket op i flotte Folder, satte sin lysegraa, bredskyggede, i Nakken opkrampede Filthat paa Hovedet. Pulden druknede i de Fjer, som laa langs med den. Hun stampede sine smaa Fødder ned i de mangeknappede, højhælede Støvler og trak den gamle Spilledaase op. Den spillede Melodien til den gamle, spanske Dans «*La Cachucha*»,

og hun sang dertil nogle danske Ord, som Vilhelm Vang havde lært hende:

Jeg har set de fuldvoxne Kuske
staa i et Vognskur og græde.
Mandfolk de hyler og tuder,
naar dem ej Pigen vil glæde.

Lad os gaa hen paa en Knejpe!
Sødeste Skat, svigt mig nu ikke!
Bare en Kvart
sammen vi drikke.
Lad os gaa.

Susanne tog Madam Svalmstrup om Livet. Madamen lod sit Garn og sin Strømpe falde lige saa flegmatisk, som hun lod sig føre af Pigen, trippede afsted med hende med et ubevægeligt, mildt og skikkeligt Ansigt, ligesom om hun forrettede en saa tilvant, mekanisk Pligt som at skrælle en Kartoffel.

Da Strofen og Dansen samtidig endte, puslede Madam Svalmstrup lidt og pirrede i sit graa Haar for at faa det helt i Lave; hjalp saa Susanne Kaabe og Boa paa. Kaaben sluttede i Livet stram og blank, og det lille Ansigt, begrænset af Hatten og Boaen, saa saa kjønt ud, at Madamen udbrød:

— Sødere lille Missekat kan ingen Mennesker tænke sig.

Susanne var glad og nikkede ad sit eget Spejlbillede.

Det bankede paa Døren. Ind traadte Vilhelm Vang i elegant Overfrakke med Pelsværk paa Krave og for Hænderne. Øjeblikkelig gled der en Skygge over Pigebarnets Ansigt, og det trætte og resignerede Udtryk kom igjen.

Vilhelm Vang saa ikke rigtig glad ud. Hans Smil var frempresset og forsvandt helt, da hans Blik var gledet om i Stuen.

— Naa der ligger dine Bøger, mumlede han.

Madam Svalmstrup sagde hastig:

— Det er min Skyld, Herre, for jeg skulde ryste Bordtæppet . . . og . . .

— Vil Du saa med, Susanne? sagde Vang næsten kommanderende, mens han bød Susanne sin Arm.

Hun lagde sin slapt i hans, og de gik sammen ud ad Døren.

XIV.

Der sad de i en anden Klasses Koupé. De sad tæt trykte op mod hver sit Hjørne.

Susanne syntes at sove. Hun vaagnede

ved, at Toget holdt ved en lille Station. Dvask spurgte hun:

— Er vi ved Lyngby?

Vilhelm Vang svarede:

— Vi er paa Vestbanen.

— Naa—aa —?

Hun sov igjen. Han tog hendes Haand. Hun lod ham beholde den. Og han beholdt den, mens han saa ud over Mark og Land i det kølige Foraarslys, som gjorde Levningerne af Sne lilla og den pløjede Jord brunviolet. Enkelte Menneskefigurer markerede Livet, der udgik fra disse enlig liggende Gaarde og Huse bag de bladløse Træers Hegn med de struttende blegblaa Grene. Aa, hvor stod de Grene fint tegnede! — Var ikke Vinterskelettet lige saa smukt som Sommerlegemet i fuld Løvbeklædning?

Og disse Landsbyer med de hvide Taarne som mest fremtrædende Livstegn, med Gaarde og Huse, snart klyngende sig tæt op ad hinanden som gode Kammerater i fortrolig Passiar, snart fjernende sig som flygtig fornærmede Smaafolk! Vilhelms Tanker befolkede disse Omgivelser og Interiører med kraftige, muntre, betænksomme og lune Mænd; stærke Kvinder, sunde som den hvidgule fede Mælk i de rent skurede Fade, bly og tilbagetrukne ved Dagen,

naivt og fuldt hengivende sig i en brav Karls Favn, naar Nat laa over Mark og Skov og Vang. Han lo ved Tanken og nynnede Versene fra Carl Baggers «Min Broders Levned»:

Den danske Landsoldat han er
som Løven bidsk og grum,
men haver altid Pigen kjær
udi et enligt Rum.
Hans Mod er ej tilfals, faldera!
Hans Mod er ej tilfals;
Vi vil en Jernring lægge om vor Fjendes Hals.

Vilhelm Vang var ved at blive lystig. Han vilde give Fortiden til Fanden, tage Nutiden for hvad den var og se Fremtiden i de let gyldne Toners Skjær i den fjerne Horizont.

Vaaren sendte Bud . . . han kunde høre Lærken, der hang højt oppe i den hvide Luft . . . han kunde kun se den . . . han kunde ikke høre Vandet, der skummede og boblede i Grøftesluserne . . . alle Lyde døvedes af Jernbanetogets Buldren. Kun naar det holdt ved en lille Station, naaede en lang Trille ned til ham fra Luften, en susende og rislende Skala op fra Jorden. Da syntes han, at Jorden blev levende, at Pløjelandets Bølger steg og sank, boblede som Vandet, sang som det. Ja han syntes, at han kunde høre Spirer dybt der-

nede under Mulde hviske deres Haab om Liv i Lys og Sol, og smaakvidre som Fugleunger i Reden.

Et Suk vakte ham . . . et Suk i Søvne . . . maaske en begyndende Snorken fra Susanne. Ja hun snorksov. Uden at Vilhelm Vang havde mærket det, havde han sluppet hendes Haand. Han havde glemt hende.

Nu faldt Lyset fra Koupéens Vindue skarpt og strængt ind paa Susannes Ansigt. Det var saa kort, underlig katteagtig sammentrængt mellem den højt opskudte Boa og Hatteskyggen. Hun sov haardt. Hudfarven var bleg, som den stod der i Lyset syntes den næsten gusten. Mundens Vige trak sig ned ad, Hagen sad flov, intetsigende . . . Var hun smuk? . . . Nej, død og dum! Kun naar hun var paa en Variété, under Kronernes Lys, midt i Cigarrøgens Hvirvler, under den kildrende Klang af flovt sentimentale eller sløret-liderlige Viser, hvis skjulte sjofle Pointer udgjør deres Komik, tog dette Ansigt Liv og Farve.

Hun er dum, hun er tom. Den Smule Sjæl, hun havde, er nu død. Hendes Søvn er som et Dyrs.

Til hende bragtes som Offer ømme duftende Elskovsdrømme, bløde som Dun, svævende paa de lydløse Vinger. Jeg har grædt ved hendes

Barm, fordi min Moder gled fra mig, fordi det Ideal, jeg i begejstrede Stunder troede at kunne naa ved Tankens Arbejde, ved Hjertets Ildhu, var sunket ned i Mulm og Mørke. I hende har jeg digtet ind det store Folks Friskhed, Uforfærdethed, ubevidste Idealitet . . . aa jeg Fæ! Min Ungdoms Lidenskab har jeg givet hen i hendes Arme . . . jeg har favnet en Vampyr . . . Goethes korinthiske Dødningbrud?

Aa — de literære Reminiscenser! Er jeg ikke et Bomuldsbarn, et forkludret Kulturskud? Nej . . . saadanne Fyre som Povl Tode og Julius Dann med Maler- og Tømrersvenden i Ærmet og Studenterhuen paa Hovedet — de er sunde . . . De faar ikke den Slags Fornemmelser og skjælder ikke saadan en stakkels Tøs ud, som har givet sig hen i Tro, i Tossegodhed til En . . . forarges ikke over den Tilsætning af Kjøbmandskab, som vel er uadskillelig fra ethvert Forhold i Livet . . . Sov, stakkels Unge! Bryd dig ikke om mine fine Fornemmelser . . . Det var Ret! Tag en Snorketrille! Sæt anden Stemme til Lærkens Diskant derude . . . som jeg ikke han høre!

Trangen til Graad slog om i Trang til Latter. En begyndende Foragt for den sovende Kokotte slog over i Medlidenhed med «den stakkels Tøs». Der var dog ikke en ond

Tanke i dette lille, kjønne Hoved, i denne vel drejede Krop . . . Nej, der var slet ingen Tanker i nogen af Delene . . . hverken onde eller gode. — Jeg har dog holdt saa meget af den lille Pige fra Vedbendløvhytten paa Trappen.

Han saa sin Faders satiriske Ansigt for sig — han havde aldrig sagt et ondt Ord til Sønnen, fordi han ikke kom hjem i rette Tid til Middag, fordi han blev ude om Natten; han havde kun talt lidt til ham, men han havde læst spodsk Ringeagt i hver af Konferensraadens Miner.

Det blæste op derude. Træerne om Husene og ved Vejenes Rande blev ruskede af en Kæmpehaand, svajede, nejede, vred sig. Der kom Skyer frem, den ene dyngende sig op over den anden. De reves itu som Papir, Randene skilte sig fra de enkelte Skylegemer og hang som uhyre lange, tynde Totter i den blaa Luft; saa samledes de igjen i tætte Klumper, og saaledes gjentog det hele Spil sig, ensformigt vexlende.

Susanne blev ved at sove.

Vilhelm Vangs Tanker blev mere og mere vaagne, mere og mere exalterede.

Se dette Vildskab derude: De svulmende, bristende Skyer i vild forvoven Jagt mellem Himmel og Jord; Vinden, der med Kæmpehaand

tvang Alt til Underkastelse under sin Vilje, mens den suste og hvinede i Livsovermod; fejende kolde Furer i de smaa Vande, der skinnede ind fra Marken; tvingende høje Vræl ud af de sorte Krageflokke, som maatte rette deres Flugt efter dens Ordre. Hej, hvor purrede den Vind Græssets gule Haartotter! De dvaske Græstotter blev tvungne til at være med i Oprørsfærden.

Det var et Kampraab til Menneskesjæle, som dorskede i kælen Længsel. Det var en Spottesang mod alle selvbeskæftigede Lyrikere, mod alle mystiske Navlebeskuere. Ud, ud i Terrænet, hvad enten du er Poet, Maler, Forsker eller Tænker! Her virker Kræfterne i elementær Styrke. Her lykkes det aldrig den velsignede Civilisation at dæmpe af, at glatte ud, hylle ind, filtre sammen.

Raaber din Sjæl sit smertelig pinende Spørgsmaal, sin Sundhed, sin Livsglæde ud, da lyder Klangen sand og frejdig: Snart svarer Ekko, snart svarer Storm og Bølge, snart en uforstyrrelig, guddommelig Ro — det er ogsaa en Slags Svar. Det er Kræfternes og Lovenes Sprog. Se at forstaa dette Sprog uden Ord. Det opfordrer dig til at forstaa Kræfterne, at lyde Lovene. Det opmuntrer dig til at søge dem omsatte i Menneskelivets forviklede Slyng-

ninger, til at gjenkjende dem, drage dem frem, som den kyndige Kunstner drager et gammelt ædelt Maleri frem under Overkalkningernes Lag!

Da Vilhelm Vang igjen saa hen paa det sovende lille Pigebarn, kom han først til at le ved Tanken om det fjollede Ansigt, hun vilde sætte op, hvis han vækkede hende og fortalte hende, hvad der nu var gaaet igjennem ham, mens han sad der og i Tankerne red paa Skyhestens Ryg og under Vindens Svøbe i den blege, kolde Vaardag.

Saa blev han sært vemodig, jo længere han saa denne kjønne lille «*minois*». Var hun ikke et af de Kalklag, som en forskjønnet Ungdomserindring, en sentimental Lyst til at være frelsende Engel for en falden Engel, til at løfte en lille Kokotte op i Aandens Sfærer, havde lagt om det Grundbillede af den store Elskov, som laa dybest paa Bunden af hans Sjæl? Hørte hun ikke til det, der skulde «skrabes af», hvis hans Liv ikke skulde forjaskes? Han havde søgt at aabne hendes Sind og hendes Øje for det, han satte mest Pris paa. Han havde sét, hvor Kuren kedede og pinte hende; og naar hun stadig hang ved ham, var det vel dels af Vane, dels af naturlig Kælenskab og Sanselighed, . . . maaske ogsaa af en ubevidst Følelse af, at han var en god materiel Støtte for hende.

Men hun var ikke intelligentere eller finere, end da han første Gang saa hende som voxen.

Han mindedes, at hans Fader en Gang ved Middagsbordet der hjemme, der nu henrandt i Tavshed og under en trykket Stemning rugende mellem Moder og Søn, pludselig sagde, henvendende sig til ham:

Kjender Du den italienske Talemaade: Det kan ikke nytte, at man vil rette Bagbenene lige paa en Hund? . . . Naa ikke? Det er ellers en ret praktisk Livsfilosofi. Du skulde lære Professor Halling det Tankesprog.

Det viste ham, at hans Fader vidste nogenlunde Besked. Denne Gang krænkede denne lette, spottende Manér ham; den Manér, han ellers ved saa mange Lejligheder havde beundret som Udtryk for aandelig Overlegenhed.

— Er her Nogen til Sorø?

Ved Konduktørens Raab vaagnede Susanne. Spørgende, ængstelig saa hun op paa Vang.

— Gud — skal vi til Sorø?

— Ja — men langt videre.

— Kommer vi ikke hjem til Kjøbenhavn i Aften?

— Hvem véd? Vi kjører ud i Landet, Suzon, ud i det dejlige Vejr.

— Hu . . . det blæser jo rædsomt.

Hun skuttede sig under Kaaben.

— Ja, men paa Landet faar man ingen Tagsten i Hovedet. . . . Se, hvor der er Liv og Lyst derude! Det er en vildere Galopade, end Du nogen Sinde har set paa «Figaro».

— Tak skal *Du* ha'. Det bliver en kold én, den der ude.

Vilhelm Vang lo tvungent. Denne ækle, kjøbenhavnske Gadetalemaade skar i hans Øren, som om en Kat havde givet sig til at mjave midt under et gribende Sted i en Beethovensk Symfoni. Han glemte, at han ved at tale om en Galopade paa «Figaro» selv havde forskyldt en saadan Ytring. Men han var jo en dannet Mand — bevares — han kunde være humoristisk overlegen; han huskede ikke, at en saadan Dans paa et saadant Sted paa en Maade var Livsalvor for en saadan stakkels Tøs. Og da han huskede det bag efter, saa han i et Lynglimt Afstanden mellem sig selv og den lille Suzon.

Pibens Trille dirrede, ekkobesvaret. Toget standsede.

— Sorø! Sorø! fem Minuter!

Susanne krøb sammen i sin Kaabe, da Vinden, lige saa snart hun var kommen ud paa Perronen, slog hendes Boa op i hendes Slør og hvirvlede Skjørterne sammen om hendes

Ben. Hendes Ledsager maatte holde paa sin Hat. Susanne turde ikke tale, men tænkte:

— Gud, skal det være en Fornøjelse?

De havde i lange Maaneder talt om en Tur rigtig ud i Landet. Susannes længste Udflugt havde været til Holte. Uden at klare sig Tingen nærmere, havde hun i al Ubestemthed glædet sig dertil som til en Udenlandsrejse.

Nu under Stormens Tag med Udsigten ned over den violette Sø, hvor Skumtoppene vred sig, hen til de brune Skove, hvis yderste Træer ravede som drukne Mænd, ønskede hun:

— Bare jeg sad og drak Kaffe med Wienerbrød til i St. Pederstræde . . . rigtig tæt op ad Kakkelovnen! Hu, ha!

Vilhelm Vang havde i sin Tid glædet sig til at høre hende kvidre som en Fugl under Vaarhimlen, til at se hende danse gjennem Skoven som et Raakid, mens de blege Kinder fik Rødme af Bevægelsen i den friske Luft.

Nu, mens de gik over Stationens Perron, var han næsten lige saa tør i Hu som hun.

Han var godt kjendt i Egnen fra sit næsten toaarige Ophold paa Herregaarden under sin Svaghedsperiode. Han havde forud bestilt Værelse, Frokost og Vogn paa det over for Stationen hinsides Landevejen liggende «Hôtel Sorø».

— Aa — er dèr en Beværtning? fôr det ud af Susanne, og et Glimt af Trøst tændtes i hendes Øjne. I en rummelig Havestue med Veranda og Stentrappe ud til Haven mødtes de af en behagelig Varme. Brændeknuderne knitrede i Kakkelovnen. Et Bord stod dækket med snehvid Dug og to Kouverter med Vinglas foran. Der fandtes et opretstaaende Piano langs en Væg.

Varmen og de lovende Udsigter opvarmede Susannes Sind. Hun rev Tøjet af sig, kylede det hen i Sofaen, fægtede i Luften med Armene, trallede og gjorde nogle Dansetrin. Saa sagde hun:

— Det er en underlig Beværtning. Det ser ud, som vi var ganske alene. Det er ikke som paa Konstantia . . . Bare her ikke bliver trist i Længden!

— Nu spiser vi, saa tager vi videre. Jeg har bestilt Vogn.

— Det var udmærket. Saa kjører Droschken os hen til en anden Beværtning og saa tager vi Kaffen der. Du er sød, Vilhelm.

Vang lo.

— Nej, vi kjører i aaben Landauer med to Heste.

Susanne slog en Jubeltrille.

— I Landauer? Det er jo en Kareth! Det er storartet. Og . . . idag skal jeg hverken . . .

Hun standsede: Hun vilde have sagt: hverken læse Sprog eller høre Oplæsning af Vers, men fik tilføjet efter et kort Ophold . . . eller røre Naal eller Traad.

En Pige kom og serverede. Susanne hviskede til Vilhelm:

— Det kan jeg ikke lide. Opvartere er meget morsommere . . .

Det var godt, hvad de fik, navnlig var Vinen langt bedre end paa mange kjøbenhavnske Steder af første Rang. Vilhelm sad og morede sig over Pigebarnets Madlyst som over et Dyr, man fodrer. Og hun fik røde Kinder af den kraftige Bourgognevin til Ryperne, af Madeiraen til Omeletten, alt mens hun smaapludrede og lo ad Pigen, der ikke havde det flotte Haandelag til Servering som en Opvarter og lod Glas, Knive og Gafler altfor lydelig klirre.

Saa kom Kaffen.

— Men Vilhelm! Jeg synes, det var morsommere at gaa paa en anden Beværtning og tage Kaffen.

— Her er ingen andre.

— Sikken en røget By!

Hendes Humør sank nogle Grader. Hun

var halvsur, da hun drak Kaffen og var ikke oplagt til Likør.

Vognen blev meldt. Susannes Ansigt glattedes, da hun saa de to kjønne Heste, som stampede mod Stenbroen og prustede. Men hendes Bryn trak sig sammen ved Synet af Kusken paa Bukken, bondeklædt med laaden Hue og med en Pibespids stikkende ud af den grove Kavajs Sidelomme. Hun sagde til sin Ven:

— Uh . . . han er ikke nær saa pæn som den sjofleste Droschkekusk. Bare han kan kjøre!

Da hun havde sat sig i Vognen og mærkede Vinden mod sin Kind, steg hendes Ansigts Thermometer igjen et Par Grader. Hun kyssede Vilhelm paa hans ene Tinding, da han svøbte Rejsetæppet om hendes Fødder og Underkrop. Hun rullede sig velbehagelig i Sædet, som i sin Seng om Morgenen.

Fra det højnende Terræn kunde man se den dansende Sø og Akademiets hvide, ellers saa kjedelige Façade i Solens flatterende Glans. Denne Glans i Forbindelse med en Smule Fantasi kunde nok idealisere Frederik VI's H-Bygning til et Slot og gjøre Kalkpudsen om til Marmor.

— Vend Dig om, Susanne! Det er smukt det, Du vil faa at se. Se, se!

Hun klynkede som en lille Stuehund, der bliver forstyrret i sin Søvn tæt op ad Kakkelovnen.

— Nu sidder jeg saa dejlig varmt. Jeg bryder mig ikke om de skaldede Skove.

Nu blev Vang sur, kastede sig om i det modsatte Hjørne af det, hvori Susanne pressede sig op.

Hjulkarmen klang mod Vejens Stene. Vilhelm Vang hilste paa Lynge Kirketaarn som paa en gammel Ven. Der stod det hvidt og pænt, med en Storkerede paa en af Gavltakkerne.

Vinden føg lystigere over Terrænet, jo mere det højnede sig. Susannes Slør kom atter ind under dens piskende Snært. Hun bed Tænderne tæt sammen, mens hun holdt fast paa Skyggen af sin Hat.

Saa —! Nu susede det vildere over Sletten. Det blev til en fejende Dans paa den store af Skove indrammede Arena. Det knagede i Pilene ved Gaardene; de nøgne Grene smækkedes sammen, sviftede som Landsknægtes brunrøde Hjælmbuske i et Rytterchok fra Trediveaarskrigens Tid.

— Kan den Kaleche ikke slaas op. Hvad? Maa jeg sige det til Droschkekusken? Hva'?

Hendes Stemme med den kjøbenhavnske Gadetimbre skar i Vilhelm Vangs Øre som en

falsk Tone, der brød ind midt i det fri Landskabs og den kække Blæsts Symfoni.

Han rystede paa Hovedet og sagde:

— Se . . . se! Men se dog, Menneske!

De var komne op paa en Bakke, hvorpaa der laa en Udflyttergaard.

Brat gik Terrænet ned, og fra Bakken var der et storartet Skue over en med Huse tæt bebygget Dal. En stor Sø bredte sig, mørkeblaa, med skummende Bølgetoppe. Rundt om højt knejsende Skove. Susaaen blinkede op hvidblaa som Sølv, dulgte sig saa helt, fremviste saa de bløde Slangebugtninger i sit Løb ud mod den mørke Sø. Gaardenes Længer og de smaa Husmandssteder lo kridhvide op mod det Blaa.

— Er her ikke kjønt, Susanne?

— Nej, vrissede hun, svøbte sig tættere ind, lukkede Øjnene, sov, eller lod, som om hun sov.

— Og det skal være en Fornøjelse at kjøre paa saadan en Landevej, i saadan en forbistret Blæst . . .

Det var hendes eneste, stadige Tanke.

De kørte ned over et Engdrag. Vognen blev holdende ved Aaen, hvor den spiler Gabet ud mod Søen. Søen vældede Skum ind paa Landjorden hvidt som pisket Fløde; Sivene

klaprede som Læderlapper, og Vinden satte af og til i et kaadt Hvin som en lysten Kvinde.

— Nu skal vi ud at sejle, sagde Vilhelm Vang tørt, mens Kusken slog Vogndøren op, og han selv vinkede over til den anden Aabred.

Susanne saa paa Vilhelm med et Blik, der nærmest indeholdt følgende Spørgsmaal:

— Er Du spiltosset?

Hun blev siddende, mens en Mand roede over Aaen. Da han havde lagt til, sagde han:

— Go' Dav, Hr. Vank! Naa saa De kan finde herud igjen? Der kan De selv se. Ja saadan er det med Naturens Skjønhed. Den holder fine Folk af ligesom af Rødvin, der falder saa syrlig for jævnere Folk.

Han pegede ud over Land og Sø og tilføjede:

— I Dag er der hellens Humør i Sprøjten.

Susannes Blik blev mildere. Hun syntes, det var en morsom Mand, den Fisker med et Bukkeskæg som en langhaaret Muffe, der af Vinden fejedes hen til den ene Side.

— Naa saa det er Kjæresten, blev han ved. Ja hvad Fa'en skal man sige til 'et? Den Vej skal vi jo alle, enten vi vil eller ej. Ja, det er jo en stor Morskab for de fleste Mennesker, saa længe Sulet holder sig frisk. Men naar det først skal i Saltetønden . . . saa . . . ja lad

os inte tænke paa Bedrøveligheder i den Tid, man kalder for Aangdommens Vaar med alle dens Tollepaner og Forglemmigejerter.

Vilhelm Vang tog en Flaske ud af et af Hylstrene i Vognbetrækket. Fiskeren lod Tungen glide over Læberne og præsterede derefter et lille Smask.

— Ja, Næringsmidler trænger man jo altid til, sagde han . . . Væ'sgo, lille Frøken, nu skal jeg bære Dem over Skidtet ner i Baaden.

— Jeg vil, ved Gud, ikke sejle i det frygterlige Vejr, sagde Susanne. Hun glemte rent, at Vilhelm havde bedet hende om aldrig at sige det rædsomme Ord «frygterlig», at han havde indskærpet hende, hvor simpelt det lød.

— Baaden er bestilt forud. Jeg vil sejle, sagde Vilhelm Vang.

— Kan De selv se, lille Frøken, sagde Fiskeren. Kom med Deres nysselige lille Legemsdel; vi ta'r det Hele som en Sveske. Ser De, jeg har i min Ungdom vaaren paa de lange Farter, ser De, saa saadant et Vandfad som Søen her, det æstimerer jeg inte mere end som en vis Tingest i Servanten, som jeg nok skal bare mig for at nævne i Damers Overværelse. Hva' 'faler?

Nu fandt Susanne ham utaalelig simpel. Men Fiskeren tog hende uden videre og løftede

hende ud af Vognen og ned i Baaden, mens han sagde:

— Saa, saa, lille Frøken! Kvinden skal efter Kristendommens Lærdom være sin Mand underdanig, for Manden er Kvindens Hoved. Inte, Hr. Vank? Frøkenen skal inte sparke med sine smaa nysselige Ben med de dejlige Fodtøj. Det er Satens, saa Skomagerne kan i vore Tider, om ogsaa de inte tænker paa Ligtornene, som den ældre Alder bringer med sig ligesom andre Sorger og Bedrøveligheder. Vi skal vel over til Klinten, Hr. Vank?

Fiskeren pegede ud over den fraadende Sø mod en Brink, der brat sprang ud fra Skovbrynet, og hvorpaa et rødgult Taarn knejste.

Susanne blev ligbleg.

— Aa nej, aa nej, sagde hun og saa bønlig op mod Vilhelm. Hva? Det er dog ikke Alvor?

— Jo.

— Hvorfor?

— Fordi her er saa dejligt. Vil Du følge med mig, saa kommer Du ud i værre Storme end saadan en paa en dansk Indsø.

— Ja der er s'gu dyb Tænkekraft i de Ord, sagde Fiskeren med en vis Højtidelighed, mens han spyttede sin Skraa ud i Aaen. Livet er, Fa'en fløjte mig, inte helt til at grine ad.

Susannes Angst gjorde hende rasende og modig. Hun sprang fra Baaden, som Fiskeren havde baaret hende ned i, op paa den spinkle Bro. Vandet sprøjtede helt over den og slog iskoldt mod hendes Ankler.

— Jeg vil hjem, jeg *vil*, *jeg vil*. Jeg vil til Kjøbenhavn . . . Hej Kusk, kjør mig til Jernbanen!

Vilhelm Vang stod i den gyngende Baad ved Fiskerens Side, støttende sig til hans Skulder. Den lille, svære Fisker fortrak ikke en Mine i sit Ansigt, kløede sig blot paa Maven ind under den islandske Uldtrøje og sagde:

— Hr. Vank . . . Fruentømmer er nu en Gang g'ort af Postelin.

— Kjør saa! raabte Vilhelm Vang med saa forceret Røst, at Stemmen slog over i en styg Falset.

— Er det Alvor? raabte Susanne.

— Kjør, Kusk! raabte Vang igjen.

Men det var, som Alt i ham snærpede sig smertelig sammen, da han saa Susanne duknakket, resigneret bestige Vogntrinet, som knuget af Graad.

— Saa lægger vi ud! raabte han til Fiskeren med samme unaturlige Tone i Stemmen. Og uden Sans for det Latterlige, raabte han, da han saa Vognen kjøre hen over Engen:

— Aa . . . jeg lægger et Hav mellem min Fortid og Nutid . . . Kjør!

— Ja, en Smule Sø kan vel gjøre det, Hr. Vank, sagde Fiskeren. Den store Sø, Havet, har man inte altid lige ved Haanden. Men sla' De kun op for en Tid. For Fruentømmer skal inte være mussige, den Mening er jeg ogsaa af. Faar de inte af Grovfilen i Tide, mens man er Kjærest med dem, saa bliver de ædende gale, naar de bliver Kjællinger. Ogsaa ligner Menneskene Kattene saa meget. Og det er jo inte saa sært. For Bæsterne blev jo skabte før Menneskene; det kan jeg huske fra min Bibelhistorie. Saa der er natyrligvis saadan i den Uges Tid, det Hele gik for sig, gaaet Noget i Skuddermudder; for, hvor der handles, der spildes. Der er stænket noget af Bæsternes Blod over i Menneskenes. For der er nu baade Hankatte og Hunkatte, og de skal altid rende. Saa bliver de Utusker borte i Ugevis, man kan ha' baade Mælk og Lever og Lunge staaendes til dem, og se, om de passer deres Madtider. Men naar de saa er kede af alle Kjærlighedens Tillokkelser, saa kommer de sluskende igjen til Huse. De skal se, den lille Frøken falder paa sine bitte smaa Knæ og be'r Dem ydmyg, om De vil la' vær' med at sla' op med hende for Tid og Evighed. Hun har vel Retourbillet og

endda til anden Klasse? Hun vil nok betænke sig paa at slippe saadan en pæn og fin Mands Søn, som De er. For jeg kunde se paa den Manér, hun vrikkede med Bagfjerdingen, at hun inte var af slet saa fornem Familie, som Hr. Vank selv er af. Jeg kan godt forstaa, at Hr. Vank siger til Frøkenen: Lad rulle, Marie! Halløj. Se, hvor den Smule Vand kan skabe sig! Det Skidt bilder sig ind, at det er Kattegattet.

En Sø løftede Baaden højt og sænkede den dybt. Skvættet stod højt op over Rælingen og sprøjtede ind fra Siden.

— Sikken et lille Svin! sagde Fiskeren. Men saadan en fersk Madam skal s'gu'nte voldtage en gammel Sømand. Skab dig inte, Therese! Ho, ho, min Tøs! ta'en med Ro!

Han bed Tænderne sammen og trak paa Aarerne, saa det knagede i dem og hvinede i Tollene. Højere steg og lavere sænkedes Baaden, Vinden tudede som en stor Hund i Vaande. Det sukkede i Baadens Spanter. Skovkammen stod ogsaa i Bølgelinie. Fiskeren trak Baaden igjennem og havde hørt op med sin Passiar. Vilhelm Vang sad tavs og saa ud over alt det Skummende, Sydende, Gyngende. Han hørte i Stormens Lyd en Opsang til Arbejde og Daad.

Han havde ikke vendt sig mod den Bred,

hvorfra Vognen, som længst var ude af Syne, havde bragt den lille Susanne bort. Det var, som om Stormen blæste helt ind i hans Sind, fejede hendes Billede bort og hvirvlede det ud i Rummet, Fnug for Fnug.

— Jeg maa dog have arvet Noget af min Faders Haardhed og Kulde, tænkte han, forundret over, at ingen Taare trængte sig op i hans Øje, at intet Vemodsstrøg gled gjennem hans Sind, over at han kun følte en Befrielsens Lettelse over det bratte, uforudsete Brud, hvormed kun Tilfældet havde hjulpet ham.

Sejgt sled Fiskeren Baaden ind mod den anden Bred og styrede den ind paa Læsiden af Landgangsbroen.

Paa Brinken rejste det gule Taarn sig kjækt i den stormfyldte Luft. Flaget paa dets Top smældede som en Pisk, og Stangen klaprede som en knæbrende Stork.

Fiskeren slog Kjæden om Pælen, saa ud i Vejret og sagde:

— Det bliver pænt Vejr mod Aften. Overtrompeteren vil give sig Tid til at hælde Spyttet ud af Klaphornet, kan jeg se paa ham. Saa giv mig Deresses Haand, Hr. Vank. For sæt nu, De faldt i Søen, saa blev vel det fine Dinglevand vaadt . . . jeg mener det i den Flaske, jeg har set i Deres Overfrakkelomme . . . Saa

. . . Nu spytter Søen bare lidt paa Deresses blanke Støvler. Saa kan De faa Ro til at plukke Anemoner i Skovbunden, men der er hellers inte no'en af dem endnu. Hæ, hæ, hæ! . . . Nu skriger vel den lille Dame i den Landauer . . . eller i Koupéen . . . for der er hun vel nu . . . Ja, ja, ja. Man kan sige om alle «Fruentømmer»: Vræl nok, men ingen Uld, akkurat som Fanden sa'e, da han klippede sin So.

XV.

Da Vilhelm Vang efter flere Dages Fraværelse indfandt sig til Middagsmaaltidet hos sine Forældre, modtog hans Moder ham uden at sige et Ord, uden at løfte sine store hvælvede Øjenlaag, uden at lade ham skimte sit store sjælfulde Blik, det, han altid havde elsket og beundret. Han gjorde en Bevægelse, som han vilde tage hendes Haand. Den blev liggende slapt paa hendes sorte Silkekjole.

Konferensraad Vang kom ind fra sit Værelse. Det gøs lidt gjennem Vilhelm. Hvorledes vilde hans Fader modtage ham?

Men ved Synet af Sønnen videde Konferens-

raadens store bevægelige Mund sig stærkt ud, og hele hans Ansigt løb ud i dette brede satiriske Smil, som Vilhelm ikke fandt hyggeligt. Med tilsyneladende Oprømthed sagde Konferensraaden:

— Naa det var rart, Du kom i Dag, Villy. Jeg har et Brev til dig. Du véd, at jeg ansér det for et af Ethikens Hovedforbud aldrig at bryde Breve, naar de ikke er adresserede til En selv. Men dette Kort med de forgyldte Rande, som endda er takkede som en Gavl fra Kristian IVdes Tid, er bleven sendt aabent. Formodenlig for, at Familien strax kunde blive glad over den Ære, der vises dens Stamherre . . .

Konferensraaden rakte sin Søn et pragtfuldt udstyret Indbydelselseskort. Det var en lithograferet Blanket med Udfyldning af en flot Haandskrift. Der stod «Borgerrepræsentant Dann R. og Frue udbede sig Æren af Hr. Studiosus juris V. Vangs behagelige Nærværelse til Middag, Lørdagen den 31. Marts Kl. 6. Sv. udb.»

Da Konferensraaden var færdig med at studere sin Søns Ansigt, lo han kort og sagde:

— Jeg synes, Du rødmer over Æren, min Dreng. Det vilde jeg ogsaa gjøre i dit Sted.

Fruen sagde — bestandig med sænkede Øjenlaag:

— Synes Du, Vilhelm skulde tage mod den Indbydelse?

Konferensraaden svarede:

— Selvfølgelig. Vil Vilhelm gjøre Karrière, maa han søge de Lag, som trænger sig eller trænges op ad.

Fruen studsede, smilede og lavede en Brander:

— Hører Tømrerlavet til de Lag?

— Ja. Murere og Tømrere vil blive Kjøbenhavns *nobili*, som Grossererne var det i min Ungdom. Da dyrkede jeg Magnaterne i Sukker og Ris, i Kul og Tjære. Nu er Industriens Tidsalder kommen. Lad min Søn vippe op med dens Matadorer . . . Ser Du, Liscia, Dann er en Mæcenas. Hans Samling af Malerier naaer op til at blive en af vore Privatsamlinger af Rang. Han er Borgerrepræsentant og Ridder. Hvis han kunde stave sit Modersmaal en Smule bedre, end han kan, vilde han allerede have været Etatsraad, for han er en ganske kjøn Mand og kan bære en civil Galadragt uden Anstød. Kun kan han ikke lade være at sige «*sat*» for «*siddet*» og «*lagt*» for «*ligget*». Saa megen Dannelse er endnu nødvendig i vor Tid til at blive Etatsraad og Kommandør. Ja — hvis Dann vilde give mange Penge til en ny Kirke, vilde man maaske glemme hans ordinære

Sprog. Jo, Gu' skal Vilhelm spise hans Middagsmad; han har vist været i langt værre Selskab før, hvor det danske Sprog er blevet endnu værre maltrakteret, og hvor Neglene har været endnu sortere . . . Har Du Noget at sige, Villy? Jeg synes, at Du ser ud, som Du var vred. Tal . . . Jeg siger som Asa-Loke i «Baldurs Død»: «Frihed i min Stat».

Det arbejdede i Vilhelm. Han syntes, han sidste Søndag ved Søen havde gjort en mandig Bedrift, at han ikke var Dreng mere. I den korte Pavse, som fulgte, løftede Fruen for første Gang sine Øjne mod sin Søn, fulgte hans Ansigt med behersket Spænding. Følgende Ord arbejdede sig ud af ham:

— Jeg forstaar ikke, hvad der giver os Ret til at være saa store Aandsaristokrater. Hvad har vi udrettet i Ideernes Verden?

Konferensraadens Øjne blev livlige, mens han lagde sig tilbage i Stolen og langsomt sugede sin Rødvin ind. Han sagde:

— Du siger «Vi». Det er «*Pluralis majestatis*», som Vorherre bruger i det gamle Testamente, og de legitime Konger den Dag i Dag. Du retter af Høflighed Spørgsmaalet til dig og mig. Nej, *Du* har slet ikke udrettet Noget i den Sfære, Du nævner; *jeg* i al Fald saare lidt. Du taler om Aristokrater. Lad mig blive i

Billedet. Der gives Adelsmænd i den aandelige som i den materielle Verden, hvem der ved Arv er tilfaldet store Lehnsgodser; og der gives besiddelsesløse, i hvem Blodet brænder. Jeg smigrer mig med at være blandt de Sidste. Jeg har Sans for den aandelige Adel, men jeg er aldeles besiddelsesløs i Aandens Rige. Du har derfor maaske Ret i, at min Smule Adelsstolthed, ligesom hos fattige materielle Adelsmænd, tager sig latterligere og mere anmassende ud, end om jeg havde været en Lehnsgreve i Aandens Verden, i Stedet for en Kammerjunker . . . eller en Departementschef med Konferensraads Rang. Vær saa god! Kald mig kun Don Ranudo. Men som den sultne Don Ranudo æder Bondens Ost, saa spis Du Hr. Borgerrepræsentantens Dyreryg . . . Der er Kaffen, det var rart . . . Vil Du, naar vi har drukket den, komme et Øjeblik ind til mig?

Konferensraadinden saa ængstelig paa sin Mand. Han nikkede venlig, rejste sig, kyssede hende og sagde:

— Tak for Mad, lille Liscia! Kom saa . . . blot et Øjeblik, Vilhelm!

Inde i Konferensraadens Stue, hvor alle Vægge var dækkede af Reoler fra Gulv til Loft — Værelsets eneste Dekoration — gav Kon-

ferensraaden sig til at nynne, mens han ledte mellem nogle Papirer paa Skrivebordet.

— Naa her er de . . . Kjender Du disse Dokumenter?

Han rakte Vilhelm nogle Regninger. Den unge Mand skiftede Farve og holdt sig ved en Stoleryg.

— Har *Du* bestilt det Dametøj og henvist Kræmmeren til mig?

Vilhelm svarede:

— Jeg har bestilt det, men ikke nævnet dit Navn.

— Godt. Jeg har aldrig før grebet dig i en Løgn. Jeg tror dig. Du ser, Regningerne er kvitterede. Men den Slyngel af Kræmmer har altsaa paa egen Haand sendt mig de Papirer?

— Det maa han have gjort.

— Hm! Nu ingen Scener! Jeg *vil* ikke vide mere. Ingen Confidencer, min Dreng! Skylder Du mere bort?

— Ja.

— Hvor meget?

— Jeg skal selv klare det.

— Svar mig tørt og bestemt, Vilhelm.

— Vel et Par hundrede Kroner endnu.

— Godt. Tænk saa ikke mere paa det. Men gjør selv Regnskabet op og lad mig være fri for at faa den Slags Papirer tilsendt. Man

maa ikke ydmyge sig over for Kræmmere og Aagerkarle. Jeg har Raad til at give dig tre hundrede Kroner mere i Lommepenge om Aaret. Men . . .

— Jeg er fri, Fader, jeg har brudt Forholdet. Paa Ære!

— Vogt dig for at komme i en ny Suppedas. Det er og bliver Griseri, Vilhelm. Al Stemning og Finhed, man lægger ind i den Slags Ting, viser sig snart at være Løgn og Fantasteri eller ren Urtekræmmerlyrik til 10 Øre Kræmmerhuset. Jeg er hverken Prædikant eller Moralist; den værdige, fornærmede Faders Rolle ligger ikke for mig. Jeg vilde blive aldeles stilløs i den pathetiske Genre. Jeg véd for Resten en Del mere om dig, end Du aner. Gaa saa! Et Æresord er nok i vor Familie.

Vilhelm gik. Hans Moder og han saa ikke paa hinanden, mens han passerede Spisestuen. Da han var ude, kom hans Fader derind, klappede sin Kone paa Kinden og sagde:

— Jeg tror, at vor Dreng er en brav Fyr. Vær ikke bange for ham. Jeg véd saa meget, at jeg tror, der ingen Fare er.

Da Vilhelm var kommen op paa sit Værelse, satte han sig ved Vinduet og gav sig til i stille Andagt at hylde sine Forældre. Han kom til

det Resultat, at han nu vist holdt lige saa meget af sin Fader som af sin Moder.

En af Husets Piger bragte ham et Brev. Det var i en fin, af Parfume duftende Konvolut. Udskriften var skreven med tilbageliggende Bogstaver. Haandskriften var aabenbart fordrejet, men syntes oprindelig at være flot og øvet.

Det var ikke Susannes Kragetæer. Med lettet Sind rev han Konvoluten itu. En skarp sød Lugt kildrede hans Næse.

I store Antikva-Initialer læste han:

HR. VANG. EN, DER ANTAGER DEM FOR GENTLEMAN, BEDER DEM INDSTÆNDIG OM AT AFSLAA TØMRERMESTER DANNS INDBYDELSE. SVAR IMORGEN I «BERLINGSKE» MED OVERSKRIFT: XVIII.

Hvad var det?

Vilhelm havde tænkt sig, at Julius Dann efter Affæren med Susanne kunde blive rasende paa ham. Men det havde han ikke mærket det mindste til. Han havde mødt Julius og hans uadskillelige Ven, Povl Tode, baade paa Universitetets Gange og paa Kaféer, men Julius havde indskrænket sig til i en vis beskeden Triumfatortone at sige i et af de sidste Lokaler:

— Nu kan De tro, jeg har fundet en Pige, som er et Livstykke. Men hende faar De ikke at se, for De er en hinterlistig Herre . . . Skal vi ta' en Whisky paa det?

Og Povl Tode havde sekunderet:

— De vandt i første Løb. Men nu har Jolle sat Rekorden højere og lumskere.

Men da Tode en Gang traf Vilhelm Vang alene, hviskede han til ham:

— Hun hedder Adelaïde Smidt og boer i Lille Strandstræde. Jeg er med til at drille Jolle, hvis De gaar med paa den.

Men Efterretningen var Vilhelm aldeles uinteressant.

Efter det Kjendskab til de to unge Folk troede han ikke, at det anonyme Brev kunde være fra nogen af dem. Hvad kunde her stikke under?

Vilhelm Vang skrev strax et Avertissement og begav sig med det op til Kontoret i Pilestræde. Det indeholdt:

XVIII. Jeg gjør altid det modsatte af, hvad anonyme Breve anbefaler mig.

Han var lidt barnagtig stolt af at have tourneret Svaret saaledes og sagde til sig selv, at dette Svar ikke var Konferensraad Vangs Søn uværdigt.

Ikke uden Spænding afventede han Sagens

videre Udvikling. Men da der gik nogle Dage, uden at han fik noget Svar, og efter at han forgæves havde undersøgt Bladets Avertissementsdynge, viskedes den Historie ud af hans Minde.

Først en Uge efter modtog han et Brev i samme Udstyrelse. Der stod i det:

GØR DERES INTRODUKTIONSVISIT HOS DANNS PAA LØRDAG 12¼ PRÆCIS. DE VIL FAA OPLYSNING.

— Det var da en sær Visittid. Men, lad gaa! Det tegner jo ret interessant.

Vilhelm Vang kjørte derhen i Droschke efter sin Faders Raad. Han havde naturligvis ikke betroet ham Brevvexlingen, men havde sagt om Fredagen, at han næste Dag vilde gjøre Visit hos Danns, og da havde Konferensraaden sagt:

— Du maa tage Bonjour og halvlyse Handsker paa; stik din Diamantnaal i et lyst Slips . . . saa høj Cylinder . . . tag en Droschke. *Il faut imposer à ces richards roturiers*, som han sagde, min gamle franske Lærer i min Skoletid, skjønt der ikke var Luv paa hans Frakke, og hans Cylinder var rød som en Ræv, og Skyggen slog Bugter som Vimmelskaftet. Lad mig saa se, at Du gjør gode Observationer, saa din

Moder og jeg kan drage Nytte af din Verdenserfaring, naar Du meddeler os dem.

Konferensraaden stod i det aabne Vindue, nikkede og lo til sin Søn, før han steg ind i Droschken. Saa sagde han til sin Kone:

— Du Liscia. Jeg véd godt, hvorfor de har inviteret Vilhelm. Dann vil have Arbejdet paa ** Station. *Mig* tør han ikke invitere; det vilde se ud som en Slags Bestikkelse. Jeg finder nu, at det er temmelig uanstændigt, at Folk, som f. Ex. er Borgerrepræsentanter, vil drage Fordel af en saadan Stilling til at bemægtige sig de offenlige Arbejder, saa de bliver som et Privilegium for en vis Ring af rige Haandværkere. Jeg har Lyst til at hjælpe en uformuende Mand, som er lige saa dygtig og langt billigere end Dann. Og da nu Fyren gjennem Vilhelm vil snobbe sig op til mig, skal jeg gjøre Alt for, at han og hans Ven Tode ikke faar det Arbejde.

— Hvorfor er Du egenlig vred paa den Mand?

— Ikke mere paa ham end paa alle udannede Personer, som skaber sig dannede og vil snobbe sig i Vejret. Den Fyr bærer i sit Knaphul samme Dekoration som vel tjente, gamle Embedsmænd, ikke at tale om Kunstnere og Digtere. Den Slags Folk repræsenterer Noget

i Samfundet, som jeg ikke kan udstaa. Jeg kan i Grunden bedre lide deres strikende Arbejdere, men, Liscia — siger Du til Nogen, at jeg har sagt, hvad jeg nu betror dig, saa gjør jeg, ligesom Jeppe, min Saligheds Ed paa, at alt, hvad jeg har sagt, er lutter Løgn.

Fru Vang lo, kælede for sin Mand og sagde:

— Aa, Kristian, Du er og bliver den samme søde unge Student, som Du var for 25 Aar siden, da jeg første Gang saa dig.

Konferensraaden bøjede hendes Hoved ind mod sit Bryst, kyssede hendes Tinding og sagde:

— Søde gamle Krøltop? . . . Alderens hvide Pudder klæder den saa henrivende.

XVI.

— Om der var Nogen hjemme? En skjøn Jomfru med lidet Ansigt og meget Pandehaar, med hvide Strømper i broderede Morgensko, smilede huldsaligt og sagde:

— Værs'artig!

Vilhelm Vang saa op paa hende, hun saa

ned paa ham, brød ud i en løjerlig, kort Fnisen, mens hun igjen sagde:

— Væs'artig! og mens Vilhelm grundede paa, om han ikke havde set den blondkrøllede Pandehaarspige før, fulgte hun ham igjennem et Par store Stuer, hvor han syntes, at Lyset brød altfor raat paatrængende ind, viste hen mod en Dør og hviskede:

— Herren maa endelig ikke sige, at jeg kommer i «Figaro». Vel?

Hun lagde bønlig og sødt smilende Hovedet paa Siden og saa paa ham med smægtende, dumme Øjne.

Han syntes, at de Billeder, som hang paa Væggene, saa lige saa dumme ud som hin skjøn Jomfru.

Han var vant til diskret Lys, til noget Tæt og Lunt, noget gammelt Solidt, der stod i skarp Kontrast til dette Interiør, hvor Alt var saa fordømt aabent, at han befandt sig som paa det vindomsuste Plateau ved Søen i Sorø-Egnen . . . og Mindet frembragte en stikkende Fornemmelse i ham.

Den lille Hundefriserede aabnede en Dør, fniste imod ham, inden han traadte ind i det næste Værelse.

Det var lige saa gjennemstrømmet af Lys

uden fra, med lige saa lys Oliemaling . . . aa hvor var det hvidligt-øjenskærende.

Men der var en Figur, som fyldte i Rummet.

En høj, sort klædt Dame rejste sig . . . ja hun havde endog sorte Handsker paa Hænderne. Vilhelm Vang mødte et hurtigt, i et Øjeblik næsten trodsigt Øjekast.

— Er Hr. og Fru Dann hjemme? spurgte han i en vel opdragen Selskabstone.

Den unge Dame rejste sig. Hendes høje Bryst stod kraftigt og stramt under den sorte Silkekjole.

Den høje, mørke Skikkelse dominerede det lyse Rum. Hendes Øjenbryn trak sig sammen.

Der løb en levende Bevægelse ned under Silken, mens hun sagde med en kold, dyb Altstemme:

— Hr. Vang! Det er mig, der har skrevet de Billetter, De véd. Jeg er Husets Datter, Asta Dann. Min Fader er ude paa denne Tid. Jeg har sørget for, at min Moder ikke er hjemme. Jeg skylder Dem en Forklaring over min taabelige Adfærd.

Da Vilhelm Vang blev staaende tavs med Øjnene stift fæstede paa den statelige Fremtoning og ikke gjorde Mine til at sige et Ord, blev Frøken Asta ogsaa staaende. Saa

stod de og maalte hinanden. Vilhelm fandt, at hun var en smuk Pige, men at hendes Fødder i de mangeknappede Støvler var *for* store . . . Asta Dann fandt, at Vilhelm saa ret fin ud, om han end slet ikke var kjøn.

Efter sin Broders henkastede Ytringer om ham havde hun forestillet sig ham som en forkrøblet, opløben Skikkelse. Men Vilhelm Vang havde voxet sig kraftigere og fyldigere i det sidste Aar.

Man véd, i hvilken Fart Indtryk, som vækkes ved langt fra tilstrømmende Idéassociationer, og som synes at maatte have Tid til at danne sig, kan fare gjennem Hjernen lig et Telegram langs Traaden. Saaledes suste de Schillerske Vers, dem Asta Dann havde lært udenad i sin Skoletid, gjennem hendes Minde ved Synet af den unge Mand, hun saa ugenert havde stævnet hid:

Ein frommer Knecht war Fridolin,
und in der Furcht des Herrn,
Ergeben der Gebieterin,
Der Gräfin von Savern.

Hans Stemme slog an i hendes Øre, da han sagde:

— Frøken, jeg venter paa Deres Forklaring. Men da De tøver, er det Dem muligvis ube-

hageligt at begrunde Deres Ulyst til at se mig i Deres Hjem. Nu, da jeg har set Dem, er Deres Vilje mig en Lov. De tillader, at jeg tager Afsked.

— Nej . . . For De maa tro, at jeg er dum eller uopdragen . . . Ja, for et Øjeblik siden vidste jeg saa bestemt, hvad jeg vilde sige til Dem . . . Men . . .

Hun brast ud i en underlig Latter. Den syntes ikke fremtvungen af hende, snarere paatvungen hende.

— Vil De tage Plads et Øjeblik, Hr. Vang, sagde hun med blødere Stemme, end den, hun hidtil havde talt med . . . Hr. Vang, kan De mindes, at De har set mig før?

— Jeg mindes ikke, jeg har havt den Ære, Frøken.

— De og Deres Forældre kom en Tid paa Brobygaard ved Sorø hos Hofjægermester Falkenstens.

— Ja.

— Jeg var i Besøg hos Godsforvalterens paa Gaarden som halvvoxen Pige. Min Fader havde Byggearbejde paa Gaarden. Vi var en Jul oppe hos Hofjægermesterens til Juletræ, men hverken hans Børn eller De saa rigtignok ned til Forvalterens Børn eller deres Gjæster.

Vilhelm søgte i sin Hukommelse, fandt Intet, rystede paa Hovedet,

— Ser De, Hr. Vang. Nu falder jeg paa, hvad jeg vilde sige. Den samme Forskjel, som den Gang var mellem Børnene fra Hovedbygningen og dem fra Forvalterboligen, er der nu mellem Deres og vor Familie.

Asta Dann tav, som hun vilde give Vilhelm Vang Tid til at indskyde nogle Ord eller maaske for at skaffe sig selv rigelig Tid til at drage Aande og spinde sin Tanke videre. Men den unge Mand sad tavs og stram, betragtende hendes store brune Øjne, der vexlede saa hurtigt i Udtrykket og fra et Øjeblik til et andet blev varme, kolde, kælne, haarde, mens Ansigtets Muskulatur forholdt sig ubevægelig.

— De synes ikke at forstaa mig. Har jeg baaret mig dumt ad?

— Det turde jeg ikke sige, selv om jeg mente det, svarede Vilhelm med et ret selskabsmæssigt Smil.

Frøken Asta bevægede sig utaalmodig ærgerligt paa sin Stol.

— Jeg har hørt om Deres store Begavelse, sagde hun mut, det, De nu sagde, vilde en Boutiksvend ogsaa have svaret.

— Brillant, Frøken, sagde Vilhelm Vang. De ser altsaa, at jeg staar under det Selskab,

hvis Niveau De troede mig saa højt hævet over. De kan altsaa ikke mere have imod, at jeg nyder Fordel af den Ære, Deres Hr. Fader har tiltænkt mig.

Hendes Bryn trak sig sammen. Hendes Mod begyndte at synke. Det Glatte og Stejle, hun mødte hos den unge Student, var hun uvant til i sit Liv. Hun følte nu, at hun havde baaret sig rent forkert ad.

Der var intet Andet at gjøre end at tale ligefrem. For hendes robuste, usammensatte Natur laa det ogsaa nærmest. Hun havde bestemt at være diplomatisk-koket, havde endog foran sit Spejl indøvet sig i Rollen efter de Begreber, hun havde faaet af den Slags Kvinder ved at se moderne franske Skuespil paa Theatrene. Hun havde overvurderet sine Evner.

— Ja, undskyld, Hr. Vang. Min Adfærd . . . et anonymt Brev til en Herre, en Indbydelse til et Møde stemmer sikkert ikke med Deres og Deres Kreds's Forestillinger om det Passende.

— Frøken, det er en Kategori, jeg ikke har stor Respekt for. Naar En har sagt til mig: Det og det maa Du ikke sige eller gjøre, det er ikke passende, har jeg næsten altid gjort det.

— Det kan jeg lide Dem for, sagde hun,

og hendes Øje blev blankt og muntert. Brynene lagde sig i deres regelmæssige Leje. Hun fortsatte da rolig:

— Oprigtig talt. Jeg var bange for, at De vilde gjøre mit Hjem latterligt for Deres Nærmeste, naar De saa nogle af de Folk, der kommer til Middag hos mine Forældre den Dag. Jeg er Datter af en Haandværker; min Fader véd De vel om, at han er en dygtig Mand, men desværre han sætter ikke sin Ære deri. Han er en formuende Mand, behøver ikke at være afhængig af Nogen, men han gjør sig afhængig af Alt, hvad der bærer Titel og Rang. Jeg har ikke lært fin Tone i mit Hjem, men i Skolen har jeg baade gjennem den Smule Kundskab, jeg fik, og ved at leve sammen med Børn af dannede Familier faaet Øjet op for Afstanden mellem et dannet og et udannet Hus, opdaget, at mange af de Forsyndelser mod Takt, mange af de Sprogfejl og forkert udtalte eller brugte Fremmedord, som man ler ad i Komedier og Bøger, maa være hentede fra Hjem som mit. Jeg bliver rasende paa min Broder og hans Kammerater, naar de hvert Øjeblik holder Servietten for Munden for at skjule deres Latter, eller naar min Broder gjør Nar ad Faders og Gjæsternes Taler, ad Malermester Todes Foredrag af sine egne daarlige

Viser, og hverken Julius eller Povl Tode har i nogen Maade noget fint Væsen. Der skal flere dannede Slægtled i en Familie, tror jeg, før Dannelsen kjendes som Noget, der kommer af sig selv. En Dame af rigtig fin Familie vilde have baaret sig anderledes ad end jeg mod Dem, men se det føler jeg først nu, og jeg skammer mig. De maa ikke være vred paa mig, og De maa ikke fortælle Nogen, hvad jeg har gjort.

Hendes Øje saa troskyldigt ud. Vilhelm følte en stærk Sympathi for hende i dette Øjeblik. Uvilkaarlig rejste han sig og rakte sin Haand mod hende, mens han sagde:

— Jeg forstaar Dem, og jeg siger Dem Tak for denne Samtale.

Hun trak Handsken af og tog hans Haand, trykkede den kraftigt, næsten kammeratligt. Den unge Mand holdt den faste, tørre Haand en Stund i sin.

— Men hør nu, Frøken Dann. Jeg sværmer ikke saa meget for det, De synes at sætte saa højt. Den Djærvhed . . . undskyld Udtrykket — hvormed De har handlet og talt i den Sag — det har De Ret i, den vilde en ung Dame af de Huse, man kalder Huse *comme il faut*, ikke have havt Mod til. Men derfor holder jeg netop af Dem.

Asta lod ham beholde sin Haand.

— Saadan havde jeg ikke tænkt, De var. Nu er jeg meget glad over, hvad jeg har gjort.

— Og jeg skal komme alligevel. Jeg skal ikke slaa Følge med de trivielle Satirikere, som De synes at være bange for. Jeg bringer ikke Referater til nogen som helst Avis.

— De vil komme . . . Det vil være mig en Glæde . . . Men De vil komme til at kjede Dem, hvis De ikke kommer til at more Dem paa den Maade . . . jeg ikke vilde have, at De skulde more Dem . . .

— Men paa én Betingelse, Frøken Dann.

— Hvad for en Betingelse?

— At jeg faar Dem til Borddame.

— Ja, det havde jeg villet bede Dem om, hvis jeg havde turdet.

De lo begge. Et nyt Haandtryk. Frøkenen sagde:

— Fa'r er i Forretningen, Mo'r er ude i Ærinde. Men nu kommer de snart . . . Ja Farvel.

— Tak, fordi De har været saa rar.

— Selv Tak. Farvel, Hr. Vang!

— Farvel, Frøken!

Asta Dann tog et Tag i det store Flygel, skubbede til det, saa Hjulene peb.

Hun saa ud i Stuen. Hun kunde ikke lide at spille undtagen for sig selv. Hun sang den

simple, geniale Vaudevilletext af Hostrup til Værmelandsvisens yndige Melodi; sang den glad og flot med bondeagtig Trods og satte *han* i Stedet for *hun* og *ham* i Stedet for *hende*.

«Og jeg vil ha' en Hjertenskjær, det første som jeg kan,
men saadan En er ikke god at finde,
for han (her lo hun) skal have Kinder som den røde Tulipan
og Øjnestene, der kan rigtig skinne.

(Det kan de, sagde hun imellem og lo, mens hun omsatte Texten)

og *han* skal være dejligst af Studenter her til Lands,
og lystig ved sit Arbejd' og lystig i sin Dans.
Han har jo alt de pæneste Manerer.

Aa Sludder, sagde hun og slængte Noderne fra sig.

Det ringede.

Ind traadte Tømrermester Dann i sort Kjole, fra hvis øverste Knaphul et vældigt Ridderkors dinglede ned. Han havde været til en «Forretnings-Frokost».

— God Dag, min Pige, sagde han oprømt. Det var pænt, det Du spillede, saa overmaade forstaaeligt . . . Jeg mødte den unge Hr. Vang, ham . . . Konferensraadens Søn, paa Trappen. Han kommer. Saa faar jeg det Hele med den

Station . . . Er Mo'r hjemme? Naa inte! Tog Du imod ham? Var det rigtig passende, da Din Moder var ude?

— Det kan Du lade mig om, Fa'r.

— Aa ja . . . Du er jo mere inde i de moderne Livsanskuelser . . . Skidt . . . ja ja! Men Vang kommer?

— Ja.

— Ja, han sagde det til mig paa Trappen, men har han motiveret det for Dig, saa kommer han . . . Ja, ja, min Tøs, saa faar det være, hvad det vil, med det Passende . . . for den Station vil jeg s'gu have Tømrerarbejdet paa.

— Du har drukket for meget, Fa'r!

— Saa—aa—aa? Væn dig ikke til at se for tydeligt, Asta. Det vil Du faa Fortræd af . . . Nu tager jeg mig en lille Lur, og . . . saa . . . naa da! Ud paa ny Forretninger, min rare Pige! Altsammen for din Medgifts Skyld . . . Men nu siger jeg til mig selv: Hold Mund, Tømrermester Dann, Ridder af Dannebrog . . . og saa sliber jeg en lille Skraber, og saa siger jeg: Lille Asta! Hold Mund med, hvad der bliver betroet dig. Gider Du kysse mig, min Unge?

— Ja.

— Smagte det af Portvin?

— Fa'er, Du er allerelskværdigst, naar Du er, som Du er nu.

— Tak for den! God Nat, min Tøs! Du har s'gu meget noblere Fornemmelser end din Broder, som har lært baade Latin og Græsk . . . Ak ja!

Tømrermester Dann blev et Øjeblik arrig paa sig selv. Han følte, at han var stegen ned fra sin Værdighed ved at tale saaledes til sin Datter. Han samlede sin Myndighedskaabe om sig, da han tog i Dørlaasen til sit Værelse og sagde ud i Dagligstuen med myndig Røst:

— Det forbydes hver som helst at komme mig i Tale . . . i de første to Timer. Du forstaar mig, Asta . . . ellers . . .

— Ja vel . . . ellers sover Du videre. . . .

XVII.

Ved kunstigt Lys er det vist ikke let at skjelne Plet fra Sølv.

I det mindste straalede Kandelabrene, de flade og de bægerformede Opsatser paa Tømrermester Danns Bord under Gaskronens, Petroleumslampernes og Stearinlysenes flatterende Lys-

vælde som det dejligste Sølv, og Gjenskinnet fra den røde Vin i Glassene smykkede dem med rubinfarvede Striber og Prikker.

Det var først i den sidste Generation, og endda først i de sidste ti Aar, at den Slags Stads var rykket ind i det gamle rige Haandværkerhus. Først da var de store Middage blevne Vej til Ros og Magt for Mænd som Tømrermester Dann. Hans Fader havde kun beværtet Slægtninge og nære Venner, naar det gik højt, med Sagosuppe og Gaasesteg om Søndagen, havde aldrig ejet prangende Service. Hans Søns gode praktiske Forstand indsaa strax, at Plet tog sig lige saa godt ud som Sølv. Det kunde jo dog aldrig falde Gjæsterne ind at løfte paa en Stage eller Opsats.

Mixet Vin smager mange Kjøbenhavnere bedre end naturel Vin. Mange siger ligesom Jeppe, da der serveredes Rhinskvin for ham: «Den er noget sur. Kom noget Mjød i den, saa bliver den sød. Jeg er meget for sødt.»

Husets Herre havde gjort sine første Vinbekjendtskaber paa Restaurationer ved officielle Gilder, havde derved vænnet sin Tunge til den skrækkelige søde Drik, som her i Landet serveres under Navn Sauterne, til de *mixta composita* med en tung spansk eller italiensk Rødvin som Grundlag, tilsat med en tynd fransk. Ja,

man giver dem efter Behag Døbesedlen Margaux, Léoville etc. med paa deres Vandring gjennem Kongeriget og dets Bilande.

Middagsspisende kjoleklædte Herrer ser i Aktionens Hede omtrent lige kjønne eller grimme ud. Her var vel plumpere Træk, bredere Kjæver, mindre soigneret Haar og Skægvæxt, grovere Hænder, færre Dekorationer, end Vilhelm Vang var vant til at se hos sine Forældre og i de Huse, de holdt Omgang med. Men han syntes ret vel om disse i Glæde og Velvære udsvømmende Træk, i denne høje, lystige Tale, i den hvert Øjeblik fremfusende Latter, hvis Bulder rullede gjennem Spisestuen. Det var bedre end den satte, diskrete Nydelse, der stadig hindredes af Frygt for at give sig hen og blotte sig, end al den Kritik og Selvkritik, som agerede Liv og Morskab de andre Steder.

Damerne! Ja vist: finere og intelligentere var han vant til at se. Af disse borgerlige Damer saa kun de ældre komiske ud i deres Silke og Fløjl og Smykker, lignede levende Boutiker, mens Ringene fremhævede tykke og røde Fingre. Men de unge var komne brillant med i Smag for Toilettet. Deres Glæde kom frit frem og højnede kjækkere Barme, satte fyldigere Arme i Bevægelse, end han var vant til at se.

Vilhelm Vang blev helt tankefuld. Det var, som han var nærværende ved en Slags levende Sociologi, hvor ny Lag hævede og sænkede sig i munter Bølgegang.

Maden var god. Den havde Husets Herre Forstand paa.

Vilhelm havde talt let muntert med Asta Dann. Hun havde sagt venligt til ham:

— Jeg synes virkelig, De morer Dem, Hr. Vang, og ikke paa Selskabets Bekostning . . . eller tager jeg fejl?

— Frøken . . . jeg kommer netop til at tænke paa, hvor Middagsselskaber ligne hverandre.

Og han meddelte hende i passende tillæmpet Form de Tanker, der var gaaede igjennem ham under nogle Øjeblikkes Tavshed.

Hun saa paa ham og sagde:

— Ja saa kan De sagtens more Dem, naar De kan faa saadant noget ud af det Hele . . . Ser De, Kaptejnen vil nok drikke et Glas med Dem.

Det var hans Moders Fætter, den afskedigede Kaptejn Herreborg, Vinkjælderstamgjæsten, der havde Husets Frue til Bords og sad med blinkende Ridderkors paa Kjolen og blinkende Sveddraaber paa Panden, blinkende Vindraaber i den graa Knevelsbart.

— Skaal, kjære Neveu! raabte Kaptejnen, saa det rungede over hele Bordets Længde . . . og hils din søde Moder, Konferensraadinden. *Dis lui ma part que je suis charmé d'elle comme dans la fleur de ma jeunesse.*

Kaptejnen havde en ulykkelig Kjærlighed til Fransk og anvendte dette Sprog saa tidt han kunde, næsten altid i Utide.

Vilhelm drak med ham, men havde Lyst til at skjælde ham ud. Det var en Profanation af hans Moder, at den gamle Drukkendidrik nævnede hende og oven i Kjøbet snobbede med, at han havde en Kousine, som var Konferensraadinde. En nær siddende gammel Herre, hvis Knevelsbart hang helt ned over Hagen som et slapt Gardin, sagde med vinbelagt, snøvlende Røst:

— Har De en Konferensraadinde til Kousine, min gode Kaptejn? Kan næppe tro det.

— Jo, det er Moderen til den unge Mand, der har dette højt agtede Hus's straalende skjønne Datter til Bords. Konferensraadinde Vang er min Kousine, sagde Kaptejnen.

Vilhelm famlede efter Noget, han kunde gribe for at støtte sig til . . . thi han turde jo ikke kyle Kaptejnen det i Hovedet. Hans Bevægelse maa have været ret iøjnefaldende, thi Asta greb hans Haand under dens famlende

Gestus og holdt den fast med et saa kraftigt Tag, at Vilhelm maatte have gjort næsten brutal Modstand for at rive sig løs.

— Husk paa, Hr. Vang, sagde hun med en overlegen moderlig Visselulleklang i Stemmen, husk paa, at Kaptejn Herreborg rimeligvis var fuld, før han kom her.

Vilhelm lo og sagde:

— Frøken Dann, De udøver en moderlig Myndighed over mig.

— Ja, men De kan ogsaa, det kan jeg mærke, trænge til at have en Moder . . . maaske en jævnaldrende Moder . . . Uh, muler De! Ja, jeg mærker nok, at jeg har sagt en Dumhed, en Taktløshed . . . akkurat ligesom Jomfru Krapylius i Gjenboerne, naar hun siger: «Det kan De selv være.» Kan De se, at jeg havde Ret i, hvad jeg sagde Dem forleden. I vore Kredse gror Stoffet til komiske Scener. Lad være med at kløve mine Ord . . . lad være med at trække noget Grimt ud af dem.

Vilhelm saa ind i hendes Øjne, som i dette Øjeblik var troskyldige og bedende som en god Hunds.

Han vilde eller turde ikke sige, at han i dette Øjeblik kunde saa godt lide hende. For at lede Tankerne ud paa nevtrale Veje, spurgte han hastig:

— Hvem var den gamle Herre, som protesterede mod, at min hæderlige Halvonkel kunde være min Moders Fætter?

— Gud! Er De ikke bleven præsenteret for ham?

— Nej, jeg kom jo først lige, da vi blev kaldt til Bords.

— Det er Kammerherren.

— Hvad for en Kammerherre?

— Her i Huset har vi kun den eneste. Han skal have været Kaptejn i Garden i den Tid, da alle Garderofficererne var dumme. Siden har han været Postmester i Provinserne. Han hedder . . . ja hvad hedder han? . . . Han hedder bare Kammerherren her i Huset de to Gange om Aaret, han kommer her. Han skal stamme fra et Gods paa Fyen . . . Jeg forstaar mig ikke paa det . . . hans ældre Broder har nok ejet det . . . nu er det hans Brodersøn, der har det.

— Ah . . . Bonsach!

— Rigtig. De kjender Familien?

— Af Omtale . . . ja . . . Dens fremherskende Egenskaber skal være et Overmaal af Godmodighed og et Undermaal af Begavelse.

— Saa maa Kammerherren være en ægte Søn af Familien . . . uh . . . nu ler De. Nu

sagde jeg igjen noget Dumt. Jeg bliver saa kaadmundet, naar jeg er i godt Humør.

— Hvorfor har ikke Kammerherren Deres Moder til Bords. Han er dog i Rang langt over Kaptejnen?

— Det tør jeg ikke sige Dem.

— Hvem er den ret kjønne, svære Dame, han har til Bords?

— Det er Murermester Lunds Frue.

— Er det fordi Kammerherren er forelsket i *hende?*

— Ha, ha, ha! Der gjættede De rigtigt.

— Hvorfor turde De ikke sige mig det? Er det en betroet Hemmelighed.

— Vil De lade være at sige, at jeg har sagt de Ord, jeg nu vil sige. For det er min Broder Julius, som har sagt dem. Kammerherren holder af fed Mad og fede Kvinder. Han spiser sig altid mæt i Skinker og i Fru Lund . . .

Vilhelm Vang lo, men noget koldt. Den Art Komik mindede ham om salig Susannes Vitser. Han var lige ved at finde Asta Dann simpel, og det gjorde ham ondt.

Champagnen kom til Dyrestegen.

— Nu kommer Kaptejnens Tale, sagde Asta til Vilhelm Vang. Vær nu stille og rar.

— Hvorfor vil Kammerherren ikke tale?

— Han er fuld.

— Ja, men det har jo Kaptejnen været for længe siden.

— Men Kaptejnen taler lige godt, enten han er fuld eller ædru. Kammerherren kan ikke tale, enten han er saa eller saa.

Propperne knaldede. Kaptejnen rejste sig, tøvede, saa sig om, vinkede ud mod de knaldende Propper og de overskummende Champagneflaskehalse, pillede ved sit Ridderkors og sin Krigsmedaille, rømmede sig og sagde:

— Jeg er en gammel Krigsmand, har været med i to Krige. Men vor kjære Vært og Værtinde, disse Prydelser for de opadstræbende Mænd i vort elskede Fædreland, over hvilket gamle Dannebroge vajer og varsler Sejr, over hvilket fremdeles Knud den Store, Ærkebiskop Absalon, Valdemarernes, Kristian den fjerdes og vort nuværende Kongehus's Medlemmer svæver som begejstrede Serafiner og Kerubiner . . . hm. Og jeg siger videre: Vort kjære Ægtepar har ført den Krig, som hedder Ægteskabet . . . dette fulde . . .

Almindeligt Grin. Povl Tode raaber:

— Er 'et Dem, som er fuld?

— Ja, raabte Kaptejnen. Jeg er drivende fuld, mægtig fuld af Begejstring for et saadant Hus med samt dets blomstrende Afkom. Ægte-

skabet er en Krig, hvori Manden skal overvinde Konen udad til . . . og hun ham indad til. Min elskelige, beskedne Borddame hersker i Hjemmet, hvilket vi kan se af de Resultater, som dette rigt besatte Bord fremstiller for næsten alle vore fem Sanser. For Synet; de dejlige Opsatser, for Hørelsen: de knaldende Champagnepropper, for Lugten: Blomsternes og Vinenes Duft, for Følelsen denne Samling af dejlige Kvinder, for Smagen: al den herlige Mad og Vin. Og vor Vært skaber Muligheden for, at alle disse fem Sanser kan tilfredsstilles i alle Maader. Jeg kunde udvikle dette i det Uendelige, tale om vor elskede og højt ærede Værts Fortjenester af det store Samfund; men jeg véd, at hans bedste Hjerte dvæler tryggest i det lidet Samfund, hvori vi nu befinder os. Derfor siger jeg: En Skaal for vor kjære Vært og Værtinde! Gud bevare dem! De leve længe!

Hurra . . . Knald . . . Jubel!

Under Klinkningen sagde Asta til Vilhelm:

— Selv om han er fuld, har han Ordet i sin Magt.

Vilhelm sagde med en Stemme som Lyden af et Knivsblad, der skjærer gjennem haardt traadet Stof:

— Han er et Asen.

Han var ikke saa meget vred paa den

Kaptejn som bedrøvet over, at han igjen fristedes til at finde Asta Dann simpel. Hun led heller ikke ret det brutale Udbrud. Hans Stemme, syntes hun, blev revet ud af sit naturlige Register, og at han detonerede.

Han lod sit Øje glide hen over disse klinkende Herrer med opdunsede Kinder og svedende Pander; over disse Damer, hvoraf største Delen var ugratiøse af Fedme eller af for svær Knokkelbygning. Der svævede en uædel Dunst over alle Hoveder, og Vilhelm Vang var slet ikke oplagt til at se Situationens Komik. Paa en Maade var han glad derved. Han fristedes da ikke til at bryde sit Løfte til Asta og more sine Forældre ved sine Observationer.

Efter den højtidelige Tale steg Passiarens Bølger højere og højere, ligesom Kindernes Rødme og Svedens perlende Strøm. Da Vilhelm Vangs Øje faldt paa Husets Søn, løftede denne sit Glas for at drikke med ham, men han tabte Glasset ud af Haanden, og Champagnen strømmede hen ad Dugen. Champagneglasset tog et Rødvinsglas med i Faldet, og den røde Strøm blandede sig med den hvide. Julius Dann var fuld.

Under Osten og Desserten var det umuligt at høre Ørenlyd.

Kammerherren slog til Lyd paa sit Glas.

Man kunde se, at han rejste sig, at hans Fipskæg dirrede, men — i al Fald ved den modsatte Bordende — kunde Ingen høre et Ord. Det var en meget kort Tale. Da den var færdig, klinkedes der og raabtes Hurra.

— Hvis Skaal er det? spurgte Vilhelm Vang sin Borddame.

— Det er enten hans Majestæt Kongens eller ogsaa er det Julius's og min Skaal. Andre Skaaler udbringer Kammerherren aldrig, sagde Asta.

Hun og hendes Bordkavaller deltog i Rejsningen. Hendes Broder, som vilde række sit Glas hen mod Kammerherrens, fik Overbalancen bag til, væltede sin Stol og faldt ned paa sin Bagdel — saa lang som han var.

Der laa han foreløbig. Af Situationen sluttede Frøken Asta, at Kammerherrens Skaal var rettet til Husets Børn, og at Julius havde villet tage imod den. Hun løftede sit Glas, søgte Kammerherrens Øjne for at sende ham Tak, men Kammerherrens Øjne lignede Lygter i Taagen. De var uden Korrespondens med Omverdenen.

— Det var Husets Børns Skaal alligevel, sagde hun til Vilhelm Vang.

Nu lød Samtalen som en Dundren.

De to Lejetjenere skænkede flittig Cham-

pagne rundt, saa den svømmede ud over Dugen. Champagnen var god. Enhver kan kjøbe Mumms Crémant, naar han vil betale den.

Husets Herre slog paa sit Glas . . . mange Gange, før der blev Ørenlyd. Endelig blev der forholdsvis stille.

Malermester Tode rejste sig. Hans røde Whiskers flammede, deres hvide Spidser flimrede, hans Ansigt gloede om Kap med hans Hænder.

Han sang et Par Toner med en meget høj, tykt smørbelagt Svendetenor, idet han slog den ene Arm ud i Retning af Husherren, den anden i Retning af Husfruen og sagde:

— Maatte jeg anmode det ærede Selskab om at synge den sidste Linie i hvert Vers i Kor:

Det er for min Kollega i Danmarks Haandværksstand,
jeg atter nu vil udbringe Skaalen.
Han er sin Konge tro, og han er en Hædersmand,
:|: han svigter aldrig nogen Tid «Paraalen». :|:

Han fik en god Forretning fra sin Fader, det er sandt,
men den har han saa højligen forbedret.
Og blev han end i Brandkorpset bare Lieutenant,
:|: har Kongen dog med Ridderkors ham hædret. :|:

Hver ærlig Borger stemte ham til Repræsentant,
hans Valg var for *os* en rigtig kjøn Spas.
For han var rigtig Mester og var altid paa Kant
:|: med hver forløben Læredreng og Bønhas. :|:

Hans Hustru er en Viv, som er Husets Pynt og Puds.
Hun ved, at Manden han er Kvindens Hoved.
Han vinker, og hun stiller: «Her er jeg, Emilius.»
:|: Hun holder, hvad for Alteret hun loved.

De levede tilsammen i Hjemmets blide Ro,
i Troskab af den Sort, man ser saa sjælden.
De fik et Barn om Aaret, og én Gang fik de to:
:|: Det kalder jeg et Slag i Frikadellen.

Hvor høj end Stemningen var kommen op hos Selskabet, kunde det ikke ret følge med den Flugt, hvortil Digteren havde hævet sig i Slutningslinien. Malermester Tode fik kun en diskret Applaus.

Han saa noget skuffet ud, og da han rakte sit Glas ud mod Fru Dann, sagde han:

— Undskyld, Frue, jeg berørte maaske en smertelig Streng paa Deres Sjæls Harpe ved at besynge de to salige smaa Tvillinger.

Fruen rystede paa Hovedet. De nævnte Tvillinger var døde strax efter Fødselen og havde næppe efterladt nogen varig Sorg i Forældrenes Hjerter.

Malermester Todes Øjne søgte Vilhelm Vangs og Astas. Den første havde sit Ansigt i ubevægelige Folder, men Asta sloges synlig med Latteren. Det sidste syntes Forfatteren om og sagde hen til hende:

— Ikke sandt, Frøken Asta . . . Ret humoristisk . . . hvad?

mens han sagde til Vang:

— Naa ja. Det var jo den bare Naturpoesi; jeg er ju'nte Kunstmaler.

— Den sidste Linie var udmærket, sagde Vilhelm Vang.

Tode blev saa glad, at han rejste sig fra sin Stol, gik bag om de Siddendes Rækker med sine store røde Fingre klemte om Champagneglassets Fod, afviste sin Søn Povl, som søgte at standse ham i Farten og hviskede:

— Hold dig i Skindet, Gamle, gjør dig ikke til Grin, med følgende Ord:

— Pas dig selv, Hvalp!

gik hen til Vilhelm og sagde:

— Tillad mig at takke Dem. De forstaar Dem s'gu Noget paa at digte, kan jeg mærke. De kan jo tænke Dem det Mas, jeg havde med at faa Noget til at rime paa Frikadellen.

Asta stak sit Lommetørklæde i Munden, blussende rød af Latter. Malermester Tode saa hen paa hende, laante hende et højst overlegent Sideblik og sagde til Vilhelm Vang:

— Ja, Dann og jeg kan have havt hver sine Talanger, men vi har, Satan flytte og føre mig, ikke havt Talang til at opdrage vores Børn, enten de saa var Han- eller Hunhvalpe . . .

Stik den, min rare Frøken. Har De lært at digte bedre paa alle de Kursusser, som Deresses Fa'r har betalt for, saa kom De bare an.

Han klinkede med Vilhelm Vang, saa Foden paa hans Glas knækkede over, og en gammel Dame fik Champagnen ned af sin graa Silkekjoles Ryg. Hun rejste sig fornærmet og smaaskjændende og forlod Selskabet; hun vilde ud i Kjøkkenet og bøde paa Skaden med koldt Vand.

Tømrermester Dann rejste sig, slog paa sit Glas og sagde:

— Jeg er ikke en Ordets, men en Handlingens Mand. Derfor siger jeg med næsten ingen Ord Tak for de mange venlige Ord og Toner, som der er blevne anvendte paa min kjære, mangeaarige Hustru og paa mig. Jeg er bleven hædret langt over min Fortjeneste, og næst at takke det højeste Væsen, som bestyrer hele Tilværelsen, takker jeg Dem alle. Den, der har hædret mig højest, er min og vores alles fælles Konge, men han er hævet over min Tak. Men jeg slutter Bordet med at raabe: Kongen længe leve!

Stort Hurra! Saa, sagde Dann, saa maa jeg bede de Herrer og Damer at tage til Takke.

Man skiltes og spredte sig.

Vilhelm Vang sagde til Asta, da han førte hende fra Bords:

— Jeg kunde have Lyst til at tale mere med Dem.

— Vil De ikke ind og have Cigar, Kaffe og Kognak? sagde hun med temmelig tydeligt Koketteri . . . Er det Deres Alvor? Ja, jeg vil for Resten ogsaa gjerne tale med Dem . . . Vil De virkelig tale mere med mig?

Hun tog hans Haand og førte ham ind i Kabinettet.

Nogle Damer havde bemærket det og vendte Hovederne over deres Skuldre.

Asta tog stærkt i Vilhelms Arm:

— Ser De, sagde hun og pegede med Hovedet mod de tilbageskuende Damer.

Vilhelm blev overgiven og sagde:

— Frøken Dann . . . har De lært Naturhistorie paa Deres Kursus?

— Hvad mener De?

— Kan De huske en Fugl, der hedder Vendehals?

— Nej . . . Ha, ha, ha! Er der saadan nogle Fugle?

— Masser, som De ser. De kan ogsaa skrige op i vilden Sky.

— Kan De faa dem til at skrige, saa vil jeg give . . .

— Hvad?

— Aa, en Flaske Champagne til.

— Maa jeg da tillade mig at være nærgaaende?

Asta Dann saa paa ham, mødte et smilende alvorligt, aldeles ikke begjærligt Blik.

— Ja, sagde hun. Gjør hvad De vil.

Han tog hende om den trinde Taille med et baade blidt og kraftig Tag, førte hende hen til en Sofa i en Niche prydet med store Portièregardiner.

Nej, hvor vendte Damerne Halse!

Julius Dann kom drivende. Han havde erhværvet saa megen Magt over sine Lemmer, at han kunde bevæge sig over Gulvet uden altfor synlig Skandale. Han saa gjennem sin Rus's Taage sin Søster og Vilhelm Vang i en Situation, som hans Fantasis og Erfarings ejendommelige Retning, hjulpen af Vinens Paavirkning, bragte ham til at sammenligne med selvoplevede Eventyr i de smaa Lysthuse paa Alleenberg eller Sommerlyst ved Aftentid.

Han var uvis, om han skulde følge sin naturlige Sympathi eller sin Pligt som Broder til at være sin Søsters Dydsvogter. Denne Kollision drev gjennem hans grødede Hjerne som Røgen fra en kogende Tjærebøtte gjennem en

tæt Brandtaage, begyndte sort og energisk, flød snart hen i det Graa.

Han holdt sig fast ved en Stumtjener og betragtede Parret, der alt havde sat sig i Sofaen.

— Gaa din Vej, sagde Asta med den truende Sammentrækning af sine store Bryn.

— Nej, . . . jeg vil blive og . . . og . . . jeg vil passe lidt paa dig . . . for Vang . . . han . . . er meget mere durkdreven, end man skulde tro.

— Gaa op og læg dig, min Dreng, sagde Asta, og se at komme til at sove.

— Ja . . . men . . . det kan jeg ikke komme til, Asta, snøvlede Julius i en ynkelig Tone, for Povl Tode ligger der . . . og det er en rigtig Gris . . . saadan, som han har baaret sig ad . . . Men jeg er arrig paa dig . . . og paa Vang, for han . . .

— Gaa nu, Dreng, sagde Asta saa haardt, saa det næsten gjorde ondt i Vilhelm Vang. Han syntes atter at skimte en Opblussen af noget Brutalt; han kunde tænke sig hendes Fader tale saadan til en Haandlanger.

Julius famlede efter et Svar, kunde ikke finde noget, som kunde hævde hans Værdighed. Han fnøs blot foragtelig i Retning af Søsteren

og henvendte følgende Linjer, som han sang med snøvlende Stemme, til Vilhelm Vang:

O Susanne, du var mit Liv, min Lyst,
der fandtes ej en Tøs som dig paa Fædrelandets Kyst.

gjorde et Forsøg paa at svinge sig flot om paa Hælen, men faldt over en Stol. Skjønt han løftede sig op, var dog Løftelsen rent gaaet fra ham, og han tumlede ud af Stuen.

— Undskyld, sagde Asta med skamfuldt forknyt Tonefald . . . Den Dreng taaler ingen Ting. Det var stygt, at De skulde se det.

Hun mødte et stivnet Ansigt og sænkede Øjne. Ligbleg rejste Vilhelm Vang sig og sagde:

— Jeg kan ikke tale med Dem i Aften, Frøken! Jeg kan ikke.

— Jo vist . . . De sagde jo før, at De vilde tale med mig alene. Jeg har glædet mig til det.

— Jeg *kan* ikke nu.

— Hvorfor? . . . Naar De ingen Grund giver, maa jeg tro, at De ikke vil eller . . . ikke tør.

– Ja, saa *tør* jeg ikke.

— Ja, men naar *jeg* nu tør høre, hvad De vil sige, Hr. Vang . . . er det Dem eller mig, der er en Mand? . . . Jeg vil sige Dem rent ud, hvad jeg mener. Jeg vil sige Dem, Hr.

Vang, at jeg er ingen Snærpe, og saa har jeg Noget af min Faders haardhændede Natur i mig. Det var det Vrøvl, som min Broder nynnede i sin Drukkenskab, som har gjort det af med Dem? Hør, Hr. Vang! Har man Mod til at indlade sig med en Susanne i Livet, saa skal man have Mod til at staa ved, hvad man har gjort.

— Men Frøken Dann . . . hvor véd De? . . .

— Ha, ha, ha! Tror De ikke, at Julius først har pralet af sin Erobring og saa raset over sin Skuffelse og betroet mig Alt? . . . Ak — i sin Tid troede han, at Povl Tode var hans Rival. De havde været oppe at slaas ovenpaa paa Julius's Værelse, og Povl havde givet Julius et blaat Øje . . . Aa, det er nogle tossede store Drenge . . . og lige fra Julius og Povl og jeg var Børn, har de altid gjort mig til Dommer, naar der var Noget imellem dem. Det er de blevne ved med. Hvis De ikke har begrebet det før, saa vil De begribe det nu, at jeg ikke er en «Handskepige,» takket være de to lange Drenge.

— Frøken Dann . . . De har talt saa modigt, saa De har beskæmmet mig. De er stærkere end jeg. Men her i Deres Hjem kan jeg ikke tale ud med Dem.

— De agter ikke mit Hjem værd til at tale alvorligt i?

— Frøken Dann. Jeg agter det maaske for højt og forstaar det for lidt . . .

— Naa — aa. Men *Deres* Hjem da. Det vil aldrig aabne sig for mig.

— Mit Hjem vilde heller ikke forstaa Dem.

— Det er for højt for mig, naturligvis.

— Nej, nej, nej . . . Nu er det Dem, som er uforstaaende. Men de Gamle forstaar aldrig de Unge, enten de Gamle er Excellencer eller Spækhøkere.

Asta Danns hvide Haand for gjennem Pandehaarene og over Panden.

— Forstaar Deres Forældre heller ikke Dem, Hr. Vang? Aa . . . det havde jeg troet.

— Maaske for godt, Frøken Asta, svarede Vilhem Vang . . . Eller maaske aldeles ikke.

Tømrermester Dann kom smaadansende ind i Kabinettet med Ridderkorset dinglende i Knaphullet. Han var glad og oprømt. Hans store Hænder bredte sig ud til en Sofaen omfattende Velsignelse, men han paakaldte sin Klogskab og sin Taktfølelse. Han vejrede Muligheden af en Forlovelse, havde, naar hans Pligter som Vært levnede ham Tid dertil, snuset efter den under hele Middagsbordet. Skete *det,* saa var han sikker paa Arbejdet ved den ny Jernbanestation.

Men saa sagde han:

— Dansen begynder!

— Det haster ikke, Fa'r, sagde Asta.

— Hm — Hm naa —! Ja, Enhver har sin Frihed.

Dann var ret glad over, at hans Datter havde mere at tale om med Konferensraadens Søn, og, mens han nynnede den Dansemelodi, som klang højlydt fra Flygelet i den store Stue, trippede han i Takt ud gjennem Kabinettet og ind i de andre Værelser.

— Kan De nu forstaa, Frøken Asta, at her ikke kan etableres en Skriftestol. Naa — jeg mener, vi kan ikke tale fortrolig her ved denne Fest. Se, hvor Deres Publikum stimler sammen i det andet Værelse og har alle deres Snogeøjne rettede imod os to!

Asta rejste sig, lod Vilhelm blive siddende i den halvdunkle Niches Sofa, traadte frem i Kabinettets Mellemgrund, mens hun brugte sin Vifte, truende og trodsende vendt ud mod det højtærede Publikum i Sideværelset.

En gammel misøjet Frue sagde ind til hende:

— Skal Du 'nte ing og danse, Asta?

— Nej, sagde hun.

Den ældre Frue fôr tilbage, som om en Pil havde ramt hendes lille rundbuede Mave. Og den gamle Frue sagde til en anden ældre Frue:

— Bare inte Danns faar Sorg af deres Børn! Julius drikker for meget, og Asta bryder sig inte om det Passendes.

— Hr. Vang, sagde Asta. Hvor og naar kan jeg da komme til at tale ordentlige Ord med Dem? Jeg synes, De maa kunne lære mig meget, og jeg er saa dum.

Vilhelm Vang betragtede hende med de store, halv blide, halv vilde Øjne, som havde bragt Asta til at sige til sig selv, da hun havde set ham første Gang, at han lignede en Raabuk.

Det fôr ud af ham med nervøs Energi:

— Under Løvspring i Skoven.

Asta sagde saa rolig, som om det var den naturligste Ting af Verden:

— Det varer altsaa en Maaneds Tid.

Han havde rejst sig og stod med Armen støttet mod Ryggen af en Lænestol. Han sagde:

— Frøken Dann . . . Tør De da gjøre en Skovtur sammen med mig . . .?

— Jeg tør Alt, hvad jeg vil . . . Men De maa ikke sejle fra mig over til Hveen eller saadant et Sted . . . Kan De se, hvor Julius er et Sludrehoved . . . Aa, nu bliver jeg kaad igjen. Jeg er jo ikke, vil heller ikke være Deres Susanne, og saa snart jeg mærker, at De vil være mere end min gode Kammerat, saa

bliver jeg saa vred paa Dem, at jeg aldrig vil se Dem mere.

Asta havde ogsaa rejst sig, stod rank og kraftfuld i stærkt samlet Lys. Det mørke Haar glinsede i sin uigjennemtrængende Fasthed. Under det firkantede, udskaarne Korset af lysegraat Silke, løftede Barmen sig i livfuld Bølgegang, under Ærmepuffet svulmede Overarmens Muskulatur som paa en stærk Mand, hele Linien fra Halsen til den fremstrakte Fods højre Vrist aandede et Mod, der brød sig Pokker om hele Verden.

Ja, der var Liv bag den sagte hvinende og glitrende lyse Silkemasse! Vilhelm Vang sagde:

— Saa er det en Aftale, at jeg skriver Dem til en smuk Dag, naar Solen er i det lystigste Lune, og de ny Blade drikker sig en Rus i den.

— Ja — en værre en end den, Drengene Povl og Julius og Kaptejnen og Kammerherren har drukket af Fa'rs Drikkevarer. Det er et Ord.

Hun gav ham et Haandslag, men sagde:

— Av! De trykker Ringen ind i min Lillefinger. De har bedre Kræfter, end jeg troede. Men jeg kan godt lide, at Deres Haand er tør

ligesom min, ikke som Povl Todes, for den er som en klam Skindklud.

— De har altsaa tit trykket Todes Haand? sagde Vilhelm Vang med et lidt fortrukket Smil.

— Ja, vi har været forlovede to Gange. Første Gang, da jeg gik til Præsten, anden Gang, da jeg var bleven konfirmeret, men det varede kun fire Dage den ene og to den anden Gang.

— Man aabner da ikke de Breve, som sendes Dem?

— Det skulde Nogen prøve paa, svarede Asta og slog et let Slag med den knyttede Haand mod Guéridonens Marmorplade . . . Saa danser vi to sammen, Hr. Vang.

Var det ham, der tog hendes, eller hende, der tog hans Arm?

De kom ind i den store Stue, hvor der dansedes.

Kaptejnen, der sad og halvsov i en Sofa ved Siden af Malermester Tode, sagde, da hun passerede:

— Sikken en Gardistrejsning!

En ung Grossereraspirant, der førte Dansen op, vilde anvise Parret Plads bagerst i Rækken, men Asta sagde uden videre:

— Nej, vi vil derhen.

* * *

Selskabet var opløst. Fru Dann laa alt i sin Seng som en lille sammenrullet Bylt. Hendes Mand strøg med usædvanlig Venlighed sin Haand over hendes Haar. Hun vaagnede, nervøst forskræmt, anende noget Slemt og blev helt forfærdet, da hun saa sin Mand bøje sig over hende. Han kyssede hende paa Munden. Det havde han ikke gjort i mange Aar. Hun kyssede taknemmelig igjen og sagde:

— Har Du været glad i Aften?

— Hør Du, sagde han. Jeg tror s'gu, det bliver til Noget mellem Asta og den unge Vang. Saa bliver der Slag i Frikadellen, som han sagde, den Klodsmajor Tode. I hvert Fald er jeg sikker paa Stationen. Det er Fanden til Tøs, den Asta!

— Er hun ikke for . . . altfor . . .?

— Hvad?

— Altfor energisk.

— Sludder! Enersji skal der s'gu til, naar man vil fremad og opad. Jeg er saa glad i Aften, at jeg kunde have Lyst til at danse.

Han klædte sig af, kyssede sin Kone endnu en Gang. Hun rejste sig op for at møde ham og sagde:

— Du er saa kjærlig og god, min søde Ven!

— Ja, naar det gaar godt, bliver man god, og naar man ærgrer sig, bliver man ond, sagde Dann og slukkede Lyset. En brillant Aften!

XVIII.

Der var vel gaaet en Uge efter denne Fest. Tømrermester Dann havde paa Skydebanen holdt Talen ved en Værkfælles halvtresindstyveaarige Jubilæum som Mester i Lavet. I disse Kredse gik Dann for at være en udmærket Taler, og hans Popularitet steg, da han mod Slutningen af den korte Tale havde sagt:

— Ja, her staar jeg med det Kors paa mit Bryst, som vor højtelskede Konge har hædret mig med. Men i mig har han hædret, inte mig personlig, for jeg er ikke mere end en almindelig Haandværker (Jo, jo, en ualmindelig, lød det fra Publikum). Nej, nej, mine Herrer. Men som ikke alle Mennesker kan blive Rigsdagsmænd, og ikke alle Kjøbenhavnere Borgerrepræsentanter, saaledes kan heller ikke alle Tømrermestere blive Riddere. Nogle maa vælges til at repræsentere Standen, og saasom Alt i Verden jo kommer an paa Tilfældigheder, saa er det ogsaa en Tilfældighed, at Korset glimrer paa min Kjole,

og at jeg er Borgerrepræsentant. Vor Ven og Hædersgjæst er efter menneskeligt Skjøn fuldt saa værdig til Sligt som jeg, ja meget mere; men da han, foruden at være den dygtige Mand, han er, tillige er en gudfrygtig Mand, saa er han aldrig gaaet i Rette med Forsynet (Jubilaren græd store Taarer). Nej, han er Ridder uden Kors, han er en født Repræsentant for vort gamle Lav, han er Oldermand i Alder. Han leve!

Naturligvis fik Dann sin Regn af Ros fra Jubilarens Side, men den var tarveligere. Han havde ikke en vel oplært Kone til at redigere sine «speeches». Det var lille Fru Danns største Glæde, naar hendes Mand bad hende om at «opsætte» en Tale for ham «for jeg har saa daarlig Tid». Hun græd da af Rørelse, mindedes de Tider, da hendes Lærer i Dansk i Skolen læste hendes Stile op som Mønstre i Sprog og Fremstilling. Og da Dann altid tog Applavs, naar hans Kone havde «opsat» hans Taler, var han hende ogsaa taknemmelig i nogen Tid, gav hende gjerne en pæn lille Gave i Forfatterhonorar og et Kys paa Øret. Han kom den Aften hjem i et straalende Humør, fortalte under jævnlige Afbrydelser af Champagnens eftervirkende Kulsyre, om Festens Herligheder, ikke mindst om den Glans, der var falden paa

ham selv. Fruen fik Taarer i de søvnige Øjne og sagde:

— Dann, hvor Lykken altid gjør dig god og rar! Og, hvor Asta vil blive glad!

Dann lo ret gemytligt og sagde:

— Den Fandens Tøs! Nej, hende siger jeg ingen Ting til, for hun mærker strax, at jeg ikke har lavet det gode Sprog selv. Nej, men jeg kan det jo saa brillant udenad, at Tode skal faa hele Talen. Saa sætter han den paa Vers og synger den, naar han kommer til Stads næste Gang i Malerlavet. Ha, ha, ha!

Og leende gik Tømrermester Dann i sin Seng og sov en god Borgers trygge Søvn.

Han sov længe. Da han vaagnede og saa paa Uhret, var Klokken 9. Men han kunde godt tage sig en Times Hvile endnu, og i glad Forudnydelse af en lille Extraskraber gabede han, strakte sig og vendte sig om paa den anden Side. Men næppe havde han lukket sine Øjne, før han hørte Klokken paa Gangdøren ringe heftigt gjentagne Gange. Dann var ved at udslynge en af de Eder, som saa let faldt ham paa Tungen i hans Svendetid, men som han, da han blev en repræsentativ Skikkelse i det kjøbenhavnske Liv, aldeles vænnede sig af med.

Han tøvede en Stund, lyttede, hørte Trippen

og Hvisken i Sideværelset, blev noget urolig og rejste sig paa Hug.

— Ja, men det gaar ikke an, Fa'r bliver saa vred, hørte han sin Kone klynke.

— Fa'r spiser mig ikke paa fastende Hjerte, lød Astas Alt.

Hun kom ind med et straalende lystigt Smil og sagde:

— Det er Maler Tode. Han siger, at han maa tale med dig, død eller levende.

— Hvad vil han?

— Det ved jeg ikke, men han baade græder og bander.

I en Fart fik Dann faaet saa meget paa sig, at han kunde vise sig. Ordet «Jernbanestationen» susede for hans Øren under hans hurtige Gang gjennem Stuerne.

I hans Værelse sad Tode med Hatten paa Hovedet, bøjet over sin Stoks Haandtag som en knust Mand.

— Stationen? sagde Dann med en møjsommelig tilkæmpet Ro.

— Røget af som en gammel Smadrekasse, det vil sige for vos to, sagde Tode.

Dann blev bleg. Han tog til sit Skrivebords Plade for at faa Støtte. Tode stemte sin Stok over sit Laar og brækkede den i to Stykker, som han kylede langt hen ad Gulvet.

Dann følte sig endnu mere forpligtet til Overlegenhed. Han sagde:

— Naa — ja. Vi bliver jo ikke ruinerede for det.

— Rungenerede . . . nej . . . men det er, hvad han sagde, han, Fuldmægtigen der oppe i den røde Knaldhytte . . . hvad hedder han? han, der manipulerer voresses Sønner?

— Manuducerer, skyndte Dann sig med at rette.

— Ja i Dag er jeg lige glad, om jeg saa taler værre end en Hosekræmmerdreng fra Grønnegade. Men han, den Tamp, han sagde meget træffende, at det var et moralsk Nederlag. For ved Du, hvems Arbejdet er blevet? Jakob Lems!

Dann maatte sætte sig. Den nævnte Tømrer var en Konkurrent, der alt flere Gange havde krydset hans Planer, en ung Mand, polyteknisk Kandidat, som endda nød en for de Mestre ikke helt behagelig Popularitet blandt Arbejderne, fordi han ved Humanitet og dog fast Kløgt havde forhandlet med dem under den sidste Tømrerstrike. Dann havde under Forhandlingen forløbet sig, var kjørt rent fast og maatte endda med blødende Hjerte takke Lem, fordi han reddede, hvad Dann havde speget.

Tode vandt mere Mod, da han sporede,

at Danns fornemme Holdning knækkedes. Han sagde:

— Og hvem har sørget for, at Lem tog den Kage? Den lange Konferensraad, der altid staar og griner en anden En op i Ansigtet som en gammel Høvlebænk. Og det var hans Søn, som jeg har skænket Vin for, og som Du har indbudt til den helligste Familiefest. Det har man for sin Villighed, sa' Pigen, de kaldte hende en Mær. Og ved Du, hvad han, denne Konferensraadsnude, (Tode søgte efter Evne at eftergjøre Konferensraad Vangs brede, sarkastisk smilende Mund) har sagt?

— Nej.

— At Borgerrepræsentanter ikke skulde benytte deres Stilling til at tilvende sig de offentlige Arbeder. Maa jeg nu spørge: Skal de Mænd, som hædres med deresses Medborgeres mest enormeste Tillid, rungeneres for, at saadan en, der sledsker for Socialisterne, kan komme til? Saa siger jeg: Det er en svagmatisk Regering, som nok kan drive en loyal Borger til at gaa over til Venstrerakket. Ja, jeg skriver . . . eller faar min Prokurator til at skrive et Stykke i en Avis.

— Nej, Du gjør ikke, Tode. For det er det simpleste, en større Forretningsmand kan gjøre. Han kan kun skrive i «Berlingske Tidende»,

og den optager ikke Noget mod en høj Embedsmand.

— Hvad Fa'en skal vi da gjøre, Dann?

— Der er ingen Ting at gjøre.

— Hm, hm, hm . . . Nej, det er der vel ikke . . . Gi'r Du en marineret Sild til Frokost?

— Ja.

Frokosten blev spist under dyb Alvor og Tavshed. Men ingen af de to Herrer havde tabt Appetiten, hvor dybt end Humøret var sunket. Da Tode var mæt, gik han.

Dann sad et Øjeblik i dybe Tanker. Da han havde tømt den sidste Slurk Kaffe, sagde han:

— Asta, jeg maa tale med Dig.

— Gjerne, Fa'r.

De gik ind i Kontoret. Han sagde:

— Ved Du, hvad der er sket?

— Jeg har gjættet det, Fa'r.

— Hm, hvad siger Du til *det?*

Asta trak paa Skuldrene.

Hendes Fader nikkede og sagde:

— Det har Du s'gu Ret i. Jeg gjør akkurat ligesaadan. Akkurat. Man skal være overlegen.

Men hun saa godt, at hendes Fader bævede af indeklemt Raseri.

— Ser Du, Asta, sagde han. Vi maa jo bryde med denne Konferensraad.

Der faldt en stor, leende Lysmasse ind i Tømrermester Danns Kontor. Asta Dann stod i sin lysegule, løst hængende Morgenkjole, stor og smuk i Solstraalepragten; i de vide Ærmer svømmede hendes hvide Underarme og Hænder som Fisk i klart Vand. Og hendes Øjne betragtede Faderen med en stille, stor Ro, som gjorde ham usikker til Mode.

— Forstaar Du mig, Asta? sagde han, og hans Mundvige sænkede sig, medens Tungen søgte hans Whiskers.

Asta sagde:

— Bryde med Konferensraadens? Vi har jo ikke havt med nogen Konferensraad at gjøre.

— Skab dig ikke, Asta! Hvorfor tror Du, at jeg inviterede hans Dreng?

— Det raadede jeg dig jo fra, Fa'r.

— Nej.

— Jo.

— Ja, men saa gjorde Du Opsigt ved at . . . rent ud sagt hænge over ham hele Aftenen.

— Det morede mig at tale med ham.

— Det kan ikke ske mere.

— Det maa Du lade *mig* om, Fa'r.

Tømrermester Dann fôr op i hele sin Bruta-

litet, holdt sin knyttede Haand tæt op mod sin Datters Ansigt, mens han brølte:

— Vil Du holde Mund og lystre, Tøs!

Der foregik ikke den mindste Forandring i Frøken Astas Holdning. I den blegblaa Email stod de brune Øjne næsten ubevægelige. Hun sagde:

— Nej, saamænd om jeg vil, Fa'r.

Hun greb med fast Haand om hans Haandled, og han lod hende tvinge dem ned fra den brutalt løftede Stilling næsten uden Modstand. Han sagde:

— Tøs! Er det dig eller mig, der er Herre her i Huset?

— Det er mig, sagde Asta.

— Det kan jeg s'gu mærke, sagde Dann rasende. Men det skal blive anderledes.

— Det bliver aldrig anderledes.

— Saa — aa. Jeg skal, Fanden tordne mig, vise dig det.

Han tog med sine Hænder i hendes Skuldre, hun tog i hans Overarme, medens hun lo og sagde:

— Skal vi slaas, Fa'r? Du kan vel sagtens prygle mig tilsidst, men finder Du, at et saadant Slagsmaal er fint? Alligevel skal Du have Tak for, at Du har ladet din Vrede gaa ud over mig idag, og ikke over Mo'r, som vilde have

grædt, eller over Julius, som vilde have grinet. Jeg holder for meget af dig til at gjøre nogen af Delene.

Den store stærke Mand faldt ned i Sofaen og græd. Hans Datter sagde:

— Hvad er det Hele? Din Forfængelighed er saaret. Det er ikke Pengene for det Arbejde, der ærgrer dig, Fa'r, for de gjør dig hverken rig eller fattig, men Du under ikke den unge Jakob Lem den Forretning.

— Hvorfra véd Du det?

— Fra Bladene.

— Hvad for Blade?

— Oppositionsbladene.

— Hvor kjender Du dem fra? Jeg har forbudt dem at komme i mit Hus.

— Julius og jeg holder dem sammen. Du kan finde dem paa *hans* Værelse.

— Det manglede blot!

Dann fôr op og truede paa ny.

— Lad være med det, kjære Fa'r, sagde Asta. Glem ikke, at vi Unge er fødte til Interesse for Oppositionen. Selv om vi ikke forstaar den, glæder den os, bare fordi den bringer Bevægelse i de døde Vande.

— Gid man ingen Børn havde! raabte Dann og strakte Haandfladerne op mod Loftet.

— Det skulde Du have betænkt for mange

Aar siden, sagde Asta. Nu er det for sent at udøse din Forbandelse mod dem. Hvad nyttede det de gamle Jøder, at de forbandede deres Børn? Om Du ogsaa siger: Gid Satan havde dem! tror Du, at Satan derfor tog dem?

— At Du kan være saa fræk, Asta!

— Har jeg arvet Frækheden efter min Fader eller efter min Moder?

— Hm . . . Men jeg forbyder dig bestemt at hilse den unge Vang eller tale med ham.

— Det skulde Du ikke gjøre, Fa'r, for naar jeg læser et Sted: Adgang er forbudt, saa er det en Opfordring til at bryde ind.

— For Djævlen, Tøs, har Du ikke Respekt for noget?

— Jo, for en Aand, jeg kan se op til, for et Hjerte, der kan opofre sig i uendelig Kjærlighed, om end dets Ejer er langt dummere end jeg, men ikke for en Myndighed, der bare er sat over mig som en Underofficer over en Menig. Man kan tvinge mig til at lystre, men i mit Indre ler jeg eller protesterer.

— Vil Du da forsvare en Svend, som sætter sig op mod sin Mester.

— Ja, hvis han har Ret og er et intelligentere og bedre Menneske end sin Mester.

— Tak, Skjæbne! Véd Du ikke, hvad Lov og Ret er, Asta?

— Nej, jeg bryder mig heller ikke om at vide, hvad der er lavet sammen for at beskytte Stympere. Jeg kjender kun Hjertets, Aandens og Talentets Ret. Og det er, fordi Du har havt Talent, Fa'r, at Du er den Mand, Du er.

— Det var Fa'n, Asta! Synes Du, at jeg har saadant Noget? Ja for Resten . . . det maa jeg vel have. Men vil Du ikke love mig ikke at hilse den unge Vang, naar Du møder ham?

— Nej. For jeg synes godt om ham.

— Tøs! . . . Jeg faar igjen Lyst til at slaa.

— Gjør det, Fa'r. Hvem af os to vil ærgre sig mest, hvis Du gjør det.

— Hold Mund! sagde Tømreren og røg ud af Stuen. Han var bange for videre Modsigelse.

Asta satte sig til at læse den Avis, som laa paa Skrivebordet.

Et Kvarters Tid efter kom hendes Fader ind med sin blanke høje Hat paa Hovedet og den kjønne Figur-Sommeroverfrakke sad stramt om hans slanke Taille. Asta blev ved at læse i Avisen.

— Nu gaar jeg op i Ministeriet, og Du kan tro, jeg skal gjøre Skandale.

— Det var Ret, Fa'r. Brug din Stemme, saa den runger i alle de gamle Gange, saa alle Spindelvævene flagrer.

— Nej, jeg vil dog tage det moderatere, sagde Tømreren, mens han trak Handskerne paa.

Han gik ikke op i Ministeriet.

XIX.

Konferensraadinde Vang var glad over sin Søn. Han kom ret regelmæssig hjem, blev jævnlig hos hende efter Middagsbordet og drak Kaffe med hende i Dagligstuen, medens Konferensraaden trak sig tilbage til sin Cigar, sine Aviser og sin Middagssiesta efter tilendebragt Arbejde for Almenvellet, som han spøgende kaldte det.

En Dag, da de sad ved Middagsbordet, meddelte den lyse Stemning, der som et mildt Sollys svævede gennem Stuen fra Moder til Søn, sig til Husets Herre. Smilet om hans Mund blev mindre stereotypt, mere hyggeligt.

— Men Vilhelm, Du har jo ikke fortalt mig det mindste Grinagtige fra den store Dîner hos Tømreren.

Vilhelm mindedes, hvad han lovede Asta og svarede:

— Aa, jeg synes ikke, det var saa for-

skrækkelig forskjelligt fra de fleste Middagsselskaber.

— Hvem havde Du til Bords?

— Datteren af Huset.

— Er hun kjøn?

Fruen svarede:

— Jeg kjender hende fra Theatre og Boutiker. Hun ser egentlig godt ud.

— Hvis dit Hjerte er ramt, Villy, sagde Konferensraaden, saa læg et Plaster paa Flængen, for hende faar Du aldrig mere at se.

Vilhelm søgte at ave sit Ansigt, mens der gik en Trækning gjennem hans Legeme. Han blev glad over, at hans Moder spurgte:

— Hvorfor ikke?

— Nej, før Tømreren har definitivt faaet Afslag paa et Tilbud angaaende den nye Stationsbygning. Han gad gjerne, hvis Straffeloven ikke var til, bruge sin største Bil som Stridsøxe og nedhugge mig, Hustru og Barn. Det er en meget krigerisk Tømrer; han har tjent som Lieutenant ved det gamle Brandkorps; hans Fader var Brandmajor og havde en til Tænderne bevæbnet Brandmand med gul Fjer i Cylinderhatten som Skildvagt foran sin Port. Majoren kunde for Resten ikke skrive en Linje, der var sund Sans i, ikke bogstavere et Ord rigtigt. Ja, Vilhelm, det gjør mig ondt, at jeg paa en Maade har

berøvet dig Adgang til et saa dannet Hus, for, siden Du ikke kan melde et komisk Træk fra den Middag, saa maa det vel staa i Niveau med de «dannede» Huse, hvor man keder sig. Jeg havde dog troet, at den Tømrer havde nogen Komik at udfolde. Ja, ja, da.

Konferensraadinden havde hele Tiden iagttaget sin Søn og fundet den stive Stilhed over hans Træk paafaldende.

Da Moder og Søn var blevne ene strax efter Middagen, sagde Fru Vang efter en lang Pavse med en med stor Selvovervindelse fremtvungen Resoluthed:

— Jeg er saa glad over dig, min Dreng. Du er min forlorne, tilbagevendte Søn.

Da Vilhelm lidt benovet ved Udsigten til at tvinges ind i fortrolige Tilstaaelser, med lidt Ængstelighed mødte sin Moders Blik, sagde hun:

— Jeg brugte det samme Udtryk om dig i Gaaraftes til din Fader, der er lige saa glad over dig som jeg. Kan Du gjætte, hvad han sagde?

Vilhelm, som var ret fortrolig med sin Faders Stil, sagde:

— Han sagde vel, at jeg kom hjem efter at have vogtet Svin og mættet min Bug med Mask.

Fruen lo lidt og sagde:

— Ja omtrent saaledes. Men sig mig, min Lille, hvad har gjort dig fortvivlet? For det maa Du have været, da Du gik ud og drak meget for meget . . . Villy . . . Du maa jo voxe op til Mand, kan ikke blive ved med at være din Moders Dreng. Men lad mig endnu i kort Tid være din Fortrolige. Sig mig blot, hvorfor Du har levet saadan.

— Ja, Mo'r, jeg skal prøve paa at sige dig det . . . skønt det næppe er mig selv helt klart. Bliv nu ikke vred . . . Først syntes jeg, at jeg hidtil havde baaret mig ad som en Dreng og havde ladet mig behandle som en Dreng . . . og . . .

— Bliv kun ved, Barn. Jeg har selv i denne lange Tid gjort mig tusind Bebrejdelser, fordi det gik op for mig, at det var min Skyld, og at jeg havde været en stor Egoist i min taabelige Kjærlighed til dig . . . ja, at jeg ligefrem havde været latterlig skinsyg paa dig. Fortæl mig noget mere.

Vilhelm samlede sig og sagde:

— Mo'r, kan Du huske, at jeg kom saa begejstret hjem en Dag og fortalte dig om en Forelæsning, jeg havde hørt?

— Ja — ja — det var Noget om Aristoteles.

— Ja. Professor Halling paaviste, hvorledes den Græker allerede klart havde set i Verdens-

udviklingen en evig Bevægelse mod Guddommens og Naturens Enhed. Jeg tumlede med denne Tanke. Den klang for mig som et Omkvæd, der først mandede mig op, men saa gjorde mig fortvivlet. Thi jeg fandt, at jeg aldrig i mig selv kunde gjenfinde det, som Tænkeren havde fundet i Menneskeaanden. Det begyndte med en Slags Religionsskrupler. Mon det ikke har været mig lidt til Skade, at jeg som ganske ung har læst saa meget? Tag det ikke som en Bebrejdelse mod dig, Mo'r.

— Jo, saadan vil og bør jeg tage det. For jeg har sagt det Samme til mig selv. Af for stor Kjærlighed til min eneste lille Blomst har jeg forceret dens Røgt og Pleje. Videre, min kjære Lille!

— Jeg var jo vel kun femten Aar, da Du læste Romeo og Julie for mig. En Dag, da jeg havde tumlet i mit Sind med disse . . . ja Du maa gjerne kalde det Religionsskrupler . . . saa tænkte jeg, at jeg maatte have en Rosalinde, før jeg kunde naa til en Julie . . . naa, ja . . . Ja lad mig for Resten ikke lyve . . . Det kan godt være, at jeg først fik rodet den Tanke frem for min Bevidsthed, da . . . ja, da jeg allerede havde en Rosalinde. Men Alt, hvad der i de Maaneder rørte sig i mit Sind, staar saa taaget for mig, at Tidsfølgen forplumres for min Er-

indring. Det staar kun sikkert for mig, at alle mine Tanker, jeg kan gjerne sige min Moral, eller . . . min Livsopfattelse var bygget paa, hvad jeg havde læst, ikke paa, hvad jeg havde faktisk oplevet eller iagttaget gjennem Sanseindtryk og Erfaring.

Konferensraadinden lagde hans Haand mellem begge sine. Hendes Øjne straalede under hans Ord. Sagte, halv glad, halv forknyt, sagde hun:

— Villy — hvor Du brat er voxet fra din gamle Moder! . . . Din Fader har tidt paa sin spøgende Maade smaadrillet mig med, at jeg bar mig ad, som Du siger, at Du har baaret dig ad. Og Du ved, hvor morsom han er, og at, naar man siger ham imod, saa faar han altid En til at le ad hans Vittighed og glemmer, hvad man selv vilde have sagt. Nu skal Du høre, hvad jeg saa tidt har tænkt paa at svare din Fader . . . men Du maa ikke le ad mig som han. Det er underligt, men det har altid gjort mig saa undselig, saa forknyt. Jeg følte mig i dette Øjeblik saa tosset og tøset som en fjortenaars Pige.

Det var blevet stærk Skumring uden for, og i Stuen bag de svære brune Fløjelsgardiner, de mørke Vægge og Møbelbetræk og de mange Draperier og Tæpper, var det Tusmørke. Hus-

fruens Stemme klang dæmpet og fin som en Sang, der synges *mezza voce* for Kjendere. Vilhelm tav og lyttede som efter et hendøende Ekko, da hans Moder tav et Øjeblik. Hendes Ord, udtalte med denne skjønne Røst, der saa længe han kunde mindes havde klinget for ham som Musik, saa vel kjendt og stadig lige kjær, syntes han i Aften var hans Barnelivs vemodige Afskedssang, som snoede sig blødt mellem alt det Bløde, Mildnende, Fortonende, som den gamle Dagligstue rummede.

Han lænede sig tilbage, tav længe, hviskede saa:

— Tal noget mere, Mo'r.

— *Det*, jeg nu har sagt, vilde jeg sige til din Fader, hvis jeg turde. Men jeg har . . . Ja ser Du . . . maattet samle mig lidt for at faa ordentlig Façon paa, hvad jeg vilde sige. Jeg vilde have sagt: Det, som Villy og jeg har læst af Bøger, er tit jo som . . . ja, hvad skal jeg kalde det . . . Essenser af Livet, altsaa det allerbedste. Derfor har jeg syntes, at man kunde lade Resten af Livet, alt det Vulgære, Kedelige, Aandløse ligge og lære af de største Aander at faa ud af Livet, hvad der er Livets Duft.

— Ja, Mo'r, men har de store Aander ikke maattet tumle forfærdeligt med Livet, inden de fik draget, hvad Du kalder Essensen ud deraf? Du ved jo lige saa godt som jeg af de Aanders

Historie, at de tidt borede sig svært dybt ned i Livets Bærme.

— Ja, det véd jeg nok. Men Andre, som ikke hører til disse Udvalgte, behøver det jo ikke, synes jeg. De, der ikke faar noget ud af Bærmen, behøver jo ikke at røre den, kan jo leve af det, som de Store med saa meget Arbejde, under saa voldsomme Kampe har lagt til Rette. Genierne har Lov til meget, som jeg ikke synes, almindelige Mennesker har Lov til.

— Men almindelige Mennesker har akkurat de samme Drifter og Instinkter som Genierne; deres Hjerne og øvrige Legeme har dog samme Funktioner, om de end fungere mindre intensivt.

— Ja, I Mænd faar dog altid Ret tilsidst, sagde Fruen og tav, enten fordi hun var træt af Diskursen, eller fordi den nærmede sig en Grænse, som hun bævede tilbage for at overskride. Hun havde dog længe været bestemt paa at tale ud for sin Søn om en Ting, hun uden hans Vidende, ja uden sin Mands Vidende, havde sat i Værk. Men efter Sædvane søgte hun en dæmpet, omskrivende, mildnende Form for sin Udtalelse. Efter en lang Pavse sagde hun brat:

— Vilhelm, Du nævnede før den Rosalinde, som Romeo sværmede for. Har Du aldrig

tænkt: Hvad mon der blev af det stakkels Væsen?

Vilhelm studsede. Hans Moder mærkede, at han bevægede sig paa Sofaen, som vilde han rejse sig. Han svarede hurtig:

— Nej, det har jeg unægtelig ikke. Hun er ude af Sagaen, som de gamle Islændere siger i deres Fortællinger.

— Ja, saadan tænker Mændene . . . Det er sandt, Vilhelm. Jeg har en Historie at fortælle dig.

Det unge Menneske kunde mærke sit Hjerte banke helt op i Halsen. Den aandeløse Stilhed i Stuen under hans Moders korte Pavse gjorde ham bange for, at hun kunde høre hans Hjerteslag, som han kunde høre hende dybt og tungt drage Aande. Da hun saa atter lod sin Røst tone ud, bævede det ned igennem ham, som om det havde været en pludselig udslynget, skarp Tone af et Messinginstrument, skjønt Stemmen laa nærmere ved en Fagots bløde Klangfarve.

— Vilhelm, kan Du mindes, at Du som Barn legede med en lille nydelig Pige, som kom her med sin Moder, Vaskerkonen, der talte det løjerlige Miskmask af tre Sprog?

— Ja, sagde Vilhelm resolut og trak Vejret dybt efter Ordet.

— Har Du nogen Idé om, hvorledes det er gaaet hende, siden hun er voxet til?

— Ja.

— Hun er nok falden saa dybt, som nogen Kvinde kan falde.

— Der er dem, der er faldne dybere.

Moderen tog igjen hans Haand og sagde:

— Du har vel mærket, at jeg véd mere, end Du har anet eller ønsket?

— Ja.

— Jeg vidste nok, Du ikke vilde lyve for mig. Jeg vil nu blot fortælle dig lidt om hende; men naar Du lover ikke at tale et Ord mere om den Ting, saa er jeg saa vis paa, at Du holder dit Løfte som paa en gammel Paladins Æresord. Saa hør da, Vilhelm!

Denne By er ikke stor nok, til at et Medlem af en nogenlunde bekjendt Familie bliver upaaagtet. En tjenstvillig Sjæl oppe i Ministeriet fortalte en Dag din Fader Alt. Du kjender ham jo. Han svarede, efter hvad han fortalte mig: «Jeg har hørt den samme Historie af en Sjover, som bærer Kul hjemme i mit Hus. Den Sjover lader til at interessere sig for Sligt.» Din Fader lader jo, som han aldrig tog sig Noget i Verden nær, men han var i længere Tid meget ordknap, og det véd jeg af gammel Erfaring, at din Fader bruger Tavshed

til at bekæmpe sine Sindsbevægelser med. Han er inderst inde saa øm og fin. En Aften lykkedes det mig at faa ham til at tale og fortælle mig Alt. Jeg gav mig til at græde, men saa blev han naturligvis lige saa tør, som mine Kinder blev vaade, og saa sagde han: «Kjære Barn, es ist eine alte Geschichte osv. Men den er ikke saa alvorlig, som Digteren mener. Der gaar saamænd ingen Hjerter itu ved den Lejlighed.» Jeg spurgte ham, hvad vi skulde gjøre. «Foreløbig ingen Ting,» svarede han. Jeg turde ikke tale med dig, knap se paa dig, Villy. Jeg var saa bedrøvet, turde næppe røre mig, naar Du kom ind. Tænk dig, Vilhelm, jeg tror virkelig, jeg var bange for dig som for En, der kun vilde gjøre mig Fortræd.

Vilhelm knælede paa Tæppet for hendes Fod og kyssede hendes Hænder, mens han hviskede:

— Ja, vær rolig, Moder. Den Historie er længst forbi.

— Ja, det véd jeg. Men jeg blev heller ikke glad over det. Du har været haard mod det stakkels Væsen. Jeg havde ikke troet dig i Stand dertil. Jeg kjendte dig slet ikke igjen i det hjerteløse Brud. Du var, syntes jeg, rent gledet fra mig.

— Men hvorfra véd Du Alt det, Moder?

— En Dag melder Madam Jensen sig i Kjøkkenet og beder om at faa mig i Tale. Jeg rystede over hele mit Legeme, vilde helst have nægtet mig hjemme, men overvandt mig og lod hende komme ind. Din Fader var paa Kontoret. Hun fortalte mig paa sit Kaudervelsk, at hendes Mand var død af Delirium paa Kommunehospitalet og føjede saa dertil Datterens Historie. Hun syntes mig nok meget demoraliseret, men hendes Sorg over Datteren gjorde mig blød. Min egen Søn havde jo lige saa stor, maaske større Skyld end hun. For hun havde meget mere, der kunde tjene til hendes Undskyldning, end Du har. Jeg fortalte blot din Fader, at det var forbi mellem dig og Pigen. «Det var jo rart,» sagde han, «kan Du se, Liscia,» «die alte Geschichte» «knuste intet Hjerte» . . . Men jeg havde ingen Ro i mit Sind, jeg tænkte paa det stakkels Pigebarn, som Du havde været med til at ødelægge. Det, jeg nu vil fortælle dig, er sket bag din Faders Ryg, maa foreløbig ikke siges ham. Hører Du, Villy? Og jeg bliver meget vred paa dig, hvis Du fortæller den til et eneste Menneske, inden jeg har givet dig Lov til det. Det maa Du love mig.

Vilhelm rakte sin Moder Haanden uden at sige Noget.

— Jo, Du, saa gik jeg ud til Madam Jensen og bad hende tale med sin Datter, for hende havde jeg ikke Mod til at se, og saa komme til mig en Formiddag og sige mig, om hun gik ind paa mit Forslag. Du kan huske Hofjægermesterinden nede paa Gaarden ved Sorø? Det er saadan en sød Kone, og vi to holder saa meget af hinanden. Jeg skrev til hende og bad hende at tage sig af saadan en Pige. Jo, der var en Plads til hende hos Mejeriforpagteren. Madam Jensen bragte mig det Svar fra Datteren, at hun gjerne vilde bort fra det Liv, hun var viklet ind i, og det stakkels Skind skal efter Moderens Fortælling have grædt og sagt: «Jo, der ned i den Egn vil jeg gjerne, for Vilhelm Vang holdt saa meget af den . . . og jeg har godt af at komme der og straffes for min uvorne Opførsel imod ham, netop paa de Steder.» Jeg fik saa ondt af det stakkels Skind, men se hende turde jeg ikke, jeg var maaske igjen bleven vred paa hende. Jeg kjøbte pæne Klæder til hendes Forsyning, og Hofjægermesterinden skriver til mig netop i Dag, at hun er bleven forlovet med en brav Slagtersvend . . . Ja, jeg lo jo lidt over hendes fængelige Hjerte, men det er vel bedst saadan.

De sad i lang Tid uden at tale. Men der

løb atter en stille, blødt bølgende Stemningsstrøm mellem Moder og Søn. Endelig sagde Konferensraadinden:

— Du bliver vel til The i Aften, Vilhelm?

— Med Glæde. Tak, Tak, Tak, Mo'r!

Pigen meldte, at Bordet var serveret. Da Konferensraad Vang havde tillavet en «half and half», løftede han Øjnene med et elskværdigt-skælmsk Udtryk mod Vilhelm og sagde:

— Hør, min Dreng, Du bliver vist en Pokkers dygtig Jurist.

Vilhelm rystede paa Hovedet.

— Jeg har spurgt et Par af de juridiske Professorer om de Forhaabninger, de knytter til dig, og de mener, at Du vist maa fordybe dig i selvstændige videnskabelige Undersøgelser, siden Du ikke har Tid til at komme til Forelæsninger og Examinatorier. De forudsætter, at det umulig kan være af Dovenskab, da Udfaldet baade af din Artium og Philosophicum er saa brillant.

Der var ingen Bitterhed, kun et muntert Drilleri i Konferensraadens Tone og Mine. Vilhelm sagde:

— Det er længe siden, jeg hørte en juridisk Forelæsning, og at jeg har aabnet en juridisk Bog.

— Keder det dig, hvad Du har læst og hørt?

— Umaadelig. Jeg kan ikke slaa Gnist ud af de Flintestene.

Konferensraaden rejste sig og gjorde Tegn til sin Søn at følge ham ind i hans Værelse. Han sagde:

— Har Du nogensinde kjendt et Menneske, som vil spise Nødder, og som har været fri for at knuse Skallerne, hvad enten han nu knækker dem selv eller bruger Nøddeknækker i Form af Forelæsninger eller lader en anden, f. Ex. en stor Manuduktør knække dem for sig med *sine* Tænder?

Vilhelm gled, som det saa ofte var sket, naar han havde talt med sin Fader, uvilkaarlig ind i dennes Tale- og Tankesæt.

— Til at knække haarde Nødder er mine Tænder ikke stærke nok. Nøddeknækkeren knuser tidt Kjærnen tilligemed Skallen, og det er dog for uappetitligt at spise de Nødder, som har været i en Andens Mund.

Konferensraaden smilede, tav et Øjeblik og sagde:

— Hør nu, min Dreng! Har Du ikke følt den Ærgjerrighed i dig, som higer mod Indflydelse, eller om Du vil, mod en Magtstilling?

Sønnen saa sin Fader fast i Øjnene og sagde resolut:

— Nej, aldrig.

— Hm — saa-aa? Ja, jeg har jo tænkt mig det. Ja, det er kun juridiske Kandidater, som i dette Land kan naa en Magtstilling, og Du vil faa Formue nok, til at Du kan sætte dig i saa megen Respekt, at Du kan komme frem uden at behøve at krybe. Men Du faar ikke Formue nok til at leve som æsthetiserende Ironiker, som jo vilde være det morsomste for et godt Hoved i dette Land. Kommercielle eller industrielle Baner er jeg sikker paa, at Du ikke føler dig dragen til, og det er jeg glad over. Jeg har en naturlig Aversion for Matadorer paa de Gebeter . . . Men den gejstlige Vej, da? . . . Ja le kun, men hør, hvad jeg mener. Religion er ligesaa nødvendig for Samfundets Organisme som f. Ex. Følelsesnerverne for Individets. En Præst, der er gjennemdannet og forstaar at udskille Religionens Kjærne fra dens Skal, vilde i vor Tid fremhjælpe Humanismens Sag. Mynster var sin Tids Mand. Han blev desværre dum eller rettere snusfornuftig med Alderen og brugte med Fiffighed sin Bispekaabes Fløjelsmave som Stødpude mod Kierkegaard, som først, da Manden under Fløjlet var død, vovede at støde til. Gad Du ikke studere Theologi, min Dreng?

— Nej, svarede Sønnen.

— I hvilket Studium tænker Du at træffe de blødeste Skaller og den sødeste Kjerne?

— I Kunsthistorien f. Ex.

Konferensraaden studsede lidt og spurgte:

— Hør Vilhelm, er det nu mere end en Flyvegrille? Tror Du ikke, at dens Studium kræver Granskning af Dokumenter og Texter lige saa tørre og sterile som Lovparagrafer og Domme?

— Jo, det véd jeg. Men Kunsten er Livets prægtigste Fest, staar for mig som Aandens Blomst. Jeg skal ikke skræmmes tilbage for, hvad Du kalder sterile Dokumenter og Texter. Det er Portene til en Festsal, hvor Alt straaler og funkler i Lys og Farve, eller til mørke Haller, igjennem hvis Sprækker Lyset sniger sig og spiller i underlig Mystik, som profeterer dets Sejr.

— Død og Pine? Jeg kan mærke, at Du i din Prosa danner dig efter de bedste Mønstre ligesom Hr. Zierlich i sine Vers til Fru Bittermandel. Naar er Du bleven saa begejstret for Kunsthistorien? Har Du hørt Forelæsninger over den?

— Ja.

— Og Du er lige saa begejstret nu over din Docent, som Du var for Professor Halling?

— Ja.

— Og har lige saa lidt Kritik over for din nuværende Mentor som for den forrige?

— Men Fa'r, har Du da aldrig læst noget af den Mand? Han har en Klarhed som Professor Halling, en spillende Aandfuldhed, som hans store Forgænger skal have havt, en Kundskabsfylde, der gjør, at han forstaar al Kunst, en Upartiskhed, en stolt Ironi . . .

— Pieteten er din herskende Evne, tror jeg. Ja, ja. Studér Du blot Kunsthistorie, min Dreng. Men saa falder de fede Bidder ikke af til dig, som hvis Du havde taget juridisk Attestats, det højeste Saliggjørende, tror jeg, i dette Land . . . eller den theologiske, som er det næsthøjeste Saliggjørende. Mærker jeg, at det er Alvor, Vilhelm, saa skal det ikke komme an paa Penge til en Udenlandsrejse. Men mærker jeg, at Du skaber dig og blot vil lære saa meget, at Du vil sige Aandrigheder «ins Blaue hinein» om Kunst, saa maa Du Skam hellere se at faa Ansættelse ved et Blad og tjene dit Brød som Spaltefylder ved at sludre om vore Charlottenborg-Udstillinger og saa skrive lyriske Digte, helst i Ord, som ingen Djævel forstaar. Hvis jeg var en gammel jødisk Patriark, saa vilde jeg i den Anledning pryde dig med min Forbandelse, men da jeg kun er

en dansk Embedsmand af god Familie, saa formaner jeg dig med al den Værdighed, jeg kan opdrive: Bliv dog et Menneske, som arbejder i et Fag, om det saa er i Skorstensfejerfaget. Hellere Renovationskusk end Dilettant i femten Kunster og Videnskaber, nota bene, naar man ikke kan være Mæcenas, og det kan man ikke, naar man ejer under en to tre Millioner.

— Ja, ja, Fa'r! Strander jeg paa Studiets Hav, saa skal jeg, saa snart jeg faar svømmet i Land, søge en borgerlig Haandtering.

— Meget vel! Saa kan Du jo se, om Du kan komme i Lære hos vor Ven, Tømrermester Dann, som maaske til den Tid er Etatsraad. Saa kan Du som Bifag lære Snobberiet af samme Mester. Søg saa at faa nogle opfyldte, sumpige, pestsvangre Grunde til Kjøbs for en Slik, byg Kasser paa syv Etager, prop Mennesker i dem som Sardiner i en Daase og bliv Spekulant. Kjøb Billeder af de anerkjendte Malere, saml paa gamle Kobbermaskiner og Porcelænspotter. Saa kan Du endda ende som Borgerrepræsentant og Ridder. Hvis jeg er død til den Tid, skal jeg smile til dig fra min Himmel, især hvis Du som Tilgift til al den Lykke faar Mesters Datter og hendes Medgift.

Vilhelm fik ved disse sidste Ord en For-

nemmelse, som om en kold, skarp Klinge gav ham et dybt Saar.

Konferensraaden saa flygtig op paa ham og sagde:

— Vilhelm, gid den Brud, Du en Gang støder paa, maa ligne din Moder saa meget som muligt. Gaa nu ind til hende og spis Kjærner, efter at jeg har givet dig Skaller at knække. God Nat!

Da Vilhelm kom ind til sin Moder, mødte hendes Øjne ham med smilende Tindren. De var glade som et Barns.

Hun rejste sig og bredte Armene ud imod ham. Han faldt i hendes Favn. De kælede for hinanden som to Børn: en jævnaldrende Søster og Broder.

Og, da hendes Ansigt kom tæt til hans i Lampens fulde Skær, bemærkede han for første Gang, hvor hendes smukke, gullige Teint var bleget, og at Rynker sitrede om hendes Øjne og hendes Mund.

Skulde de Rynker være Furer, gravede af Taarer, hun havde fældet for sit eneste Barn? Havde Sorgen taget Glansen fra hendes Huds sydlige Lød? Han kyssede hende, hvor de Rynker sad, og paa Kinderne, som kunde hans Kys glatte Rynkerne ud og gjøre Hudfarven varm.

Men hendes Røst klang med ungdommelig Jubel:

— Jeg véd, at din Fader vil lade dig rejse, for at Du kan dyrke det Studium, som Du længe har drevet i Stilhed. Du kan tro, at jeg er født til Spion af dine Veje, Villy. Ser Du, jeg maatte jo se efter, hvorledes det saa ud oppe hos dig . . . og saa fandt jeg jo lutter Tegninger og kunsthistoriske Værker, som Du havde laant fra det kongelige og Kunstakademiets Bibliothek, og én Dag fandt jeg nogle Blyantstegninger, og jeg tænkte strax . . . for jeg syntes, jeg kunde se det . . . at de var af dig selv. Nu skal Du høre, hvor fræk din gamle Mo'r kan være . . . En Dag, da jeg vidste, Du var borte, havde jeg indbudt vor Ven Maleren Brummer, saa tog jeg de Blyantstegninger ned og viste ham dem.

— Men Mo'r da! Han sagde vel, at det var det usleste Kradseri.

— Nej, just ikke det.

— Naa, men noget Lignende.

— Han sagde, at Du ingen Ting havde lært, men da jeg sagde, at Du slet ikke vilde være Maler, men Kunsthistoriker, saa sagde han, at der var en skarp Formsans i Tegningerne. Saa fortalte han, at Du var jævnlig Gjæst i hans Atelier, og at han gjerne vilde optage

dig i sin Skole. Du behøvede bare at gaa der nogen Tid, saa kunde Du lære, hvad Du behøvede til det Brug. Er Du vred over, at jeg saadan har eftersporet dine Veje?

Vilhelm svarede med ny Kjærtegn.

— Min yndige, min søde Moder! hviskede han.

Da deres Øjne mødtes, var hendes fulde af Taarer, hans stærkt beduggede. Da smilede Konferensraadinden og sagde:

— Ja, nu siger jeg dig Godnat, Villy, for jeg kan snart ikke taale at blive glad . . . Og saa . . .

— Hvad saa?

— Din Fader sagde til mig i Morges: Naar Du nu taler med Vilhelm i Aften, efter at jeg har talt med ham, saa gjør mig den Tjeneste ikke at piske for mange Røræg.

XX.

Der stod en Artikel i et Blad — ikke det officielle Regeringsblad — men i et af de Blade, hvori man gjerne tog anonyme Artikler af underordnede Embedsmænd, rettede mod dem

af deres Overordnede, som det strenge Regeringsparti ikke var helt sikre paa.

Den Artikels Hovedindhold var følgende:

. . . At det var skændigt, at man i de højere Regeringskredse ikke var fri for at lefle med de nyeste Tiders nedbrydende Tendenser . . . Man er bange, synes det, og en Regering, der er bange, staar for Fald . . . Vi taler om de ny Stationsbygninger i S . . . Vi véd, at et af Hovedstadens mest udmærkede Firmaer, ledsagede af lige saa udmærkede Medarbejdere, har tilbudt dette Arbejde paa rimelige Vilkaar. Men det synes, at der i Ministeriet har gjort sig gjældende en vis sentimental Hensynstagen, en vis abstrakt Retfærdighedsfølelse mod yngre fremadstræbende Forretningsmænd. Men naar slige yngre Forretningsmænd søge deres Styrke i et ganske vist hidtil ikke kompromitterende, men i Tider som vore ikke ufarlige Tilnærmelser til strejkende Arbejdere, saa turde det vel være tilladt at tvivle paa, om Indenrigsministeriet ikke gjorde bedre i at blive ved de anerkjendte Firmaer. Nu er Fejlen en Gang gjort, staar for denne Gang ikke til at ændre, men næste Gang, haaber vi, vil Regeringen foretage en nøjere Overvejelse i sin egen Interesse.

— — — — — — — — — — — — — — —

— Den er fint lagt ud, sagde Malermester

Tode til Tømrermester Dann, da den Sidste ugenert og knejsende traadte ind i Hôtel d'Angleterres Kafé.

— Hvad er lagt ud? spurgte Tømrermester Dann, trak en af sine Whiskers ind i sin Mund og suttede lidt paa Haarene.

— Den *dér,* sagde Malermester Tode og smækkede med Tungen . . . Den er om vos to.

Dann tog Avisen og sagde:

— Der er dog endnu en offenlig Mening.

— Ja, jeg tror det nok, sagde Tode og rakte Tungen langt ud. Du er lige saa klog som et Menneske, din gamle Øxehandterer . . . Men det er det Samme . . . jeg er hverken fedtet eller røget. Jeg gi'r en halv hvid Portvin . . . Opvarter halløj!

— Tak nej, sagde Dann.

— Hvad jeg mest beundrer ved dig, Dann, sagde Malermester Tode, det er først din Noblesse og bagefter din Durkdrevenhed. Opvarter . . . en halv Portvin af den hvide til halvtredje! . . . Du Dann, hvad tager en Prokurator for at skrive saadan en Rad af en Artikel?

— Pst, Tode! Man taler ikke om de Ting.

— Nej, nej . . . nej! Durkdreven er Du. En Ræv . . . Lige meget. Bare Hjertet er godt, Du gamle Dreng!

— Men først Forretninger.

— Ja vel.

— Du . . . Tode . . . Saa Du, hvor den skar mellem den unge Vang og . . .?

— Pytsch . . . Din Datter. Ja den var ren i Kanten. Naa da.

— Hvad der bli'r ud af det . . . vær nu fin, Tode.

— Jeg skal være fin som en Liljekonval.

— Ser Du. Der kunde jo komme en Forretning ud af det.

— Vejrer Du noget i Luften, hvad?

— Hvem véd.

— Skaal! Skaal, Dann. Menneskene er Fa'en sla' mig, ikke bedre, end som de er. Din gamle Tyvetrækker, Gud velsigne dig?

Dann forlod Scenen klog og stram.

Han følte sig ædel i sit Indre. Med en naiv Tro paa, at Konferensraad Vang skulde ærgre sig grusomt over den Artikel, tilgav han Konferensraaden, og figurligt klappede han ham gemytlig paa Skuldrene, hvad han vel nok havde vogtet sig for at gjøre i Virkeligheden, og henvendte disse imaginære Ord til ham:

— Jeg har ikke Noget imod Partiet, min gamle Ven, hvis de to Unge finder hinanden.

Og han fløjtede Marchen af «Brylluppet paa Ulfsbjerg» mellem Tænderne, et fra hans

Svendeaar indøvet Kunststykke, som han gjenfandt sig i fuld Besiddelse af. Havde Nogen lyttet til hans Foredrag, kunde denne Tilhører maaske have skjønnet noget af en Triumfsang deri.

Alt imens sad hans tro Tode paa Kaféen og gjennemstuderede Artiklen flere Gange. Han mumlede:

— Det kalder man at hævne sig! Gud, hvor er Emilius Dann indvendig foret med Ræveskind!

Han kunde ikke betvinge sin Latter. Den brød frem, saa flere af Kaféens Gjæster forbavset løftede Øjnene fra deres Aviser.

Det var kjedeligt, at der stod saa megen Portvin levnet. Tode følte sig oplagt til at give Noget. Den Artikel var Tode stolt af og glad over paa Haandværksstandens Vegne, og mens han langsomt sugede sit andet Glas Portvin ind, gled han umærkelig ind i den Forestilling, at Dann selv havde skrevet Artiklen, hans Hjerte hoppede af Fryd over at være fortrolig Ven med saadan en Mand; tilsidst blev den brave Malermester af et Glas endnu bugseret ind i en saadan Glædestilstand, at han ligefrem følte Forfatterstolthed over samme Artikel . . . «ja for jeg kunde lige saa godt have skrevet den som Dann, for vi har

jo altid vaaren saa grundenige i alle voreses Tankegange . . .» Naa, men da ingen af os har skrevet den, men Dann har betalt sin Prokurator for at lave den . . . saa . . . ja, ja . . . Lad ham saa alligevel have Æren, for jeg kan dog ikke være bekjendt at foreslaa ham at betale det Halve af, hvad den har kostet ham. For det Første maa han føle sig for naabel til at tage imod det . . . for det andet . . . saa har han s'gu da bedre Raad til at betale end jeg.

Han sad og kælede for disse Indfald som for en Række vævert defilerende Kattekillingerygge og endte med at erklære for sig selv, da han havde faaet listet al den resterende Portvin i sig, at nu havde han Ideen i sig til en ny Vise til Ære for den kjøbenhavnske hæderlige, kongetro og patriotiske, men derfor lige godt uafhængige Haandværksstand. Og hans poetiske Stemning fik jaget et Par Taarer op i hans store, skikkelige Øjne.

Just i det samme Øjeblik søgte samme Øjne ud paa Torvet og fandt Povl Tode og Julius Dann spaserende paa Fortovet. I Dag havde de lagt sig efter et mere soigneret Udseende. De bar høje Hatte, lyse Paletots, rødbrune Handsker, Pincenez og tynde Stokke. Gamle Tode nikkede vel tilfreds og mente, «at

ingen s'gu kunde se paa dem, at deres Fædre ikke var Konferensraader». Mon de havde læst Artiklen? Skulde han kalde dem ind og vise dem den? Saa kunde han gjerne for den Sags Skyld spendere en halv Flaske tarveligere Portvin, «for unge Mennesker skulde ikke forvænnes.» Han selv havde aldrig smagt Vin, før han blev Mester . . . Nej — han vilde dog lige godt ikke.

Der var endnu et lille Stykke Kritik, som laa og svømmede i Malermester Todes Begejstrings Strøm. Den formede sig omtrent saa:

— Nej . . . Man véd ikke, hvad saadan et Par Studentertampe kan finde paa. De piller Ord ud af alt, hvad de hører eller læser og gjør Skrupsjov med dem, saa de rent kvæler Glæden hos ældre og forstandige Folk, som bestemt véd, hvad Livet er for Noget.

Han brød da op og gik hjem, og undervejs faldt han blødt tilbage i sit tidligere blide Stemningsleje.

Dann havde forsinket sig paa sin Vej hjem ad. Thi, hvor han i et Vindue havde sét, at der solgtes Aviser i Boutiken, var han gaaet ind og kjøbt saa mange Exemplarer af vedkommende Blad, at hans Overfrakkelomme struttede af sit Indhold. Han betragtede nøje de Mænd, han mødte. Naar han vexlede Hilsen

med én, kriblede det i ham af Lyst til at forære ham et Exemplar. Men det gik dog nok ikke an. Han formanede sig selv til at huske paa, hvilken Mand han var, at han burde være stolt. Det randt ham i Hu, at en studeret Grosserer, hans Kollega i Borgerrepræsentationen, i et udgydningsstemt Øjeblik efter en kommunal Middag, to Kopper stærk Kaffe og to Glas grøn Chartreuse havde ytret:

— Ja Gu' er Pressen en Magt. Men hvis vi, som repræsenterer de overordnede Samfundsmagter, vilde lade den altfor meget mærke med, at vi brød os synderlig om den, saa vilde den blive komplet utaalelig uvorn.

Tømrermester Dann knappede da sin Paletot op og fordelte Aviserne mellem dens Indrelomme og sin sorte Bonjours to Baglommer. Nikkende bifaldende til sit bedre Jeg, der havde gjort ham en Smule fornem, steg han op ad sin Trappe, efterat have dvælet velbehagelig, men umærkelig smilende paa de tre Marmortrin, som fra Porten førte op til Stueetagens Afsats.

I Dagligstuen mødte han sin Datter i elegant Foraarskaabe. Hun kom straalende, solbelyst, øjentindrende. Hendes Fader fandt hende dejlig . . . Turde han blot udgyde sin Glæde for hende, trykke Avisen i hendes Haand! . . .

Nej, nej . . . det var dog forbandet! Det kunde krydse hele hans diplomatiske Væv . . . og disse Børn . . . de var paa en Gang altfor dumme og altfor kloge . . . Og den kjære Asta havde jo en Gang gjort ham hans Husherredom stridigt . . . netop fordi hun var lige saadan en Kraftkarl som han selv . . .

Han aabnede hende da blot sin Favn, trykkede hende til sig, løftede Fligen af hendes Slør og kyssede hende. Da han mærkede det stærke og smidige Legeme fylde i hans stærke Arme, saa de blanke Øjne hæfte sig uskyldigt, varmt til hans, sagde han:

— Du er mit Kjød og Blod, min raske Tøs! Det er Tømrerarbejde af første Sort . . . man kan s'gu godt kalde det Arkitektur.

Men, som om han var bange for at have ofret for meget af sin faderlige Værdighed, strammede han Læberne, sænkede Mundvigene og spurgte myndigt:

— Hvor skal Du hen, Asta?

Hun veg et Par Skridt tilbage; hendes stærkt farvede og stærkt formede røde Kinder stod blomstersunde og blomsterskjønne, og under den tæt sluttende Kaabe tegnede Bustens kraftige og blødt svungne Linjer sig i al deres Slankhed og Fylde.

Han følte, at hun var ved at rejse sig i

Trods som forrige Gang. Men i Dag var han god og skikkelig i Sind. Han sagde:

— Ja, Du er jo stor og voxen og flink og . . . dannet. Gaa Du, hvorhen Du vil, min Pige. Det kommer ikke mig ved. Men somme Tider . . . saa synes jeg, at jeg har Noget at sige over dig . . . men saa synes jeg strax igjen, at Du er ved at voxe fra mig. Gaa, min egen Asta; det er et dejligt Vejr, og Solen skinner . . . og Du ser saa sød ud i Solskin.

Nu blev Asta blød og god. Hun klappede sin Faders store Whiskers og sagde:

— Ja, jeg vil i Skoven.

— Alene? spurgte Dann og hans Mundvige trak sig ned.

Hun aabnede Læberne, sunde og røde som fuldmodne Hindbær, og Tændernes perlestraalende fugtige Række traadte frem. Hun svarede:

— Ja, træffer jeg ingen Anden . . . saa tager jeg alene.

— Du er en rask Pige, sagde Dann, betænkte sig lidt, tog to Tikronesedler ud af sin Tegnebog, lo lidt og sagde:

Der er til Vogn, hvis Du ikke gider gaa.

Pludselig trak han en af Aviserne ud af Lommen og hviskede:

— Læs Artiklen om Leverancer . . . naar Du sidder paa en Bænk paa et kjønt Sted i klar Sol.

XXI.

Vilhelm Vang havde givet sig til at studere paa Kraft, sad paa sit Værelse mellem ophobede Bøger, Stik og Fotografier.

Hvor taler en gammel Bog stundom med religiøs Myndighed til sin Læsers Sjæl!

Vilhelm havde havt foran sig gamle Carlo Ridolfis tykke Bog om det venezianske Maleri. Han havde læst disse Linjer:

«Men blandt de vidunderlige Opfindelser og blandt disse Kunster, som have til Maal at efterligne Overkunstneren, Gud Herrens Værker, i hvilke han har aftrykt sin guddommelige Almægtigheds Præg, er der ingen, der i Udmærkethed og Værdighed overgaar Maleriet. Dette gyder med sine Farver Yndelighed over Blomster, Skjønhed over Planter, Behag over Vilddyr, Fryd over Havet, Glæde over Himlen, Pragt over Jorden, Pryd over Verden. Guld, Sølv, Marmor, dyre Stene og alt værdifuldt Metal blive end kosteligere, naar det af en vel

udlært Haand tvinges ind i rigt smykkede Vasers og Søjlers og andet sindrigt Arbejdes Form. Og i lige Maade løfter Maleriet Mennesket frem i Skjønhed, i symmetrisk Fuldkommenhed, der udspringer af Farverne, naar Mennesket hæver sig med majestætisk Pande, med livfulde Øjne, med store Bryn, med purpurne Kinder, med skarlagens Læber, med tydelig tegnet Næse, med blondt Haar, især hvis han yndefuldt smiler og bevæger sig i bløde Linjer, hvis alle Dele af hans Legeme taktfast og i rette Maal og Forhold svare sammen, og naar disse velordnede Forhold ere Tegn paa en vís Sjæl og paa udmærkede Legemsøvelser. Ja til syvende og sidst er Maleriet hin universelle Idé, som i sig indbefatter alle Universets Ting, og Formen er ej andet end en Straale af det guddommelige Væsen, som er gydt ud over alt, hvad skabt er, alt imedens hine Gjenstande gjøre sig desto mere værdige til Beskuelse, jo mere Maleriet udfolder sine Herligheder.»

Ja, hvor henrivende maatte de Billeder fra Venezia være, naar den unge Mands Sjæl allerede blev sat i Dirring ved, hvad han havde læst om, nemlig hvorlunde den havnære By frembød særegne, rigt farvegivende Luftvirkninger og klare Gjenskin, om hvorlunde de rige Patriciere gjenkjendte deres hedensk-jordiske Livslyst

i en Billedrække, hvor Lys og Farve forskjønnede Glæderne, hvor de hellige Skikkelser med Verdens Frelser midt iblandt sig gemytligt pokulerede sammen med Karl V, Frans I, Sultan Soliman og andre verdslige Karle, mens de store Mestre sad og spillede en Symfoni i Forgrunden, hver trakterende sit Instrument . . . Ak, al den bløde Kraft . . . al den Klarhed . . . al den bedaarende lyriske Fornemhed, som akkompagneres af søde musicerende Engle ved Gudernes Fodskammel! Hedensk Munterhed danner Understemmen i Kirkemusiken! Hvilke fede og duftende Ofre til det kristne Olympos!

Hvor længtes han mod Palma Vecchios tre store Kvinder! Herregud! Kun til Dresden behøvede han at rejse!

Han holdt mest af den midterste med det fyldige Legeme, det mægtige Gyldenhaar, der jo baade saa klog og frejdig ud, mens hun læner sit Hoved til sin Veninde til venstre og vender sig mod sin slanke Fælle til højre. Svulmende og livsfrisk, fornem og intelligent . . . Ja, intelligent . . . ja. Den unge Mand fordybede sig i denne Skikkelse, i dette Kvindehoved med de udslagne Haar, med den kraftige Barm, den store hvide, halvt knyttede venstre Haand. Han forelskede sig, bredte Armene ud mod hende . . . «Hun maa kunne forstaa mig . . . hun er

jo intelligent . . . jeg vil . . . eje den venezianske Kunsts Musa . . . Usle Tid, billedløs, dum, politiserende, muldvarpegnavende! Kom til mig, Palma vecchios midterste Pige! Er Du kommen til Dresden, saa far med Jernbane til mig til Kjøbenhavn . . .! Ha, ha, ha! Pigen er død for mindst halvfjerdehundrede Aar siden. . . . Men hvorfor lever man dog i saadan Torskealder . . . eller i et saadant Land? Et Land, der aldrig for Alvor vil have Plads for Kunst eller Kultur, af Skaberen bestemt for Isbjørne, hvis Befolkning maa bestaa af Efterkommere af det Affald, som af Overbefolkning og Sult i bedre Egne dreves herop i en eller anden gammel, forbandet Sagahelts Tid! Uh, disse Helte, hvis Savl fryser til Istappe i deres pjuskede Skæg!

Vilhelm Vang maatte le, da han opdagede, at han talte højt og lavede en Monolog, som han havde læst var en forbudt Ting i det moderne Drama.

Det bankede paa hans Dør.

— Kom ind! raabte han. Det løb ham koldt ned ad Ryggen.

Hans Fader kom ind leende.

— Hør, min Dreng! Vi venter paa dig til The. Det er rart, at Du er flittig, men glemmer Du at se paa dit Uhr, bliver Du en latterlig Person. Du snakker højt med dig selv. Det

minder mig om gamle Vartovsmadamer. Du sang en Dithyrambe om den venezianske Kunst og bredte Armene ud, favnede *nubem pro Junone* . . . Maa jeg præsentere dig Reversen af Medaillen? Man kan ikke slutte fra en herlig Kunst til et herligt Liv. Hvis Du som Justitsraaden i «Lykkens Galocher» . . . Du véd, han ønskede sig tilbage til Kong Hans's Tid — fik Lov til at rejse til Venezia omtrent paa samme Tid, som den anden Oldenborger regerede i Danmark, saa vilde Du vel se en Pragt og Herlighed i Billeder og Bygninger, mens den stakkels Justitsraad æltede i Snavs og Pløre og saa Sjællands Bisp i Narreoptog. I Venezia vilde Du vade i Blod og høre fortvivlede Suk fra den dejlige stumpvinklede Bro. Du rasede for et Par Aar siden mod de skikkelige danske Provisorier, og nu sværmer Du for en Kunst, opretholdt af nederdrægtige Tyranner, der førte den infameste Regering i den dejlige Laguneby. Det var en Regering, grundet paa Mistænksomhed og Spioneri, som kvalte enhver Frihedsytring under Dogetagets brændende eller iskolde Blykamre. Jeg har set, Villy, det tomme Felt i Dogesalen, hvor den sortmalede Grund hænger ned som et Flor. Man læser med Møje Navnet Marino Falieri, Forræder. Det var en stor Feltherre og Diplomat . . . ja, I unge Mennesker

er jo saa uvidende som Stude . . . Véd Du saa meget om ham, at han blev halshugget?

— Ja.

— Naa dog! Véd Du, hvorfor Dogen Marino Falieri blev halshugget, da han var henved 80 Aar gammel?

— Jeg har læst Byrons Tragedie.

— Naa — den er omtrent ligesaa historisk paalidelig som Ingemanns Valdemar Sejr. Men Noget er bedre end Intet. Han blev halshugget, fordi han i naivt Raseri vilde fælde det oligarkiske Tyranni. Han opnaaede, at det blev endnu brutalere. Godt. Dine priste venezianske Kunstnere blev fødte op af det mest forbandede Tyranni, der har existeret i Verden.

— Hør, Fa'r. Det er mig det Samme. Hvis en Jord for at frembringe en Giorgione, en Palma vecchio, en Tizian, en Paolo Veronese trænger til 4000 Slynglers Blod for at gjødes, og saa kan frembringe en saadan aandelig Høst som Venezias Kunst, saa er Blodet vel anvendt.

Konferensraad Vang rejste sig, tog sin Søn i Nakkehaaret og sagde:

— Naa, Gud ske Lov, Du er endnu daarligere Demokrat end jeg. Du vilde halshugge Tømrermester Dann, hvis hans Blod kunde gjøre f. Ex. Krøyer til en endnu større Maler . . .

Aa, Villy, hvor Du ser morsomt paa mig . . . Jeg kan for Resten anbefale dig at arbejde paa Fremtiden. De venezianske Nobili var ogsaa Kræmmere . . . om der var Tømrere imellem dem, véd jeg s'gu ikke. Men kan Du faa de rige Fyre, som har slaaet Mønt af deres Arbejderes Sved, til at bygge Paladser og opelske Folk som Giorgione og Tizian, saa skal jeg tage selv min trekantede Galahat dybt af for dig. Kan Du udrette det, min Dreng, saa stig ned fra den Himmel, hvor Du som en overordnet Embedsmands Søn hører hjemme. Husk paa, hvad der staar lige i Begyndelsen af Bibelen: «Paa den Tid var der Kæmper paa Jorden, efterat Guds Sønner vare indgangne til Menneskenes Døtre og havde avlet Børn med dem. Og de Børn er de Vældige, som fra Arilds Tid har været navnkundige Mænd.» Kom nu ned til The, jeg skal ikke drille dig mere.

Begge Vilhelms Forældre var den Aften saa gode og søde imod ham. Konferensraaden sagde til sin Kone:

— Du maa ikke vande for mange Høns, min egen Liscia, naar Vilhelm skal ned og suge Luft ud af Venezias Luft og med Fingrene følge Lysets Vandring gjennem Gevandter og nøgne Partier paa Giorgione, Tizian, Tintoretto

og Paolo Cagliari. Han vil spise sig saa fed i Lys og Farver, at han kommer hjem 20 Pund tungere end han var, da han rejste hjemme fra.

Fra den Dag fik Vilhelm Lyst til at betro sig til sin Fader, der nu kom til ham paa hans Værelse, bankede dog paa Døren, inden han traadte ind og spurgte: Forstyrrer jeg dig, min Ven? Man kan selv tænke sig Svaret.

En Dag sagde han til sin Fader:

— Har Du læst et Digt af Kaalund om de hundrede Pund Rosenblade, der bruges til at faa destilleret en eneste lille Draabe Rosenolje?

— Ja. Og hvad saa, Vilhelm?

— Jeg synes, at Historien paa alle Punkter viser os en lignende Destillationsproces. Skal vi Nutidsmennesker ikke elske disse Draaber i Form af Fortidens herlige Kunst? Men vi maa resignere for vor egen Tids Vedkommende. Kunsten maa tabe, hvad Samfundet vinder; vi maa finde os i at se Genialitetsniveauet sænkes og de store Begavelser ligesom jævnede ud i Samfundsopgavers Tjeneste. Vi vilde jo dog græde Blod, hvis vi saa Trælle slæbe Sten til Marmortempler for en Dagløn af muldent Brød, sur Vin og Prygl.

— Se, se, hvor min store Dreng bliver lyrisk. Gid Klangen inden i dig ikke maa døves under lange Aars Slæb . . . Der er saa

mange, der paa din Alder drømmer om en høj Plads i den aandelige Rangforordning, men maa nøjes med at faa den i den civile eller militære paa Grund af ufuldbaaren Evne, knækket Energi eller blot bristende Lykke og slide i jævn Dagligdagsdont. Der skal Prøven gjøres med den ægte Lyrik. Og jeg indrømmer, at uden Lyrik . . . for mig kan man for Resten gjerne kalde det Religion . . . er Livet ikke mange sure Sild værd.

— Du ser saa alvorlig paa mig, Fader. Jeg synes, at Du maa have havt Lyrikens Klang i dig gennem hele dit Liv.

— Synes Du? — aa — ja! Hvis saa er, Vilhelm, hvis er saa Skylden? Gjæt!

— Det er Mo'rs Skyld.

— Truffet paa en Prik, Villy, sagde Konferensraad Vang, lo og gned sine Hænder.

Han sagde til sin Hustru:

— Det er morsomt med vor store Dreng, Du, Liscia! Han voxer op til at blive Ens Kammerat.

Fru Vang tænkte:

— Egenlig har han været min Kammerat, fra han var ganske lille.

Men hun udtalte det ikke.

XXII.

Samme Nat havde Vilhelm læst sig helt begejstret i en Afhandling om veneziansk Kunst af sin kjære Lærer og Mester.

Han udbredte sine store Fotografier foran sig paa Bordet og fæstede sine Øjne paa tre af Tizians Venusbilleder, mens de læste Ord randt ham i Hu og lød for ham som Musik, alt som de steg op for hans Erindring: de hvilende Stillinger uden al Michelangelosk Forkortning, saa den Beskuende nyder Skjønheden i Legemets Helhed og alle dets Enkeltheder, og det jævne og brede Lys svæver over Figurens runde Form, fredelig og blidelig mødes med Skyggen og bringer hver Lokalfarve til sin Ret, skaber en Kjødets Guddommelighed, mens Figuren smilende og passiv giver sig hen i Hvilen.

Han tørstede efter at se disse Gjengivelser i Originalerne i Farve, ane det røde, Hudoverfladen gjennemskinnende Blod.

Hans Øje faldt paa den nøgne og den paaklædte Kvinde i det Billede, som — temmelig dumt — kaldes den himmelske og den jordiske Kjærlighed. Thi begge Kvinderne er overmaade jordiske. Den paaklædte saa han længst paa. Mindede hun ham ikke fjernt, rigtignok blot i

Holdningen og i Stillingen af den Haand, der herlig formet og hvid hænger ned over Urnen, om en levende Kvinde, som han kjendte? Han smilede over sin dumme Idéassociation; det hjalp ikke, den tog ham dog fangen. Kunde han blot se denne Kvinde nøgen som den anden! Hendes brunlige Lød udbredt i Solen maatte være dejlig, svømmende i Guldlys!

I en Art Hallucination skrev han en Billet:

«Tør De holde det Løfte, De gav mig, at tage i Skoven med mig? Jeg véd, der er ikke Tid for Dem til Betænkning eller Svar. Jeg er paa Nordbanestationen i Morgen Kl. 11½.

V. V.»

Næste Morgen, da det blev ham klart, at han virkelig om Natten havde skrevet denne Billet og lagt den i Brevkassen, følte han hele Nøgternhedens Ærgrelse over den i en Rus begaaede Handling.

— Jeg har prostitueret mig grundig. Hun maa tro, at jeg er gal.

Han besluttede først ikke at gaa ud til Stationen. Men efterhaanden som Tiden nærmede sig, blev han urolig, som en fangen Trækfugl i Vandretiden.

— Naa, jeg kan jo gjerne gaa derud. Hun har naturligvis antaget mig for gal. Løftet, hun gav, blev givet i en Champagnestemning,

mit Krav paa dets Indløsning kom frem under en Sjælerus.

Han maatte afsted. Mere end tre Kvarter før Togets Afgang var han paa Stationen, satte sig paa en Bænk uden for, saa til venstre og til højre i den gnistrende Dag, der gjorde de nys udsprungne Træers og Buskes Blade i det lige over for liggende Parkanlæg blanke, lysgjennemskinnede, som var de af uendelig tyndt hamret Guld. Alt mens Tiden sneg sig frem som en Snegl over en Skovvej, bankede hans Hjerte stærkere. Han skammede sig som en vaad Hund. Det var ham en Trøst, at ingen af de Personer, han saa komme fra begge Sider, var hans «Adressat». Han var glad over, at dette Ord faldt han ind, fordi det, tørt og uerotisk, som det var, indeholdt lige som en Art Selvkritik, en nøgtern Ironi over hans latterlige Indfald sidste Nat.

Efterhaanden gled flere og flere Figurer gjennem det tindrende Medium ud i Retning af Banegaarden, jævnt livnende Rummet, men den ene saa saa temmelig ud som den anden. Der var nu kun fem Minuter til Togets Afgang.

Pludselig ser Vilhelm paa Vejen til højre noget helt Nyt tone frem i hurtig Gang. Og alt, som Skikkelsen kom nærmere, tændtes Flammer af Farver. Det flammede i den guldgule

Krokusbesætning. En Glorie stod om den store, sorte Kniplingshat. Det gulddrapfarvede Overstykke glitrede i evig Vexling med det metalblanke Grønne og Røde i Silkeforet, der ofte blottedes ved Vindpustene under den raske, spændstige Gang. Lyset rislede i Leg ned ad den graagrønne, matte Fløjels Nederdel med sorte Striber, hvor der af og til tændtes karmoisinrøde Toner.

Jo, det var hende!

Hjertet bankede, som vilde det sprænge den unge Mands Bryst. Hun kom nærmere, kjendte ham. Et højt og muntert Smil krusede de kraftige røde Læber. De mørke Øjne glimrede som Stenkulsperler. De enkelte krusede Haar, som listede sig frem under Hatteskyggen, flimrede soltændte. Hun gjorde et lille let Hop imod ham, sang en Trille med dæmpet Jubel. Dirrende klang den igjen i hans Bryst. Han greb hendes Haand med et fast Tag; han følte en elektrisk Strøm gjennemsitre sig fra Haandledet ud i hele Legemet. Hendes Smil blev en lille klokkeklingende Latter.

Alt om dem forsvandt. De følte sig ene midt i Mængden, ænsede ikke, om der var Folk, som kjendte dem, lagde ikke Mærke til, at misundelige eller beundrende Øjne lokkedes til Be-

skuelse af den unge Piges rige Foraarsdragt og hele straalende Apparition.

Endnu, da de sad ganske alene i en første Klasses Koupé, var Vilhelm Vang helt beruset af den Lys- og Farveorgie, han havde svælget i.

Det var en af Tizians, af Palmas, af Paolo Veroneses Figurer, dem, han kun kendte fra Stik og matte Kopier, som nu havde faaet sig iklædt, som det sig hør og bør, i dejlige, farvede Stoffer. Og Alt var i den ene, statelige Skikkelse, den, han nu følte, at han elskede. Hun syntes ham fuldt ud skjøn. Hvad han tidligere havde fundet for stærkt, maaske grovt markeret i hendes Træk, hvad han havde fundet for robust skaaret i hendes Former, tiltalte ham uden Forbehold, thi Alt var i Karakter, som hun der sad, stor og stærk som en sydlig, saftsvulmende, stort blomstrende Plante.

Han mærkede en tindrende, kvægende Ro dale ned i sig, mens han sad bøjet fremad med begge hendes Hænder i sine. Mod Hyndernes brunrøde Baggrund var hendes Dragts Farver blidnede, brændte i sagtere Flamme, gled fra Fortissimo med bløde Overgange næsten over i Piano.

Og andre Indtryk fik Tid og Ro til at stige op i hans Sind. Hvor var denne Fart ud i den lyse Løvspringsdag forskjellig fra den ud

i det vaade stormfulde Efteraar med stakkels Susanne!

Gled der en Skygge over hans Blik? Asta Dann slappede sit Haandtryk, de sorte Øjenvipper sænkede sig.

— Fortryder De, hvad De har gjort, Vilhelm Vang? spurgte hun.

Netop fordi han vilde trodse de Ord ned, som lød op i hans Indre: «Der er dog noget Ufint,» greb han stærkt om hendes Hænder, satte sig derpaa hen ved Siden af hende og sagde:

— Nej, nej . . . Jeg har aldrig været saa stolt og glad som idag. Lad mig sidde stille og se paa Dem, Asta. Lad os begge tie ganske stille, saa længe vi sidder her og kjører.

De bøjede sig om mod hinanden. Hendes Øjne brændte ham i Møde. Han greb hende om Halsen, deres Læber mødtes stærkt og fast.

Toget holdt. Konduktøren raabte: *Lyngby*.

XXIII.

De gik gjennem et Stykke af Byens Villaparti.

Fra Haver med lyse- og mørkegrønne, graa- og blaagrønne Buske og Frugttræer, med sort, brunt, fugtigt Muld i Bedene sendtes dem i hurtig Vexlen Avrikel- og Lavendelduft. Farverne gled forbi fra brandgule Kejserkroner, hvide, gule, røde, stribede Tulipaner, fra blegrøde Primuler og karmoisinrøde Bellis, som randede Bedene; fra Pæoner, der var ved at bryde Hylsteret med et kraftigt Slag af knyttede røde Næver; fra hvide lysgjennemskinnede Pinseliljer.

Sympathetiske Skikkelser var de Blomster og Buske, men der var ikke Tid til at betragte dem. Asta og Vilhelm drog dem forbi som et Kongepar, der hilses af en Række venlige, hyldende Fysiognomier, hvis Forskjellighed lige skimtes, men som til Slut smelter sammen i et Helhedsintryk af fælles Elskværdighed og Festglæde.

Saa gik det gjennem et lille Skovparti, over Eng og Mosebund ud til en bugtende Sti; Bakke op, Bakke ned, snart i Skygge, snart i Sol, hvor den langstrakte Sø, der paa sine Steder syntes at maatte overgros af de kratbevoxede Holme, dukkede frem og skjulte sig, koket nærmende og fjernende sig.

Saa modtog den store Skov dem i sin Favn som en forstaaende Ven. Snart byggede

den over dem en kjækt hvælvet Æreport, snart sænkede den sig i de løvfulde Buske ned til deres Rækkevidde. Asta flettede en veg Gren om sin og Vilhelms Hals, tvang Løvet til kølende at trykke sig om deres Kinder.

De satte sig ned i den af hvide, blaa og gule Anemoner spættede Skovbund. Der drak de Duften af Muld og Planter, fin og syrlig, som en læskende, let krydret Vin.

Snart var Alt til for dem alene, saa de kun følte deres egen Tilværelse, snart sank de hen i mystisk Forening med den dejlige Natur, saa de næppe havde Bevidsthed om, at de selv var til.

Fursøen sejrede, saa snart den kom frem med sit store blaa Vand, indrammet af det stigende og faldende Terræn, hvorfra Træer nu syntes at hige mod Himlen, nu at søge sig et Bad i Søen. Den sejrede som det mest levende i Landskabet med sin lyseblaa Masse, gjennemfuret af smaakrusede, sølvglitrende Striber. Symfonien, der havde ombruset de to unge Mennesker, hvori deres Elskovssang var smeltet ind, bruste nu op i en jublende Fanfare til Ære for Kjærlighed, Kraft og Ungdom, i Protest mod Sygelighed, Visnen, Død.

De gik til venstre langs Søbredden, standsede først paa den høje Skrænt med de herlige

Bøge, hvor de hvide, sparsomt udstrøede Huse lo ud i den nyfødte Sommer. Søen strammede sig vidt og bredt ud for dem, lo op til dem som en stor, lidt overlegen smilende ældre Ven, der vilde dem vel og forstod dem.

Vilhelm tog Asta om Livet og tvang hende blødt ned paa en Bænk.

Brisen fra Søen, den, som tegnede de kølige, krusede Partier i den blanke, lune Flade, susede sagte om deres Pande og Tinding.

Asta fo'r let sammen. Hun blev køligere og klarere i Hjernen. For første Gang i lang Tid sagde hun sammenhængende Ord:

— Hvordan er det dog gaaet til, at jeg sidder her med dig? Hvordan er jeg dog kommen til at holde saadan af dig, at jeg har baaret mig saadan ad? . . . Jo, jo, jo! Jeg tror, jeg kan sige dig det.

Hun frygtede for et spodsk Ord fra Vilhelms krummede Læber, lagde Haanden over dem og vedblev:

— Ti et Øjeblik stille og hør paa mig uden at le ad mig . . . Véd Du, hvorfor jeg holder mere af min Fader, som mange ikke kan lide, end af min stakkels lille Moder, som ikke nænner at gjøre en Sjæl Fortræd? . . . Jeg maa beundre min Fader . . . Nej, nej . . . Du maa ikke le, Vilhelm . . . Jeg véd, at han

ingen Ting kan. Men (hun knyttede Hænderne og fægtede i Luften med de stærke Arme, mens Ærmerne gled op, saa de glitrede i Solen som gulligt Marmor) jeg har set ham føre Kommando paa Arbejdspladsen, saa selv de værste Socialister lystrede ham som Hunde.

Vilhelm sagde:

— Ja det maa jo have været nogle Køtere, siden de har taalt den Slags Brutalitet. Hvorfor bankede de ham ikke af?

— Sagtens fordi de *maatte* se op til hans Dygtighed og erkjende den. Jeg holder nu saa meget af Alt, hvad jeg kan se op til. Mange Gange synes jeg, at jeg vilde blive rigtig glad ved at blive kommanderet. Derfor skal Du være sød og kommandere mig til at tænke og forstaa.

Vilhelm Vang lo og sagde:

— Tænk, jeg kan hverken øve Kommando eller har Lyst dertil. Hvis en Fe bød mig Magt over mange Mennesker, vilde det være for mig lettere at modstaa hendes Tilbud end det var for Kristus at døve sit Øre for Djævelens Lokketoner i Ørkenen.

— Jeg maa have sagt min Mening paa en dum Maade, sagde Asta og pirrede med Parasolens Dupsko i Sandet, siden Du ikke forstaar mig. Hav Taalmodighed med mig. Tal altid

meget til mig, at jeg kan lære at sige paa rigtig Maade det, der morer mig mest at tænke paa. Jeg er kun vant til at sige noget dagligdags Vrøvl, gjøre Grin og . . . skjændes med de Andre derhjemme. Du har maaske ikke anet, at jeg godt saa paa dig den Middag hjemme, at Du flere Gange fandt mig simpel og udannet. Gjorde Du ikke? Svar oprigtigt!

— Der var Noget hos dig som . . . jeg ikke var vant til at se.

— Tak, fordi Du siger det saa mildt og kjønt. Jeg mærkede netop den Gang, at Du elskede det, som dog gjør Mennesket til Menneske, at Du haanede, hvad de Fleste tilbeder: Penge og Magt, og at det ikke var Noget, Du havde læst dig til. For naar Julius begynder at tale om saadant Noget, saa lér jeg ham ud, fordi det er en løs Slængkappe, han kaster over sin Bøllejakke. Jeg følte saa tydelig, at det laa dig i Blodet, at det var opfostret i dit Hjem, at Du kom . . . ja le nu ikke — ligesom fra et højere Luftlag, hvor man drog Vejret hurtigere og lettere. Led mig derop ved din Haand, Du kjære Ven! Og hav Taalmodighed med mig, hvis jeg i Begyndelsen gaar kluntet og usikkert; ret mig mildt, smil venligt, men le ikke højt af mig!

Vilhelm sagde stille:

— Asta, jeg er ikke den Mand, Du drømmer om. Jeg er hverken Digter eller Billedkunstner eller Filosof. Jeg har ængstelig maalt og vejet mine Evner. Blot jeg kan blive en paa én Gang begejstret og beskeden Forsker og ved klar Fremstilling aabne Andres Syn for et lille Udsnit af Menneskehedens Storværk fra den Tid, da Menneskene var større i Godt og Ondt end nu, da de skabte Væsener større og skjønnere, end de selv var, da de aflurede Livet dets straalende Farver og ædle Former. Jeg elsker hine Tiders Vildskab og Brunst, deres Heltemod, deres Stolthed. De Malere kunde lade Kristus præsentere ved et Gallataffel, lade Stortyrken spise sammen med Apostle, gjøre Konger og Fyrster til Bisiddere og i Forgrunden anbringe store Kunstnere, som spiller op paa deres Viola og Cello til en brusende Brudemarche, mens Mundskænken, tyk og bred som en italiensk Osterivært, tapper kostelig Vin af fulde Fade i Pokaler af Guld og Krystal. Ja de havde Mod til at gjøre Magdalene saa dejlig i sin Bod, at man glæder sig over, at hun har syndet, ja saa dejlig, at hun absolut maa synde igjen for maaske ved en ny Anger at stige til en endnu højere Skjønhedssfære.

Asta havde fulgt ham med en Spænding,

som læste hun en Roman. Hun greb Vilhelm i Armen med en Slags Angst og sagde:

— Ja, men hvordan vil det dog gaa hende tilsidst?

Vilhelm lo. Asta hviskede:

— Husk paa, jeg bad dig blot at smile, ikke le af mig.

Han sagde:

— Vær ganske rolig, min Ven, for Magdalenas Vedkommende. Tizian har foreløbig endt hendes Levnedsløb. Ja, saa kan Enhver digte det videre, som han har Talent eller Temperament til . . . Det er da ikke Bekymring for Magdalenas Fremtid, der gjør dine Øjne vaade?

— Nej. Men jeg er vist dum . . . daarlig begavet.

— Du! Er Du ikke begavet? Skjønhed, Kraft og Sundhed straaler jo ud fra dig. Der mangler dig blot . . . aa nej . . .

— Jo, jo. Du *skal* tale frit.

— Lov mig, at Du ikke vil blive bedrøvet.

— Det kan jeg ikke love. Men jeg bliver bedrøvet, hvis Du ikke siger mig, hvad Du tænkte lige nu.

— Der mangler dig at leve i Omgivelser, hvor det Trivielle er Undtagelse i Stedet for

Regel, hvor selv den tarveligste Dagligdagsgjerning helliges ved Præg af Skjønhed og Ynde.

Hun tvang et Smil frem og sagde:

— Kan man tørre Støv af i Skjønhed og Ynde?

Han svarede:

Ja. Hver Bevægelse kan gjøre et Skjønhedsindtryk. Min Moder er saa fin og yndig, naar hun gratiøst bøjer sig, mens Fingrene i den gule matte Handske bøjer sig om Skaftet paa den lille Fjerkost og bevæger den saa smidigt, at det ser ud, som om de brogede Fjer lystig dansede op og ned og hen over Møbler, Blomsterpotter, Vaser, Bøger, Statuetter. Der er noget humoristisk Nobelt ogsaa i den Maade, hvorpaa min Fader skænker Vin i vore Glas, og hver Dag har vi friske Blomster paa vort Bord.

Asta tænkte paa sin Fader, der lod hende drikke en Sjat Øl af hans eget Krus og tidt søbede Sauce eller spiste Gemyse med sin Bordkniv.

— Fortæl mere, bad hun Vilhelm. Hun var paa en Gang forknyt og nysgjerrig. Han sagde:

— Saa længe jeg har kunnet skjønne, har jeg hørt Problemer fra Samfund, Videnskab,

Poesi og Kunst drøftes i mit Hjem. Har jeg nogen ideal Sans, saa skylder jeg mit Hjem den.

Asta tænkte paa, hvad der taltes om i hendes Hjem. Hendes stakkels Moders sukkende Tale om, hvor dannet hun kunde være bleven, hvor hun vilde have kunnet tale Fransk og spille paa Klavér, hvis hun ikke havde havt Mand og Børn. Hun tænkte paa sin Broders Flovser og Brandere og Foredrag af Variété-sange til hans eget skrækkelige Klavérakkompagnement, sin Faders alvorsfulde Forretningssamtaler med hans Venner, hans Fjasen, naar Alt gik efter hans Hoved, hans Brutalitet, naar Noget gik ham imod, Skjælden og Smækken med Dørene, saa Alt i Huset rystede og dirrede, klirrede og knagede.

. . . Vilhelm havde fulgt hver af hendes Miner og Bevægelser. Han greb hendes Haand, lod sin egen glide langs med dens øvre Flade, strøg Ærmet op, saa, hvor den kraftige, næsten mandige Arm, hvis smaa fine Haar flimrede med Sølvglans, læmpelig gled hen i den lange, smalle Haand, i de smidige Fingre med de rosenrøde Negle og sagde:

— Tænk, Dig Asta — der har været Tider, hvor jeg dreves ud af dette Hjem. I al dets Skjønhed var der lige som noget Dødt. Det var saa udmærket; det kunde ikke blive bedre,

der var sat en Bom for al Udvikling. Jeg længtes efter Mennesker, som jeg kunde se gro op, som havde dybe og sejge Rødder i Landets og Samfundets lavere Muldlag, ægte Naturprodukter. Ja . . . selv om hver Forædlingsmulighed maatte opgives for saadanne Existenser, gjorde de mit Øje godt. Jeg trængte til komiske Figurer i Menneskegalleriet som illustrerende Kontraster til den blide Idyl eller den melankolske Ironi: Fyre som Malermester Tode, der udfoldede sig i naiv Uvidenhed, som min Halvonkel Kaptejnen, der drak, løj og pralede. Jeg kunde da faa Lyst til at vælte de polstrede Møbler, flænge Portièrerne, komme drukken hjem, sige Dumheder og gjøre Skandale.

Nu lo Asta.

— Aa — nu forstaar jeg, hvorfor Du i sin Tid dyrkede min Broder og Povl Tode. . . . Men jeg skal nok blive finere og bedre, Vilhelm; vær taalmodig, og jeg skal tilbede Dig som en Gud.

Da Vilhelm saa denne stærke unge Kvinde sidde der ydmyg, med bøjet Nakke, hørte hende sige de sidste Ord som et klynkende Barn, greb han hende om hendes kraftige Midje og rejste hende op fra Sædet. Hun faldt i hans Arme, kyssede og krystede ham.

Hendes Ansigt straalede. Det lynede frem

i hendes Tanke, at hans fine Legeme næsten blev borte i hendes Favn. Det glimtede op for hende, at der kunde komme Stunder, da hun kunde blive den Beskyttende og være hans Moder, fordi hun var den Stærkeste. En Stolthed jublede i hende.

Men hun saa ham tæt ind i Øjnene, og Jubelen dæmpedes. Hun syntes, at hun saa ind i Dybder, hun ikke kunde maale. *Der* var Noget, som var stærkere end hun. Havde hun været øvet i at forme sine Indtryk, vilde hun have sagt til sig selv, at hun, Folkets, Muldets Datter, favnede et Barn af en gammel Civilisation, hvis Tankespiraler hun ikke kunde følge. Hun blev lidt bange for ham som en Bonde over for en Præst, som han tiltror Evne til at «mane og vise igjen».

Hun turde ikke give sin Anelse længere Løb, og, for at bryde brat af, trykkede hun ham til sit Bryst af al Kraft.

Alt bevidst Liv hos dem hylledes ind i en betagende Rus. Deres Sjæle tumlede sig som kortlevende elskovsbegejstrede Sommerfugle, der daaner i Favnetaget under Vaarsolens Hede og den søde Blomsterduft.

Som et dæmpet, klogt Akkompagnement paa en skælmsk Mandolin legede Bølgeskvulpet ved deres Fødder.

De vandrede saa langs den bugtede Bred, saa op ad Skrænten ind i den lysegrønne Skov, Bakke op, Bakke ned med Syn ud over dybt hvilende, stille, dunkle Vande.

Ja, de talte, men i let varierende Gjentagelser af det samme Thema: Jeg elsker Dig.

Lyset dæmpedes, Farverne kølnedes, Skyggerne droges længere. Det faldt Vilhelm ind at se paa sit Uhr:

— Asta! Aner Du, at Klokken er sex?

— Nej! Er Klokken sex? Ja, det er den!

Mere for Morskabs Skyld end af Pligtfølelse satte de i Løb ad Vejen til Stationen som et Par Børn, der skynder sig til Skole.

Da de sad i Koupéen, sagde Vilhelm Vang:

— Hvad vilde din Faders myndige Mund sige, om han vidste, hvad der var sket i Dag?

— Der vil udgaa Raseri af den, sagde Asta leende. Han vil rase med en Vældighed, saa det vil knage i alt det Sparreværk, alle Stilladser, Stakitter og Hanebjælker, han bygger. Men jeg er ikke nervøs. Tilsidst vil han falde hen i sine almindelige Folder, for han véd, at han ikke kan forbyde mig noget. Han véd, at naar han skriver paa et Stakit: «Indgang forbydes», saa springer jeg netop over. Og han er altfor klog til at indlade sig paa Noget, han

ikke kan føre igjennem. Spørger han, hvor jeg har været henne, siger jeg, at jeg har været ude at forlove mig.

Vilhelm følte et Stik i sig. «Forlove». «Forlovelse!» Den parodiske Udtale og Betoning, hans Fader brugte, naar han nævnede disse Ord, havde bragt ham selv til at se noget komisk i den Institution: den danske Forlovelse, forbinde med Ordene en Forestilling om det Trivielle, det bestandig Borgerlige.

Asta saa ikke Trækningen i hans Mundvige og sagde, barnagtig drilsk:

— Tør *Du* sige det til dine Forældre?

— Tør? . . . Men jeg *vil* ikke

Da fôr der et Stik gjennem *hende*. Hun saa forbavset paa ham. Han samlede sig til at svare:

— Jeg holder for meget af Dig, betragter vor Forbindelse som altfor fornem, til at jeg vil slæbe dig ved Armen gjennem Byens Gader og Promenader, rundt paa Visiter til den «kære Familie».

Asta sænkede sit Hoved end dybere, mens hun tænkte:

— Jeg maa dog være en simpel Pige. Det, som han foragter, havde jeg glædet mig til.

Ja, hun havde tænkt paa de triumferende Hilsener, hun vilde uddele til Veninder, som

krydsede deres Vej, især de «forlovede» iblandt dem, de, som havde bibragt hende den Forestilling, at Forlovelsesdagene var de skjønneste i en ung Piges Liv. Hun sagde med Graaden bævende i Stemmen:

— Du er vel bange for, at jeg skal té mig saadan, at Du maa skamme dig paa mine Vegne.

— Nej, min Asta, nej! Men jeg gider ikke skamme mig paa de Andres Vegne.

— Aa — Du mener paa min Families Vegne?

— Nærmest paa min egens . . . Ikke paa mine Forældres, men paa min øvrige Slægts: Min Morbroder Admiralens, min Fætter Kammerjunkerens . . . hele Rusen!

Hun spurgte igjen med Øjnene.

Han svarede sagte:

— Der gives en Fornemhedens Uvornhed, som er værre end Udannethedens.

Da trykkede Asta hans Haand. Tavse kjørte de Resten af Vejen, skiltes med et stort og kjærligt Blik paa Perronen og gik hver til sit.

XXIV.

Tømrermester Dann skjændte ikke paa sin Datter, fordi hun kom meget for sent hjem. Han var endogsaa oprømt og sagde:

— Ja, ja, Asta! Det gjør lige meget, om Maden er kold. Bare Hjertet er varmt. Og det gjør lige meget, om man har Ræven bag Øret, bare Hjertet er frisk.

Fruen sagde Intet. Julius, der laa paa Maven i Dagligstuens Sofa og væltede sig som en doven Kat, nynnede med Fistel:

Skjøn Jomfru, luk dit Vindue op,
din Hjertenskjær er her.

Asta var ikke ret hyggelig til Mode. Havde der blot vanket Skjænd!

Hvor vidste de dog noget fra her hjemme?

Hendes Fader var et Par Dage rigtig god og flink mod hende, bragte hende en stor og prægtig Broche med Topaser i, sagde:

— Den skal Du gjemme til din Bryllupsdag, min store, rare Tøs. For Du vil gjøre Familien Ære.

— Det vil jeg med, sagde Julius.

— Aa, Du Dyndtorsk, sagde Dann med en ret mild Foragt.

* * *

En Morgen bankede Dann paa Døren til sin Datters Værelse. Asta stod ved sit Toilette. I en Fart fik hun et Shawl om sig. Bleg og dirrende, med Mundvigene trukne langt ned, stod den store kraftige Tømrer der med en Avis i Haanden.

— Kjæltring, Rakkerpukkel! sagde han mellem Tænderne.

Han pegede paa en Artikel med smaat Tryk paa Avisens Forside og rakte hende Bladet.

Hun læste:

Den unge Kunsthistoriker, Hr. Vilhelm Vang, Søn af Departementschef Vang, er i Gaar Morges afrejst for at studere i Italien og bliver rimeligvis nogle Aar borte.

Asta følte en Kuldegysning risle igjennem sig. Men hun slog sit lange, mørkebrune Haar til Side, rankede sig og saa sin Fader stift og fast ind i Øjnene.

Tømrermester Dann drog et dybt Suk, men strammede sig, som om han havde faaet en Staalstang i Ryg og Nakke.

— Det var Ret, Asta, sagde han. Ikke blinke. Der er gammelt, solidt Tømmer i os to. I vor Tid kan en Haandværksmand kjøbe fem Konferensraader og et Par Etatsraader i Tilgift, naar galt skal være.

Da han var gaaet, sank Asta ned paa en Stol. Det store, mørke Haar faldt ned over den hvide Frisérkaabe i to bølgende, stride Strømme. Hendes hvide Hænder greb i de krusede Masser og klemte krampagtig om dem; hver Sene og Muskel i det kraftige Legeme slappedes, Hovedet bøjede sig ned mod Brystet; hun udstødte et smerteligt Skrig, brød saa ud i hæftig hulkende Graad.

Men da hun kom til Frokostbordet, var hun usædvanlig lystig.

— Giver Du et Glas Portvin, Fa'r, i Anledning af den lystige Artikel, Du lod mig læse? sagde hun.

— Ja, ja . . . Det gjør jeg s'gu. En hel Flaske, min egen søde Tøs. Jeg skal forkæle dig, som jeg kunde være din Amme eller din Bedstemoder. Asta! Du er en rar Pige. Det er Du med, lille Gamle, sagde han og strakte sit Glas hen mod sin Kone.

Fru Dann havde ikke i lange Tider hørt en saa venlig Tone i hans Ord.

— Jeg er s'gu egenlig en god Mand, sagde Dann. Det kan jeg mærke i Dag.

Asta gik i en Døs nogle Dage. Alt, hvad hun gjorde, gjorde hun mekanisk. Hun var med sin Sjæl stadig ude i Skoven. Hvert Ord,

hun og Vilhelm havde vexlet, klang for hende i evig Gjentagelse.

Da kom der et Brev en Dag med italiensk Paaskrift. Det lød saaledes:

Min Asta! Jeg er i Venezia. Husker Du, at der paa den henrivende Dag i Skoven bævede en Frygt i mit Sind for, at Alt, hvad vi da følte, skulde blive traadt fladt ud i officiel Trivialitet? Du forstod det vist, skjønt Du nødig vilde forstaa. Jeg følte mig ikke stor og sikker nok til at slaa mig igjennem Alt, hvad der vilde udmatte og udviske vore Følelser, derfor flyede jeg. Jeg er fejg, det indrømmer jeg, i Kampen mod den hjemlige Fladhed. Jeg er endnu ikke voxet saa højt, at jeg fortjener, at Du store og skjønne Kvinde, har givet dig hen til mig.

Var jeg bleven hjemme . . . ja, jeg havde elsket dig lige saa varmt, men min Kjærlighed til dig maa opelskes, højnes, forædles. Jeg maa blive et betydeligere Menneske, for at jeg kan blive værdig til at blive Noget for dig, saa jeg kan føre os begge op til de solbeskinnede Tinder.

Jeg er rejst lige til Venezia. Jeg skriver dette Brev paa Caffé Quadri, trædende paa blegrødaarede Marmorfliser, bag en slank Marmorsøjle, som Aarhundreder har mørknet fra dens oprindelige, skinnende Hvide.

Der er en Søjleskov om mig med slanke, herlige Stammer. Solen skinner mildt i Aftenstunden. Jeg mærker Brisen fra Havet, hvis sunde Blaagrønne jeg just ikke kan se herfra, men dets hele Friskhed lægger sig om mit Sind og giver mig Mod og Haab.

Alt, hvad jeg hjemme har anet af Farvepragt og Lysglans, naar jeg saa Gjengivelsen af de venezianske Malerier, har overgaaet mine Anelser og Drømme.

Og de gamle Paladser langs den store Kanal, i de snævreste Vandgyder, gjør mig beruset. Der er tidt en hel Organisme i et Vindue. Tænk dig, Asta, jeg kan blive religiøst bevæget af en Rundbue, ja af en lille dejlig, sød Søjle. Aa, hvor jeg svælger i Marmor, skaaret ud i de fineste Kniplingsmønstre. Denne By giver mig et helt Livs Arbejde.

Det er en gammel, en forfalden By. Det kan være, at det ny Italien, som har taget den til Indtægt, ikke er saa dejligt, som Garibaldi drømte om, at det skulde blive. Men saa længe Venezia hviler paa sine dybt nedrammede Pæle, vil denne henrivende Stad, under hvilket Herredømme den saa kommer, staa som et Aandsmonument af første Rang. At se denne Stad er at elske den.

Vort stakkels fattige lille Land! Hvad der

har været godt, har enten Ild fortæret eller bestialske Tidsaldere jævnet med Jorden. Ja jævnet! Vi har elsket det Jævne, helst ødelagt det Op- og Fremragende. Tycho Brahe forvist, Griffenfeld og Eleonora i Hundehullet, Steffens jaget ud af Hs. Majestæt, alle Majestæters overordnede Middelmaadighed, Frederik VI, hvem selve Oehlenschläger, Danmarks største og elskeligste Digtergeni sammenlignede med Hrolf Krake og hans Adjutantstab med Bødvar Bjarke, Hjalte og Vøggur:

Vort lille, elskelige Land med Fursøen og Skovene! Hvor er det mishandlet! Dets Natur har lagt Digterne dejlige Sange paa Tungen, og dog — med Undtagelse af Kongesangen: Kong Kristian stod ved højen Mast — ikke en eneste stærkt opflammende Nationalsang!

Mit Hjem har hørt til de bedste Hjem i vort Land. Men det bunder i Fortiden. Det viser ikke fremad. Hvis jeg stod paa en god Fod med Guderne, vilde jeg nedbede hele det hellige Olympos's straalende Guders og Gudinders Velsignelse over mine Forældres Hoved, thi de er Olympiere hver paa sin Vis. Og vil Guderne ikke, saa beder jeg til de guddommelige Mennesker, beder Aristoteles mildt klappe min Faders hvide Haar, beder Platon trykke et Kys paa min Moders hvide Pande.

Min egen Asta! Hjemme ser jeg Dødstegn overalt. Ære være de store Døde i Danmark! Men skal vi ikke gaa under paa Grund af de Gamles Henvisnen, af de Midaldrendes Dovenskab — ja saa maa vi unge tage fat, højne vort Land ved Digtning og Kunst, ved Granskning og Arbejde. Vi kan vel naa til at digte og male, tænke og forske, smedde og svejse, tømre og save lige saa godt som de store Folkeslag. Ak, dette Land, der er oversvømmet af Studenter, som aldrig studerer!

Vi trænger til store Jordskred. Overklassen visner hen i en Kultur, der ikke suger Saft af selve Landets Muld. Det er vanskeligt at forklare sig, hvad jeg her i Italien saa tydeligt ser, hvorledes Kunsten organisk er voxet ud af Haandværket, denne Vækst ses i en enkelt Mand, den prægtige Benvenuto Cellini. Du maa læse hans Selvbiografi i Goethes Oversættelse. Det er at lære en hel Verden at kjende.

Lille Asta! Naar jeg mæt af Skjønhedsindtryk: af Paladsernes fortryllende Former, af Farveglæde og Farvetrods, af festlig Livsudfoldelse i Billederne — for meget for en sølle dansk Student, tænker mig kommen hjem og fristet til paa ægte dansk Manér at synke hen i en Dvaskhedens Hvile — saa er det dig, Billedet af dig, Mindet om dig, der nu vækker

mig til stærkt aandeligt Arbejde. Naar jeg i Mindet gjenoplever vor Elskovsfest under Løvspringet der hjemme, naar jeg maner frem for mig dine straalende Øjne, din sunde, dejlig farvede Hud, dit stærke, elastiske Legeme, saa livnes jeg op til at arbejde. Ja arbejde, saa det kan gjøre dig Ære, Asta! Hvad jeg erhverver af Kundskab og Dannelse, skal være den Driftskapital, hvorpaa jeg grunder vort Bo, og naar jeg kommer hjem, skal det strax sættes. Tænk, om jeg havde gaaet hjemme, taget Examen og slæbt om med en «Forlovet!» Sæt, om daglig Berøring med den fede, hjemlige Middelmaadighed, der kan gjøre sig saa rar og spinde for En som en hyggelig Huskat, havde faaet mig sat ned i aandelig Gradstyrke, saa jeg havde slæbt mig hen, indtil jeg 50 Aar gammel havde faaet Titel af Professor, saa var bleven Ridder, naar jeg med behørig, værdig Arrigskab havde snærret ad de Unge! Jeg oprøres, jeg ræddes ved Tanken derom. Lad Arbejdet, det hensynsløse Arbejde følge mig, saa længe jeg kan aande!

«Den Guderne elske, dør ung». Gid jeg maa dø ung, midt i Fremgang, midt i Studierne, inden Dumhed og Selvbehagelighed har sat Bom for min Udvikling!

Alt mens jeg nyder og arbejder . . . ja,

min Nydelse og mit Arbejde falder sammen — saa opelsker jeg min Kjærlighed til dig som min Moder sine Blomster. Naar jeg saa har udrettet Noget, der sætter Mærke, naar mit Navn begynder at faa Klang, iler jeg til dig.

Din begejstrede
Elsker
V. V.

Tømrermester Dann havde selv leveret sin Datter Brevet. Da han saa hende ved Bordet, straalede hendes Ansigt, og Tømreren rekvirerede Vin, men gjorde sig selv delikat og diskret og udbragte ingen Skaal, nøjedes med at klinke med sin Datter, mens han kneb Øjnene sammen og smaskede med Tungen. Fru Dann sad stille, smilede halv uforstaaende, men anende, at der var Glæde i Luften. Julius anede Intet men søgte at erobre saa mange Glas Vin som muligt.

Vilhelm havde skrevet til sin Moder.

Hun rakte Brevet til sin Mand. Konferensraaden bevægede ikke en Muskel i sit Ansigt under Læsningen, lagde Brevet fra sig og sagde blot:

— Naa, det er Samfundets Lagforskydninger. Jeg kan godt lide, at Vilhelm slet ikke nævner det Ord Forlovelse. Saa er vi fri for

Tømrerens og hans Kompagnis Visit, og vi er fri for at gjøre Visit hos ham . . . *Ad Kalendas Græcas* med det Hele!

Dann kunde ikke bare sig for at forkynde sit Hus's Triumf for sin Ven, Malermester Tode paa Hôtel d'Angleterres Kafé.

Tode slog sine store, fede Hænder sammen og sagde:

— Du har tredobbelt Ræveskind i din Pels. Har jeg ikke altid sagt det? Hvad? Kan Du gaa fra, at jeg har sagt det? Nej, det kan Du ikke? Jeg er stolt af, at Du er min Ven.